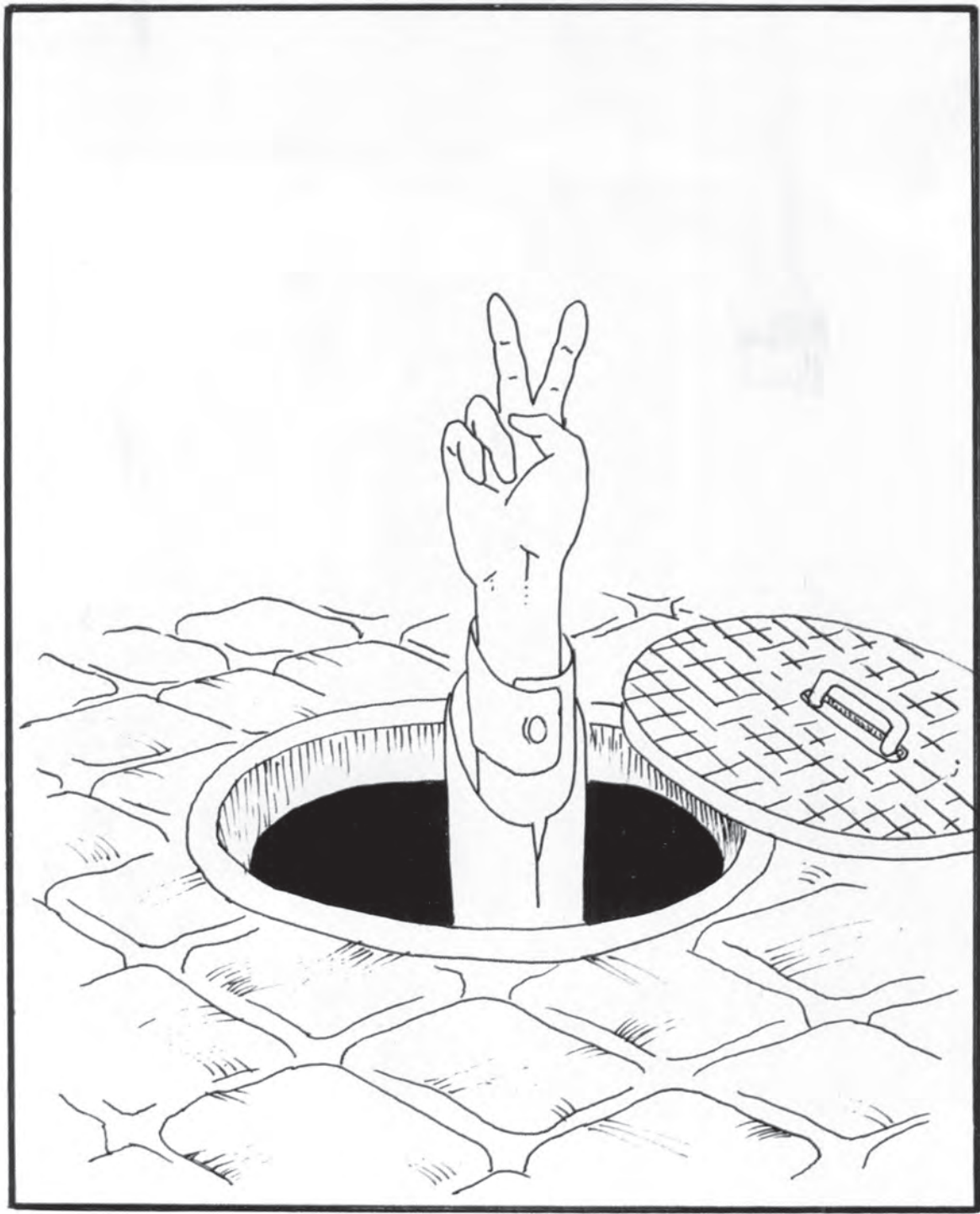

KULTURNÍ KLUB

INFORMAČNÍ ČASOPIS
ČECHŮ A SLOVÁKŮ
V RAKOUSKU

5

Květen

2016

36. ročník

- Fejetony Pavla Kohouta
- Rozhovor s MUDr. Anjou Juliš

Pondělní promítání filmů ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Pondělí 13. 06. 2016 v 19:30

Pojedeme k moři (film, Česko, 2014, 90 min., anglické titulky)

Režie a scénář: Jiří Mádln (touto komedií debutuje na filmovém plátně jako režisér); kamera: Edita Kainrathová; hudba: René Rypar, Jordan Haj

Hrají: Petr Šimčák, Jan Maršál, Ondřej Vetchý, Lucie Trmíková, Jaroslava Pokorná, Anastásia Chocholatá, Michaela Majerníková, Ondřej Veselý, Zdeněk Bařinka, Miroslav Táborský, Lukáš Hrabák, Miloslav Šmídmajer, Roman Nevěčný

Jedenáctiletý Tomáš se chce stát filmařem, a když dostane k narozeninám kameru, rozhodne se natočit svůj první film – o své rodině a kamarádech. Postupně tak poznáváme jeho tatínka, maminku, babičku, ale i kamaráda Harise, který mu pomáhá s natáčením. Kluci blbnou a užívají si natáčení, ale jen do chvíle, než zjistí, že kamera dokáže odhalit i věci, které jsou nepřijemné – například pravdu o jejich spolužačce, kterou Tomáš miluje, anebo že mu jeho táta lže!

Předběžné termíny promítání v roce 2016:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj. 12. 09., 10. 10., 07. 11., 12. 12.

Začátek přestavení, pokud není uvedeno jinak, vždy v **19:30**.

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA.

Srdečně Vás zveme na
**vzpomínkový večer
věnovaný**

někdejšímu kancléři prezidenta Václava Havla,
novináři a muzikologovi, signatáři Charty 77

Ivanu Medkovi

Pořad se uskuteční za přítomnosti
jeho manželky Heleny Medkové.

Moderuje Dr. Jana Starek
Ve spolupráci s Českým centrem ve Vídni

Kdy: **7. 6. 2016 v 18:30**

Kde: **České centrum ve Vídni,
Herrengasse 17, 1010 Wien**

Poté, co byl Ivan Medek (13. 6. 1925 – 6. 1. 2010) tehdejší policií vyvezen za Prahu, kde ho zbitého a omráčeného pohodili ve škarpe, došel k závěru, že jediným řešením je emigrace. V srpnu 1978 emigroval do Vídne. Zde se angažoval ve prospěch uprchlíků, mj. spolupracoval s Kulturním klubem

Čechů a Slováků v Rakousku a navázal dlouholetou spolupráci s rozhlasovou stanicí Hlas Ameriky.

Srdečně Vás zveme
na přednášku

dr. Václava Žůrka

(Akademie věd ČR, Praha)

**Die Nutzung (Instrumentalisierung)
der Geschichte und der Rituale
für die Herrschaftsrepräsentation Karls IV.**

Kdy: **13. 6. 2016 v 17:00**

Kde: **Institut für Österreichische Geschichtsforschung
(IÖG), Hörsaal des IÖG, Universität Wien
Universitätsring 1, 1010 Wien**

Mgr. Václav ŽůREK, Ph.D.

Redaktor časopisu *Studia mediaevalia Bohemica*

Odborné zaměření: kulturní dějiny středověké Evropy, panovnické rituály, Čechy a Francie ve 14. století, raný středověk v pozdější středověké tradici

2001-2007: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, obor: historie, DP Korunovační řád Karla IV. jako ritualizovaný panovnický program, vedoucí práce prof. Josef Žemlička

2007-2014: doktorské studium na FF UK v Praze a na École des Hautes Études en Sciences Sociales v Paříži (GAHOM), disertační projekt *Instrumentalisation des motifs historiques dans la légitimation monarchique (Comparaison entre le royaume de France et le royaume de Bohême)* pod dvojím vedením (co-tutelle); školitelé Pierre Monnet (EHESS) a Martin Nejedlý (FF UK)

Na přední straně obálky: **Miroslav JANATA: Bez názvu**

Miroslav Janata (29. 3. 1961, Bratislava), výtvarný umělec, kreslený humor začal publikovat od roku 1980

Na zadní straně obálky: **Willy WEBER – Tibor VRTÍK: Bez názvu**

Willy Weber (16. 1. 1966, Trenčianské Teplice) – textař

Tibor Vrtík (25. 2. 1966, Ilava) – kreslíř

Autorská dvojice, která začala publikovat kreslený humor v roce 1989. Jak říká Tibor Vrtík: „V naší autorské dvojici působím jako Williho ruka, protože on neumí kreslit. Zbožňuji jeho styl humoru i v běžném životě. Kresba v našem případě není dominantní. Podstatná je vtipná myšlenka, pointa, která je v našem případě v 98 procentech textová.“

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

připomínáme a současně srdečně zveme na tradiční Májový koncert, který pořádá Kulturní klub ve spolupráci se Zastupitelským úřadem České republiky pod záštitou velvyslance ČR J. E. Jana Sechtera. Vystoupí na něm mužský pěvecký sbor **Láska opravdívá** z Brna, řízený sbormistrem Mgr. Janem Špačkem. Koncert se koná, jak již bylo v předešlém vydání časopisu **KLUB** oznámeno, ve čtvrtek 19. května 2016 v 18:30 v Mramorovém sále českého velvyslanectví.

První pololetí filmových produkcí zakončíme filmem **Pojedeme k moři**. Touto komedií debutoval na filmovém plátně herec Jiří Mádrl jako režisér. Klubová pravidelná promítání v kinosálu českého velvyslanectví, nadále ve spolupráci s českým velvyslanectvím a Českým centrem, pokračují od září každé druhé pondělí v měsíci, začátek představení je vždy v 19:30, výjimku činí prosincová pohádka, rezervace není možná.

Neméně srdečně Vás zveme 7. června v 18:30 do Českého centra ve Vídni na společný Vzpomínkový večer, věnovaný někdejšímu kancléři prezidenta Václava Havla, bývalému novináři a muzikologovi, signatáři Charty 77 Ivanu Medkovi, za přítomnosti jeho manželky Heleny Medkové. Pořad moderuje Dr. Jana Starek.

Upozorňujeme a zveme 13. června v 17:00 do Institutu für Österreichische Geschichtsforschung (IÖG) na přednášku dr. Václava Žúrka **Die Nutzung (Instrumentalisierung) der Geschichte und der Rituale für die Herrschaftsrepräsentation Karls IV.**

Omlouváme se, že jsme v článku o Adventních koncertech uvedli, že minulý rok proběhl jeho jubilejní 25. ročník, což je omyl. První koncert se konal až v roce 1991. Jubilejním rokem je letošní rok 2016!

Nakonec mi ještě dovoluďte vysvětlení, proč byla vybrána karikatura slovenského humoristy Miroslava Janata na obálku časopisu **Kulturní klub**. Důvodem není jenom nutné šetření (barevná obálka by vyšla mnohem dráž), ale tak si asi připadali mnozí po proběhlém prvním kole volby rakouského prezidenta.

Přejí Vám hezké posezení nad stránkami Klubu,

Helena Baslerová

Obsah

Klub připravuje	2, 4
Editorial, obsah, impressum	3
Fejeton Pavla Kohouta	4
Církevní kalendář	7
Kalendář: květen – červen 2016	5
Fejeton Pavla Kohouta	8
Rozhovor	9
Kultura	11
Události	31
Zajímavosti	36
Ekonomika	44
Správy zo Slovenska	55
Sokol & sport	60
Úvahy a postřehy	64
Z české a slovenské Vídně a okolí	66
Oznámení	72
Informace & inzerce	78

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Verlagsort: 1030 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha & Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung und durch MZV ČR

Redakce: Mohsgasse 30/9, 1030 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová-Lössl, DI Gabriela Jakelic,

Anna Křivanová

Technická redakce: Ing. Kurt Mattola, Mag. Richard Basler

Redakční kruh: Jan Brabenec, dr. Martin Franc, P. dr. Jan Horák, Ludvík Kavín,

Eva Kalinová, Michaela Kováčiková, dr. Marta Marková, Mag. Daniela Maková,

Mag. Andrea Ozábalová, dr. Kweta Ozábalová, Vladimír Stejskal, Nela Štěrbová,

doc. JUDr. Marián Velický, CSc., ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Mag. Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola, Mag. Eva Zemanová

Distribuce: Tiskárna Sládek, Znojmo

Fejeton

Díky, můj prezidente
Pavel KOHOUT

Protože režim Gustáva Husáka mě dal vynést 1979 do Rakouska a listopad 1989 vrátil do Čech, jsem obdařen dvojitou státní příslušností a dvěma státními prezidenty. Můj současný z Vídně, který se přijel rozloučit s naším prezidentem do Prahy, Heinz Fischer, předtím dlouhá léta předsedal rakouskému parlamentu. Po Brunovi Kreiském to byl on, kdo věnoval maximální pozornost signatářům Charty 77 vypuzeným do exilu.

Byl to předsedův mluvčí Bruno Aigner, který ho věrně provází dodnes, kdo jeho jménem pomohl mnoha českým exulantům překonat překážky rakouské byrokracie, která však, přiznejme, přispěla k téměř dokonalému fungování státu. Desítky mužů a žen mu vděčí třeba za to, že je doporučil příslušnému úřadu, který je proto nemusel zdlouhavě prověřovat. Na pokyn Heinze Fischera upozornil například mne a mého syna Ondřeje, že ho do sněmovny přijde z Prahy navštívit nejvyšší komunistický ideolog Vasil Bilak, a pozval tam v pravý čas nás i zpravodajské týmy televize ORF. Papaláš, který byl poprvé v demokratické zemi, musel zažít, že se ho před běžícími kamerami zeptali dva Češi, jak plní Československo usnesení helsinského dokumentu, když Ondřejova matka, ač dávno se mnou rozvedena, nesmí léta za synem a vnukem do Vídně. Za dva týdny přijela...

Ačkoli mě Rakousko integrovalo, nevstupoval jsem tam do politického života, protože jsem stále sledoval ten ve vlasti. Jedinou výjimkou byla prezidentská kampaň Heinze Fischera, v níž jsem ho veřejně podpořil. Správně jsem tehdy prorokoval, že bude-li zvolen, má alpská republika vystaráno hned na dvanáct let. Díky jeho umu, srdečnosti i taktu se mu konečně podařilo pospojit společnost stále ještě polarizovanou nešťastným prezidentstvím Kurta Waldheima, jehož dostihla nacistická minulost, což zmobilizovalo starší voliče proti jeho kritikům.

Přestože je Rakousko pro své postoje asi víc ohroženo než Česká republika, potkával jsem ho neplánovaně ve středu města samotného i se ženou při cestě na oběd či nákup, se sólovými bodygárdy, kteří navíc udržovali takový odstup, že byli takřka neviditelní. Svědčilo to o jeho vztahu k občanům i občanů k němu, zdravili ho, ale neobtěžovali... Získal si mě i tím, že odpovídal na každý můj dopis, a hlavně, když jsme prožili vztahovou krizi.

Tehdy jsem ještě sloužil Pražskému divadelnímu festivalu německého divadla a požádal ho, aby přijel do Prahy na představení Burgtheatru historické tím, že se ve Zlaté kapličky poprvé za 123 let její existence mělo hrát německy. Vzkázal mi, že má v jedné z řídkých pauz privátní program. Vzkázal jsem mu, že to divadlo subvencoval z vlastní kapsy sám císař Franz Josef a on by tam měl pouze být místo něho a promluvit. Vzkázal mi rozladně, že zřejmě vím, kde by měl být líp než on. Nicméně přijel, snesl, že mu na scéně překládám, ale byl tak našťvaný, že se mnou pak vůbec nemluvil, až... když jsme se před Vánocemi ve Vídni zase objali.

Na večerní setkání mého prezidenta s naším prezidentem na pražském Hradě mě nepozval hradní ceremoniář, svou všudepřítomností dokazující, že pán Hradu bez něho nemůže ani chytat lelky. I přivstal jsem si a dojel včera před desátou ráno do Pardubic, kde jsem přesešel do zvláštního vagónu Railjetu na Prahu. O mé vpuštění se postaral spolu s dávným spojencem Brunem Aignerem náš muž ve Vídni, velvyslanec Jan Sechter. Ohlásil jsem žasnoucímu prezidentu, že mu jedu vstříc složit poklonu za všechno, co za svůj život vykonal pro nás Rakušany i pro nás Čechy. Neméně žasl v Praze hradní ceremoniář, když jsem chtěl nechtě - jinudy to nešlo - dokráčel po červeném koberci až k němu. V té kuriózní situaci tvrdil, že mi marně volal. Žádný záznam jsem doma nenašel.

Heinz Fischer bude už dnes opět ve Vídni a 8. června po zvolení nástup/ce/kyně zřejmě co nejdříve navlékne horolezeckou přilbu, aby po boku své choti - a jako celý život jištěn jí - začal opět stoupat po stěnách úchvatných rakouských hor. Svou nejtěžší stěnu v prezidentském paláci zvládl bravurně. Díky, můj prezidente a příteli!

Vyšlo v Lidových novinách 12. 4. 2016 a ve Wiener Zeitung 13. 4. 2016

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**

**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: Hagenmüllergasse 31, 1030 Wien

Tel.: +43 (0664) 406 55 41

Fax: +43 (01) 711 84 112

www.sweb.cz/farnost.viden

www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:
mše svatá každou neděli a svátek v **08:30**

KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:
mše svatá každou neděli a svátek v **10:00**

KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Salesianum, Wien 3:
mše svatá druhou neděli v měsíci v **11:00**

KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Don Bosco-Haus, Wien 13:
mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00**

VÝSTAVY, FESTIVALY, KURZY**do 25. 05. Vlastimil BEČVÁŘ: Fotografien**

Galerie auf der Pawlatsche
Spitalgasse 2-4/Hof III (gegenüber Narrenturm)
Öffnungszeiten: Mo bis Frei 8:00-19:00

do 17. 06. Mark THER: Zeichnungen

Präsentation eines Zyklus von Siebdruck-Arbeiten, einem wenig bekannten Ausschnitt des Schaffens, des angesehenen Künstlers, u. a. Jindřich Chaloupecký-Preisträger 2011. Fragmentarische und zierliche. Aufzeichnungen – Allegorien, die die Spannungen zwischen Vergangenheit und Gegenwart relativieren. In Kooperation mit Kulturkontakt Austria, über dessen Artist in Residence-Programm Mark Ther 2015 drei Monate in Wien wirkte.

Tschechisches Zentrum Wien, Herrengasse 17, 1010 Wien, <http://markther.com>

Otevřeno každou první sobotu v měsíci 10:00-15:00

MAK – ÖSTERREICHISCHES MUSEUM FÜR ANGEWANDTE KUNST / GEGENWARTSKUNST

Stubenring 5, 1010 Wien

Tel.: +43 1 711 36-0, Fax: +43 1 713 10 26, office@MAK.at
<http://www.mak.at/besuchen/information>

do 05. 06. Der private Josef Hoffmann: Wohnungswanderungen

Im Gegensatz zu seinem Lehrer Otto Wagner (1841-1918), aber in erstaunlichem Gleichklang mit seinem Opponenten Adolf Loos (1870-1933) hat Josef Hoffmann (1870-1956) nie ein eigenes Haus für sich und seine Familie errichtet oder eingerichtet. Während Otto Wagner jede Stufe seiner Entwicklung hin zur „modernen Architektur“ in seiner Karriere mit der Neugestaltung einer eigenen Wohnung oder der Errichtung einer Villa begleitete (zwischen 1882 und 1918 bewohnte er nicht weniger als sieben Domizile, die er auch ausführlich fotografieren ließ und über die er publizierte), zeigt sich sein Schüler Josef Hoffmann sehr auf seine Privatsphäre bedacht. Abgesehen von seinem Elternhaus in Brtnice, dessen Neueinrichtung nach dem Tod der Eltern 1907 in der Zeitschrift *Das Interieur* 1911 in einem Beitrag dokumentiert wurde, kennen wir – durch veröffentlichte Fotos – Josef Hoffmanns Jungesellenwohnung in der Magdalenenstraße 12 (*Das Interieur*, 1900), die Wohnung in der Margaretenstraße 5 (*Hohe Warte*, 1904-1905) und schließlich die Wohnung Neulinggasse 24 in Wien (*Die moderne Wohnung und ihre Ausstattung*, 1905). Von den Wohnungen Paulanergasse 12 und Salesianergasse 33 in Wien, die er ab 1924 und von den späten 1930er Jahren bis zu seinem Tod 1956 bewohnte, sind keine Innenaufnahmen bekannt.

do 25. 09. ROBERT LA ROCHE: Personal View

MAK Design Labor

ALBERTINA

täglich 10 bis 18 Uhr, Mittwoch 10 bis 21 Uhr
Albertinaplatz 1, A-1010 Wien, tel. +43 1 534 83-0
http://www.albertina.at/information/oeffnungszeiten_preise

do 26. 06. Chagall bis Malewitsch**do 10. 07. Monet bis Picasso. Die Sammlung Batliner**

Die Albertina besitzt mit der Sammlung Batliner eine der bedeutendsten Kollektionen Europas zur Malerei der Klassischen Moderne. Die Sammlung bildet den Kernbestand der permanent eingerichteten Schausammlung: Vom französischen Impressionismus, Pointillismus und Fauvismus mit Werken von Monet, Renoir, Degas, Cézanne, Toulouse-Lautrec,

Braque und Matisse über Meisterwerke der expressionistischen Künstlergruppen Die Brücke und Der blaue Reiter mit Gemälden von Kirchner, Kandinsky und Nolde bis hin zur russischen Avantgarde und zahlreichen Werken von Pablo Picasso präsentiert die Ausstellung alle bahnbrechenden Ideen der Moderne.

LEOPOLD MUSEUM

Museumsplatz 1 1070 Wien Tel/Fax: +43 1 525 70 / 1500
MuseumsQuartier Wien, www.leopoldmuseum.org
Po, st-ne 10-18 a čt 10-21

Theodor von Hörmann. Von Paris zur Secession (Kuratorenführung)

Besuch mit gültigem Museumsticket frei! Anmeldung am Infostand ab einer Stunde vor Beginn empfohlen (begrenzte Teilnehmerzahl). Wir bitten um Verständnis, dass dieses Angebot nur für Einzelbesucher vorgesehen ist.

JEDNOTLIVÉ AKCE**31. 05. 18:00 39. valná hromada Menšinové rady**

Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien

03. 06. 19:30 Antonín DVOŘÁK: Die Geisterbraut (Svatební košile)

Podle K. J. Erbena, ORF Radio-Symphonieorchester Wien, Wiener Singkademie, Simona Šaturová, Pavol Breslik, Adam Plachetka

Grosser Saal, Wiener Konzerthaus, Lothringerstr. 20, 1030 Wien

04. 06. 17:00 Přemysl JANÝR: Češi a jejich dějiny (přednáška)

Akademický spolek a České srdce

Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Vídeň

04. 06. 18:00 Slowakischer Abend auf der Donau!

Eine stimmungsvolle Schifffahrt mit dem Schiff MS Admiral Tegetthoff. Kartenreservierung hat schon begonnen!

Nähere Info: <http://skundwien.at/aktuelle-projekte/>
Mag. Helena Steiner, Agentur SK&Wien,
+43 699 11225099, skundwien@gmx.at

04. 06. 19:30 Lukáš Vondráček (klavír): Wachgekuesst!

Kristallsaal des Rothschildschlosses, Schlossweg 2

3340 Waidhofen/Ybbs, www.oeticket.com

Tel.: 01 96096 nebo 07442 511 255

KULTUR brücke FRATRES –Letní program 2016

04. a 18. 06., 23. 07., 06. a 20. 08.

www.kulturbruecke.com, www.museumhumanum.com

Tel./Fax: 0664/1508282 02843/2874

E-mail: office@kulturbruecke.com

06. 06. 19:30 The Philharmonics

Großer Saal, Wiener Konzerthaus,

Lothringerstr. 20, 1030 Wien

www.konzerthaus.at, Tel.: 242 002, Info: 24200-100

07. 06. 18:30 Vzpomínkový večer na Ivana Medka

Viz Klub připravuje, str. 2.

České centrum ve Vídni, Herrengasse 17, 1010 Wien
KK, ČcV

13. 06. 17:00 Přednáška: **Václav ŽŮREK** (AV ČR, Praha): *Die Nutzung (Instrumentalisierung) der Geschichte und der Rituale für die Herrschaftsrepräsentation Karls IV.*

Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Hörsaal des IÖG, Universität Wien, Universitätsring 1, 1010 Wien IÖG, KK

13. 06. 19:30 Film: *Pojedeme k moři* (Česko, 2014, 90 min., titulky anglické, režie a scénář: Jiří Mádln) KK, ČcV, ZÚ

16. 06. 15:00 Zahradní slavnost Rodičovské rady
Zahrada školy Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Sokolská jednota XII/XV

19. 06. 11:00 Jarní veselice
Zahrada české školy Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Sokolská jednota XII/XV

26. 06. 10:00-16:00 Fotbalový turnaj Akademického spolku (žáci/učitelé/absolventi)
Přihlášky do **20. 06.** na mail: akademickyspolek@gmail.com, Občerstvení a ceny zajištěny.
Zahrada české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

03.-11. 07. Letný jazykový tábor pre deti od 6 rokov vo Vysokých Tatrách v Tatranskej Lesnej v detskom rekreačnom zariadení Detský raj

Podmienky účasti: vlastný pas, aktuálne členstvo v spolku SOVA na rok 2016. Deti sa môžu tešiť na nasledovný program: turistika, šport, kultúrny program, slovenská vlastiveda, vyučovanie slovenčiny hravou formou.

Závazné prihlášky do **5. 6. 2016** mailom na: elena.mandik@utanet.at.

Uviest treba: meno, dátum narodenia, číslo pasu dieťaťa, adresu, telefónny a mailový kontakt a zaplatiť poplatok 135,- € na konto SOVA:

IBAN: AT52 14000 03710071330

BIC: BAWAATWW

s poznámkou „Letný tábor“

V cene tábora je zahrnutá doprava, ubytovanie, celodenná strava, športový, poznávací a kultúrny program.

INFORMACE:

Podrobnosti a ďalšie programy naleznete v oddieloch: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí* a *Oznámení*.

ČESKÉ OZVĚNY / SLOVENSKÉ OZVENY

Der ORF bietet im 25-minütigen Magazin mit dem Titel *České ozvěny / Slovenské ozveny* Beiträge in Tschechisch und Slowakisch. *Ozvěny / Ozveny* wird **sechsmal im Jahr jeden zweiten Sonntag in den Monaten Februar, April, Juni, August, Oktober, Dezember um 13:05 Uhr in ORF2 Wien** gesendet.

SETKÁNÍ ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH MAMINEK S DĚTMI

Pravidelně každou středu v 15:00 v prostorách českého kostela na Rennwegu 63, 1030 Wien
Jednota sv. Metoděje

HRAVÁ SLOVENČINA PRE DETI

Hravé vyučovanie slovenského jazyka pre škôlkárov a školákov pokračuje v novom semestri v termínoch:

predškoláci (3-7 rokov): 4. 6., 18. 6., vždy 10:00-12:00

školáci (7-10 rokov): 28. 5., 11. 6., 25. 6., vždy 9:30-11:00

školáci (od 10 rokov): 28. 5., 11. 6., 25. 6., vždy 11:00-12:30

Predpokladom účasti na kurzoch slovenčiny je platné členské v spolku SOVA 15€ za rok 2016 a kurzový poplatok.

Kontakt: Cecília Kersch – 0699/10 11 35 09

Elena Mandik – 0680/12 60 341

HRAVÉ SLOVENSKÉ POPOLUDNIA

25. 05. Zlatá brána otvorená

08. 06. Oslavujeme deň detí

22. 06. Hráme sa, cvičíme a tancujeme

o/um 16:00-18:00 hod./Uhr v spolku / im Verein SOVA

Predpokladom účasti je platné členské v spolku SOVA 15 € za rok 2016 a poplatok za materiál. Zmena programu vyhradená!

Kontakt: Lubomíra Wimmer-Pastorková: 0650/7713051

Elena Repka: 0699/15003207

DŮLEŽITÉ KONTAKTNÍ ADRESY:

ČESKÉ CENTRUM:

Herrengasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60

e-mail: ccwien@czech.cz

www.tschechischeszentrum.at,

<http://wien.czechcentres.cz/cs/>

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK a SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at

e-mail: rsk@slovaci.at, sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien,

tel.: +43 1 596 13 15, fax: +43 1 595 57 99,

sekretariát: Ut 9:00-10:30, Št 18:00-19:30

Prehľad našich podujatí:

<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOWAKISCHER SCHULVEREIN / SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova, e-mail: sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien,

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

Prehľad našich podujatí:

<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.mzv.sk/sivieden, e-mail: si.wien@gmx.at

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel./fax: +43 1 535 40 57

Für alle Veranstaltungen SI ist eine Anmeldung unter si.wien@gmx.at erforderlich.

Upozorňujeme, že i přes veškerou naši snahu a kontrolu kalendária může dojít u oznámených programů ke změně jejich data, resp. náplně. Bohužel, i když se tuto skutečnost dozvíme (ale někdy ani nedozvíme), nemáme již možnost provést jakoukoliv opravu. Změna programu vyhrazena. Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátiť a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

SLOWAKISCHES INSTITUT IN WIEN

MAI

31. 05. Di 18:30 KONZERT: Bulgarisches Kulturinstitut Haus Wittgenstein, Parkgasse 18, 1030 Wien

In Zusammenarbeit mit der VENIA Audition Academy und Promotion, den anderen europäischen Kulturinstituten in Wien und dem UNESCO Club Vienna veranstalten wir ein gemeinsames Konzert mit den jungen Talenten im Alter zwischen 8-19 Jahren. Die Slowakei wird durch den 15-jährigen Pianisten **Martin Chudada** vertreten. Als 10-Jähriger spielte er sein erstes Konzert mit dem Staatlichen Kammerorchester Žilina. Im September 2015 trat er auf den Bratislava Musikfestspielen mit dem Staatlichen Kammerorchester Žilina auf. Er hat an mehreren Meisterinterpretationskursen unter der Leitung solcher Persönlichkeiten wie Ivan Gajan, Eugen, Eugen Indjič, Marián Lapšanský, Ivo Kahánek und Avendis Kouyoumdjian teilgenommen und ist der Preisträger von mehreren Auszeichnungen. In Zusammenarbeit mit der VENIA Audition Academy und Promotion, dem Bulgarischen Kulturinstitut Haus Wittgenstein, dem Tschechischen Zentrum Wien, dem Russischen Kulturinstitut in Wien und dem UNESCO Club Vienna. Eintritt: 12 €, ermäßigt (bis 26 J. und Pensionisten) 9 €. Kartenreservierungen unter office@venia.at.

JUNI

05. 06. So 19:00 AUSSTELLUNG UND FEST: Johann Hauser! Lebenswerk (Gugging Museum, Am Campus 2, 3400 Maria Gugging)

2016 feiert das Museum Gugging das 10. Jubiläum und das neue Jahrzehnt startet es mit der Retrospektive des großen Künstlers der Art Brut Johann Hauser (1926-1996).

Johann Hauser wurde 1926 in Bratislava (damals Preßburg) geboren und er hat diese Stadt geliebt und ist immer wieder gerne dorthin zurückgekehrt. Er war einer von den größten und bekanntesten Gugginger Künstler. Der blaue Gugginger Stern, das Symbol des Hauses der Künstler, stammt von ihm. Die Ausstellung zeigt alle wichtigsten Positionen und Schaffensperioden des Künstlers mit etwa 150 Werken aus privaten und öffentlichen Sammlungen. Johann Hauser hat mit seinen Werken Einzelausstellungen in Deutschland, Österreich und der Schweiz gehabt, bzw. hat bei vielen Gruppenausstellungen u.a. in Amsterdam, Bern, Lugano, New York oder Philadelphia teilgenommen. Seine Werke begeistern weltweit viele Sammler, Galeristen und Museumsdirektoren bis heute. Kurator: Johann Feilacher
Ausstellungsdauer: **06. 06. 2016 - 08. 01. 2017**.

07. 06. Di 12:30 LUNCHKONZERT: Anlässlich des Jahres der slowakischen Musik 2016

Es treten junge Schüler und Sieger des 6. Jahrganges des Internationalen Interpretationswettbewerbs „Musikfrühling in Rajec“, den alljährlich von der Volkskunstschule Rajec in Zusammenarbeit mit dem Bildungsministerium der Slowakischen Republik organisiert wird. Am Programm stehen Werke von den anerkannten slowakischen Komponisten, die von den jungen Interpreten uraufgeführt werden. Bei diesem Konzert wird 100. Premiere eines ursprünglich slowakischen Werkes erklingen. In Zusammenarbeit mit der Volkskunstschule Rajec.

11.-12. 06. Sa-So VIENNA PHOTO BOOK FESTIVAL

11. 06. 10-20 Uhr + 12. 06. 10-18 Uhr

Anzenberger Gallery und Ostlicht. Galerie für Fotografie, Galerie Photon, Gershon Gallery

Absberggasse 27, 1100 Wien (Brotfabrik)

Das ViennaPhotoBookFestival hat sich in den letzten Jahren in der europäischen Fotobuch-Community als erfolgreiches Event behauptet. Es treffen sich Fotobuch Freunde, Fachleute, Sammler, Verleger, Fotobuchhändler, Fotografen und Interessierte. Im Rahmen des Rahmenprogramms vermitteln unter die anerkannten FotografInnen wie z.B. die niederländische Fo-

tografin Bertien van Manen, der Magnum Fotograf Chien-Chi Chang, der Retter der privaten chinesische Fotografie und Fotobuchmacher Thomas Sauvin, die ehemalige Leiterin der Fotografie Klasse der Royal Academy of Art in Den Haag Corinne Noordenbos auch der slowakische Fotograf **Martin Kollar** ihr Wissen. Der Eintritt sowie die Teilnahme an den Veranstaltungen sind für alle BesucherInnen frei.

Mehr Informationen unter www.viennaphotobookfestival.com

13. 06. Mo 19:30 KONZERT: Lúčnica

Großer Saal, Landestheater Linz, Promenade 39, 4020 Linz
Die Tanzgruppe **Lúčnica** wurde schon als die „Rolling Stones der Folklore“ (La Marseillaise – Frankreich) bezeichnet und gehört zu den wichtigsten Kultur-Repräsentanten der Slowakei. Seit 67 Jahren verkörpert Lúčnica in einzigartiger Weise die slowakische Nationalkultur und präsentiert die stolzen Traditionen des Landes. Das erfolgreichste Tanzensemble der Slowakei besticht durch die einmalige Kombination von traditioneller Folklore und modernen, ästhetischen Aufführungselementen. Dabei verlieren die Tänze aber nie ihre Originalität und ursprüngliche Form. Dem Publikum werden temperamentvolle, traditionelle Choreografien in slowakischer Tracht mit üppigen Stickereien und Zier-Applikationen in Begleitung eines Live-Orchesters geboten. Das nationale Folklore Ballett steht für Höchstleistungen auf musikalischer, künstlerischer und körperlicher Ebene. Bis heute begeisterte Lúčnica die Zuschauer bei Auftritten in über 60 Ländern auf fünf Kontinenten.

Kartenreservierungen unter kassa@landestheater-linz.at oder +43 (0)732/76 11-400. Mehr Informationen unter www.landestheater-linz.at

15. 06. Mi 18:30 AUSSTELLUNG: Die künstlerischen Parallelen XIV.

Die Ausstellung zeigt die frischen und von Konventionen unabhängigen Statuen, Bilder und Objekte von 24 slowakischen Künstlern: Jakub Bachorík, Xénia Bergerová, Slávka Brezinová, Jana Brisudová, Lucia Černeková, Lucia Fabiánová-Strassnerová, Veronika Fodorová, Nataša Húsková, Norbert Kelecsényi, Stanislav Kiča, Noémi Kolčáková-Szakalová, Martin Lалуha, Silvia Litva Polak, Robert Mlčúch, Ondrej 4., Martin Pala, Miroslav Pallo, Zuzana Pallová-Nemčeková, Zuzana Roskoványiová, Marek Ryboň, Gabriel Strassner, Martin Ševčovič, Jakub Trajter, Milina Zimková. Kuratorin: Mária Horváthová.

Ausstellungsdauer: **16. 06. - 16. 08. 2016**

20. 6. Mo 19:00 KONZERT IM RAHMEN DER WIENER FESTWOCHE: Miroslav Dvorský (Tenor) und Daniel Buranovský (Klavier)

Festsaal – Bezirksamt Mariahilf, 1. Stock, Amerlingstraße 11, 1060 Wien
Miroslav Dvorský ist der Solist im Opernhaus des Slowakischen Nationaltheaters und gehört zu den weltweit am meisten gefragten Sängern seines Fachs. Seine Auslandsengagements führten ihn nach Österreich, Deutschland, Italien, Frankreich, Brasilien, USA, Kanada oder Japan, wo er mit den erstklassigen Dirigenten wie Fabio Luisi, Riccardo Chailly, Jiří Bělohávek, Zubrin Mehta, Vladimír Fedosejev, etc. zusammenarbeitete. Als Konzertsänger trat er im Wiener Musikverein, bei den Salzburger Festspielen, sowie an anderen Orten Europas und Amerikas auf.

Prof. Daniel Buranovský zählt zu den anerkanntesten slowakischen Pianisten. Als Solist wirkte er bei vielen Konzerten in Österreich, Russland, Deutschland, Finnland, Italien, Vietnam, etc. und spielte z.B. mit dem Orchester Beethoven Halle Bonn und dem Orchester der Universität Hyosung Taegu in Südkorea.

Mit Werken von P. I. Tschaikowski, G. Puccini, B. Smetana, E. Suchoň, J. Strauss, E. Kálmán und E. di Capua. Das Konzert wird vom Slowakisch-Österreichischen Kulturverein veranstaltet.

Eintritt frei (freiwillige Spenden erbeten). Anmeldung erforderlich beim Slowakisch-Österreichischen Kulturverein unter +43-1-596 13 15.

„Čína potřebuje svůj čas, jako jej potřebovala Evropa, která se civilizovala k demokracii a míru celé tisíciletí, a k Unii prodírala křížáckými výpravami, pálením kacířů i čarodějnic, koncentráky i gulagy. Jaké zázraky je možné očekávat od půl druhé miliardy lidí v gigantické zemi, která začala vystupovat z temnot teprve před půl stoletím?“

To napsal 9. 8. 2008 do Mladé fronty DNES její tehdejší fejetonista Trilobit. Citoval ze své řeči, o níž ho požádalo svobodné hansovní město Hamburg k zahájení čínského týdne. V listu vyšel text k jiné události, kterou sledoval celý svět a kvůli tomu jsem vzkřísil zážitky z tříměsíční cesty po nejdůležitějších oblastech Číny v roce 1954, těsně poté, co se stala Lidovou republikou:

„Viděli jsme kurzy, v nichž se vojáci-komunisté učili číst a psát, aby to vzápětí učili další negramotné. Stokrát jsme slyšeli díkůvzdání vesničanů komunistické straně, že už mohou jíst misku rýže každý den. Bída většiny obyvatel byla nepředstavitelná i nepopsatelná. Pak jsme odjeli, a přes Čínu se přehnaly éry Velkého skoku, Tisíce květů, Kulturní revoluce i masakru na náměstí Tien An Men. Brzy potom vypukl komunistický kapitalismus, jehož reklamou je od vše-řejška megalomanská olympiáda v Pekingu...“

* * *

Mantra o tom, že máme Číně připomínat občanská a lidská práva i při zmínce o pandách, nezní věrohodně u nás, kde ještě před čtyřiceti lety intelektuálové masově odsoudili signatáře Charty 77 žádající jejich dodržování, a v květnu 1986 – už za Gorbačovovy Perestrojky! – mohla ústřední volební komise hrdě ohlásit celostátní účast 99,39 % voličů, z toho 99,94 % hlasů pro duchamorný režim Gustáva Husáka. Víc než polovina jeho tehdejších podporovatelů se dosud těší ze života ve svobodě, ale role mravních karatelů jiných zemí jim vůbec nepadne.

A panické obavě před čínským obrem, který chce po ruském velikánoviči znovu znásilnit nás trpaslíky, nelze čelit tím, že je médií přehřívána. Jejich hlavním tématem by mělo být, že právě to je pádný důvod, proč posilovat Evropskou unii, která je jak rozlohou, tak stupněm civilizace a ekonomiky srovnatelným gigantom schopným svobodu členských zemí zajistit – pokud většinu občanů nezmate vábení falešných proroků volajících po návratu k naší suverenitě, která se bohužel nikdy nekonalala.

Při vši neúctě k těm, kdo se jako dřív sovětskou Rus snaží dnes nafouknout Čínu v ochránce oné virtuální suverenity, je ovšem hodné chvály, že se Říše Středu stává jedním z důležitých obchodních partnerů. Ani příznivci Václava Havla nemohou popřít (nikdo není dokonalý!), že jeho humanistické gesto – likvidace našeho zbrojního průmyslu – napomohlo rozdělení Československa, když poškodilo zaměstnanost, a tedy i hospodářství východní část země. Do vyklizeného prostoru vstoupila vzápětí zbrojařská lobby jiných demokratických států vyznávajících racionálně zásadu, že silná ekonomika přispívá k posílení jejich životaschopnosti spíše než nejsilnější slova, byť vedená nejlepšími úmysly. Tato Země není pro slabé!

* * *

Takto uvažující občané mají jasno, proč je dobře, že se návštěva předsedy Si konala, ale o to méně se jim líbí jak. Dík televizi nemohlo uniknout, že domácí strážci pořádku chránili spíše strůjce nepořádků. Hemžení čínských setnin provázených trénem s vítací výzbrojí od mávátek po prapory schopné zakrýt i největší objekty, jež by mohly kolemjedoucí činitele popudit, dávalo čínskému režimu chtět nechtě nádech totality, většině Čechů odporné. Těžko si představit, že to byl úmysl hostů, kteří se tu jistě hodlali představit v nejlepším světle. Původce nutno hledat mezi našinci, kteří je na předvídatelné reakce neupozornili.

Jako topmanažer celé šou se dal mediálně slavit muž, který ulpěl na sítnicích, už když před vládní vilou na Letné držíval deštník nad premiérem Paroubkem a předtím byl i ministrem obrany. Cituji zas Trilobita: „V lednu 2001 se zptal našich elitních vojáků v Kuvajtu, jsou-li ochotni být tam chemiky i v případné válce, a pak vzal sedmadvacet z nich letadlem domů. »Vážím si jich,« řekl dojatě Jaroslav Tvrdík, »že neprecenili své síly.«“ Trilobitův komentář zněl: „Nechápu, jak mohli být za tak dobré peníze zverbováni tak špatní zoldněři.“ Pak jako ředitel Českých aerolinií nakoupil tolik velkoletounů, že se v nich mohla současně proletět značná část populace, ale místo ní, když se brzy po jeho odchodu začaly ČSA hroutit, vyletěly stovky zaměstnanců. Do třetice našel tedy své štěstí jako novodobý Marco Polo, objeviv České republice Čínu a naopak. Lze si domyslet, že nedávný spektakl, jehož jevištěm se staly celé čtvrti Prahy a nedobrovolným komparzem davy Pražanů, se konal v jeho režii.

Čínští aktivisté, ať studenti svezení z okolních zemí, či členové bezpečnostních složek, se chovali patřičně, neboť tak, jak jsou navyklí aktivisté režimů nám důvěrně známých z minulého století. Kdo se choval nepatřičně, byli naši policisté, když viditelně upřednostnili ochranu takových hostů před našinci, které minulost naučila vyznávat jiné hodnoty; lze však uznat, že je k tomu naváděla sama pompézní kulisa. Když nás za totality esenbáci & estébáci sbírali jako kriminálníky, zdálo se nám, že všichni potřebují psychiatra, aby se naučili rozpoznat zločince od kritických občanů. Má-li se dnešní policejní sbor stát naopak psychiatrickou klinikou pro individua duševně nenormální, nesmí za ně znovu považovat kritické občany, nechce-li budít podezření, že získal akreditaci po právních rychlokurzech v Plzni.

Dobrá zpráva je, že se policejní ředitel omluvil alespoň vysoké škole, která byla příslušníky napomenuta, že by se vyvěšené tibetské vlajky čínským hostům nelíbily. V té souvislosti je ovšem nutné připomenout, že Tibet je symbolem spíše pro okupaci připomínající ruskou v roce 1968 než pro znásilnění občanských a lidských práv, neboť vláda lámů představovala středověké nevolnictví, takže šlo současně i o jakési osvobození. Přesto však – řečeno s pomocí jazyka klasika – tento způsob stabilizace společnosti mi přijde poněkud nešťastným...

Psáno pro měsíčník Reportér

Mezi zoufalstvím a nadějí

se ocitla na své životní pouti MUDr. Anja Kruliš, host dnešního rozhovoru. Velká vnitřní síla jí však pomohla přijmout pokorně tvrdou realitu, současně však vyvolala obranný protiútok. Tím byl „návrát“ k tvůrčí činnosti – divadlu, psaní, zpěvu – svým láskám, které dovedou vykouzlit úsměv, pomohou udržet dobrou náladu.

Pamatujete si ještě na svůj první rozhovor pro časopis Kulturní klub? Byl otištěn v prosincovém čísle roku 1985. Dnešní rozhovor je vlastně svým způsobem jedinečný v historii časopisu, neboť v takovém časovém odstupu se interview se stejnou osobou ještě nekonalo. Tehdy jste chtěla mj. utvořit vlastní band ve stylu rock-jazz. Podařilo se Vám tento cíl realizovat?

MUDr. A. Kruliš: Podařilo. Ovšem nebyl to rock-jazz, protože jsem tenkrát zpívala jazz Gershwinů, to byl takový starý tradiční jazz, který také souvisel s muzikálem. Utvořila jsem potom skupinu, byli to tři chlapi – klavír, kontrabas a bicí, a dělali jsme muzikál. To jsem také měla v Drachengasse v sokole vystoupení, bylo to v roce 1988.

Zpíváte si každý den? A když ano, tak co?

MUDr. A. Kruliš: Teď nezpívám tolik, zpívám více hlasová cvičení. A jinak dál zpívám Gershwinů.

Provází Vás zpěv jenom při dobré náladě, anebo působí jako úžasná terapie v méně příjemných chvílích?

MUDr. A. Kruliš: Celkově mě provází hudba v méně příjemných chvílích.

Máte pro tyto situace nějaké své oblíbené kusy, které „zabírají“, anebo přicházejí samy, spontánně?

MUDr. A. Kruliš: Melodie přicházejí spontánně, ale musím také říct, že když jsem trochu víc smutná, poslouchám klasické české pohádky. Nejoblíbenější pohádkou je pro mne pohádka *Tři zlaté vlasy Děda Vševěda*.

Váš zpěv není vůbec amatérský, tomuto oboru jste se dosti věnovala, studovala jste dokonce klasický zpěv.

MUDr. A. Kruliš: Klasický zpěv jsem dělala v soukromých hodinách, je to už dlouho. Jazzový zpěv jsem dělala také soukromě, u jedné černošské zpěvačky. Dnes se už ale nesmí používat tento výraz, ale tehdy to byla bez jakýchkoliv jiných postranních myšlenek černoška.

Hudební nadání jste zdělila po rodičích?

MUDr. A. Kruliš: Zpívání jsem zdělila po mamince. Doma jsme muzicírovali, táta hrál na několik nástrojů – klarinet, saxofon, violoncello. Já jsem se dvanáct let učila na klavír, za tímto stál otec.

Odkud pocházíte? Kdy jste přišli do Rakouska a jak jste se napojili na českou menšinu ve Vídni?

MUDr. A. Kruliš: Jako rodina jsme emigrovali v roce 1966, měli jsme štěstí, že jsme se dostali všichni ven, protože úřadům v našem případě něco uniklo. Na pozvání staré tety

jsme vycestovali do Německa. My děti jsme tam s maminkou zůstaly, ale táta jel hned dál do Vídně. Během tří dnů tehdy sehnal zaměstnání. Po týdnu jsme potom za ním přijeli všichni vlakem. Narodila jsem se v Ostravě, ale když mně bylo půl roku, dostal táta zaměstnání v Olomouci, kam jsme se přestěhovali. Ve Vídni jsme se k české menšině dostali přes katolickou Charitu. Často jsme muzicírovali v kostele na Rennwegu, maminka tam také zpívala, jezdila jsem s bratrem na dětské tábory. V české škole nás ale nepřijali dobře, nemám na tu dobu dobré vzpomínky, absolvovala jsem zde jen první a druhou třídu. Potom jsem šla do rakouské školy a vedlo se mi dobře.

I když Vás hudba velmi přitahovala, nevolila jste si ji za svůj obor, ale rozhodla jste se pro studium medicíny.

MUDr. A. Kruliš: Jak už jsem uvedla, v naší rodině hrála hudba a divadlo velkou roli. Mně se to také líbilo, ale s přibývajícím věkem jsem měla obavu, zda-li je hudba obor, který mě uživí. A také velmi důležitá byla myšlenka zvolit si povolání, které lze vykonávat i v totalitě. Proto volba padla na medicínu. Odvahu obrátit se k hudbě jsem našla, až když jsem byla nemocná.

Co následovalo po vystudování medicíny?

MUDr. A. Kruliš: Po absolutoriu jsem rok a půl pracovala v jedné nemocnici a současně jsem dělala „jeviště“. Člověk ale nemůže dělat obojí. V tomto čase jsem se ale už domnívala, že nejsem zdravotně zcela v pořádku, diagnóza zde ještě nebyla, ale sama jsem tušila, že je to MS (multiple sklerose). Na základě toho jsem si řekla, že musím dělat něco jiného, neboť to, co jsem doposud dělala, nedělá mému zdraví dobře. Proto jsem se rozhodla hledat opravdovou cestu, která je moje.

Čtenáři, kteří pročítají časopis Klub až do poslední strany, narazili na Vaše jméno v článku o Vašem románu Die Beine der Spitzentänzerin. Jak došlo ke vzniku této knihy?

MUDr. A. Kruliš: To téma jsem „táhla“ s sebou velmi dlouho. Není to můj osud, ale jde vlastně také o můj osud. Jedná se o velmi úspěšnou ženu, která dělá kariéru v managementu

Der Gesundheitstalk: Univ. Prof. Fritz Leutmezer (MedUni Wien), MUDr. Anja Krysten, moderátorka Gabriele Kuhn a OA Dr. Helmut Rauschka (SMZ-Ost Donauspital)

a onemocní roztroušenou sklerózou, což způsobí, že začne měnit svůj život. Nejedná se tedy o autobiografii, ale v románu jsou mé myšlenky ovlivněné stejnou chorobou.

Obálka románu
Die Beine der Spitzentänzerin

O svých zkušenostech jste hovořila také v únoru tohoto roku v pořadu *Der Gesundheitstalk*, jež iniciuje deník *Kurier* a který byl zaměřen na toto onemocnění. Vedle kapacit neurologie ve Vídni – Univ. Prof. Fritz Leutmezer (MedUni Wien) a OA Dr. Helmut Rauschka (SMZ-Ost Donauspital) – jste byla přizvána jako autorka uvedených knih, jako lékařka, ale především jako sama postižená touto nemocí. Kdy a jak se projeví její první příznaky?

MUDr. A. Kruliš: Bylo mně dvaadvacet let, když jsem se jednou probudila a neviděla jsem na jedno oko. Protože tehdy nebyly ještě diagnózy přesné, bylo to jenom podezření na toto onemocnění. Závěr tedy byl, že se jedná o virus, pomocí cortisonu se vše zase vrátilo do normálu. Celých devět let jsem neměla další potíže. Takže jsem vystudovala a také tančila a zpívala. Po těch devíti letech, to jsem byla studijně v Itálii, kde jsem v Boloni navštívila na John Hopkins University School of Advanced International Studies, se to opakovalo s druhým okem. Studovala jsem zde mezinárodní vztahy jako postgraduál, myslela jsem, že potom půjdu pracovat na Weltgesundheitsorganisation. Také zde byl podobný postup, žádná přesná diagnóza, léčba

cortisonem. Ale já už jsem věděla, že se to ubírá směrem onemocnění MS. Proto jsem odřekla další rok studia a vrátila se zpět do Vídně. A rozhodla jsem se, že budu dělat něco s jazyky, ty mně šly vždy dobře, překládat, psát. Přešla jsem do Berlína, začala jsem psát pro jeviště, to byla nyní moje nová cesta. Musím ale kriticky říct, že to bylo dosti namáhavé – nervové vypětí. V souvislosti s tím jsem najednou začala při chůzi padat, třeba jsem pospíchala a najednou se mi podlomila noha a já jsem byla na zemi. To je totiž také jeden ze symptomů MS. Jednou jsem se zranila při takovém pádu na noze – kotníku – a nechtěla jsem jít k lékaři, protože jsem pracovala jako nová moderátorka v rádiu a chtěla jsem, aby kvůli mně něco nezůstalo stát. Nakonec jsem přece jen musela jít k praktickému lékaři, který mě poslal k neurologovi. Ten už „mohl“ konstatovat pouze jediné – diagnózu MS.

Dílko *Die Beine der Spitzentänzerin* není prvním literárním pokusem.

MUDr. A. Kruliš: Psala jsem i divadelní hry, uvedeny byly v Berlíně. Pro život v Berlíně jsem se vlastně rozhodla během mého studijního pobytu v Itálii. Seznámila jsem se tam s jedním párem, ona byla Rakušanka, on Němec z Berlína. Několikrát jsem je potom v Berlíně navštívila, moc se mi tam líbilo. Ve Vídni jsem proto šetřila peníze, abych tam mohla odejít žít a pracovat. Měla jsem štěstí, že v době jediné mé návštěvy jsem se dozvěděla, že zde jeden Američan zakládá nové Talk-Radio, takže jsem se šla představit. Vrátila jsem se zpět do Vídně a na vše toto jsem zapoměla, ale myšlenka, že půjdu do Berlína, zůstala. Asi po čtrnácti dnech se onen Američan ozval, zda-li mám o job moderátorky zájem a já jsem samozřejmě měla. Takže jsem měla práci a mohla jsem odjet, v Berlíně jsem byla celkem třináct let. Sice jsem nezůstala u tohoto rádia, brzy totiž svoji frekvenci „ztratilo“, ale moderovala jsem dál soukromé pořady, psala jsem, dělala jsem divadlo – sólově s tematikou politickospolečenskou. Divadlo se jmenovalo Theater im Salon. Pro ansámbl jsem napsala hru v roce 2006.

Ve zmíněném pořadu deníku *Kurier* jste vyslovila svůj názor na příčiny vzniku nemoci MS.

MUDr. A. Kruliš: Myslím si, že příčina nemoci je v dlouholetém stresu, duševním napětí, které může začít již v dětství. Proto je nutné, aby člověk něco změnil ve své životní cestě, ve svém postoji a aktivoval v sobě vlastní léčebné síly. Domnívám se, že léky mohou tento stav trochu umírnit, cortison pomůže při atace (Schub) MS, protože působí protizánětlivě. Osobně žádné léky neberu.

MS-Gesellschaft Wien uvádí, že v Rakousku je asi deset až dvanáct tisíc registrovaných pacientů MS. V jakém věku se MS projevuje, koho postihuje?

MUDr. A. Kruliš: Postihuje mladé lidi, bohužel jsou pacienti čím dál mladší. Ročně jich přibývá tři sta padesát až čtyři sta. Což vlastně potvrzuje můj názor, že dnešní životní styl – „hon“ za výkonem ve společnosti, není vůbec nic dobrého pro nervový systém. Postiženy jsou především ženy – přes 70 % mezi dvaceti až čtyřiceti lety. MS je nemoc, která má tisíce podob a která má plíživý charakter. Přichází nepozorovaně, jejím signálům nevěnujeme zpočátku svoji pozornost, protože si myslíme, že to je jenom „to, anebo ono“, což zažehnáme nějakou povzbuzující tabletou.

Jako autorka používáte jméno Anja Krystyn. Výslovnost jména je s přízvukem na druhé slabice. Trochu to připomíná výslovnost italštinu, ale zde jsou dva vpsilony, jež jsou typické buď pro češtinu (česká varianta jména Krystýna), anebo pro polštinu. Je v tom něco symbolického, je to snad Vaše druhé křestní jméno?

MUDr. A. Kruliš: Jméno Krystyn jsem začala používat už v době, kdy jsem zpívala a založila svůj band. Je to skutečně moje druhé křestní jméno, s polským je to spojeno proto, že část naší rodiny pochází z Polska.

Jste samostatná, anebo potřebujete výpomoc?

MUDr. A. Kruliš: Chodím s berlí, ale nemohu si dělat nákupy, chodit něco vyřizovat na úřady anebo uklízet byt. Problém však v tomto případě není chůze, pohyb s berlí, ale to, že jsem velmi brzy unavena. Rovněž nevidím dobře, při čtení musím mít vše zvětšené.

Jezdíte do lázní?

MUDr. A. Kruliš: Byla jsem tam jen jednou. Moc mi to nesedělo, protože to není jako doma, kde mohu poslouchat hudbu, hrát, psát. Mám velkou terasu, takže zde chodím – dělám procházky, doma cvičím, dříve jsem hodně sportovala.

Zmínila jste se, že jste tancovala, jako dítě dělala gymnastiku. Jaké koníčky máte dnes?

MUDr. A. Kruliš: Je to především psaní. Řekla bych, že od chvíle, co se zmenšila moje mobilita, začalo mé slovo „kvést“, a to jak slovo mluvené, tak i psané. Píšu na počítači, rukou nemohu.

Máte nějaký vztah k číslici „4“? Je to symbolické, či náhoda, že ve Vašem telefonním čísle právě čtyřka domínuje?

MUDr. A. Kruliš: Také jsem si toho všimla, když mi bylo toto číslo přiděleno. Asi to nebude náhoda. Musím říct, že čtyřka není vůbec moje číslo, moje je třináctka, to je den mého narození v lednu. Vlastně mě vždy obklopovala čísla lichá – číslo domu, bytu. Třeba něco s tou čtverkou ještě přijde.

Jaká byla Vaše nejkrásnější dovolená?

MUDr. A. Kruliš: Na ostrově Korfu, který jsem projížděli ve dvou na motorce, bylo tam množství olivových stromů. Byla to nádhera. Slunce svítilo a ukládalo se do pokožky a já jsem měla dojem, že po návratu domů z té kůže ještě dobrý týden vyzařovalo.

Kterou českou lidovou píseň máte nejraději? Zpíváte si s maminkou, když k Vám přijde na návštěvu, anebo Vy k ní? Hrajete na klavír každý den?

MUDr. A. Kruliš: Myslím, že *Rožnovské hodiny*. Tuto píseň jsme zpívali, když jsme jako rodina jezdili autem, ve formě kánonu. S maminkou jsme dříve spolu zpívaly více, teď už méně. Rády jsme zpívaly *Moravské dvojzpěvy* Antonína Dvořáka. Na klavír nehrají každý den, protože levá ruka je trochu „chromá“. Ale naposledy jsem doprovázela na klavír maminku, která zpívala *Ave Marie*. Hraní mi dělá pořád radost.

Jaký je Vás nejoblíbenější zpěvák, zpěvačka? Kdo z českých zpěváků u Vás boduje?

MUDr. A. Kruliš: Barbara Streisand, z českých Hana Hegerová, naposledy jsem ji viděla v roce 1995, kdy vystupovala v Konzerthausu ve Vídni.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala Dr. M. Brandeis

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

Několika vernisážemi začala v únoru sezóna v Galerii Středočeského kraje v Kutné Hoře

Můžeme zde vidět čerstvého nositele Ceny Vladimíra Boudníka za grafiku Dalibora Smutného (* 22. 5. 1964, Hořice v Podkrkonoší), malíře Igora Grimmicha, Jaroslava Valečku a také Pavla Brázdu, který letos oslaví devadesátku. Pavel Brázda je představitelem tzv. hominismu, uměleckého směru, který je soustředěn na člověka. Brázdův výtvarný projev je naprosto jedinečný. Je to dáno jeho pevnými životními zásadami a životem v době komunismu, kdy musel odejít ze školy, pracoval v dělnických profesích a umělecky se vyvíjel bez kontaktu s okolními výtvarnými trendy. Veřejnost se o něm dozvěděla až v roce 1990, kdy o něm začala psát *Revolver Revue*. Od té doby vystavoval na řadě míst včetně Národní galerie. Výstava *Začátky a konce II* v GASK je širší časovou přehlídkou jeho tvorby. **Dalibor Smutný** (* 1964) je znám především svými nezaměnitelnými přízračnými portréty květin provedenými dnes již málo používanou grafickou technikou mezzotinty, která se liší od většiny způsobů tisku z hloubky tím, že při ní grafik nepostupuje od světlé k tmavé, ale naopak od tmavé k světlé, stejně jako skutečností, že pracuje na základě odstíněných ploch, nikoliv čárové kresby.

Igor Grimmich (* 1979) patří k výrazným osobnostem současné mladé malířské scény. Táhne k expresivitě, reálnému zobrazování a narativitě.

Jaroslav Valečka (* 1972) pochází z Prahy, ale dětství strávil v severních Čechách. A právě krajina pohraničních Sudet je častým tématem jeho tvorby. Valečka absolvoval pražskou Akademii výtvarných umění v ateliéru Jiřího Sopka. V počátcích své tvorby byl ovlivněn dílem Edvarda Muncha, Josefa Váchala, Jana Zrzavého nebo Josefa Lady.

Jeho malba je postavená na výrazné barevnosti, práci se světlem a expresivní zkratce a řadí se tak k poměrně mladému žánru stuckismu. Od loňského roku je Valečka zakládajícím členem výtvarné skupiny Central Europe Stuckists.

Výstava *Pavel Brázda: Začátky a konce II* je v Galerii Středočeského kraje v Kutné Hoře otevřena do 12. června 2016.

Miroslav Troup a Jacqueline Lee Bouvier-Kennedy

Malíř, grafik a ilustrátor Miloslav Troup (1917, Hořovice – 1993, Praha) absolvoval Státní grafickou školu a Státní uměleckoprůmyslovou školu v Praze. Velmi důležitou roli v jeho výtvarném vývoji sehrálo studium v Paříži v druhé polovině čtyřicátých let, kde se vzdělával na École des Beaux Arts a École des Arts décoratifs. Seznámil se tu s dívkou jménem Jacqueline Lee Bouvierová, která se později stala manželkou prezidenta Kennedyho. V pozůstalosti se zachoval obraz nazvaný *Jacqueline* a je na zámku Kratochvíle. Miloslav Troup by se příští rok dožil 100 let, jeho malířská tvorba vychází z kubismu. Kromě mnoha ocenění získal v roce 1966 cenu UNESCO za nejlepší ilustrace na Frankfurtském knižním veletrhu a šestkrát ilustrátorskou cenu v celostátní soutěži Nejkrásnější kniha. Jeho synovci, jihočeští památkáři Zdeněk a Vojtěch Troupovi, pro příští rok chystají čtyři výstavy, které připomenou strýcovo dílo.

Praha je vlastníkem pokladu florentského umění

Výstava *Maniera. Pontormo, Bronzino und das Florenz der Medici* v Städtisches Kunstinstitut und Städtische Galerie

ve Frankfurtu nad Mohanem je věnovaná manýristickému malířství ve Florencii 16. století za vlády Medicejských a bude otevřena do 5. června tohoto roku.

Hlavními osobnostmi této expozice jsou malíři Jacopo da Pontorno, Giorgio Vasari, Andrea del Sarto, Rosso Fiorentino a Agnolo Bronzino. Zápůjčkami obrazů se na výstavě podílejí slavná muzea Evropy a Ameriky, včetně pařížského Louvru, Národní galerie ve Washingtonu a Metropolitanu muzea v New Yorku. V konkurenci uměleckých pokladů dominují dvě díla Agnola Bronzina, dvorního umělce medicejského vévody Cosima I. Prvním je portrét *Dámy v červeném oděvu* ze Stádelova muzea a druhým portrét Eleonory z Toleda, Cosimovy manželky, který byl zapůjčen z pražské Národní galerie.

Eleonora z Toleda

Eleonora z Toleda pocházela ze Španělska a byla dcerou neapolského místokrále, který jih Itálie spravoval jménem císaře Karla V. Cosimo požádal o její ruku v roce 1539 a v létě se v katedrále ve Florencii konal sňatek. Bohatě španělské oblečení, které Eleonora má na pražském obraze, připomíná právě tyto události, protože v něm přijela z Neapole do Toskánska. Vévodkyně byla obdivována pro krásu a současníci ji nazývali „plodnou palmou“, protože porodila jedenáct nových Mediceů.

Pražský obraz Eleonory z Toleda se ve Frankfurtu nad Mohanem dostal do vybrané společnosti pokladů florentského umění druhé čtvrtiny 16. století. Pro Prahu je to obrovská propagace a potvrzení, že Národní galerie vlastní výjimečné poklady. Organizátory akce zaujala Eleonora dokonce natolik, že se stala i reklamou pro jejich výstavu.

(mk)

V rámci jubilea představujeme:

Iveta Dučáková (* 21. 5. 1976, Krnov)

Iveta Dučáková studovala textilní tvorbu na SPŠ v Bruntále, užitou malbu na SUPŠ v Uherském Hradišti a své umě-

lecké vzdělávání završila studiem malby na Akademii výtvarných umění v Praze u docenta Vladimíra Skrepla. Námetovým těžištěm jejích maleb, fotografií a koláží je lidská (ženská) figura a tvář a jejich tvarové deformace. V současnosti se kromě volné tvorby zabývá i propagačním designem.

Iveta Dučáková: *Portréty*, 2000, velkoplošný digitální tisk, lesklé lamini Kapa

Aleš Pudil (*1. 5. 1961, Mladá Boleslav)

Aleš Pudil je malíř, výtvarník a designér. Vzdělání: SPŠ stavební Mělník, výtvarné vzdělání: ak. mal. Jaroslav Mašek, ak. mal. Stanislav Kovář. V roce 1995 založil Galerii v podloubí v Mladé Boleslavi. Je zastoupen v Národní galerii v Praze, Veletržní palác, sbírka současného umění.

Aleš Pudil: *Konfrontace*, 2000, olej, plátno

Zemřela význačná malířka Jindra Husáriková, bylo jí 85 let

Ve věku 85 let zemřela význačná česká malířka Jindra Husáriková. Díla Husárikové jsou zastoupena v mnoha veřejných i soukromých sbírkách doma i v zahraničí. Malířka,

kteřá byla známá zřejmě více za hranicemi své vlasti, často ztvárňovala cirkusové dění, ale také staré báje, mýty i niterné lidské pocity. Oleje, laděné většinou do různých tónů jedné barvy, „dokreslovala“ nožem, který jemným plátnům dodával konkrétní výraz. V roce 2008 otevřel její syn Petr v Karlových Varech Galerii Jindry Husárikové.

VZPOMÍNKA

Karel Václav Klíč

Rodák z Hostinného v Čechách (30. 4. 1841 – 16. 11. 1926), vynálezce v oboru tiskových technik, se věnoval především technice tisku z hloubky. Vzdělání nabyté v mládí, které zahrnovalo studia malířství na Akademii, práci v litografické dílně a ve fotografickém ateliéru a zkušenosti z mnoha pokusů využil Klíč nejprve při vynálezu heliogravury (tisk z hloubky leptané měděné desky ozrněné asfaltem). Roku 1890 dokončil vynález hlubotisku (obrázek na tiskové desce je členěn pomocí pravidelné mřížky, což je cizí objev staršího data, Klíčovým přínosem je snadný a přesný přenos kresby pigmentovým papírem). Klíč je znám i svými karikaturami, vydavatelskou činností a rozsáhlou malířskou tvorbou. Většinu života prožil v cizině. Pracoval v Uhrách, největší slávy dosáhl za pobytu v Anglii, kde se stal ředitelem významného grafického závodu a nakonec zakotvil ve Vídni.

Antonín Chittussi

Významný český krajinář 19. století, žák J. M. Trenkwalda a Jana Swertse, nástupce Adolfa Kosárka a předchůdce Antonína Slavíčka. Malíř Antonín Chittussi se narodil 1. prosince 1847 v Ronově nad Doubravou. Jeho matka byla Češka, rodina jeho otce pocházela z Itálie. Malovat se naučil nejdříve na Akademii výtvarných umělců v Praze, poté v Mnichově a Vídni. V roce 1878 sloužil v armádě v Bosně a Hercegovině. Po návratu uspořádal úspěšnou výstavu svých prací v Praze v Umělecké besedě a na sklonku roku 1878 ve Vídni a za přispění přátel se mu podařilo shromáždit finanční prostředky a uskutečnit studijní cestu do Paříže. Největší změna v Chittussiho tvorbě přišla po tom, co na jaře 1879 odjel do Paříže, kde se inspiroval učením barbizonských a také začal malovat ve volné krajině. Oprostil se od žánrových námětů, které byly dříve základem a hlavním obsahem jeho obrazových kompozic, rovněž se s úspěchem zúčastnil Salonu a zapojil se do pařížského uměleckého života, zařídil si vlastní ateliér.

Po návratu z Francie se Chittussi usadil ve vesničce Člunku u Jindřichova Hradce, později žil v Třeboni. Pracoval ve středních Čechách, u Labe v Pardubicích, v údolí Chrudimky nebo u jihočeských rybníků na Jindřichohradecku. Jeho obrazy polí, luk a pastvin byly plné světla a jasných barev a vyjadřovaly nálady v krajině.

Chittussi měl velmi blízký vztah s malířkou Zdenkou Braunerovou. Celý život trpěl průduškovým katarem, který ještě zhoršovaly jeho časté výpravy za inspirací do krajiny. Poté, co lékaři u něj zjistili tuberkulózu, odjel na léčeni do Tater, ale bylo již pozdě. Chittussi zemřel 1. května

1891 v Praze ve věku nedožitých čtyřiačtyřiceti let. Je pohřben na pražském Vyšehradském hřbitově.

Stanislav Sucharda

Sochař a medailér Stanislav Sucharda (12. 11. 1866, Nová Paka – 5. 5. 1916, Praha) pocházel z rodiny s uměleckou tradicí. První zkušenosti získal v otcově dílně (sochař Antonín Sucharda, 1843-1911), na jejímž provozu se aktivně podíleli všichni rodinní příslušníci. Na dvouleté studium modelování na České technice v Praze navázalo pětileté studium sochařství na Uměleckoprůmyslové škole u J. V. Myslbeka, jehož se Sucharda stal asistentem a posléze nástupcem. V roce 1892 byla ve vídeňském Künstlerhausu Suchardovi udělena Reichelova cena za reliéf *Ukolébavka*.

Stanislav Sucharda: *Praha a Vltava*, 1902
bronz, červený mramor, onyx

Sucharda se podílel na výzdobě četných reprezentativních budov. Z nejvýznamnějších realizací jmenujme výzdobu obou křídel pražského Hlavního nádraží (1903-1904) a budovy Nové radnice (1910). S Janem Kotěrou Sucharda spolupracoval na prostějovském Národním domě (1906) a královéhradeckém muzeu (1910). Vedle pražského pomníku Františka Palackého (1901-1912) se k Suchardově monumentální tvorbě řadí realizované pomníky Jana Amose Komenského v Nové Pace (1912), hudebního skladatele Karla Bendla v Bubenči (1914), Jana Husa v Pečkách a Železnici (navrženy 1913-1915). Sucharda je dále autorem mnoha náhrobků a portrétů provedených v rozmanitém materiálu.

Stanislav Sucharda byl obnovitelem českého medailérství. Během svého života vytvořil desítky reliéfů, medailí a plaket, mj. *Jaro* (1904), *Přástky* (1906), jubilejní a čestné plakety města Prahy (1909, 1910, 1912). Suchardovo medailérské umění bylo významné na řadě mezinárodních

výstav (1904 St. Louis, 1904 Mnichov, 1910 Brusel, 1913 Gent). Roku 1915 byl jmenován profesorem medailérské školy pražské Akademie výtvarných umění.

Sucharda se do dějin českého umění zapsal též jako neúnavný iniciátor a organizátor, a to v první řadě v rámci svého dvacetiletého působení v čele Spolku výtvarných umělců Mánes. Významnými byly jak Mánesem pořádané výstavy – zejména Rodinova (1902), Munchova (1905) a Bourdellova (1909) –, tak intenzivní ediční činnost, počínaje vydáváním uměleckého časopisu *Volné směry*.

Václav Špála

Narozen 24. 8. 1885 ve Žlunicích, zemřel 12. 5. 1946 v Praze (někde uváděno i 13. 5.). Malíř a grafik, ilustrátor. Studoval na Odborné škole uměleckého zámečnictví v Hradci Králové a na Akademii výtvarných umění v Praze. Spoluzakladatel Skupiny výtvarných umělců.

Špálu lze zařadit mezi malíře českého kubismu jen částečně. Přitom si však nelze představit český kubismus bez Špály, ani Špálu bez kubismu. Na rozdíl od intelektuálně disponovaných filozofujících malířů českého kubismu byl Špála malířem stavějícím především na instinktu.

Mezi sběrateli je jedním z nejvyhledávanějších českých umělců moderního umění. V roce 1945 získal čestný titul národní umělec.

Václav Špála: *A přece! Výstava několika Tvrdošijných*, 1918, plakát, linoryt, UPM

ARCHITEKTURA

V Plasech začala první sezóna Centra stavitelského dědictví

V Plasech na Plzeňsku byla zahájena první návštěvnická sezóna Centra stavitelského dědictví. Rozsáhlý areál, který s pomocí evropských dotací vybudovalo Národní technické muzeum (NTM), bude zaměřen jak na turisty, tak i na odbornou veřejnost, dokumentuje totiž vývoj stavitelství a jeho technologií.

Výstava připomíná stavbu Negrelliho viaduktu

Před Muzeem hlavního města Prahy na Florenci se koná obrazová výstava pod názvem *Negrelliho viadukt – 170 let od zahájení stavby*. Výstava představí tuto unikátní památku technického rázu prostřednictvím reprodukcí obrazů a fotografií umístěných na obrazové venkovní panely.

Negrelliho viadukt je druhým nejstarším stojícím mostem v Praze a zároveň nejstarším železničním mostem přes řeku Vltavu. Začátek viaduktu se nachází na území městské části Praha 1 ve čtvrti Nové Město, posléze pokračuje nad autobusovým nádražím Florenc, kde tvoří hranici mezi Novým Městem a Karlínem a dále vede územím Karlína přes vltavský ostrov Štvanice do bubenské části Holešovic. Výstavba mostu měla za úkol přivést železniční trať ze severu, z Děčína a Drážďan, do jediného, tenkrát již postaveného, nádraží Společnosti státní dráhy – nynějšího Masarykova nádraží. Výstavby viaduktu se ujal rakouský inženýr Alois Negrelli von Moldelbe (1799-1858). Stavba, na které stále pracovalo kolem 3 000 dělníků, byla zahájena na jaře 1846 a již 1. června 1850 byl most uveden do provozu.

Negrelliho viadukt

Na výstavě je možné spatřit unikátní reprodukce obrazů, které zachycují stavbu mostu od jeho počátku až do současné doby. Autoři těchto děl byli významní malíři své doby, jako třeba Carl Robert Croll nebo Fridrich Anděl. Také jsou zde vystaveny zajímavé fotografické záběry mostu, a to již z konce 19. století, ale i z druhé poloviny 20. století.

Obrazovou výstavu o Negrelliho viaduktu bude možné navštívit do 22. června tohoto roku.

(mk)

Češi jsou podle prestižního oborového magazínu tahouny designu

Jako tahouna globálního designu zmiňuje Českou republiku s šesti dalšími zeměmi titulní strana dubnového čís-

la nejlivnějšího design magazínu na světě *Wallpaper*. K dalším progresivním zemím v oboru podle magazínu patří Dánsko, Německo, Mexiko, Singapur, Velká Británie a USA. V článku jsou zmíněna jména dvanácti českých designérů, přičemž devět z nich je spojeno s Vysokou školou uměleckoprůmyslovou (UMPRUM). O úspěchu informuje škola na svém webu. Mezi designéry, o nichž článek informuje, jsou čtyři pedagogové – prorektor školy Jiří Pelcl, který se zabývá designem skla, porcelánu a nábytku, členové studia Olgoj Chorchoj Jan Němeček a Michal Froněk a sklářský výtvarník Rony Plesl. Text k těm, kdo posouvají český design kupředu, řadí i pět absolventů.

Bořek Šípek v Síni slávy

Do Síň slávy českého designu byl za své celoživotní dílo uveden in memoriam architekt a designér Bořek Šípek. Ocenění mu bylo uděleno v rámci letošního ročníku cen Czech Grand Design.

Jedná se o první významné ocenění Bořka Šípka v jeho vlasti, jehož k celoživotní lásce ke sklu inspirovala jedna z legend českého sklářského výtvarnictví, René Roubíček. Šípek v jeho rodině vyrůstal poté, co osiřel. V devatenácti letech potom společně se svou sestrou emigroval do Německa, kde vystudoval architekturu a filozofii. V osmdesátých letech se pak přestěhoval do Amsterdamu, kde založil vlastní studio *Alterego*.

Jeho kariéra stoupala do takových výšin, jako se to zatím žádnému českému designérovi nepovedlo. Jako svého dvorního návrháře si ho vybrala prestižní italská společnost *Driade* a pracoval i pro další špičkové firmy, jako je *Vitra* nebo *Wittmann*. Šípek vytvořil architekturu butiků pro *Karla Lagerfelda* a jeho díla nakupovala prestižní muzea.

On sám se považoval především za architekta, v Čechách je ale známý hlavně jako designér skla. Po revolu-

ci se stal za prezidenta Václava Havla hlavním architektem Pražského hradu a byl po Josipu Plečnikovi jediným architektem, který významným způsobem zasáhl do podoby interiéru Hradu.

Bořek Šípek byl profesorem na Uměleckoprůmyslové škole v Praze a na univerzitě ve Vídni, byl i děkanem Technické univerzity v Liberci. Od roku 1991 spoluvlastnil sklárnu *Ajeto* a v posledních letech vedl vlastní huť *Anežka*. Byl rovněž držitelem mnoha zahraničních ocenění.

Do Síň slávy českého designu byli za deset let trvání Cen Czech Grand Design uvedeni kromě Reného Roubíčka průmyslový designér Stanislav Lachman, architekt Jan Kaplický, typograf a grafický designér Jan Solpera, typograf a grafický designér Zdeněk Ziegler nebo designérka Libuše Niklová.

(mk)

Jinonická Waltrovka na výstavě

Seznamovat se s řadou významných rozvojových plánů a realizací budou mít možnost po celý rok občané v Malé výstavní síni v Praze 5. Svoje projekty tady představí i jednotliví developeři, kteří mají významný podíl na proměně Prahy 5 – pátá městská část patří z hlediska rozvíjejících se oblastí k jedné z nejdůležitějších lokalit na území hlavního města.

Před nedávnem proběhla v Malé výstavní síni prezentace areálu *Waltrovka*. Na výstavě byla představena nejen nová podoba celého území, ale zároveň i trochu historie z úspěšné éry továrny *Walter* (dříve továrna na letecké a automobilové motory). Stejně jako technicky dokonale letecké motory známé po celém světě, zakládá si i projekt na špičkovém architektonickém řešení a vysokém standardu kvality, který uspokojí všechny stránky života moderního člověka.

(mk)

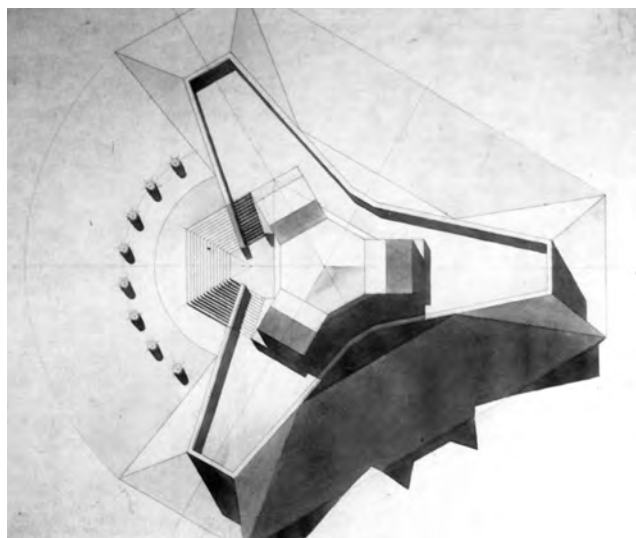
VZPOMÍNKA

Bedřich Feuerstein (15. 1. 1892, Dobruška u Mladé Boleslavi – 10. 5. 1936, Praha)

Bedřich Feuerstein

Studoval na Českém vysokém učení technickém v Praze a na Uměleckoprůmyslové škole v Praze v ateliéru prof. Josipa Plečníka. Realizoval budovu krematoria v Nymburce, Zeměpisný ústav v Praze-Dejvicích, pracoval v ateliéru Augusta Péreta v Paříži a u A. Raymonda v Tokiu. Trpěl nevléčitelnou chorobou, což spolu se skutečností, že se mu v Čechách nedostalo větších zakázek a z existenčních důvodů byl nucen věnovat se scénografii, způsobilo, že spáchal sebevraždu.

Bedřich Feuerstein, spolupráce Vojtěch Kerhart: soutěžní návrh na památník dr. Riegra, 1914

VÝSTAVY

Malířské trio

Výstava *Malířské trio* představuje v českobudějovické Galerii Mariánská tvorbu Romana Franty, Vojty Horálka a Michala MICLa Novotného na velkoformátových plátnech. Ukázka jejich rozměrných maleb byla k vidění v Galerii Mariánská v rámci výstavy *Bramborový salát*. Právě tady vznikl nápad propojit tři autory rozdílných ročníků narození v rámci jedné výstavy, která nechá nahlédnout do nitra jejich ateliérů.

Výstava představuje poctivé malíře, kdy je malba pro ně stále tím nejintenzivnějším komunikačním a výrazovým prostředkem. Všechny spojuje oddanost malířskému řemeslu, ale jinak jsou jejich estetické cesty odlišné. Námětově nejde příliš o angažovanou tvorbu, i když někdy se témata obrazů dotýkají současné společnosti, ale jde o radost z formování představ a obrazů na malířské plátno.

Návštěvníci výstavy mají možnost ocitnout se prostřednictvím maleb Vojtěcha Horálka v orientu, kde dominuje obraz *Strážce západní brány* a dává i jméno celé jeho expozici. Michal Novotný alias MICL zase provází diváky svojí expozicí pod názvem *Zlaté město* jako surrealistickým panoptikem. To Roman Franta zvolil ve svém výtvarném vyjádření klasičtější cestu a svou výstavu pojmenoval *Das ist mein Land*. V kolekci obrazových příběhů nabízí poctivé malířství, kde figura je figurou a ženský akt opravdovým aktem. Jeho zvířata jsou na první pohled identifikovatelná a mají v sobě opravdovost. Všechny prvky ale Franta kombinuje tak, aby vynikla absurdita situace a divák se tak může nechat volně unášet kolekcí obrazových příběhů.

Roman Franta: *Alma*, olej na plátně

Výstava *Malířské trio* představuje vlastně tři autonomní expozice s vlastním názvem, které návštěvníkovi nabízejí možnost vzájemného srovnání na ploše jedné výstavy. Je možné ji navštívit do 12. 6. tohoto roku.

(mk)

Trnkova Zahrada v Malostranské besedě

V pražské Malostranské besedě výtvarníci Jan a Matyáš Trnkové otevřeli multimediální instalaci *Trnkova Zahrada 2*. Na výstavě, kterou za první měsíc navštívilo bezmála 10 000 návštěvníků, mají děti jedinečnou šanci stát se hlavními hrdiny známé dětské knihy *Zahrada* a zažít po boku moudrého trpaslíka, zlomyslného kocoura či přechytralé velryby jejich tajuplný příběh na vlastní kůži. *Zahrada 2* je určena především dětem, ale i jejich rodiče a všechny dospěle upoutá její vizuální podoba.

Výstava je založena na příběhu a ilustracích knižní *Zahrady* a zachovává si její výtvarnou a literární kvalitu. Díky moderním technologiím však jednotlivé postavy ožívají a všechny expozice tak nabízejí interaktivní zábavu. Interaktivita a hra je určitě dobrá cesta, jak přilákat děti do galerií. Na výstavách, kde musí jen poslouchat, dívat se na exponáty a nesmí na nic sahat, se zanedlouho začnou nudit a přestanou brzy vnímat. Naopak, propojí-li se umění s určitou formou zábavy, je pravděpodobnější, že se budou více zajímat a lépe si i dané informace zapamatují.

Trnkova Zahrada

Zahrada je jedna z neznámějších a nejvydávanějších knih Jiřího Trnky, kterou malíř a filmař nejen ilustroval, ale také napsal. Poprvé vyšla v roce 1962 a velmi záhy se zařadila mezi nejoblíbenější knížky pro děti. Vypráví o pěti klucích, kteří objeví cestou do školy za rezavou brankou tajemnou, zarostlou zahradu, v jejichž útrobách se setkají s různými, převážně zvířecími tvory a prožívají s nimi nejruznější absurdní a směšná dobrodružství. *Trnkova Zahrada* neztratila ani po více než šedesáti letech nic ze svého půvabu a vtipu a baví dnes již třetí generaci čtenářů. Pro ty, kteří ji nečetli nebo číst nechtějí, je připraven originální kybernetoskop: *Trnkova Zahrada 2*, který hrdiny knihy převádí z tištěné podoby do audiovizuálního světa. Cílem jeho autorů však není pouze mechanicky přenést obrázky a text knížky do veřejného prostoru, ale podstatou projektu je hra, do které je interaktivně zapojen i divák – originální kybernetoskop je „velkokapacitní audiovizuální stroj na zábavu, legraci a půvabné nesmysly. Byl zbudován na půdorysu knihy, výtvarného divadla, biografu, cirkusu a motokrosu.

V jeho rozlehlých útrokách o rozloze několika set metrů čtverečních čeká návštěvníky řada neobyčejných atrakcí a překvapivých setkání. Kuriózní a ne vždy přátelští obyvatelé Zahrady se zhmotní prostřednictvím animací, filmových triků a projekcí, ale i prostřednictvím nových, ještě nepatentovaných vynálezů, pro které byli autoři nuceni vymyslet názvy“.

Trnkova Zahrada 2 je v Malostranské besedě otevřena do poloviny května tohoto roku.

(mk)

Mystérium věže ve Staroměstské mostecké věži

Muzeum hlavního města Prahy ve spolupráci s Národním památkovým ústavem zorganizovalo před časem průzkum části vltavského dna. K nejúspěšnějším nálezům, které se podařilo potápěčům odhalit, patřil základ druhého pilíře Juditina mostu. Nález je důležitý z hlediska plánovaného komplexního projektu zaměření pilířů mostu, o nichž jsou zatím k dispozici jen náhodné a přibližné údaje.

Na dně Vltavy byly také nalezeny předměty, související se životem v okolí mostu – zajímavé jsou například části dýmek z přelomu 19. a 20. století, zlomky středověkých nádob a části stavebního materiálu z okolních staveb i z Karlova mostu.

Nalezené předměty ze dna Vltavy se staly součástí expozice *Mystérium věže*, kterou Muzeum hlavního města Prahy otevřelo pro veřejnost v dubnu letošního roku ve Staroměstské mostecké věži. Stálá expozice bude věnována především samotné věži jakožto nejstarší, nejcennější a nejzachovalější části Karlova mostu. Zpřístupněním expozice ve Staroměstské mostecké věži se pomyslně otevírá sled výstav a akcí, připravených k oslavě výročí 700 let od narození Karla IV.

Stavba věže byla zahájena společně se založením mostu v roce 1357, dokončena byla patrně v devadesátých letech 14. století. Věž se svojí výzdobou představovala především symbolickou stavbu – jednak měla symbolizovat triumf vlády Karla IV. v rámci trasy královského korunovačního průvodu, jednak na ní byly uplatněny středověké výrazové prostředky a výtvarné principy. V rozvrhu celé stavby a zejména jejího východního průčelí jsou patrné stopy promyšleného výtvarného, symbolického, náboženského i geometrického záměru.

Nově zřízená expozice zcela respektuje „hlavní exponát“ – vlastní věž i vyhlídkový ochoz, který nabízí patrně jeden z nejkrásnějších výhledů na centrum Prahy, památku UNESCO. V rámci expozice se návštěvníci dozvědí detailní informace o výzdobě průčelí, o původní obranné funkci (pomocí unikátního modelu spouštěcí mříže), ale i o dosud nepoznaných a možná nepoznatelných významech umělecké výzdoby – proto *Mystérium věže*. Ve sklepení bude možnost nahlédnout do tajů vltavského dna – díky mimořádné prezentaci předmětů vylovených ze dna Vltavy. Na své si přijdou i děti, pro které je připraven animovaný film o legendách Karlova mostu. Zájemci si mohou zakoupit i malovaný plakát s popisem věže a obrázkem východního průčelí. Autory expozice jsou Mgr. Pavla Státníková z Muzea hlavního města Prahy a ing. arch. Ondřej Šefců z Národního památkového ústavu, přičemž architektonický návrh zajistil ateliér arch. Davida Vávry.

Hlavním exponátem nové stálé expozice zůstane sama věž, její interiéry, sklepení, schodiště, krov a především ochoz s obdivuhodným výhledem. Staroměstská mostecká věž patří k nejpůsobivějším gotickým dílům v Praze, spolu s mostem ji nechal budovat podle návrhu Petra Parléře sám Karel IV. Věž byla dokonce koncipována jako symbolický vítězný oblouk, kterým procházeli čeští králové na své korunovační cestě městem do katedrály sv. Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě. Symbolika celé stavby i její výzdoby je významným kulturním fenoménem v dějinách pražské středověké architektury, proto nová expozice zdůrazňuje právě tuto její stránku – souvislosti mezi stavebním provedením věže a uměleckým vyjadřováním v součinnosti s dobovým cítěním. Expozice představuje historické i kontextové souvislosti existence samotné věže, Karlova mostu a jejich nejbližšího okolí a věnuje se i okolnostem vzniku obou památek.

(mk)

Potápěči odhalili, co skrývá dno Vltavy

Netradiční výstava o světové válce

Výstava v Národopisném muzeu Národního muzea představuje obraz první světové války v lidové kultuře. Její základ tvoří ukázky slovesnosti, písňové tvorby, anekdot, nápisového folklóru nebo lidového umění, všimá si ale také kořenů, ze kterých tyto projevy tvořivosti vycházely, a odrazu tématu Velké války v pozdějších desetiletích. Návštěvníci se budou moci seznámit nejen s válečným folklórem Rakousko-Uherska, ale i s příběhy z ostatních zemí. Výstava bude otevřena do 15. července tohoto roku.

(mk)

Maxipes Fík slaví narozeniny na výstavě

Zatímco autor velkého psa a jeho kamarádky Áji Jiří Šalamoun oslavil v loňském roce osmdesátku, stálice českých večerníčků Maxipes Fík slaví letos čtyřicáté narozeniny. Nestárnoucí mistr světa ve skoku pro něco „se narodil“ v roce 1976, kdy po boku Áji, jejího tatínka a nezapomenutelného dua zajíc – myslivec, vstoupil na televizní obrazovky. Od té doby večerníčkový svět neopustil, stejně tak jako dětské knihovny. Scénáře Rudolfa Čechury se režisérsky ujal Václav Bedřich, hudbu složil Petr Skoumal a nezaměnitelným hlasem ilustrace Jiřího Šalamouna doslova „zosobil“ Josef Dvořák.

Maxipes Fík

Fík nepatří pouze do dětského světa, stejně jako ilustrace Jiřího Šalamouna, jež doprovázejí literaturu pro děti a mládež, nelze vyjmout z celku bohatého díla tohoto významného umělce. Maxipes Fík se tak představuje v nejlepší společnosti – vystaveny jsou originály ilustrací ke knihám *Poslední Mohykán*, *Hobit*, *Pan Tau*, *Tracyho tygr* a další. Pro filmové labužníky jsou připraveny Šalamounovy nadčasové filmové plakáty.

Výstavu bude po celou dobu provázet bohatý doprovodný program zahrnující filmové projekce, komentované prohlídky, přednášky a besedy o osobnosti a díle Jiřího Šalamouna, animační programy a tvůrčí dílny i nedělní Mumraje v zahradě – kreativní dílny pro rodiče s dětmi s účastí zajímavých hostů. Programy jsou pochopitelně určeny i dospělým, stejně jako Šalamounovy ilustrace dětem nelze považovat výlučně za „dětské“.

Jiří Šalamoun je zřejmě nejvýznamnějším českým ilustrátorem druhé poloviny 20. století. Jeho ilustrace na hranici grotesky a nezaměnitelný rukopis provázejí již několik generací. Proslavil ho zejména právě *Maxipes Fík*, výstava ale nezapomíná ani na další hrdiny – chybět nebude již výše zmiňovaný *Pan Tau*, *Poslední Mohykán*, *Hobit*, ani např. *Tracyho tygr*.

Jiří Šalamoun se narodil v roce 1935. V letech 1952-1962 studoval na Akademii výtvarných umění v Praze a Hochschule für Graphik und Buchkunst v Lipsku. Jeho tvorba zahrnuje téměř stovku ilustrovaných knih, přibližně stejné množství grafik, filmové, divadelní a výstavní plakáty, množství grafických úprav a konečně řadu kreslených filmů, z nichž nejpopulárnější se stal večerníček o životě Maxipsa Fíka, rozpracovaný později do několika knih. V letech 1990-2003 vedl ateliér ilustrace a grafiky na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze a v roce 1992 byl jmenován profesorem. Jako hostující profesor působil v devadesátých letech na Letní akademii v Salzburgu, založené Oskarem Kokoschkou, a na akademii v Miami v USA.

Výstava *Šalamoun dětem aneb divoké narozeniny Maxipsa Fíka* se koná od 10. května do 12. července 2016 v Galerii Villa Pellé v Praze 6, Pelléova 10.

(mk)

Emil Zátopek v komiksu a na výstavě

Když nemůžeš, tak přidej! To je název nového komiksu inspirovaného citátem Emila Zátopka a stejnojmenné výsta-

vy, která se koná v Art & Event Gallery Černá Labuť v Praze. Jednu životní i sportovní etapu známého běžce Emila Zátopka ztvárnil Jaromír Švejdlík aka Jaromír 99 spolu se spisovatelem Janem Novákem v komiksu, který byl vydán letos v březnu. Velkoformátové tisky z tohoto díla jsou také základem výstavy, která přináší výběr i z dalších autorových komiksových prací, například ze slavného *Aloise Nebela* nebo *Zámku*. Komiksy doplňují ukázky z volné tvorby.

Jaromír Švejdlík aka Jaromír 99 je možná nejvýraznější autor českého komiksu posledních dvou dekad, originální výtvarník, hudebník, spoluautor mezinárodně úspěšného filmu, „renesanční tvůrce, který sestoupil z Jeseníků, aby oslovil celý svět. Chlouba i svědomí nejen Sudet, ale i historie našich zemí posledních dekad“. Tak lze jen s malou nadsázkou charakterizovat výše zmíněného autora.

Na počátku díla stála zajímavá událost ze Zátopkova života, která zaujala spisovatele Jana Nováka – v době nejtěžšího komunistického temna v Čechách, v roce 1952, se Emil Zátopek postavil nekompromisně za svého kolegu Stanislava Jungwirtha a prosadil, aby mohl odjet na olympiádu do Helsinek. „Libreto k Zátopkovi byl původně filmový scénář, ale když jsem dostal nabídku jej zpracovat jako komiks, hned mne ta story zaujala a následná spolupráce s Janem Novákem byla skvělá,“ vysvětluje Jaromír Švejdlík, jak se k tématu dostal a dodává: „Poprvé jsem pracoval v komiksu s barvami, zaujaly mne odstíny, typické pro propagandistické plakáty těch let. Cihlová červen, která je v komiksu dost dominantní, je typická i pro Zátopkův Zlín.“ Komiks vydaly společně nakladatelství Argo a Paseka.

Na výstavě objeví návštěvníci ukázky z komiksů *Alois Nebel* a *Zámek*, které dnes představují zlatý fond moderní české výtvarné tvorby. Filmové zpracování příběhu jesenického ajznbůháka Aloise Nebela získalo zasloužený mezinárodní ohlas, komiks na motivy Kafkova *Zámku* byl nominován na prestižní mezinárodní cenu Willa Eisnera. Na expozici jsou komiksová díla doplněna pozoruhodnými portréty a siluetami, které autor vytváří zcela originální metodou vystřihování, vyřezávání a vrstvení z papíru.

Výstava *...Když nemůžeš, tak přidej!* Jaromíra 99 v Černé Labuti je prodejní a je možné ji navštívit do 30. května. Galerie se nachází v osmém patře budovy Na Poříčí 25 a kromě výstavního programu nabízí i stylové pohoštění a unikátní výhled na Prahu.

(mk)

Jaromír 99

V krumlovské galerii je výstava peruánské divočiny

Duše Pra/lesa je název nové výstavy v českokrumlovském Schiele art centru. Na ploše 3 000 metrů čtverečních jsou tři samostatné expozice umělců z České republiky a Peru a umělecké předměty i věci denní potřeby obyvatel peruánské Amazonie. Návštěvníci uvidí například tvorbu českého výtvarníka Otty Plachta. Přes dvacet let žil v amazonském pralese, stal se členem indiánského kmene a založil zde rodinu. Výstava bude otevřená po celou letní sezónu. Její součástí je i dílo Plachtova peruánského přítele a kolegy Dimase Paredese Armase, který kvůli této výstavě poprvé ve svém životě opustil svoji zemi.

Na velkou výstavu o Karlu IV. už láká webová stránka

Národní galerie spustila <http://k700.eu/> – webovou stránku k výstavě *Císař Karel IV. (1316-2016)* pořádané při příležitosti 700. výročí narození slavného panovníka. Česko-bavorská zemská výstava představí od 15. května v Praze a poté v Norimberku podle pořadatelů mimořádný výběr památek kultury jeho doby. Ve Valdštejnské jízdárně výstava potrvá do 25. září a je stěžejním projektem letošního roku v NG. Cílem výstavy je podle pořadatelů ukázat portrét Karla IV. oproštěný od zkreslujících nánosů ideologických předsudků. Výstava slibuje odpovědi na otázky, do jaké míry byl život na císařském dvoře odtržen od reality všedního dne v podhradí, jakým způsobem byl současný vnímán Karel IV., odkud přicházely peníze na vel-

kolepou a nákladnou císařskou reprezentaci nebo kdo byli ti, kteří jménem císaře konali a zajišťovali mu tolik potřebnou podporu.

Koruna Karla IV., kterou byl korunován římským králem v Cáchách

LITERATURA

Michael Žantovský představil svůj špionážní román *Ochlazení*

Bývalý politik a diplomat Michael Žantovský se v pražském Paláci knih Luxor představil jako autor špionážního románu *Ochlazení*. Knižní fikce vycházející z předpokladu, že neshody mezi Evropskou unií a Ruskem přerostou v novou studenou válku, vyšla již v roce 2008. Jako autor však byl uveden Daniel Wolf. „Knižka vyšla poprvé v době, kdy jsem působil jako velvyslanec v české zahraniční službě. A protože ta knížka je trochu politická a píšu tam o vysoce postavených představitelích některých zemí na východ od nás, tak mi nepřipadalo vhodné spojovat tento literární počín s českou diplomacií,“ řekl Žantovský. Jako o autorovi se spekulovalo i o exprezidentovi Havlovi.

Hrdinou i vypravěčem je český vyzvědač Josef K. působící v Minsku. V ději se po protivládních demonstracích v Bělorusku, při nichž tekla krev, moci chopí opozice. Kreml z „technických důvodů“ uzavře plynovody a ropovody do Evropy. Hospodářství evropských států se hrouť, a když přijde tuhá zima, Evropané mrznou a nikdo neví, jak přimět Moskvu k otevření kohoutů. Krátce po vydání románu *Ochlazení* v souvislosti s tehdejšími událostmi na Ukrajině skutečně došlo k problémům s dodávkami plynu.

Kinski a Machalická dostaly Řád umění

Rytířkami Řádu umění a literatury se staly choreografka a tanečnice Marie Kinski a kulturní publicistka Jana Machalická. Insignie jim v Praze předal francouzský velvyslanec Jean-Pierre Asvazardourian. Vyznamenání vyjadřuje vděk Francie za trvalou podporu a šíření francouzské kultury.

(mk)

Choreografka a tanečnice Marie Kinski, kulturní publicistka Jana Machalická, francouzský velvyslanec Jean-Pierre Asvazardourian

Magnesia Litera 2016 – kompletní přehled vítězů

Literární ocenění Magnesia Litera uděluje každoročně od roku 2002 Sdružení Litera. Ceny jsou udělovány v několika kategoriích.

Kniha roku: Daniela Hodrová, *Točité věty* (Malvern)

Litera za prózu: Anna Bolavá, *Do tmy* (Odeon)

Litera za poezii: Ladislav Zedník, *Město jeden kámen* (Dauphin)

Litera za knihu pro děti a mládež: Robin Král, *Vynálezárium* (Běžilíška)

Litera za literaturu faktu: Milena Lenderová – Martina Halířová – Tomáš Jiránek, *Vše pro dítě! Válečné dětství 1914-1918* (Paseka)

Litera za nakladatelský čin: Barbora Baronová – Dita Pepe, *Intimita* (Wo-men)

Litera za překladovou knihu: Joanna Batorová, *Pískový vrch* (z polštiny přeložila Iveta Mikešová, Paseka)

DILIA Litera pro objev roku: Blanka Jedličková, *Ženy na rozcestí* (Academia)

Kosmas cena čtenářů: Aňa Geislerová, *P.S.* (Ikar)

Magnesia blog roku: Tomáš Princ, *Humans of Prague*

Daniela Hodrová

Karel Srp – Petr Vaňous: **Lubomír Typlt. Tikající muž / The Ticking Man**

2015, Nakladatelství BiggBoss, ISBN: 978-80-906019-2-5, překlad: James Partridge, vázaná publikace, 300 stran, česky, anglicky, rozměry: 23,7 × 31,5 cm

Objemná monografie, která mapuje rozsáhlou uměleckou tvorbu Lubomíra Typlta od devadesátých let až po současnost. Vedle velkého množství reprodukcí, které podrobně dokumentují malířskou linii Typltova díla, je zde autor představen v mnoha textových a vizuálních odkazech i jako zakládající a stálý člen kulturní skupiny WWW. Ta si vydobyla respekt u hudební kritiky i publika svou originální tvorbou na pomezí experimentálního hip hopu a elektroniky. Typlt je jejím hlavním textařem a právě z jednoho jeho textu pochází i titul knihy *Tikající muž*. Pod koncepcí publikace je podepsán teoretik umění a kurátor Karel Srp. Knihu graficky zpracovalo renomované studio 2015 Designers, jmenovitě Petr Bosák a Robert Jansa. Nejedná se o čistě náhodnou spolupráci, jelikož vedle něko-

lika koncertních plakátů spolupracovali 2015 Designers s WWW například i na vizuálu jejich posledního alba *Atomová včela*.

Lubomír Typlt: *Koncilium* – Magenta, 2015, olej na plátně

Zemřel básník Miroslav Salava

4. dubna 2016 dopoledne v pražské nemocnici v Motole zemřel po více než ročním kómatu básník a výtvarník Miroslav Salava. Bylo mu šestapadesát let. Salava byl vystudovaný grafik a knihovník. Od roku 1983 pracoval v Národní knihovně v Klementinu. Jako básník debutoval v roce 1989 společnou samizdatovou sbírkou *Básně společně* s generáčními druhy Bohdanem Chlábem, Pavlem Kolmačkou a Evaldem Murrerem. V oficiální rovině je jeho první sbírkou *Mé baroko* z roku 1995, poté vydal dalších bezmála deset básnických knih. Byl znám tím, že si svoje sbírky na rozdíl od jiných básníků nesestavoval sám. Vždy poskytl sestavovatelům, mezi nimiž byli například Ivan Wernisch, Zbyněk Hejda nebo Martin Reiner, svoje zápisky a deníky a dal jim zcela volnou ruku. „Když to přečte a sestaví někdo jiný, bude to čitelnější i pro další lidi,“ říkal.

Salavova poezie byla známá svým temným výrazem. „Prostě mám takový životní pocit. Možná je to zapříčiněné tím, že jsem začal psát v době, kdy se všude jávalo a hopkalo a já jsem na tíživé otázky hledal odpovědi u tíživých filozofů a zamiloval si pak až hloubky baroka. Bude v tom asi i něco z rodiny, kde byly sebevraždy a alkoholismus, tíha, že všechno rodičům sebrali,“ řekl v roce 2010 kulturnímu magazínu *UNI*. A dodal „Říkám tomu realismus – at se kritici nedožerou, můžeme tomu říkat realismus Salavův.“

Miroslav Salava

Režeršemi spolupracoval Miroslav Salava také s Ivanem Wernischem na jeho známých antologiích zapomenutých básníků *Zapadlo slunce za dnem, který nebyl, Píseň o nosu a Quodlibet*. Vedle poezie se věnoval také výtvarnému umění, zejména dřevorezům. Měl několik samostatných výstav, například v roce 2014 v Centru současného umění DOX v Praze.

Lenka Reinerová (17. 5. 1916 – 27. 6. 2008)

Lenka Reinerová byla poslední českou spisovatelkou píšící německy. Byla iniciátorkou přípravného výboru pro založení Muzea německy psané literatury v Čechách.

Lenka Reinerová pocházela z židovské rodiny, která bydlela v pražském Karlíně. Po absolvování základní školní docházky navštěvovala německé gymnázium ve Štěpánské ulici. Od roku 1936 pracovala jako novinářka v emigrantském časopise *Arbeiter-Illustrierte-Zeitung*. Přátelila se s Egonem Erwinem Kischem. Kvůli svému židovskému původu musela Lenka Reinerová v roce 1939 opustit Československo. Odjela do Francie a později do Maroka, kde byla internována v zajateckém táboře. Za pomoci svých přátel dojela až do Mexika, kde působila na vyslanectví československé exilové vlády. V roce 1945 odjela Lenka Reinerová se svým mužem, jugoslávským lékařem a interbrigadistou Theodorem Balkem do Bělehradu. Během druhé světové války zahynuli v koncentračních táborech všichni její příbuzní. V roce 1948 se Lenka Reinerová vrátila zpět do Československa. Na začátku padesátých let byla uvězněna na patnáct měsíců ve vyšetřovací vazbě v ruzyňské věznici. V šedesátých letech pracovala Reinerová jako šéfredaktorka časopisu *Im Herzen Europas*. Zde také otiskla první německý překlad textů Václava Havla. Po roce 1969 nesměla Lenka Reinerová publikovat, proto se živila překlady a tlumočením. Od začátku osmdesátých let vydává berlínské nakladatelství Aufbau její německy psané knihy.

V roce 1999 obdržela ve Výmaru Lenka Reinerová prestižní vyznamenání Schillerring pro německy píšící spisovatele. V roce 2001 jí byla udělena Medaile za zásluhy I. stupně, kterou jí předal prezident České republiky Václav Havel. V roce 2002 se Lenka Reinerová stává čestnou občankou Prahy. V březnu roku 2003 byla poctěna Goethova medailí – vysokým německým vyznamenáním. V roce 2006 jí udělil německý prezident Horst Köhler jedno z nejvyšších německých vyznamenání, Velký kříž za zásluhy, který jí předal německý velvyslanec v České republice Helmut Elfenkaemper.

Jan Otto (8. 11. 1841 – 29. 5. 1916)

Jan Otto se vyučil tiskařem, pracovitostí a výhodným sňatkem s Miladou, dcerou zámožného pražského tiskaře, nakladatele a knihkupce Jana Pospíšila, se postupně osamostatnil. Vydával knihy z nejrůznějších oborů – od nenáročných lidových četby (edice Maticе lidu a Laciná národní knihovna) přes cestopisy a odborné publikace z nejrůznějších oborů (filozofie, matematika, jazykověda), slovníky, ale i časopisy (*Zlatá Praha*, *Lumír*, *Ilustrovaný svět*, *Světobzor*, humoristický *Paleček*). Velmi známý a proslulý byl i Brehmův *Život zvířat*, který se ovšem nemůže poměřovat s Ottovým největším, nejznámějším a dodnes nepřekonaným dílem. Tím je *Ottův slovník naučný*, který ve 27 dílech vycházel v letech 1888-1908 (+ Dodatky 1909). Dočkal se několika reedicí a na sklonku 20. století byl vydán i na moderním médiu CD-ROM. Kromě „velké“ verze byly vydány i *Malý Ottův slovník naučný* (2 díly, 1905-1906), *Ottův kapsní slovník naučný* (1908).

Byl i aktivně činným ve společenském životě své doby, byl i členem výkonného výboru Zemské jubilejní výstavy (1891) a výkonného výboru Národopisné výstavy (1895). V roce 1912 byl dokonce jmenován členem panské sněmovny. Udržoval čilé styky s předními osobnostmi své doby (mj. T. G. Masarykem, E. Benešem) a byl nositelem řady vyznamenání, např. rytířem řádu Františka Josefa (1891) a řádu Železné koruny III. třídy (1898). Nezapomínal ani na svůj rodný kraj. Podporoval místní vzdělávací a osvětové spolky a nemalou měrou se zasloužil o sbírku peněz a později i realizaci Žižkovy mohyly nedaleko Příbyslavi, připomínající úmrtí tohoto vojevůdce.

Ludvík Souček (17. 5. 1926 – 27. 12. 1978)

Spisovatel a publicista Ludvík Souček byl autorem populárně naučných knih a vědecko-fantastických próz. Zanechal po sobě rozsáhlé a inspirující dílo čítající přes padesát titulů. Souček si vydobyl přezdívku „český Däniken“, protože se zabýval nejrůznějšími záhadami a hypotézami o návštěvě obyvatel jiných planet. Původní profesí stomatolog, který mimo jiné působil v letech 1954-1955 jako vojenský lékař v Koreji, vystřídal v pozdějších letech řadu povolání. Byl to velice všestranný člověk s ohromnou pamětí podporovanou rozsáhlým výstřížkovým archivem. Jedním jeho velkým koníčkem byla fotografie, a proto není divu, že napsal několik praktických příruček o fotografování a studií o moderní fotografii.

Viktor Dyk (31. 12. 1877, Pšovce u Mělníka – 14. 5. 1931, Lopud u Dubrovníku, Chorvatsko)

Básník, prozaik a dramatik, kulturní a politický publicista, politik, divadelní a literární kritik, překladatel z francouzštiny a němčiny. Politické události druhé poloviny devadesátých let 19. století ovlivnily jeho ideologickou orientaci a staly se zároveň inspiračním zdrojem jeho beletrie. V listopadu 1916 byl zatčen pro velezradu a od 15. 12. 1916 byl vězněn ve Vídni. V květnu 1917 byl pro nedostatek důkazů propuštěn na svobodu. Pokoušel o založení vlastní strany, což se nepovedlo, poté se zúčastnil založení pravicové strany národně demokratické, za níž se pak stal poslancem Národního shromáždění, od roku 1925 senátorem. Ve své politické praxi působil jako osobní oponent prezidenta Masaryka.

Jan Hanč (30. 5. 1916, Plzeň – 19. 7. 1963, Praha)

V mládí se závodně věnoval lehké atletice, zejména běhu na 200 metrů. Vystudoval obchodní akademii v Praze. Členem Skupiny 42 se stal až po válce, v roce 1945, a publikoval jen jedinou sbírku *Události* (1948). Její stejnojmenné pokračování stejně jako pozoruhodné deníkové záznamy byly vydány až v roce 1984 v Torontu, v roce 1991 v Praze a v úplnosti pak v roce 1995. Deníkové dílo Jana Hanče patří k nejvýznamnějším knihám v poválečné české literatuře. Jeho třetí vydání významně doplňuje obě vydání předchozí o nové texty a současně odstraňuje množství chyb, které v nich zůstaly.

DIVADLO, BALET

Hra Petra Zelenky *Job Interviews* uvedena ve Francii

Divadlo Comédie de Caen v Normandii uvedlo 25. dubna premiéru inscenace hry Petra Zelenky *Job Interviews*. Hlavní roli ztvárnila Karin Viardová, významná francouzská divadelní a filmová herečka (*Delikatesy, Paříž, Libejte se, s kým je líbo*), nositelka dvou francouzských filmových cen César. Spolurežisérem inscenace je Marcial Di Fonzo Bo, který si zahrál jednu z hlavních rolí v Zelenkově posledním snímku *Ztraceni v Mnichově*. Zelenkova hra *Job Interviews* je hořkou komedií o životním pádu ambiciózní majitelky castingové agentury. Autor ji napsal v roce 2014 na objednávku pro Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích. Věra Hlaváčková byla za svůj výkon v roli Věry nominována na Cenu Thálie 2014.

Hurvínkovy narozeniny 2. května přilákaly spoustu gratulantů

K oslavám loutkové postavičky Hurvínka, které připomněl 2. května koncert v pražském Foru Karlín, se připojila spousta dalších akcí. V Praze se uskuteční dvě výstavy, přímo v den jubilea otevrou další v Muzeu loutkářských kultur v Chrudimi. „Výstava na Staroměstské radnici bude otevřena od 13. května do 27. června a bude sledovat divadelní cestu oblíbeného ušatého hrdiny. Od 23. listopadu do 28. února příštího roku bude Hurvínkovi věnována velká interaktivní expozice v Muzeu hlavního města Prahy. Děti se na ní hravou formou seznámí nejen s historií této scény, ale divadlo si i zahrají a setkají se s jubilantem i jeho rodinkou,“ řekla novinářům autorka expozic Denisa Kirchnerová.

Loutkářské muzeum otevřelo nové zázemí pro badatele a archiv

Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi otevřelo Centrum pro badatelskou, dokumentační a publikační činnost. Vzniklo v historickém domě naproti muzeu, který instituce koupila za 7,7 miliónu korun před třemi lety. Objekt byl zrekonstruován a vybaven potřebným zařízením. Podle ředitelky muzea Simony Chalupové bylo zřízení tohoto zázemí velmi potřebné. Zájemcům z řad odborné veřejnosti bude k dispozici studijní materiál z knihovny instituce i jejího rozsáhlého archivu. Dnes vlastní muzeum kolem 50 000 sbírkových předmětů ze čtyřiceti zemí. Ve městě se také každoročně koná festival amatérského loutkového divadla Loutkářská Chrudim.

Ceny divadelní kritiky si odnáší ostravská Komorní scéna Aréna

Inszenací roku 2015 se stalo *Slyšení* Tomáše Vůjtky. Na jevišti Komorní scény Aréna v Ostravě hru nastudoval Ivan Krejčí. Po vítězství v anketě *Divadelních novin* dostala cenu za nejlepší inscenaci roku i v Cenách divadelní kritiky, dříve známých jako Ceny Alfréda Radoka.

Ostravská Komorní scéna Aréna dostala i cenu pro nejlepší divadlo roku, *Slyšení* bylo oceněno jako nejlepší poprvé uvedená česká hra a Marek Cisořský dostal cenu za mužský herecký výkon v této hře. Ztvárnil nacistického zločince Adolfa Eichmanna, který se ve hře snaží před bohem a dalšími postavami vylíčit svůj pohled na události druhé světové války a především na vraždění Židů. Autor vycházel z původních nahrávek, které nacistický pohlavár v padesátých letech namluvil v Argentině, a z jeho výpovědi před soudem v Jeruzalémě.

Zemřel Pavel Šmok

Ve věku osmaosmdesáti let zemřel 3. dubna v Praze významný choreograf a zakladatel Pražského komorního baletu Pavel Šmok.

Pavel Šmok se narodil 22. října 1927 v Levoči v rodině českého stavebního inženýra. V roce 1939 se při vyhlášení Slovenského státu rodina přestěhovala do Prahy. Mladý Šmok byl divadelním ochotníkem, tancoval folklór, závodně bruslil a účinkoval v ledních revuích. Po studiu na Vyšší škole průmyslové, několika semestrech na ČVUT a krátké herecké kariéře v divadle E. F. Buriana se dostal k baletu. Absolvoval taneční oddělení pražské konzervatoře a jako sólový tanečník demi-charakterního typu působil v pražské Armádní opeře a v Plzni.

V letech 1958-1961 byl šéfem baletu v Ústí nad Labem, další tři sezóny pracoval v Ostravě. Roku 1964 se stal spoluzakladatelem a choreografem samostatného zájezdového souboru Balet Praha, který byl v tehdejší „východním bloku“ unikátem. Mezi nejvýznamnější díla tohoto období patří *Rossiniáda* (G. Rossini, 1964), *Fresky* (B. Martini, 1965), *Nedbalky* (O. Nedbal, 1966) a zejména *Listy důvěrné* (L. Janáček, 1968). V roce 1970 přijal Šmok angažmá v Basileji, kde stál v čele baletu po tři sezóny. Po návratu do Československa nemohl najít uplatnění. Až v roce 1975 mu byla z pražského Divadla Rokoko nabídnuta spolupráce a začal se rodit Pražský komorní balet, který v Čechách následně patřil k prvním představitelům současných tendencí v moderním tanci a postupně se stal i nejznámějším českým tanečním souborem ve světě. Z jeho rozsáhlého repertoáru lze jmenovat díla jako *Americký kvartet* (A. Dvořák, 1977), *Pia Fraus* (K. Odstrčil, 1974), *Z mého života* (B. Smetana, 1983), *Zjasněná noc* (A. Schönberg, 1986), *Trio g moll* (B. Smetana, 1991), *Stabat Mater* (A. Dvořák, 1995).

Během své kariéry Šmok vytvořil více než sto choreografií, a to nejen pro balet, ale i pro operu či operetu. Spolupracoval s televizí a filmem. Choreograficky se podílel mimo jiné na *Prodané nevěstě* v Metropolitní opeře v New Yorku. Jeho Pražský komorní balet byl hlavním propagátorem československého baletu v zahraničí. Začínalo v něm i několik dalších významných českých choreografů, například Petr Zuska, dnes umělecký šéf Baletu Národního divadla v Praze.

Pavel Šmok ovlivnil výrazně vývoj českého uměleckého tance 20. a 21. století. Jako pedagog Katedry tance Akademie múzických umění v Praze vychoval generaci českých

choreografů. Jeho osobitý choreografický styl se stal v české choreografii fenoménem. V roce 2012 získal Cenu Ministerstva kultury za celoživotní umělecké zásluhy v rozvoji tanečního a divadelního umění v České republice a propagaci české hudby a tanečního umění ve světě.

(mk)

Zemřel Boris Hybner

V sobotu 2. dubna v odpoledních hodinách zemřel v Praze legendární mim Boris Hybner. Jeho úmrtí přišlo náhle a hlavně nečekaně. Tohoto všestranného umělce postihly dva infarkty, po kterých byl uveden do umělého spánku, ale z toho se již bohužel neprobudil.

Boris Hybner patřil mezi nejvýraznější osobnosti české pantomimy posledních čtyřiceti let. Patrně nejvíce se proslavil rozvíjením němé filmové grotesky například v televizním seriálu *Gagman* či ve slavném představení *Na konci zahrady jménem Hollywood*. V posledních letech se často objevoval v menších rolích ve filmech.

Boris Hybner

Boris Hybner se narodil 5. srpna 1941 ve Vyškově. Hned po maturitě nastoupil do chemičky v Litvínově, následně pokračoval ve studiích na zemědělské škole a poté na pedagogickém institutu v tehdejší Gottwaldově. Tam založil kabaret Reflektor. Jeho první pantomimické vystoupení na veřejnosti v souboru Ladislava Fialky se odehrálo v Divadle Na zábradlí v roce 1964. Měl však jiné představy o vývoji tohoto oboru a záhy odešel. Působil pak v Alhambře a Laterně magie. Osudové bylo jeho setkání s kolegou Ctiborem Turbou, se kterým založil Pantomimu Alfreda Jarryho. Jejich debut *Harakiri* se v roce 1968 stal revolucí, když na scénu přivedl černý humor.

Od té doby se Boris Hybner věnoval komedii. Zaujal jako Al v televizním seriálu *Gagman* v režii Juraje Herze, ke kterému napsal scénář a za který získal Bronzovou růži z Montreux. S představením *Na konci zahrady jménem Hollywood* procestoval svět, úspěch slavil například v Nizozemí. V rozvíjení odkazu němé grotesky pokračoval úspěšně také se souborem Gag, který založil v roce 1976. Obě linie svého stylu propojil třeba v představení *Concerto Grosso* nebo *Někdo to rád Horror*. V roce 1990 zřídil

soukromé divadlo Studio Gag, které fungovalo šest sezón. Poté Hybner hrál kupříkladu v různých částech světa s ruským klaunem Slávou Poluninem v jeho proslulé *Snow Show* nebo se podílel na scénáři filmu o narkomanech *Kanárek*.

Boris Hybner působil také jako pedagog na Hudební fakultě AMU, od roku 2008 zde byl profesorem na katedře pantomimy. O dva roky později obdržel Cenu Thálie za celoživotní dílo v oboru pantomimy. V posledních letech se často objevoval v menších rolích ve filmech. Hrál například ve snímcích *Pelíšky*, *Pupendo*, *U mě dobrý*, *Raftáci*, *Wilsonov*, v pohádkách *Peklo s princeznou*, *Čert ví proč* či v televizním seriálu *Přístav* a spolupracoval také na snímku *Klauni* (2013) režiséra Viktora Tauše. Pro film napsal a režíroval všechny klaunské výstupy a jeho vzpomínky byly inspirací pro scénář Petra Jarchovského.

Boris Hybner byl třikrát ženatý, s poslední manželkou Lucií vychovával dvě děti, syna Maxe a dceru Žofii. Z předchozích vztahů měl dvě dcery, jednou z nich je známá herečka Vanda Hybnerová.

(mk)

Ve věku 91 let zemřela herečka Věra Kubánková

Ve věku jednadevadesáti let zemřela herečka Věra Kubánková, nositelka ceny Thálie za celoživotní dílo z roku 2006. Jednou z jejích posledních rolí byla babička ve filmu *Kobry a užovky*. Známá je především návštěvníkům pražských divadel, na jejichž scénách se objevovala od roku 1952. Poslední role ztvárnila v Divadle Na Jezerce, kde působila nepřetržitě od roku 2005. Věra Kubánková v divadle vytvořila bezpočet rolí, další přidala ve filmu a v televizi. Televizní diváci ji znají také ze seriálů *Dobrá čtvrť*, *Hraběnky*, *Nemocnice na kraji města – Nové osudy*, *Expozitura*, *Kriminálka Anděl* a *Comeback*. Bohatá je i její filmografie. Z posledních let jsou v ní mimo jiné celovečerní snímky Zdeňka Tyce *Smradi* a *Žiletky*.

Václav Jiříkovský

Výstava ve foyeru Mahenova divadla 3. 5. – 6. 6. 2016. Herec, režisér a divadelní ředitel Václav Jiříkovský (8. 5. 1891 – 9. 5. 1942) působil v NDB v letech 1914-1918 a 1931-1941. Zejména druhé období jeho působení je pro brněnské divadlo důležité – výrazná slovanská orientace, důraz na původní repertoár a sociálně závažné tituly, pozornost představením pro děti a nová programová a ekonomická organizace přispěly k tomu, že se Národní divadlo Brno, tehdy zvané Zemské divadlo v Brně, stalo jednou z umělecky nejvýznamnějších českých scén třicátých let. Po 15. březnu 1939 se však brněnské divadlo a především jeho ředitel Jiříkovský, který dbal na podporu národního vědomí a nepodvoloval se tlaku dohlížejících orgánů, stalo nepohodlné fašistickým okupantům. Útoky proti Jiříkovskému vyvrcholily 3. listopadu 1941, kdy ho společně s hercem Josefem Skřivanem a několika dalšími členy divadla gestapo zatklo. Zemřel v koncentračním táboře v Osvětimi v květnu 1942. Období, kdy stál v čele brněnského, ostravského či bratislavského divadla, patřilo k nejvýznamnějším etapám jejich vývoje – brněnské působení Václava Jiříkovského připomene u příležitosti 125. výročí jeho narození výstava ve foyeru Mahenova divadla.

JUBILEUM

Iva Janžurová (* 19. 5. 1941, Žirovnice u Pelhřimova)
Význačná česká herečka Iva Janžurová oslaví v květnu své 75. narozeniny. Narodila se v rodině učitelů. Studovala Pedagogické gymnázium v Českých Budějovicích (1955-1959), ale zájem o divadlo ji po maturitě vedl ke studiu herectví. A tak v letech 1959-1963 studovala na DAMU v ročníku vedeném Vlastou Fabianovou. Po absolvování pražské DAMU nastoupila nejprve do Divadla F. X. Šaldy v Liberci (1963/1964) a potom získala angažmá v Divadle na Vinohradech (1964-1987). Odtud v roce 1988 odešla do Národního divadla. Od roku 2012 hostuje v Divadle Kalich ve hrách *Na mělčině* a *Sbohem, zůstávám!*

Ve filmu se poprvé objevila v šedesátých letech 20. století. Po několika epizodních rolích jí dal velkou příležitost režisér Karel Kachyňa, když ji v roce 1966 obsadil do svého filmu *Kočár do Vídně*. Ztvárnila jak v divadle, tak ve filmech, televizních inscenacích a seriálech množství rolí nejen dramatických, ale i často komediálních. Za hlavní role ve filmech *Petrolejové lampy* a *Morgiana* byla nominována na cenu za nejlepší herecký výkon na prestižním festivalu v Cannes. Obdržela cenu Stříbrný asteroid pro nejlepší herečku na Mezinárodním filmovém festivalu fantastických filmů v Terstu (1971). Je držitelkou dvou Českých lvů za nejlepší herecký výkon v hlavní roli ve filmech *Co chytneš v žitě* (1998) a *Výlet* (2002). Na Mezinárodním filmovém festivalu v Soči (2000) získala cenu za nejlepší herecký výkon za roli ve filmu *Ene bene*. Obdržela Cenu Alfréda Radoka 1998 za herecký výkon roku a Cenu Thálie 1998 za činohru.

Jejím celoživotním partnerem byl herec a režisér Stanislav Remunda, se kterým má dvě dcery: Theodoru a Sabinu Remundovou. Od devadesátých let také s ním hrála i v rodinném zájezdovém divadle, navštívili i Vídeň. V poslední době se také vžila do role zasloužilé babičky. Má pět vnoučat – Alfréda, Kajetána, Vincenta, Adýnku a Antonia Huga.

Iva Janžurová ve filmu *Pane, vy jste vdova!*

Dojatá Jiřina Bohdalová slavila životní jubileum na jevišti: k narozeninám dostala od herců a diváků finanční dar!

Třetího května oslavila dáma českého filmu Jiřina Bohdalová pětadesáté narozeniny. Oslavy jubilea si však užívá již před tímto datem. Nedávno jí jeden dárek dal reži-

sér a scenárista Zdeněk Zelenka, který pro ni napsal hlavní roli a také s ní natočil film *Každý milion dobrý*, dočkala se i benefičního představení v Divadle Na Jezerce v komedii *Paní plukovníková*. „Tak to je pro mě hodně velké překvapení a musím se přiznat, mám slzy na krajíčku. Díky moc a díky všem. Mám ráda humor a mám ráda i smích z hlediště. Je to tak, že něco já tady na jevišti dávám vám a vy mi to zase vrátíte. Mám krásný pocit z takového propojení. A ještě jednou děkuji,“ řekla s malinko pohnutým hlasem Jiřina Bohdalová při děkovačce zcela zaplněnému hledišti.

I jako televizní herečka a bavička se nezapomenutelně vepsala do srdcí publika. Převážně po boku Vladimíra Dvořáka ve veleúspěšném zábavném pořadu *Televarieté* vytvořili nezapomenutelnou televizní dvojici, která se na obrazovkách objevovala několik desítek let. Jen s Vladimírem Dvořákem prožili bezmála čtyřicet let spolupráce. Jiřina Bohdalová samozřejmě nemůže chybět ani v různých silvestrovských večerech a nespočtu dalších pořadech.

Svůj nezaměnitelný hlas propůjčila mnoha kresleným, především večerníčkovým postavičkám a neodmyslitelně tak vytvořila úžasný pohádkový svět nejen dětem. Objevila se i v mnoha pohádkách, povídkách, televizních filmech, seriálech, inscenacích a různých vlastních pořadech. Asi jen málokterá herečka umí tak dobře vařit jako právě paní Jiřina. I dnes běží v televizi velmi oblíbený pořad *Dobrá rada nad zlato*, který Jiřina Bohdalová částečně připravuje a moderuje.

Za svůj umělecký život dostala Jiřina Bohdalová, láskyplně přezdívaná „Bohdalka“, řadu prestižních ocenění. Bezesporu je královnou české filmové komedie; jako třetí se totiž loni umístila v anketě Král filmového úsměvu století, a to hned za Vlastou Burianem a Vladimírem Menšíkem. Dvakrát získala Českého lva a osmkrát za sebou vyhrála televizní diváckou cenu TýTý.

Ve svém volném čase, kterého není příliš mnoho, se herečka věnuje své zahrádce, vnukům Markovi (* 1987) a Vojtěchovi (* 1995), dceři Simoně Stašové, která je neméně úspěšnou herečkou jako její maminka, a podvědomě i svým divákům.

Jiřina Bohdalová v jedné z filmových pohádek

Jiří Langmajer

Jiří Langmajer

Jiří Langmajer je český divadelní, filmový a televizní herec. Na Pražské konzervatoři v letech 1981-1987 vystudoval hudebně-dramatický obor. Již během studií ho režisér Karel Smyczek obsadil do nezanedbatelných rolí v seriálu *Třetí patro* či filmu *Proč?* Po ukončení studií hrál v různých divadelních souborech, až roku 1992 nastoupil do angažmá v Divadle pod Pal-

movkou, kde zůstal až do roku 2005 (s výjimkou let 1998-2000, kdy byl v angažmá Divadla na Vinohradech). Od té doby je na volné noze. Hrál také v Národním divadle, Hudebním divadle Karlín a dalších. V roce 1999 se stal držitelem Ceny Thálie pro umělce do 33 let, v roce 2003 byl nominován na Cenu Alfréda Radoka v kategorii herec roku. Na Českého lva byl nominován v roce 1999 za herecký výkon ve vedlejší roli ve filmu *Návrat idiota*, v roce 2006 pak za herecký výkon v hlavní roli ve filmu *Pravidla lži*. Celou řadu pozoruhodných rolí vytvořil v televizi, například ve filmu *Zdivočelá země* či seriálu *Ordinace v růžové zahradě*, jedná se i o dobrého dabingového herce.

VZPOMÍNKA

Miloš Nedbal (28. 5. 1906 – 31. 10. 1982)

Jako dítě hrál loutkové divadlo a recitoval. Studoval na gymnáziu v Křemencově ulici, kde byli jeho spolužáky Voskovec s Werichem. Po maturitě začal studovat na právnické fakultě UK a současně na dramatickém oddělení Konzervatoře Praha. Praktické herecké zkušenosti získával jako ochotník v Umělecké besedě a u svých bývalých spolužáků v Osvobozeném divadle, kam nastoupil do angažmá ještě před ukončením studia v roce 1927. V angažmá vydržel do roku 1933, pouze s přestávkou sezóny 1929/30, kdy byl členem Státního divadla v Brně. Nedbalova kariéra v letech 1933-1945 by byla suchým vyjmenováním desítek divadelních scén, které v té době vystřídal. Nejdéle byl v angažmá v Národním divadle (1945-1976), s výjimkou let 1970-1972, kdy pracoval v Divadle za branou. V letech 1942-1947 působil jako profesor herectví na pražské konzervatoři a od roku 1947 učil na DAMU, kde patřil mezi nejoblíbenější profesory. Jako pedagog vychoval spoustu vynikajících herců (Bláha, Haničinec, Macháček, Ráž, Řanda). Často byl obsazován ve filmu, kde ztvárnil mnoho rolí. V Československé televizi patřil Nedbal k nejvyhledávanějším hercům, věnoval se také recitaci a práci v rozhlasu.

Ljuba Hermanová (23. 4. 1913 – 21. 5. 1996)

Vystudovala gymnázium a úspěšně absolvovala přijímací zkoušky na konzervatoř. Na tu však nenastoupila a odešla rovnou do smíchovské Arény. Jako herečka a skvělá sopránová zpěvačka prošla desítkou pražských a mimopražských divadel a scén, pobývala v Bratislavě, Vídni (divadlo na Vídeňce), u Wericha a Voskovce v Osvobozeném divadle, několik sezón také hrála u Oldřicha Nového. Její parketou se stala opereta, úspěchy sklízela především ve francouzských hudebních komediích a muzikálech (*Moje sestra a já*, *Mam'zelle Nitouche*, *Dívatvorný hrnec*, *Další prosím...* a řada jiných).

Herečka a zpěvačka
Ljuba Hermanová

Film a filmová sláva pro ni znamenaly jen pouhé zpestření, nikdy jej nebrala vážně a sama později prohlásila, že se nikdy necítila být filmovou herečkou v pravém slova smyslu. Přesto jsou její postavy z asi třinácti celovečerních filmů prvorepublikové éry nezapomenutelné. Poprvé se objevila v „hudebním klipu“ snímku *V+W Peníze nebo život*, kde si zazpívala jeden z největších šlágrů tehdejší doby *Život je jen náhoda*.

Za války se musela kvůli svému židovskému původu na nějaký čas vzdát herecké i pěvecké kariéry a pracovala jako pomocná síla v Lucernabaru. Po osvobození se vrátila na jednu sezónu do divadla Oldřicha Nového, poté byla jednou z hlavních hvězd Hudebního divadla v Karlíně. V padesátých a šedesátých letech vystupovala v estrádách, v různých vzpomínkových televizních pořadech, zpívala a tančila i do pozdního věku. Diváky udivovala svou neuvěřitelnou vitalitou.

Boris Rösner (25. 1. 1951 – 31. 5. 2006)

Boris Rösner se narodil v roce 1951 v Opavě. Po ukončení studia na pražském DAMU (1973) působil do roku 1979 v Divadle F. X. Šaldy v Liberci. V letech 1979-1987 byl členem Městských divadel pražských, kde se objevil např. jako Salieri ve hře *Amadeus* nebo jako Cosimo v *Baronu ve větvích*. Od roku 1987 byl Boris Rösner členem divadelního souboru Národního divadla. Zahrál si zde mj. ve hrách *Dorotea* (Don Bela), *Idiot* (Tockij), *Oresteia* (Posel), *Lakomec* (Harpagon), *Rok na vsi* (Rybář), *Antonius a Kleopatra* (Marcus Antonius) nebo *Maryša* (Hrdlička).

Boris Rösner se objevil také na televizní obrazovce, např. ve filmech *Chobotnice z druhého patra* (1986), *Muž na drátě* (1986), *Černí baroni* (1992), *Chaos* (2001) a také v pohádkách jako jsou *Sedmero krkavců* (1993) nebo *O třech ospalých princeznách* (1997). V roce 1988 režíroval krátkou animovanou pohádku *O hrnci, který rád vařil rajskou omáčku*. Hrál i v seriálu *Synové a dcery Jakuba Skláře*.

Jeho skvělý a podmanivý hlas se výborně uplatnil při uměleckém přednesu (ve *Viola a Lyře Pragensis*), v rozhlasu (*Bílá nemoc*) a dabingu (*Pán prstenů*, *Asterix a Obelix*, *24 hodin aj.*).

Od roku 1989 byl jedním z předních pedagogů na pražské DAMU. Rösner za své herecké umění získal také řadu ocenění: Cenu Františka Filipovského (1997) za dabing filmu *Na východ od ráje*, vyhrál anketu Neviditelný herec, za svého Harpagona v *Lakomci* Cenu Alfréda Radoka (2004) a Cenu Thálie (2004) a Medaili Za zásluhy

I. stupně (2006) in memoriam. Vydal také své memoáry *Souboje Borise Rösnera* (1994, 2004) a *Boris Rösner: Život jako divadlo* (2007). Zemřel po dlouhé těžké nemoci ve středu 31. května 2006 v kladenské nemocnici ve věku pětapadesáti let.

FILM

Zlínský filmový festival nabídne koncerty, divadlo i taneční lekce

Koncerty populární i klasické hudby, taneční lekce, divadelní představení i tematické večery nabídne v doprovodném programu letošní filmový festival pro děti a mládež ve Zlíně. Festival se bude konat 56. rokem, letos je zaměřen na francouzskou kinematografii a 80. výročí založení zlínských filmových ateliérů. Také proto se v doprovodném programu objeví recitál šansonů Chantal Poullain, večer ve francouzském duchu i pořad *Pocta velikánům*. Festival se uskuteční od 27. května do 3. června, loni jej navštívilo rekordních 120 000 lidí.

Česko-britský štáb natáčel v Praze dobový film o Mozartovi

O více než dvě stě let zpátky se posunul čas v historickém centru Prahy, kde česko-britský štáb natáčel před Stavovským divadlem další scény filmu o Mozartovi. Na dobovém snímku pracuje od začátku dubna. Má název *Interlude in Prague (Mezihra v Praze)* a jeho fiktivní příběh je založen na skutečných událostech odehrávajících se v Praze v roce 1787 a spojených se vznikem opery *Don Giovanni*. Produkce s filmovým štábem o 175 lidech utratí během natáčení v Česku téměř 190 milionů korun.

Většinu ze třiceti natáčecích dnů stráví filmaři na zámcích Jemniště, Libochovice, Ploskvice, v klášteře v Doksaněch či v Českém Krumlově. Ten bude díky unikátnímu prostoru barokního divadla představovat interiéry Nosticova (nyní Stavovského) divadla v Praze. Tento světový unikát je jedinou plně funkční scénou, v němž se 29. října 1787 konala světová premiéra Mozartovy opery, kde autor dílo osobně dirigoval.

V Olomouci proběhl festival AFO, představil 120 snímků

V Olomouci proběhl mezinárodní festival Academia film Olomouc. Letos se přihlásilo 2 500 snímků z celého světa, návštěvníci přehlídky měli možnost vidět více než 120 nejlepších z nich. Přehlídku otevřela dobrodružná podívaná z produkce BBC Earth *Divoká Afrika 3D* s českým dabingem Elišky Balzerové. Přehlídka uvedla ve středoevropské premiéře například jeden z nejpalčivějších dokumentů současnosti, snímek oscarového režiséra Louieho Psihoyose *Zastavte vymírání*. O cenu za nejlepší pop-vědeckou podívanou usiloval před uvedením do české distribuce také snímek *Nebe a led* dalšího oscarového tvůrce Luca Jacquetta. Na festival přijeli i vědci z celého světa. Academia Film Olomouc pořádá Univerzita Palackého od roku 1966, patří tak mezi nejstarší české filmové přehlídky.

Mezinárodní filmový festival Febiofest

Udělením tří sošek Kristiánů za přínos kinematografii začal 17. března mezinárodní filmový festival Febiofest. Získali je Emília Vášáryová, italský režisér Marco Bellocchio a španělská herečka Carmen Mauro. V Praze i mimo Prahu festival nabídl téměř 600 projekcí, z toho tři spojené s kulinářskými zážitky.

Každý filmový festival je do určité míry hodnocen podle účasti mezinárodních hvězd. Těch letošních je několik. Vedle slovenské herecké legendy Emílie Vášáryové je to italský režisér Marco Bellocchio, který se proslavil v šedesátých letech filmem *Pěsti v kapsách*. K dalším patří nepochybně španělská herečka Carmen Mauro, známá z Almodóvarových filmů. Její filmografie je úctyhodná: hrála víc než ve stovce filmů. S Almodóvarem natočila třeba *Zákon touhy* nebo *Volver*. Dále zazářila ve filmu Carlose Saury *Ach, Carmelo* a v mnoha dalších. Carmen Mauro má i zajímavou rodinnou historii. Po matce pochází z váženého španělského šlechtického rodu. Její prastrýc byl v prvních dvou dekádách 20. století španělským premiérem a několik dalších příbuzných ministry. Když se Carmen koncem šedesátých let začala věnovat herectví, rodina to považovala za společenský pokles a zavrhla ji. K hvězdám letošního Febiofestu také patřil britský dramatik a scénárista Peter Morgan, držitel Zlatého glóbu. Ten je podepsán např. pod filmem *Královna*, nahlížející do anglické královské rodiny po smrti princezny Diany, v němž jako královna zazářila Helen Mirren. Morgan je ženatý s dcerou Karla Schwarzenberga Annou. Posledního Kristiána převzal britský herec Peter Mullen, který si zahrál např. ve filmu *Trainspotting*. Jinými významnými hosty byli německý herec Martin Brühl, kterého proslavil film *Goodbye Lenin*, a slovenský režisér a tvůrce existenciálně laděných tragikomedií Jan Cvitkovič. Jeho snímek *Šíška Deluxe* měla v Praze českou premiéru.

Na letošním Febiofestu bylo uvedeno celkem 150 filmů, z toho řada v české premiéře. Z českých produkcí nebo koprodukcí uvedme snímek *Já, Olga Hepnarová* režisérů Petra Kazdy a Tomáše Weinreba, který byl zařazen v soutěži Nová Evropa, povídkový film Jana Bubeníčka *Smrtelné historky* s Janem Budařem a Pavlem Landovským, nebo česko-slovenskou koprodukcí *Eva Nová*, v němž hlavní roli ztvárnila Emília Vášáryová. Ze zahraničních zmiňme aspoň film *Carol* s Kate Blanchettovou a Rooney Marovou, který měl šest nominací na Oscara, nebo *Spotlight* režiséra Toma Mc Carthyho, který získal dva Oscary.

Letošní Febiofest si všímal i aktuálních politických a humanitárních problémů. Proto byla vytvořena sekce Uprchlíci, která reaguje na současnou imigrační vlnu v Evropě. Poprvé byla udělena cena Amnesty International Febiofest Award.

Febiofest vždy podpoří nějaký charitativní projekt. Letos je to sdružení Život 90, které se zaměřuje na pomoc seniorům.

Každý ročník Febiofestu chce zaujmout něčím novým. Ten letošní například tím, že v rámci akce Culinary Cinema nabídl propojení filmového a gastronomického zážitku. Dva michelinští kuchaři – Jiří Král a Alexander Thoppe – připravili gurmánské menu ve třech pražských restauracích. Kulisu tvořily filmy s kulinářskou tematikou. Jedním z nich je španělský snímek *Ryba, kuře, krab*, který do Prahy přijel uvést jeho producent Antonio Saura, syn Carlose Saury.

Česká mincovna u příležitosti Febiofestu vydala medaili s portrétem velkého českého herce Rudolfa Hrušínského. V následujících letech mohou příznivci Febiofestu hlasováním ovlivnit, jaká česká herecká hvězda se na medaili dostane.

Čeští filmaři „zničili“ Westminsterský palác v Londýně

V českých kinech se právě objevil americko-britský thriller *Pád Londýna*, na jehož vizuálních efektech se podílelo pražské studio Universal Production Partners (UPP). Jde o akční podívanou o teroristických útocích, takže právě vizuální efekty hrají významnou roli, řekl Lukáš Vedral z distribuční společnosti Bontonfilm. UPP pro tento film vytvořilo dvě velké akční scény. Celkem šlo o padesát záběrů, na kterých pracovalo kolem padesáti grafiků zhruba půl roku. Hlavní scéna, která vznikla v pražském studiu, je výbuch Westminsterského paláce a následné zřícení jedné z jeho věží. Při pádu zdí je zasažen projíždějící londýnský autobus. Druhou scénou, která dostala svoji finální podobu v pražském studiu UPP, byla přestřelka v metru.

Hlavním tématem letošního Anifilmu byla migrace

Migrace byla hlavním tématem letošního ročníku Mezinárodního festivalu animovaných filmů Anifilm. Festival, který od 3. až 8. května hostila Třeboň, nesl název *Kde domov můj?* Anifilm představil tvorbu českých rodáků, kteří žijí a tvoří v zahraničí. Přijel i držitel Oscara Jan Pinkava, režisér animovaných filmů. Anifilm, jenž se sloučil s Anifestem a podle odborníků patří mezi deset předních světových přehlídek svého druhu, letos nabídl šest soutěží. K nejsledovanějším patří kategorie celovečerních animovaných filmů pro dospělé diváky a pro děti, následuje mezinárodní soutěž krátkých animovaných filmů a mezinárodní soutěž studentských animovaných filmů. Diváci tak v Třeboni viděli filmy proslulých autorů, jako jsou například Charlie Kaufman, Adam Elliot, Theodore Ushev či Ihor Kovaljov. Soutěž videoklipů obohatilo vizuální zpracování hudebních počínů Keitha Richardse, Davida Gilmoura či kapely The Prodigy.

Do kin vstupuje šestý díl filmové série o básnících

V pražském kině Lucerna proběhla premiéra dalšího dílu série režiséra Dušana Kleina a scénáristy Ladislava Pecháčka o básnících, tentokrát s názvem *Jak básníci čekají na zářez aneb Jak už básníci opravdu dospívají...* Do kin se do-

stává po dvanácti letech od předchozího, pátého dílu. Komedii Klein natáčel v Praze, Kladně, Litoměřicích a Mělníku a vedle jeho režijní poetiky se v ní opět objeví písničky Jaroslava Uhlíře, kterého doplnil Ondřej Brzobohatý, i kreslené pasáže Adolfa Borna. Na plátna kin se vrátí v téměř celé sestavě i herci. V hlavní roli opět Pavel Kříž jako Štěpán Šafránek. David Matásek se znovu zhostil postavy Kandyho a Lukáš Vaculík postavy Karase. Z dalších tváří známých z předchozích dílů budou ve filmu Josef Somr, Eva Jeníčková, Pavel Zedníček. K nim se nově přidala například Linda Rybová, Nela Boudová, Eva Holubová, Jiří Lábus, Josef Abrhám a Filip Antonio coby Štěpánek junior.

Ocenění pro filmy Jiřího Brdečky

Asociace režisérů a scénáristů v audiovizí (ARAS) udělila svou výroční cenu za výrazný počín v oblasti audiovizí souboru animovaných filmů Jiřího Brdečky vydaných na DVD. Porota při udělení ceny vybírala z patnácti filmových, knižních či výstavních projektů a v případě vítěze přihlíдела i k monografiím *Jiří Brdečka* a *Jiří Brdečka: Life *Animation*Magic*. Ceny se předávaly v kině Ponrepo. Asociace udělila také dvě uznání poroty – publikaci Radomíra D. Kokeše *Rozbor filmu* a sérii autorských dokumentů *Český žurnál* vznikající v produkci České televize a Hypermarket film. Poslední z nich byl snímek *Matrix AB* režiséra Víta Klusáka o majiteli Agrofertu, šéfovi hnutí ANO a ministru financí Andreji Babišovi. Premiéru měl v říjnu na jihlavském Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů. Andrej Babiš dokument i jeho tvůrce ostře zkritizoval.

V Plzni proběhl 29. festival českých a slovenských filmů Finále

Předpremiérou filmu *Ani ve snu!*, který reprezentoval ČR na Berlinale, začal v Plzni 29. ročník filmového festivalu Finále Plzeň. Soutěžní přehlídka českých a slovenských celovečerních hraných a animovaných snímků, dokumentů i televizních a internetových projektů trvala do 21. dubna. Festival zásadně změnil vizuální image a má nový dramaturgický koncept. Při úvodním ceremoniálu se představily mezinárodní poroty, v nichž je například scénárista a producent Mike Reiss, tvůrce seriálu *Simpsonovi* a filmu *Doba ledová*.

Ve věku 79 let zemřel filmový režisér Jan Němec

Originální tvorba, snaha o hledání nových cest i neměnné životní postoje charakterizují život a dílo režiséra Jana Němce, který zemřel ve věku devětatasedmdesáti let. Zprávu o jeho úmrtí přinesly i zahraniční agentury, Česká televize uvedla jeho portrét, jeho slavný snímek *Démanty noci* a krátký film *Sousto*. Němec patřil k takzvané nové vlně české kinematografie v šedesátých letech. Při srpnové okupaci Československa pak Němec neváhal, sám pořídil několik dokumentárních záběrů z tehdejšího dramatického dění v Praze, natočený materiál ještě téhož dne odvezl do Vídně a již následující den mohl celý svět v televizi tento záznam sledovat, v čemž má Jan Němec dodnes nepopíratelné zásluhy. Později mu komunistický režim točit zakázal a některé jeho snímky patřily k těm trezorovým. V sedmdesátých letech odešel do emigrace, vrátil se po roce 1989.

VZPOMÍNKA

Petr Schulhoff (10. 7. 1922, Berlín – 4. 5. 1986, Praha) Petr Schulhoff byl český režisér a scénárista, který si již jako jedenáctiletý poprvé zahrál ve filmu Vladislava Vančury *Na sluneční straně* (1933). Sám začal režírovat v padesátých letech a až do poloviny sedmdesátých let natáčel převážně detektivní filmy – občas s nádechem mírně ironického humoru. Z jedné detektivní novely Eduarda Fikera přejal Petr Schulhoff postavu kriminalisty Kalaše, která s tvářicí Rudolfa Hrušínského procházela jeho filmovými detektivkami (*Vrah skrývá tvář*, 1966; *Po stopách krve*, 1970; *Diagnóza smrti*, 1979). Natočil i řadu dalších detektivních filmů, postupně však v jeho tvorbě začaly převažovat komedie. Předznamenáním Schulhoffovy komediální tvorby byla legendární televizní mikrokomedie *Bohouš* (1968) s Vladimírem Menšíkem a Jiřím Sovákem v hereckém koncertu o nenasytém turistovi, nenasytém hostinském a konečnicu i nenasytém bernardýnu Bohoušovi, po kterém je snímek nazván.

Náměty a scénáře komedií si psal Petr Schulhoff většinou sám. Pamětníci vyprávějí, že, vědom si problematické doby, záměrně do scénářů svých komedií předem zakomponovával nějakou okatě problematickou scénu, o které předem věděl, že ji bdělé oko cenzora (nejčastěji v osobě ústředního dramaturga Filmového studia Barrandov) zakáže. Měl tím pádem takřka zajištěno, že do zbytku scénáře se mu již dále nebude nikdo vměšovat. Jako režisér byl velmi pečlivý a precizní profesionál. Přestože si ale vybíral do svých filmů herce schopné skvěle improvizovat (Iva Janžurová, Stella Zázvorková, Luděk Sobota, Dagmar Veškrnová...), jako režisér Schulhoff improvizaci příliš nemiloval. Posledním zfilmovaným námětem a scénářem byla detektivka *Příliš velká šance* (1984), kterou ale natočil již jeho kolega Otakar Fuka. Zákeřná nemoc nutila Petra Schulhoffa zpomalovat tempo práce a v roce 1986 se rozhodl ukončit svůj život.

HUDBA

Svěrák a Uhlíř dostali od Supraphonu diamantovou desku

Jubilejní diamantové desky předala ředitelka Supraphonu Iva Milerová Zdeňku Svěrákovi a Jaroslavu Uhlířovi. Ocenila tak padesát let jejich spolupráce s tímto vydavatelstvím. Zároveň představila audioknižní komplet 8 CD *Povídky a Nové povídky* a speciální set CD+DVD *Operky*, které vycházejí ke Svěrákovým osmdesátinám. Většinu povídek ze zmíněných audioknih načetl sám autor, ve třech případech svěřil roli vypravěče Daniele Kolářové a Libuši Šafránkové. V novém kompletu jsou všechny povídky tak, jak je Svěrák napsal pro knižní podobu, která vyšla v nakladatelství Fragment. Účinek četby umocňuje Uhlířova hudba.

Zdeněk Svěrák tvrdí, že písnička má plavat jako ryba ve vodě. Na kontě má přes 400 písňových textů, většinu z nich na hudbu Jaroslava Uhlíře. O tom, že otextoval v roce 1973 hit zpěváka Jiřího Schelingera *Holubí dům*, se celkem ví. Že píše písničky pro děti, je také známo. Že však psal texty, některé pod pseudonymem Emil Synek, i k dechovce či k písničkářům považovaným za dílo Ivana Mládka, mnohé překvapí. S textařskými pokusy začínal už jako student, kdy poprvé slyšel písničky Voskovce, Wericha a Ježka.

Ceny Anděl získali skupina Kryštof, David Koller a zpěvačka Klara

V pražském Hudebním divadle Karlín se udílely Ceny Akademie populární hudby Anděl za rok 2015. Skupinou roku se stala kapela Kryštof, zpěvákem roku David Koller a zpěvačkou roku Klára Vytisková vystupující pod jménem Klara. Objevem roku je Barbora Poláková. Její píseň *Nafmrněná* zvítězila i v kategorii skladba roku. Do síně slávy byl uve-

den Michal Pavlíček. V Karlíně se u příležitosti 25. udílení hudebních cen vyhlášovala i ocenění za celé uplynulé čtvrtstoletí. Skupinou 25letí se stala Lucie, zpěvákem 25letí Dan Bárta a zpěvačkou 25letí Lucie Bílá.

Mladý hudebník složil z útržků zcela novou píseň zpívanou Beatles

Šestadvacetiletý David Novotný z Českých Budějovic sestavil z útržků nahrávek zcela novou píseň legendární skupiny Beatles. Téměř čtyřminutovou skladbu poskládal v počítači ze 104 maximálně dvouveřinových útržků z vokálních stop ze třiceti originálních písní Beatles. Dlouholetý fanoušek liverpoolské kapely tomu věnoval 1 000 hodin práce. Mladík chtěl písní vzdát hold své oblíbené skupině a udělat radost jejím fanouškům. Píseň s názvem *I Know My Love / We're Still Together* dokončil po pěti měsících práce loni na podzim. „Všemožných koláží je internet plný, tahle je propracovaná, důvtipná a má sílu oslovit globální publikum,“ řekl hudební publicista Pavel Klusák.

Zemřel Standa Procházka, legenda české dechovky

Ve věku šestadevadesáti let zemřel nestor českých zpěváků Stanislav Procházka. Zpěvák vystupující jako Standa Procházka proslul zejména jako interpret lidových písní. Během své kariéry odehrál tisícovky koncertů, vystupoval s řadou orchestrů a v těch nejprestižnějších podnikcích, nahrával desky a objevil se i ve filmu. Na hudební scéně strávil více než pětadesát let a zpíval na veřejnosti, i když už překročil devadesátku. K jeho nejslavnějším písním patří *Ale ne, Andulička, Bílé konvalinky, Hej, panímámo, Skřivánek zpíval* nebo *Tam na stráni*.

Národní muzeum otevřelo novou výstavu o Antonínovi Dvořákově

Národní muzeum v pražském Muzeu Antonína Dvořáka otevřelo novou výstavu *Antonín Dvořák interpret*. Představí skladatele v méně známých rolích dirigenta, klavíristy, varhaníka a violisty. Veřejná vernisáž bude zahájena koncertem z výběru Dvořákových skladeb v podání violistky Kristiny Fialové a pianisty Adama Skoumala. Výstava potrvá do 28. března 2017.

Výstava *Antonín Dvořák interpret* prezentuje unikátní nástroje – dvě violy a skladatelův klavír značky Bösendorfer a další zajímavé předměty související se skladatelovým interpretačním uměním. Návštěvníci si budou moci prohlédnout dirigentskou taktovku či skřípec sloužící k uchycení not na Dvořákův klavír. Zajímavostí jsou i brýle, které Dvořák používal při dirigování orchestru, a stříbrné pouzdro na doutníky.

Symfonický orchestr Českého rozhlasu (SOČR) letos vstoupí do jubilejní 90. sezóny

Symfonický orchestr Českého rozhlasu (SOČR) ve své jubilejní 90. sezóně k dosavadním koncertním řadám Klasika je vášní a Nové horizonty přidá třetí s názvem Tady žije TOČR. V dramaturgii plánuje prolnout světový i český repertoár a představit významné sólisty a dirigenty. Zahajovací koncert 90. sezóny se uskuteční 26. září v pražském Rudolfinu s programem věnovaným dílu Ludwiga van Beethovena. „Naše dramaturgie je rozkročena od klasiků typu Beethovena, Brahmsa až po současné fúze například s kapelou Tata Bojs nebo experimenty typu big band a symfonický orchestr. Chceme nabídnout program posluchačům, kteří chodí do Rudolfinu, i něco mladé generaci,“ řekl ředitel SOČR Jakub Čížek.

Pardubická filharmonie chystá multimediální koncert *Hlasy světa*

Komorní filharmonie Pardubice zahájila prodej vstupenek na mimořádný koncert *Hlasy světa*, který bude 8. října v místní Tipsport areně. Multimediální projekt bude největší v historii hudebního tělesa, sdělila mluvčí filharmonie Blanka Scholleová. Velkou roli v něm budou hrát moderní audiovizuální technologie. „Jde o českou premiéru nového typu koncertu, při kterém bude využita 3D projekce a 4D efekty,“ uvedla Scholleová.

Pamětní deska Emilu Štolcovi

Na základě návrhu smíchovských sokolů bude v letošním roce vytvořena pamětní deska českému hudebnímu skladateli a dirigentovi Emilu Štolcovi, jehož skladby jsou dodnes v repertoáru mnoha hudebních těles.

Emil Štolc se narodil 28. října roku 1888 v Chorušicích a již od mládí se věnoval hudbě. V letech 1903-1905 studoval na varhanním oddělení na Pražské konzervatoři, ale studium nedokončil. Následující tři roky hrál na křídlovku ve vojenské hudbě v Kutné Hoře. V letech 1908-1912 působil jako kapelník vojenské hudby v Brandýse nad Labem. Od roku 1918 působil jako dirigent a později kapelník sokolské hudby v Sokole na Smíchově a od roku 1928 jako ka-

pelník u Národní gardy. Od roku 1912 měl v Praze na Smíchově vlastní hudební nakladatelství a vydával časopis *Hudební listy*. V roce 1933 ohluchl a veřejné působení ukončil. Zemřel 1. července 1940 ve věku jednapadesát let.

Za svůj život složil Emil Štolc přes tisíc skladeb, které se hrály i v zámoří. Mezi ně patří i slavný pochod *Šly panenky silnicí*, *Synek z Polanky* nebo *Jdou sokolské šiky*. Je autorem mnoha pěkných pochodů, často s vlasteneckou tematikou, valčíků, polek, tanců a písní s lidovými náměty z Čech a Moravy. Mezi nejznámější patří již zmiňované *Šly panenky silnicí* a *Synek z Polanky*, dále pak písničky o staré Praze, *Vivat Praga*, *Šepot květin (Blumengeflüster)*, *Kytice hyacint*, *Struna lásky*, *Riviéro krásná* nebo *Cestička k milování*.

Také aranžoval a instrumentoval mnoho skladeb, mimo jiné valčík *Na krásném modrém Dunaji* Johanna Strausse ml. Věnoval se i pedagogické činnosti. Vydal *Sborovou školu pro dechové nástroje*.

(mk)

Majitelka Bertramky Josefina Dušková

Letošní rok je ve znamení 260. výročí narození Wolfganga Amadea Mozarta a při té příležitosti si jistě zaslouží vzpomínku i jeho blízká přítelkyně a výborná umělkyně Josefina Dušková.

Současníci znali Josefínu Duškovou jako vynikající sopranistku se silným hlasem a výrazným přednesem. Měla pověst výborné hostitelky, a to nejen kvůli pohostinné domácnosti. U Duškových se našla vždy dobrá společnost, která se neuzavírala ničemu novému a krásnému a kde bylo možno mluvit, hrát a chovat se svobodně. Její otec byl lékárníkem na Staroměstském náměstí, matka pocházela z vážené měšťanské rodiny v Salcburku. Již v dětství se plně věnovala rozvoji svého výrazného hudebního talentu. Po roce 1770 byl jejím učitelem hudby František Xaver Dušek, za kterého se roku 1776 provdala. Toto věkové nerovné manželství vyvolalo a dodnes vyvolává řadu pověstí a dohadů. Je však známo, že Dušek byl výborným učitelem, který podstatně ovlivnil všechny své žáky, a zároveň osobností, která měla v hudebním světě přirozenou a zaslouženou autoritu. Josefína se po jeho boku mohla věnovat hudbě ve váženém společenském postavení, jaké by jí třeba angažmá u kterékoliv divadelní společnosti nezajistilo, a pohybovat se ve šlechtických i uměleckých kruzích.

O jejích majetkových poměrech svědčí to, že v roce 1784 koupila usedlost Bertramku, a to nikoliv jako jedinou. Zde spolu s manželem pořádala společenské schůzky hudebníků a milovníků hudebního umění pražské společnosti v podobě společenského salonu. Mohla také pěstovat svou zálibu ve výtvarném umění a rozmnožovat svoje umělecké sbírky – malíři také patřili k jejím obdivovatelům a přátelům.

Josefína Dušková byla uznávanou a oblíbenou zpěvačkou. Vystupovala v Praze, několikrát na samostatných akademických v Německu, hlavně v Drážďanech a Lipsku, a ve Vídni, a to na koncertech určených především dvorskému publiku, výjimečně také v operních představeních. Během pobytu u příbuzných v Salcburku v roce 1777 se s manželem seznámili s rodinou Mozartových – Wolfgang Amadeus byl jejím vrstevníkem. Věnoval jí árii *Ah, lo previdi*, na Bertramce pro ni napsal árii *Bella mia fiamma, addio*. Dušková při několika příležitostech vystoupila spolu

s Mozartem – ve Vídni roku 1786 před císařským dvorem za přítomnosti Josefa II. a v Sasku v roce 1789. Spolupracovala také s mladým Ludwigem van Beethovenem. Přátelství s Wolfgangem Amadeem Mozartem trvalo až do jeho předčasné smrti v roce 1791. Po manželově smrti jí světila Constanze Mozartová péči o hudební vzdělání svých dvou synů. Josefina Dušková také zpívala na smuteční slavnosti za Mozarta v Praze.

Po smrti manžela v roce 1799 prodala Dušková Bertramku a pobývala pak až do své smrti v domě hrabat Henetů na Malé Straně v Praze. Dále však zpívala, a to především ve velkých dílech duchovní hudby – mších a oratoriích. Zemřela v roce 1824 v poměrně chudobě a je pochována stejně jako její manžel na Malostranském hřbitově ne daleko Bertramky.

(mk)

VZPOMÍNKA

Štěpán Koníček (7. 3. 1928 – 26. 5. 2006)

PhDr. Štěpán Koníček byl český hudební skladatel, dirigent a hudební dramaturg. Jednalo se o dlouholetého dirigenta a pozdějšího šéfdirigenta Filmového symfonického orchestru, který za svůj život zkomponoval hudbu k více než třem stovkám československých i zahraničních filmů (krátký animovaný film *Munro* z roku 1960, který získal Oscara).

Vystudoval hudební vědu a estetiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Kromě toho studoval také na AMU u Karla Ančerla dirigování a u Pavla Bořkovce kompozici. Na počátku padesátých let 20. století pracoval jako hudební režisér v Československém rozhlasu v Brně, potom působil v Symfonickém orchestru hlavního města Prahy FOK, odtud pak přešel k Filmovému symfonickému orchestru, kde již zakotvil natrvalo až do roku 1991.

Josef Bohuslav Foerster (30. 12. 1859, Praha – 29. 5. 1951, Vestec u Mladé Boleslavi)

Josef Bohuslav Foerster byl významný český hudební skladatel, pedagog, spisovatel a hudební kritik. Syn Josefa Foerstera, známé osobnosti pražského hudebního života (mj. kapelníka u sv. Víta, varhaníka a učitele na pražské konzervatoři). Po maturitě v roce 1878 studoval na přání otce chemii na německé technické škole, ale již následující rok se definitivně rozhodl pro hudební dráhu a nastoupil ke studiu na varhanické škole. Po ukončení studií se stal varhaníkem u sv. Vojtěcha (1882-1888) a současně vyučoval zpěv na městském reálném gymnáziu. V letech 1889-1892 působil jako ředitel kůru v chrámu Panny Marie Sněžné. V této době působil rovněž jako hudební referent *Národních listů*. Roku 1888 se Foerster oženil s talentovanou sopranistkou Národního divadla Bertou Lauterovou. Roku 1893 odchází do Hamburku za manželkou, která získala stálé angažmá ve zdejším Městském divadle. Foerster se zde věnuje skladatelské, pedagogické a žurnalistické činnosti. Setkává se zde s Gustavem Mahlerem, v té době hlavním dirigentem Městského divadla, a od té doby s ním udržuje přátelské vztahy. V roce 1901 změ-

Josef Bohuslav Foerster

nila Berta angažmá a odstěhovala se do Vídně, kde zpívala ve Dvorní opeře. Foerster ji následoval v roce 1903 a i zde rozvíjí bohatou činnost pedagogickou (profesor na Nové konzervatoři / Universität für Musik und darstellende Kunst Wien), žurnalistickou (referent listu *Die Zeit*) i skladatelskou. Aktivně se stýkal se

zdejší českou menšinou. Roku 1912 byl zvolen starostou Pěvecké župy vídeňské a rok poté jmenován čestným členem spolku Lumír. Ve Vídni Foerster spolupracoval s tamější českou menšinou a pořádal přednášky o hudbě. Vídeňské období, zvláště jeho první polovina, je považována za Foersterovo vrcholné tvůrčí období.

V roce 1918 se manželé Foerstrovci vracejí do Prahy. V té době je již uznávaným skladatelem v evropském měřítku. V roce 1931 byl zvolen prezidentem České akademie věd a umění. Roku 1945 mu byl jako prvnímu hudebníkovi udělen titul národního umělce.

Ještě dvě data

30. 5. 1866 byla v Praze v Prozatímním divadle poprvé uvedena opera Bedřicha Smetany *Prodaná nevěsta*.

Obsazení: Krušina, sedlák, baryton – Josef Paleček, Ludmila, jeho žena, soprán – Josefína Procházková, Mařenka, jejich dcera, soprán – Eleonora z Ehrenbergů, Mícha, gruntnovník, baryton – Vojtěch Šebesta, Háta, jeho žena, mezzosoprán – Marie Pisařovicová, Vašek, jejich syn, tenor – Josef Kysela, Jeník, Míchův syn z prvního manželství, tenor – Jindřich Polák, Kecal, vesnický dohazovač, bas – František Hynek, Principál komediantů, tenor – Jindřich Mošna, Esmeralda, komediantka, soprán – Terezie Seifertová, Indián, komediant, bas – Josef Křtín, dirigent: Bedřich Smetana, režie: Josef Jiří Kolár.

11. 5. – 4. 6. 1946 – v Praze proběhl 1. ročník hudebního festivalu Pražské jaro. První ročník se konal v roce 1946 pod záštitou prezidenta republiky Edvarda Beneše při příležitosti 50. výročí založení České filharmonie. Organizační výbor byl sestaven z významných osobností české hudby. Od roku 1952 je festival zahajován cyklem symfonických básní *Má vlast* Bedřicha Smetany a uzavírán *9. symfonií s Ódou na radost* Ludwiga van Beethovena. Zahajovací koncert v Rudolfinu s Českou filharmonií řídil dirigent Rafael Kubelík.

Pražské jaro 2016

12. 5. 2016, 20:00 – 4. 6. 2016, 22:00

55 koncertů klasické hudby v sedmnácti koncertních sálech Prahy nabídne 71. ročník Mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro. Praha přivítá na 98 orchestrů, komorních ansámbľů a sólistů z třidvaceti zemí světa.

www.festival.cz/PrazskeJaro

Tel.: +420 257 314 040

Bývalý rakouský velvyslanec Trauttmansdorff dostal Řád bílého lva

Prezident Miloš Zeman udělil nejvyšší státní vyznamenání Řád bílého lva bývalému rakouskému velvyslanci v ČR Ferdinandu Trauttmansdorffovi. Trauttmansdorff ocenění získal za rozvoj vztahů mezi oběma zeměmi.

Rozlučková návštěva rakouského prezidenta Heinze Fischera

Rakouský prezident Heinz Fischer do Prahy přicestoval se svou ženou Margit netradičně vlakem. Z Hlavního nádraží pak přešel zvláštním vlakem s historickými vozy do Stochova poblíž prezidentského sídla v Lánech. V Lánech Fischer jednal s českým prezidentem Milošem Zemanem.

Vlak s rakouským prezidentem zastavil u prvního nástupiště Hlavního nádraží v Praze v 11:07. Na Fischera tam u sochy zachránce židovských dětí Nicholase Wintona čekala nastoupená jednotka Hradní stáže s prapory, uvítal ho šéf hradního protokolu Jindřich Forejt. Dobře naladěný rakouský prezident pak zamával novinářům a přešel po červeném koberci do Vládního salónku. V něm strávil přibližně půl hodiny, než byl přistaven vlak s historickými vozy. Vlak tažený parní lokomotivou dorazil do Stochova krátce před 13:00, na nástupišti Fischera a jeho manželku přivítal Zeman se svou manželkou Ivanou. Zeman tak připomenul první zahraniční návštěvu po vzniku Československa, kterou byl právě příjezd rakouského prezidenta na stochovské nádraží. Tehdy tam nejvyššího rakouského představitele přivítal první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Na nádraží čekala také více než stovka přihlížejících i čestná jednotka v historických uniformách československých legionářů.

Prezidenti na nádraží odhalili pamětní desku, která připomíná první setkání prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka a jeho rakouského protějšku Michaela Hainische v roce 1921. Československo a Rakousko tehdy – před 95 lety – uzavřely první smlouvu o spolupráci. Cestou na lánský zámek se zastavili na hřbitově, kde položili věnec na Masarykův hrob.

V Lánech se končícímu rakouskému prezidentu dostalo mimořádných poct. Zeman ho na zámku přijal jako prvního cizího státníka s vojenskými poctami včetně 21 dělových salv, které zazněly během státních hymen. Ty byly

poprvé v novodobé české historii na počest zahraničního hosta střeleny při nedávné návštěvě čínského prezidenta Si Ťin-pchinga. Před společným obědem a jednáním se oba prezidenti krátce prošli zámeckým stromořadím. Oba politici se spolu bavili třeba o uprchlické krizi, na kterou mají odlišné názory. Shodují se ale v pochybnostech nad dohodou o navracení uprchlíků mezi Evropskou unií a Tureckem.

Zeman na tiskové konferenci zopakoval svůj odmítavý názor na přerozdělování migrantů podle kvót. Zeman řekl, že všichni migranti stejně chtějí do Německa, a systém kvót proto nebude fungovat. Důkazem je podle něj nedávný případ křesťanských uprchlíků z Iráku, kteří do Česka přiletěli v rámci přesídlovacího programu Nadačního fondu Generace 21. Část z nich se rozhodla Česko opustit a skončila v Německu. Fischer uvedl, že evropské země by měly problém řešit společně, a Vídeň proto volá po spravedlnosti v přerozdělování. Dodal, že je otázkou, jakým způsobem tuto spravedlnost zajistit. Už ve vlaku cestou do Prahy novinářům řekl, že odlišné postoje obou zemí vycházejí z rozdílné výchozí pozice, která znamená rozdílné zájmy. Mluvili dále o dopravním spojení mezi oběma zeměmi a ujistili se vzájemným přátelstvím. Fischer, kterému končí druhé funkční období, slíbil, že Česko bude navštěvovat i v budoucnu. Zároveň Zemanovi přislíbil, že udělá vše pro jeho brzkou návštěvu ve Vídni.

Prezidenti si na lánském zámku prohlédli i malou výstavku, na které byly kromě fotografií ze setkání Masaryka s Hainischem vystaveny i dobové dokumenty, včetně tehdejší mezistátní smlouvy mezi Československem a Rakouskem o vzájemné neutralitě a spolupráci. Archiváři připravili i dokument představující tehdejší menu nebo zasedací pořádek hostů.

Na programu Fischera bylo mimo jiné setkání s premiérem Bohuslavem Sobotkou (ČSSD), také návštěva rakouského velvyslanectví nebo státní večeře na Pražském hradě, návštěva Rakouského gymnázia, podnikatelský seminář, výstava na Kampě nebo památník heydrichiády.

„Kohoutovský kousek“

Spisovatel Pavel Kohout si přivstal, aby byl před desátou v Pardubicích. Tam přisedl do zvláštního vagonu Railjetu a dojel s ním do Prahy. Cestu strávil s rakouským prezidentem Heinzem Fischerem. Sedmaosmdesátiletý Pavel Kohout je Fischerův starý známý z časů jeho rakouského exilu. Před rokem 1989 Fischer jako předseda parlamentu patřil, spolu s kancléřem Bruno Kreiskym, k důležitým podporovatelům čs. disentu. Přizval mj. Kohouta na setkání s Václavem Bělkem při jeho cestě do Vídně. Kohout pak s chutí literárně vylíčil ve svých pamětech, jak byl aparátčík zaskočen a zmaten.

„Hrad“ asi nic nevědělo o blízkém vztahu Pavla Kohouta a jeho rakouského prezidenta. Svědčí o tom skutečnost, že Pavel Kohout nebyl pozván na hradní setkání při příležitosti prezidentské návštěvy. Ale Pavel Kohout se svým typickým dramatickým talentem, podobně jako když v osmdesátých letech přiletěl Husák do Vídně, on odletěl na mezipřistání do Prahy a strávil ony hodiny v hale ruzyňského letiště. Nyní se tedy sešel s rakouským prezidentem dříve, než ten se dotknul českého perónu a než se mohl uvídnout se zdejším prezidentem.

Český a polský prezident si vyměnili nejvyšší státní vyznamenání

Český a polský prezident si na Pražském hradě vyměnili nejvyšší státní vyznamenání svých zemí. Miloš Zeman předal Andrzejovi Dudovi Řád bílého lva a převzal od něj Řád bílé orlice. Třiačtyřicetiletý Duda patří k nejmladším držitelům tohoto vyznamenání. Oba prezidenti se vzájemně ocenili za rozvoj česko-polských vztahů. Řád bílého lva v minulosti obdrželi také jeho předchůdci Lech Kaczyński, Lech Wałęsa nebo Aleksander Kwaśniewski. Během jednání na Hradě prezidenti hovořili o spolupráci zemí visehradské skupiny, migrační krizi i vztazích Česka a Polska, které obě hlavy státu považují za vynikající. Polská vláda by neměla být vystavena moralizující kritice EU, řekl po jednání Miloš Zeman. Varšava už delší dobu čelí kritice EU i některých dalších států kvůli údajně nedemokratickým změnám, které provedla konzervativní vláda. Polský prezident ocenil, že Miloš Zeman ctí suverenitu Polska. Andrzej Duda také poděkoval Miloši Zemanovi za to, že polská menšina má v České republice dobré podmínky pro život.

Pětidenní návštěva premiéra Sobotky v USA

Účast na summitu o jaderné bezpečnosti a večeře šéfů vlád v Bílém domě pořádaná americkým prezidentem Barackem Obamou byly nejviditelnějšími politickými body pětidenní návštěvy premiéra Bohuslava Sobotky ve Spojených státech. Sobotka se také setkal s americkými investory a filmaři nebo s českými krajany; navštívil východní i západní pobřeží země. Podpoře obchodu sloužily schůzky s americkými investory, úspěšnými českými podnikateli v Silicon Valley nebo návštěva společnosti SpaceX, která se zabývá dobýváním vesmíru.

Ministerský předseda Bohuslav Sobotka na summitu o jaderné bezpečnosti ve Washingtonu nabídl ostatním zemím pomoc českých expertů při repatriaci jaderného paliva do země jeho původu. Česko má podle něj v oblasti výjimečné know-how, které může nabídnout. Na programu, který vedl ke snížení počtu zemí s vysoce obohaceným uranem, se již dříve podílel Ústav jaderného výzkumu v Řeži. Práce na zastavení hrozby jaderného útoku zdaleka neskončila, a přestože svět učinil značný pokrok v ochraně svého jaderného materiálu před teroristy, stále zůstává velké množství jaderných prostředků, jejichž bezpečnost musí být zajištěna. Na závěr summitu o jaderné bezpečnosti ve Washingtonu to prohlásil americký prezident Barack Obama. Připomněl také, že se patnáct zemí kompletně zbavilo vysoce obohaceného uranu a plutonia. Mezi tyto státy patří i Česká republika.

Český premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) se ve Spojených státech přihlásil k prohlubování transatlantické vazby, navzdory hlasům, které ji zpochybňují. Považovat spojenectví za samozřejmé má Sobotka za krátkozraké a nebezpečné. Český premiér se tak vyjádřil v projevu v ústavu pro mezinárodní vztahy Brookings Institution ve Washingtonu. Sobotka prohlubování transatlantické vazby a spolupráci v rámci NATO označil za jednu z hlavních priorit Evropy. V následné debatě se pak vyjádřil pro to, aby evropské země postupně navyšovaly své obranné rozpočty.

O atraktivitě České republiky jako filmové destinace se premiér Bohuslav Sobotka v Los Angeles snažil přesvědčit

zástupce šesti předních amerických filmových společností (Universal Studios, Warner Bros., Walt Disney, Paramount Pictures, Sony Pictures a Twentieth Century Fox). Přímo v jedné z filmových hal v srdci Hollywoodu v krátkém projevu vyzdvihl například českou filmovou tradici, množství profesionálů ve filmových profesích či možnost investičních pobídek.

Loutkami v nadživotní velikosti, tradičními kroji i chlebem se solí přivítali krajané premiéra Bohuslava Sobotku (ČSSD) při návštěvě Sokola v americkém městě St. Paul. Ve státě Minnesota na americkém středozápadě, kde St. Paul leží, dnes žije asi 85 tisíc lidí s českými kořeny, setkání s ministerským předsedou si nenechaly ujít na tři stovky z nich. Sobotka, kterému se dostalo velmi vřelého přijetí, krajanům řekl, že do Spojených států přijel, aby podpořil vzájemné vztahy, do Minnesoty pak proto, že má hodně společného s historií obou zemí. Sobotka jednal také s guvernérem Minnesoty Markem Daytonem.

Ještě před setkáním Sobotka medailí Karla Kramáře in memoriam vyznamenal Charlese Prosheka, někdejšího významného lékaře v Minneapolis a bývalého československého honorárního konzula. Proshek, jehož prarodiče přišli z českých zemí, se narodil v roce 1893 a vystudoval medicínu na univerzitě v Minneapolis. Během první světové války se vydal jako dobrovolník na Sibiř, aby tam pomáhal československým legionářům. Po návratu do USA se v roce 1928 stal honorárním konzulem Československa. Se svou československou manželkou pomohl během druhé světové války více než padesáti studentům uniknout nacistické okupaci a dostudovat v USA. V roce 1948 se na protest proti komunistickému puči vzdal funkce honorárního konzula, v úzkém kontaktu s krajany ale zůstal až do své smrti v roce 1957.

ČR pošle letos 100 miliónů na podporu zemí čelících migraci

Česko letos pošle 100 miliónů korun na podporu evropských zemí čelících migrační vlně. Nový program ministerstva vnitra schválila vláda, uvedl úřad v tiskové zprávě. Prvních 20 miliónů půjde na materiální podporu řecké a makedonské vlády. Pomoc reaguje na závěry summitu Evropské unie, kde se státy vedle dohody s Tureckem na vracení migrantů shodly rovněž například na zintenzivnění podpory západního Balkánu a východního a jižního Středomoří. Program ministerstva vnitra má pomáhat státům EU i dalším zemím v evropském sousedství, které se potýkají s významnými migračními tlaky.

Ministr Zaorálek navštívil Izrael a Palestinu

Český ministr zahraničí Lubomír Zaorálek se setkal mimo jiné s izraelským premiérem Benjaminem Netanjahuem, izraelským prezidentem Reuvenem Rivlinem a také s palestinským ministrem zahraničí Rijádem Malikím. Česká republika chce nadále prohlubovat hospodářskou spolupráci s Izraelem, zájem má například o železniční zakázky v Izraeli, nákup radaru či školení českých lékařů. Na setkání s izraelským prezidentem Reuvenem Rivlinem to prohlásil český ministr zahraničí Lubomír Zaorálek (ČSSD).

V Jeruzalémě spolu s izraelskou ministryní pro sociální rovnost Gilou Gamlielovou se zúčastnil úvodu

česko-izraelského fóra, které diskutovalo o inovačních nástrojích pro podporu růstu, budoucnosti vztahů mezi Izraelem a Evropou či o situaci na Blízkém východě. Prohlédl si solární elektrárnu a opravárenské centrum pro elektrické transformátory v Tubásu. Tato zařízení byla vybudována za přispění České republiky. V Tubásu byl přítomen podpisu smlouvy o projektu v hodnotě 250 000 korun s místní nadací Tubas Charitable Society. Cílem projektu je zlepšit dodržování lidských práv žen a zkvalitnit právní služby pro ženy. V Nábulusu se Zaorálek zúčastnil otevření autosalonu automobilky Škoda Auto.

ČR podpoří otevření přístupových jednání EU s Albánií

Česko podpoří zahájení přístupových jednání EU s Albánií, jakmile se Evropská komise usnese, že Tirana naplnila všechny potřebné požadavky. Po jednání se svým albánským protějškem Ditmirem Bushatim v Tiraně to řekl český ministr zahraničí Lubomír Zaorálek. Ten vidí šanci pro české firmy v plánu na obnovení železniční sítě v regionu, výstavbě plynovodu nebo v rychle se rozvíjející turistice. Vlaky české výroby jezdily po albánských tratích v minulosti, některé v dosti zchátralém stavu byly vidět i v turistickém letovisku Drač. „Mluvili jsme o konkrétních možnostech pro naše společnosti. Z naší strany je velký zájem o stavbu železnic, rozvodu plynu a také v cestovním ruchu,“ řekl Zaorálek.

Čeští a polští ministři probrali V4, dopravu a životní prostředí

Čeští a polští ministři na mezinárodních konzultacích ve Varšavě hovořili mimo jiné o budoucnosti visegrádské skupiny (V4 – Česko, Slovensko, Polsko, Maďarsko), která má podle polské premiérky Beaty Szydlové potenciál vytvářet evropskou politiku. Předseda české vlády Bohuslav Sobotka (ČSSD) vyzdvihl i jednání v oblasti dopravy, energetiky a životního prostředí.

Zástupci parlamentů V4 jednali v Česku, kritizovali kvóty

Zástupci parlamentů zemí visegrádské skupiny (V4) po setkání na zámku Štiřín znovu kritizovali kvóty na přerozdělování uprchlíků a způsob jejich přijetí. Předseda českého Senátu Milan Štěch (ČSSD) mluvil o excesu, šéf maďarského parlamentu László Kövér zase o snaze federalizovat Evropu. S kvótami nesouhlasí ani zástupci Polska, podle nichž stejně nakonec uprchlíci odejdou do Německa nebo jiné země západní Evropy. Všichni účastníci setkání, kteří diskutovali i s předsedou francouzského Národního shromáždění Claudem Bartolonem, se shodli na nutnosti dodržovat stávající pravidla týkající se schengenského prostoru a migrace.

ČR odmítá kvóty na migranty proto, že nefungují, řekl ministr Zaorálek

Česko odmítá povinné kvóty na přerozdělování uprchlíků v EU proto, že je přesvědčeno o tom, že takový systém nefunguje. Zároveň je proti tomu, aby otázka čerpání pe-

něž z evropských fondů byla spojována s řešením migrační krize. Na mezinárodní bezpečnostní konferenci Globsec v Bratislavě to řekl český ministr zahraničí Lubomír Zaorálek. „Pro politiky je nemožné vysvětlovat lidem, že musejí akceptovat tento závazný systém, když lidé vidí, že migranti nechtějí zůstat v Česku,“ uvedl Zaorálek. Dodal, že ČR je připravena podílet se na řešení migrační krize na principu dobrovolnosti a že nemůže souhlasit s tím, aby se do Česka dostaly tisíce migrantů bez kontroly. Veřejnost podle ministra také sleduje, že země s většími zkušenostmi s migranty nedokážou zvládnout integraci přistěhovalců do společnosti.

ČR převzala z Řecka čtyři první syrské uprchlíky podle kvót EU

Česko převzalo první čtyři syrské uprchlíky z Řecka podle evropských kvót. Čtyřčlenná rodina dorazila v do Česka a nyní čeká na azyl. V pravidelné zprávě o migraci ministerstvo vnitra uvedlo, že ČR se rozhodla podle evropských přerozdělovacích kvót přijmout prvních sedm syrských uprchlíků. Tři z nich ale řecká uprchlická zařízení opustili, aby do Česka nemuseli.

STEM: Vstřícnost Čechů k cizincům s migrační krizí značně klesla

Vstřícnost Čechů k cizincům žijícím v Česku s uprchlickou krizí značně poklesla. Téměř o polovinu na 25 % klesl za poslední dva roky podíl lidí, kteří by etnické skupiny nechali žít podle vlastních tradic. Rovněž pouze čtvrtina Čechů by dovolila získat občanství komukoli bez ohledu na původ. Zároveň tři čtvrtiny lidí považují cizince za bezpečnostní riziko. Vyplývá to z březnového průzkumu agentury STEM. Ještě v roce 2014 uvádělo 46 % Čechů, že by každá etnická skupina či menšina v Česku měla mít možnost žít podle vlastních tradic a zvyků. Přesně třetina lidí by tehdy zároveň každému člověku v Česku dopřála možnost získat občanství bez ohledu na jeho národnost a etnický původ. Poté ale zesílil příliv uprchlíků z boji zasažených zemí Blízkého východu do Evropy a podíl Čechů vstřícných k cizincům v otázkách tradic a občanství se do letošního roku propadl na 25 procent. Současně v posledních dvou letech vzrostly obavy z cizinců. V roce 2014 považovalo cizí státní příslušníky s pobytem v Česku za příliš velké bezpečnostní riziko 60 % Čechů, kdežto letos již 71 procent.

Předsedou hnutí STAN je dle očekávání Gazdík

Předsedou hnutí Starostové a nezávislí (STAN) se podle očekávání stal po dvou letech znovu Petr Gazdík. Místopředseda Sněmovny a dosavadní první místopředseda hnutí neměl protikandidáta. Klíčovou programovou prioritou STAN bude bezpečnost a nutnost přípravy krizových plánů v různých oblastech. Hnutí klade důraz také na dostupnost veřejných služeb.

O budoucí spojení či spolupráci s opozičním hnutím Starostové a nezávislí (STAN) na jeho sněmu žádali v různé intenzitě představitelé mnoha parlamentních stran včetně vládních. Hnutí končí smlouva o spojení s TOP 09, podle jejího čestného předsedy Karla

Schwarzenberga se ale spojení obou uskupení má k světu. Obě uskupení jsou podle Schwarzenberga označována za „rozvedený pár“. Poznamenal přitom, že ve svém osobním životě už rozvod zažil a za nejlepší označil to, že se svou ženou se po letech znovu oženil. Starostům doporučil, aby se drželi svých principů a zásad a nepřizpůsobovali je nabídkám, s nimiž za nimi budou chodit „různí mlsní kocouři“.

Zeman bude znovu kandidovat, protikandidatura nemá smysl

Prezident Miloš Zeman bude podle názoru jeho předchůdce Václava Klause znovu kandidovat na prezidenta. Považuje proto za bezpředmětné, aby se o funkci ucházel někdo jiný. Klaus to s řekl v rozhovoru ČTK. Na otázku, zda Zeman má podle jeho názoru silnou voličskou podporu, Klaus odpověděl: „To myslím, že při beznaději na naší politické scéně má, a v tomto smyslu si ji zaslouží.“ Klaus byl hlavou Česka deset let, ve funkci ho poté vystřídal jako poprvé přímo volený prezident Zeman. Zeman při nedávné oslavě svého tříletého působení na Pražském hradě svým příznivcům řekl, že se na Hradě možná ještě několikrát potká.

Vojáci na Vítkově dostali medaile za působení v misích

Téměř sto vojáků bylo na pražském Vítkově oceněno za splnění zahraniční mise. Medaile za službu v zahraničí dostali vojáci leteckého poradního týmu, který působil v Afghánistánu, příslušníci strážní a výcvikové jednotky vyslané do Mali i zdravotnický personál za práci ve Slovinsku, kde pomáhal zvládat migrační krizi. Působení vojáků vyzdvihl náčelník generálního štábu Josef Bečvář.

Armáda na podzim uspořádá štábní cvičení mobilizace

Armáda letos na podzim uspořádá štábní cvičení, aby si prověřila mobilizační opatření. Samotný nácvik, do kterého se zapojí vojáci i technika, se pak uskuteční příští rok. Kromě profesionálních vojáků se ho zúčastní i aktivní zálohy. Jejich příslušníci budou působit v roli figurantů. Armáda si během akce nacvičí vybavení mobilizovaných lidí výstrojí, jejich výcvik i nástup k jednotkám. ČTK to v rozhovoru řekl náčelník generálního štábu Josef Bečvář. Civilistů se cvičení týkat nebude.

Bečvář do funkce náčelníka generálního štábu nastoupil loni v květnu, nahradil Petra Pavla, který odešel do velení NATO.

Senát přes řadu výhrad schválil školskou novelu beze změn

Senát přes řadu výhrad schválil školskou novelu beze změn. Znamená to, že nová pravidla inkluze budou platit už od letošního září, příští rok budou jednotné přijímací zkoušky na střední školy a o čtyři roky později se bude povinně maturovat z matematiky. Novela přinese také povinné absolvování posledního roku mateřské školy.

Krajské a senátní volby vyhlásí prezident na 14. a 15. října

Prezident Miloš Zeman vyhlásí krajské volby a volby do třetiny Senátu na 14. a 15. října. Oznámil to na tiskové konferenci po návštěvě Středočeského kraje. Druhé kolo senátních voleb bude o týden později, tedy 21. a 22. října. Krajské volby se v Česku konají každé čtyři roky. Naposledy lidé vybírali své krajské zastupitele v roce 2012. V senátních volbách vybírají Češi každé dva roky jednu třetinu senátorů.

STEM: Důvěra Čechů v EU a EP je rekordně nízká

Evropské unii nyní věří 29 % Čechů, Evropskému parlamentu 24 procent. U obou institucí se důvěra občanů propadla na historické minimum, ukázal aktuální průzkum agentury STEM. Nadpoloviční většina veřejnosti důvěřuje OSN (55 %) a Severoatlantické alianci (52 %). Vztah Čechů k Evropské unii zkoumá STEM od roku 1994, kdy se míra důvěryhodnosti pohybovala mezi 50 a 60 procenty. Zatím posledním vrcholem byla doba počátku českého předsednictví v roce 2009 – tehdy unii věřilo 60 % dotázaných. Od tohoto roku se však důvěryhodnost EU mezi českými občany oslabovala, výjimkou bylo krátkodobé zlepšení v roce 2013.

Občanské iniciativy pobouřilo omezování práv při návštěvě z Číny

Několik protikorupčních iniciativ a osobností pobouřilo omezování občanských práv při návštěvě čínského prezidenta Si Ťin-pchinga v Praze. Dopisem vyzvali poslance, senátory a členy vlády, aby důkladně prošetřili neodůvodněná opatření a všechny incidenty, při nichž byli napadáni čeští občané. Po vládě a prezidentovi Miloši Zemanovi požadují, aby se zastali občanů a protestovali proti postupu čínského velvyslanectví v Praze během návštěvy. Informace ČTK poskytl Alma Benešová, výkonná tajemnice protikorupční iniciativy Vraťte nám stát! „Ulice Prahy ovládly skupiny příslušníků jiného státu, kteří se k našim občanům chovali nehorázným způsobem, jako by zde nebyli hosty, ale pány. Čeští občané, kteří si dovolili vyjádřit svůj protest proti současnému čínskému režimu a jeho představitelům například vyvěšením tibetské vlajky, byli navíc popotahováni také Policií České republiky, jako by byli nepřáteli státu,“ píše autoři otevřeného dopisu.

Cenu Spravedlivý mezi národy získá někdejší konzul z Marseille Vladimír Vochoč

Významné ocenění Spravedlivý mezi národy za záchranu Židů dostal další z Čechů. Cenu, kterou uděluje izraelský památník obětí holokaustu Jad Vašem, získal in memoriam někdejší československý konzul v Marseille Vladimír Vochoč. Informoval o tom server iDnes. Titul podle webu památníku dosud dostalo 115 Čechů a Češek. Podle serveru Vochoč, který zemřel v roce 1985 ve věku jednadevadesáti let, vystavoval jako československý konzul židovským uprchlíkům pasy. Mohli se pak přes Španělsko a Portugalsko dostat do zámoří. Uprchnout se tak podařilo histori-

ku Konradu Heidenovi, satiriku Walteru Mehringovi, spisovateli Leonhardu Frankovi nebo byzantologovi Ernstu Steinovi, uvedl iDnes.

Kolik pasů Vochoč vydal, se nedá dohledat. V březnu 1941 ho zadržel tehdejší vichistický režim. Po pár měsících se mu podařilo uprchnout. Působil pak v exilové administrativě v Londýně. Komunistický režim v Československu ho v padesátých letech odsoudil ve vykonstruovaném procesu na třináct let. Ve vězení strávil téměř sedm let, propuštěn byl v roce 1960 na amnestii. Cenu Spravedlivý mezi národy uděluje památník památky holokaustu Jad Vašem v Izraeli lidem nežidovského původu, kteří přispěli k záchraně Židů.

Rektorka VŠE Machková převzala Řád čestné legie

Rektorka Vysoké školy ekonomické v Praze (VŠE) Hana Machková z rukou francouzského velvyslance Jean-Piera Asvazadouriana převzala insignie rytíře Řádu čestné legie, nejvyššího francouzského státního vyznamenání. Jsou jí uděleny za zásluhy o rozvoj univerzitních a vědeckých vazeb mezi Českou republikou a Francií. Machková s Francií spojila svůj profesní život. V roce 1990 se stala ředitelkou Francouzsko-českého institutu řízení při VŠE, který se specializuje na vzdělávání frankofonních manažerů. Jako prorektorka a rektorka VŠE pak výrazně přispěla k rozšíření spolupráce s francouzskými univerzitami. Jednalo se například o podporu různých typů vzdělávacích programů, rozvoj výměnných programů i vědecko-výzkumné spolupráce. Sama Machková ve Francii působí více než dvacet let jako hostující profesorka.

Nadace Charty 77 udělila Krieglovu cenu sociálnímu centru Klinika

Nadace Charty 77 udělila Cenu Františka Kriegla za občanskou statečnost pro rok 2016 sociálnímu centru Klinika.

Cenu se mu nadace rozhodla udělit za odvahu dokazovat v dnešní době, že pomoc lidem v jakékoli nouzi je správnou cestou pro každého, kdo chce zůstat skutečným člověkem. Nadace to uvedla v tiskové zprávě. Cena bude slavnostně předána v květnu v rezidenci pražského primátora. Nadace ji uděluje každoročně od roku 1987, loni ji převzali zástupci divadelního souboru Činoherák Ústí. Kolektiv Kliniky to vnímá jako ocenění boje za skutečnou demokracii a lidská práva všech skupin obyvatel.

Index inkluze: Situace Romů se zlepšuje, propast ale dál zůstává

Podmínky Romů v Česku se za posledních deset let zlepšily. Propast mezi situací příslušníků menšiny a ostatních obyvatel je ale stále velká. Romové mívají horší vzdělání a vyšší nezaměstnanost, víc jim hrozí chudoba, častěji bydlí v horších podmínkách a dožívají se i o několik let nižšího věku. Vyplývá to ze zprávy Indexu romské inkluze za rok 2015. Sestavil ho tým skončeného mezinárodního projektu Dekáda, hodnotil situaci Romů v jedenácti zemích. Podle poslední vládní zprávy o stavu romské menšiny žije v Česku kolem 242 000 Romů. Vláda ve své strategii romské integrace uvádí, že se třetina až polovina z nich potýká s dopady sociálního vyloučení. Počet chudinských domů či čtvrtí, v nichž žijí převážně právě Romové, se za posledních deset let zdvojnásobil.

Ve věku 91 let zemřel politolog a bývalý diplomat Otto Pick

Politolog a bývalý diplomat, profesor Otto Pick zemřel ve středoševické nemocnici ve věku jednadevadesáti let. Pick byl v osmdesátých letech minulého století ředitelem československého vysílání Rádía Svobodná Evropa v Mnichově. Po revoluci v roce 1989 vedl Ústav mezinárodních vztahů a koncem devadesátých let byl prvním náměstkem ministra zahraničí se zaměřením na začlenění ČR do NATO.

VZPOMÍNKA

Legendární pilot František Peřina

(8. 4. 1911, Morkůvky u Břeclavi – 6. 5. 2006, Praha)
Generál František Peřina byl legendární pilot druhé světové války, přezdívaný Generál nebe, český válečný hrdina, který se proslavil v bojích proti nacismu ve Francii a Velké Británii.

Peřina se proslavil během druhé světové války, zejména v letech 1940-1942 v bitvě o Francii a později Anglii. Seštelil nejméně dvanáct německých letadel. Věhlas a úctu si vysloužil zejména tehdy, když zcela sám zaútočil na skupinu letadel Luftwaffe, aby ochránil zbylé bombardéry ze své letky. Manévr odnesl prostřeleným předloktím a šestnácti střepinami v pravé noze. Při jiné vojenské operaci byl sestřelen nad Paříží a vážně zraněn.

Po válce se usadil v Malackách, kde velel vojenské letecké střelnici. Nejtěžší období Peřina zažil s příchodem komunismu v únoru 1948. V dubnu 1949 se pak rozhodl emigrovat, společně s manželkou a kamarádem uletěl

na sportovním letounu z Chocně do americké zóny okupovaného Německa. Po několika letech strávených v britské RAF a v Kanadě se nakonec usadil ve Spojených státech, kde se podílel mimo jiné na navrhování sedadel do kosmického programu Gemini a do proudového letadla Boeing 747.

Do České republiky se vrátil až v roce 1993. V rodné vlasti se mu následně konečně dostalo plného uznání. Prezident Václav Havel mu propůjčil státní vyznamenání – Řád bílého lva za vynikající bojovou činnost, prezident Václav Klaus mu při příležitosti jeho 95. narozenin v dubnu 2006 udělil čestnou plaketu. Kromě toho získal Peřina řadu dalších domácích i zahraničních ocenění, například nejvyšší francouzské vyznamenání – Řád čestné legie.

Peřina zemřel 6. května 2006 na následky chronického onemocnění a celkové vyčerpaní organismu. Jeho manželka Anna Peřinová-Klimešová, během války vězněná nacisty, zemřela jen o pár týdnů dříve.

V Památníku Lidice vzniká trvalá expozice

Nová expozice Památníku Lidice ukáže původní poválečnou lidickou domácnost, včetně vybavení. Příští rok na jaře bude otevřena v domku postaveném v padesátých letech pro přeživší lidické ženy a děti. Dům se nachází poblíž Lidické galerie a nyní v něm končí hrubé stavební práce a začne úprava interiéru. Otevření trvalé expozice je plánováno na jaro příštího roku, protože v té době uplyne 75 let od vypálení obce a 70 let od položení základního kamene nových Lidic.

Ministerstvo kultury České republiky, pod které spadá Památník Lidice, dům vykoupilo a platí i jeho opravy. Celkem bude zřízen nová expozice včetně výkupu a oprav stát přibližně devět miliónů korun. Nová expozice bude složená výhradně z vybavení, které skutečně sloužilo lidickým ženám a dětem. Podařilo se sehnat i původní elektrickou troubu, konferenční stůl nebo křesla typu ušák. Naopak chybí například ještě elektrický sporák a některé exponáty se restaurují.

Lidice

V domku bylo původně pět místností: obývací pokoj, kuchyně se spižárnou, ložnice pro děti, ložnice pro rodiče, jeden další pokoj v podkroví, koupelna a toaleta. Kromě expozice v pokojích bude v jedné z ložnic badatelna a v podkrovním pokoji místnost pro pořádání seminářů a dalších akcí. Fasádu čekají drobné opravy, střecha měla být udělána zcela nově. Podlahy, dveře i radiátory budou také stejné jako ty původní. Obnova čeká rovněž zahradu u domku, kde budou vysazeny stromy, vznikne zde posezení a také propojení přímo do zahrady Lidické galerie.

Středočeské Lidice byly nacisty vypáleny 10. června 1942. Důvodem bylo domnělé spojení jednoho z lidických obyvatel s atentátem na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Nacisté zavraždili 340 lidických obyvatel. Po válce se do vlasti vrátilo 143 lidických žen a sedmáct dětí.

Návštěvníci v opravovaném lidickém domku najdou i novou expozici o budování nových Lidic. V roce 1945 československá vláda rozhodla o obnovení Lidic a vypsání architektonické soutěže. Vedle původní obce tak vznikly nové Lidice, do nichž se první ženy a děti stěhovaly v roce 1949. Celkem zde vzniklo na 150 nových domů několika typů – samostatně stojící, dvojdomky, třípokojové a čtyřpokojové, na jejichž stavbě se podílely brigády různých organizací i samotné lidické ženy.

Vzhledem k nastalé politické situaci došlo ale také ke změnám v plánech – nemohla být realizována například stavba kostela ani zemědělských usedlostí.

(mk)

Druhé nejlepší Chardonnay na světě je z Moravy

Druhé nejlepší Chardonnay na světě je z jihomoravského Krumvíře. Pouze ledové víno z Kanady překonalo u porotců ve francouzském Saint Lager produkt, který pochází z jihomoravských vinic na Břeclavsku.

Výsledky 23. ročníku nejstarší světové soutěže vín jediné odrůdy, Chardonnay du Monde, potvrdily příslušnost výrobce vína z Krumvíře ve světové špičce. Josef Valihrach, který víno do soutěže poslal, patří v posledních letech k nejvíce oceňovaným vinařům akce. V posledních šesti ročnících vystřídal první až páté místo v TOP 10. Po absolutním prvenství v roce 2014, loňské zlaté a stříbrné medaili získal letos opět dvě ceny: zlatem je ověnčené druhé z žebříčku TOP 10 světového Chardonnay, výběr z bobulí ročníku 2011, zlato má i Chardonnay, výběr z hroznů ročníku 2012.

Česká republika byla oceněna na akci ještě jednou medailí – stříbrem se může pochlubit Vinařství Krist z Milotic na Hodonínsku. Porotci ocenili Chardonnay, výběr z hroznů ročníku 2013.

Josef Valihrach po předloňském úspěchu v loňském roce zvažoval, jestli má na akci poslat svá vína. Svůj úspěch už překonat nemohl. Nakonec je poslal vloni i letos a získal další medaile. Letošní absolutní druhé místo jen potvrdilo prestiž vinařství. „Zastavují mě vinaři z Francie a Německa s tím, že získat postupně první až páté místo za Chardonnay se ještě nikomu nepodařilo. Je to podle nich jednoznačné potvrzení kvality našich vín, tak nelituji, že jsem s účastí na této soutěži nepřestal,“ prohlásil spokojený vinař.

Josef Valihrad chardonnay umí

Chardonnay du Monde je nejstarší soutěží zaměřenou výhradně na vína jedné odrůdy. Letošní triadvacátý ročník se konal v Château des Ravatys, vinařské usedlosti Pasteurova institutu v Saint Lager poblíž Lyonu, v regionu burgundské vinařské Francie.

Pořadatelé jednodruhovou soutěž limitují množstvím přihlášených vín, nesmí překročit tisícovku. Letos museli porotci, z nichž polovina byla mimo francouzských, hodnotit 782 vzorků z 39 zemí. Absolutně nejlepší a jediné, které

pokořilo víno z Moravy, bylo Kalala Chardonnay Icewine ročníku 2013 z kanadské oblasti Okanagan Valley.

(mk)

Madona z Veveří se vrátila na Moravu

Desková gotická malba *Madona z Veveří* opustila před nedávnem areál pražského Anežského kláštera a po mnoha soudních sporech se konečně přestěhovala do brněnského diecézního muzea, kde bude k vidění ve stálé expozici *Vita Christi*. Předání obrazu bylo domluveno na jednání mezi zástupci Římskokatolické farnosti Veverská Bítýška a Národní galerie v Praze.

Obraz *Madony z Veveří* není pouze významnou uměleckou památkou, ale pro věřící je především významným symbolem víry, k němuž se desítky generací věřících nejen z Brněnska za uplynulá staletí modlily a obracely s důvěrou o pomoc a útěchu.

Madona z Veveří je středověký deskový obraz, který pochází z vybavení kaple Matky Boží na Veveří, kde byl vystaven v letech 1350-1938. Poté, do března roku 2016, byl v držení Národní galerie v Praze, která ho umístila do výstavních prostor v Anežském klášteře. Od roku 2016 je obraz národní kulturní památkou. Malba vznikla okolo roku 1350 s největší pravděpodobností na objednávku markraběte Jana Jindřicha Lucemburského v dílně Mistra vyšebrodského oltáře a byla určena pro kapli dnes zaniklé vesnice, tvořící předhradí hradu Veveří. Patří mezi české kultovní mariánské obrazy, které zobrazují výjimečný citový vztah mezi matkou a dítětem. Dvojitá koruna inspirovaná francouzskými motivy povyšuje Pannu Marii na královnu nebes.

Veverská madona je jedním z nejhodnotnějších a nejproslulejších mariánských obrazů na Moravě a v českých zemích. Obraz plnil funkci patronátního obrazu, tedy vy-

obrazení patronky v kapli Matky Boží na Veveří. Kaple se nachází poblíž hradu Veveří v jádru zaniklé vesnice Veveří, která tvořila jeho předhradí. Hrad Veveří byl od počátku knížecím, markraběcím a královským hradem – nejprve Přemyslovců a později Lucemburků –, venkovskou panovnickou rezidencí. Místo fyzického vzniku obrazu je dosud neznámé a není doloženo žádnými indiciemi, je jen předmětem více nebo méně pravděpodobných hypotéz. *Madona z Veveří* přestála bez úhony několik staletí v místě autentického určení, které opustila jen krátce ke konci 18. století.

Obraz *Madony z Veveří* se po osmdesáti letech vrátil do regionu, pro který byl vytvořen a kde se téměř šest století nacházel. Pro farnost ve Veverské Bítýšce obraz vždy hodně znamenal. Jak je ale známo, v širším kontextu bylo toto dílo zapomenuto a znovu objeveno prof. Dostálem v první polovině 20. století, a nezbývá než doufat, že obraz *Madony z Veveří* nebude již nikdy zapomenut a pro ty, kdo se na něj přijdou podívat, bude zdrojem inspirace v životě a připomenutím, že i dnes platí myšlenky a hodnoty zachycené na obraze.

Obraz je umístěn v Diecézním muzeu v expozici *Vita Christi*, kde si k tomuto skvostu jistě najdou cestu nejen lidé věřící nebo milovníci výtvarného umění, ale i obyčejní lidé, kteří se budou chtít potěšit pohledem na krásné dílo.

Pro sběratele turistických známek je připravena speciální edice turistické známky s vyobrazením *Madony z Veveří*, která je k dostání pouze v pokladně Diecézního muzea.

Navrácení obrazu uvítali také zástupci Římskokatolické farnosti Veverská Bítýška, mezi nimi i pan Pavel Riedl a paní Magdalena Balabánová, roz. Riedlová, děti pana Aloise Riedla, který byl v roce 1946 předsedou Kostelního konkurenčního výboru farnosti Veverská Bítýška a velmi se zasazoval o vyjasnění majetkových práv ke kapli a obrazu *Madony z Veveří*.

„Obraz *Madony z Veveří* je pro bítýšské farníky srdeční záležitostí. Naše generace znala již jenom kopii akademického malíře Vladimíra Terše. Věděli jsme z tatínkova vyprávění, že originál je v Praze, kam byl převezen před válkou a již tam zůstal. Jsme rádi, že se obraz vrací blíž k nám,“ řekla Magdalena Balabánová. „Ze vzpomínek našich příbuzných víme, že obraz visíval nad hlavním oltářem, před obrazem se konaly děkonné nebo prosebné pobožnosti a o pouti v srpnu každého roku se kaple naplnila poutníky z širokého okolí,“ doplnil Pavel Riedl.

(mk)

Národní technické muzeum vystavuje velorex

To je hadrák, pane. Ten neublíží, ten leští, reagoval v legendárním filmu *Vrchní, prchni* chudý knihkupec Vrána na výtku majitele honosného vozu, že se mu svým lidovým vozítkem značky Velorex otřel o jeho chloubu. To se psal začátek osmdesátých let a těchto motorových tříkolek se po českých silnicích pohybovala spousta. Dnes jsou středem zájmu sběratelů, kteří je do 25. září vystavují prostřednictvím svého klubu veteránů v Národním technickém muzeu v Praze. V dopravní hale se jich setkala desítky, mezi nimi i ojedinělé prototypy včetně velorexu nákladního či přestavby s karoserií z laminátu.

Na michelinský seznam evropských restaurací přibyla třetí česká

Na michelinský seznam evropských restaurací přibyla třetí česká s jednou hvězdičkou. Vyplývá to z letošního vydání průvodce, které zveřejnila společnost Michelin na svých stránkách. Celkem bylo letos oceněno 68 podniků, z toho pět restaurací z Francie, Dánska, Německa a Norska dostalo maximální možný počet tří hvězdiček. Na michelinský seznam nejlepších jednohvězdičkových restaurací Evropy letos jako třetí z ČR přibyla pražská restaurace Field. Z minulosti si místo v této kategorii z Česka udržely pražské podniky Alcron a La Degustation Boheme Bourgeoise.

Podle většiny lidí má muž domů nosit peníze, žena má vařit

Dvě třetiny lidí v Česku si myslí, že domácnost má finančně zajistit muž. Podle 85 % dotázaných by se měl také postarat o běžné opravy. Dvě třetiny Čechů a Češek také míní, že vaření by mělo být na ženě. Polovina respondentů je pak přesvědčena o tom, že ženskou záležitostí je úklid. Mírně přibývá lidí, kteří by péči o rodinu rozdělili mezi oba partnery. Vyplývá to z nedávného průzkumu o rolích mužů a žen, jehož výsledky poskytlo Centrum pro výzkum veřejného mínění. Víc než dvě pětiny lidí jsou přesvědčeny o tom, že ženy mají nakupovat potraviny. Oba partnery by na nákup poslalo 55 % respondentů. O děti by se oba rodiče měli starat podle 60 % lidí. Jen každý stý dotázaný si myslí, že o děti má pečovat otec. Celkem 39 % lidí nechává péči o potomky na matkách. Devět z deseti odpovídajících míní, že oba partneři se mohou věnovat koníčkům.

Víc než dvě třetiny Čechů a Češek považují rodinu se dvěma dětmi za ideální. Podle poloviny lidí rodiče nemusí být manželé. Pokud rodina nefunguje, podle tří čtvrtin lidí je přijatelné řešení rozvod. Podle desetiny lidí je nejlepší mít jedno dítě, podle 16 % tři děti a podle dvou procent čtyři a více potomků. Jen jeden člověk ze sta považuje za ideální děti nemít. Polovina lidí si myslí, že muž by se měl stát otcem až po třicítce. Ženy by měly mít podle čtyř pětin lidí děti do třicítce.

V Hustopečích rozkvetl mandloňový sad, jde o přírodní unikát

Tisíce bílých květů zdobí v těchto dnech mandloňový sad v Hustopečích na Břeclavsku, který je přírodní raritou střední Evropy. Letos díky mírné zimě rozkvetl s mírným předstihem. Jde o největší mandloňový sad na Moravě. Založili jej zemědělci, aby mohli dodávat čokoládovně Zora Olomouc mandle do jejích výrobků, řekl sadař Rudolf Poslušný. Mandloně vysadil v roce 1961 a dosud o ně pečuje. Letos ukončí dvouletou práci na rozšíření sadu.

Mandloně pocházejí z Asie. Vyžadují teplo, a v Evropě se proto pěstují především ve Středomoří. Když zemědělci v roce 1949 hledali na Moravě vhodné místo, kde by založili mandloňové sady, vybrali pozemky po odsunutých hustopečských Němcích. Důvodem bylo právě klima velmi podobné středomořskému. Československo tehdy hledalo způsob, jak zrušit nákladný dovoz drahých mandlí pro potravinářský průmysl. V době největší slávy se hustopečské mandloňové sady rozkládaly na 20 hektarech a tvořilo je

asi 17 000 stromů. Mandloně patřily čokoládovně Zora Olomouc, které později převzala skupina Nestlé. Sad osiřel před lety poté, co se stalo jejich pěstování neefektivní. Dovezené mandle jsou nyní levnější než plody vypěstované na Moravě.

Hustopečská radnice usilovala o převzetí sadu dvanáct let. Ve svém majetku je má od roku 2009. V sadu nechala vybudovat rozhlednu, kterou lze spatřit i z nedaleké dálnice D2. Do areálu je vstup zdarma. Protíná jej mandloňová stezka se čtyřmi odpočinkovými místy. Poslušný doporučuje návštěvu sadu právě na jaře, kdy stromy kvetou, a v srpnu, kdy lze sklízet mandle. Zájemci si je spíše jako suvenýr mohou koupit v hustopečském turistickém centru.

Kostým Emy Destinnové obohatil výstavu v muzeu v Ústí

Originální kostým Emy Destinnové, která ve vystaveném kostýmu odehrála na prknech Národního divadla třináct repríz opery *Šárka* během necelých čtyř let, mohou vidět návštěvníci ústeckého muzea na výstavě *Staré pověsti české*. Bohatě zdobený kostým představuje Šárčinu zbroj z dívčí války. Novinkou výstavy je i loutka z filmu Jiřího Trnky *Staré pověsti české*. Kostým se dostal do Ústí v rámci nezbytné pravidelné obměny vystavených textilních a papírových exponátů. Vzácné předměty z papíru, jako třeba originální kresby kostýmních návrhů pro operu *Šárka* od Mikoláše Alše, mohou být v kuse vystaveny jen tři měsíce. Pak musí zpět do temna depozitářů, jinak hrozí jejich poškození. Podobné omezení platí i pro textilní materiál.

Česká pošta vydala známku Tomáše Bati

Světznámý podnikatel a zakladatel zlínské obuvnické firmy Tomáš Baťa má svoji poštovní známku. Vydala ji Česká pošta ke 140. výročí Baťova narození. Byla představena ve dvoraně Hlavní pošty v Jindřišské ulici v Praze. Slavnostního odhalení se zúčastnil i pravnu Tomáše Bati Thomas Archer Baťa.

Muzeum ve Vysokém Mýtě chystá novou expozici firmy Stratílek

Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě připravuje novou expozici známé firmy Stratílek, která ve městě za Rakouska-Uherska a první republiky vyráběla hasičské stříkačky a zařízení. Ve své době patřila k největším v oboru v zemi. Vystavené předměty budou umístěny v klimatizovaném prostředí uvnitř budovy a lidé si je budou moci celoročně prohlížet ze zastřešeného venkovního dvorku přes skleněnou stěnu. Unikátem bude šestiválcová motorová stříkačka s výrobním číslem 100, řekl zastupující ředitel muzea Radim Urbánek.

Muzeum má ve sbírkách značné množství stříkaček, od ruční džberové přes nejmenší motorové jednoválcové až po největší stroje. Kromě toho vystaví množství dobo-

vých fotografií. Shání jen malé exponáty k doplnění hadic a proudnic.

Zámek Lešná u Valašského Meziříčí vystavuje historické hodiny a hodinky

Historické hodiny a hodinky spisovatelky Marie von Ebner-Eschenbach (1830-1916) jsou k vidění v zámku Lešná u Valašského Meziříčí na Vsetínsku, výstavou nazvanou *Žena tří staletí* zahajuje letošní sezónu. Nejstarší hodiny pocházejí z konce 17. století, nejmladší z roku 1910. Šlechtična a spisovatelka moravského původu, která je v německy mluvícím prostředí považována za významnou autorku 19. století, měla sbírání hodin a hodinek jako koníček. Na výstavě je také původní hodinový stroj přímo ze štítu zámku Lešná. Výstava je pojatá jako zrekonstruovaná pracovna a pokoj Marie von Ebner-Eschenbachové, nechybí různé dokumenty, fotografie, kopie z jejích deníků či závětí. Letos se připomíná sto let od úmrtí spisovatelky, které císař František Josef II. v roce 1899 jako jediné ženě předal Čestný kříž za umění a vědu, a stala se také členkou Goethovy společnosti, v roce 1900 získala coby první žena na vídeňské univerzitě čestný doktorát z filozofie.

Kladrubský hřebčín zpřístupnil opravený zámek

Kladrubský hřebčín zahájil 1. dubna sezónu. Veřejnost má možnost poprvé si prohlédnout objekty, které prošly nákladnou rekonstrukcí. Patří mezi ně zámek, kde často pobýval císař František Josef II. s manželkou Sisi. K vidění jsou reprezentativní prostory, zámecká jídelna a expozice, která připomíná rekonstrukci hřebčína. Vedle zámku budou moci lidé navštívit lesovnu se sedlářskou dílnou a simulátorem jízdy se spřežením, vodárenskou věž nebo kostel svatého Václava a Leopolda.

Praděvým dětským muzeem v Bludově již prošlo 10 000 návštěvníků

Praděvovo dětské muzeum v prostorách Březinova statku se tak zařadilo mezi nejnavštěvovanější muzea v regionu. Neatraktivnější část muzea tvoří vesnička Praděvovo s dřevěnými domečky, nechybí mezi nimi například hostinec U krále Richarda, kde se vaří regionální jídla, či domek bylinářky, ve kterém mohou malí návštěvníci míchat lektvary. Děti se mohou proměnit také v mlynáře či v hokynáře. Pro celé rodiny je k dispozici expozice Chuť Jeseníků, ve které mohou ochutnat tradiční jesenícká jídla včetně regionálních produktů. Pro malé návštěvníky je určeno přírodní dětské hřiště. Dominuje mu lodičková rychlodráha, nacházejí se zde tunely, podzemní telefony, největší bubno-xylofon ve střední Evropě, ale i klouzačky či lanovka.

Zámek v Čechách pod Kosířem se otevřel návštěvníkům

Zámek v Čechách pod Kosířem na Prostějovsku, kde působil malíř Josef Mánes, zve na opravené zámecké komnaty, nové expozice, revitalizovaný park i oranžerii. Na zámku byla otevřena nová expozice Josefa Mánesa, která zahrnuje čtrnáct jeho obrazů, i stálá výstava věnova-

ná filmům Zdeňka a Jana Svěrákových. Zahrnuje rekvizity, kostýmy, filmové plakáty, fotografie z natáčení i projekce. K lákadlům patří místnosti věnované dětským filmům, jako jsou *Tři bratři* nebo *Kuky se vrací*.

Zámecký areál v Čechách pod Kosířem leží na úpatí kopce Velký Kosíř. V 16. století zde vladyka Matyáš z Hartunkova vybudoval tvrz, o jejíž podobě není moc známo. Kolem roku 1700 byla renesanční tvrz přestavěna na čtyřkřídlý barokní zámek. V 18. století byl přestavěn v empírovém slohu. Od roku 1945 je zámek majetkem státu.

Josefovská pevnost nabídne v sezóně desítky akcí

Areál josefovské pevnosti, kde začala turistická sezóna, nabídne během roku desítky kulturních a sportovních akcí. Letošní novinkou bude zářijový překážkový závod v extrémním terénu Gladiator Race. V pevnostním areálu se uskuteční také tradiční akce, například červencový Oživlý Josefov, který nabídne průvod historických jednotek a bitevní ukázkou, na září pořadatelé připravují třetí ročník alternativního festivalu Špitál art v běžně nepřístupném areálu bývalé vojenské nemocnice v josefovské pevnosti.

Novým šampiónem v otevírání ústřic se stal Tomáš Hladík

Novým mistrem ČR v otevírání ústřic na čas se stal Tomáš Hladík. Dokázal během soutěže, která se uskutečnila na pražském Staroměstském náměstí, otevřít třicet ústřic za čtyři minuty a 30 vteřin včetně penalizace. Překonal tak dosavadní český rekord. Stříbrnou příčku obsadil loňský vítěz Václav Frič. Tomáši Hladíkovi nejvíce chutnají ústřice syrové, pouze zakápnuté citronem nebo s chilli salsou. Soutěž měla letos již patnáctý ročník. Vítěz se zúčastní světového mistrovství v Irsku, Frič se zase podívá na mistrovství Evropy ve Švédsku.

Gumball 3000 se v květnu vrátí do Česka

Spanilá jízda celebrit v luxusních autech Gumball 3000 se letos v květnu vrátí do Česka. Praha bude čtvrtou zastávkou letošního 18. ročníku, který odstartuje v irském Dublinu. Zúčastní se zhruba stovka vozů. Veřejnost bude mít možnost vidět vozy mapující historii automobilu od veteránů po moderní supersporty značek Pagani, Bugatti, Ferrari, Lamborghini, Porsche, Aston Martin, Koenigsegg, Jaguar, Bentley a Rolls-Royce, spolu s futuristickými koncepty dalších značek. Pro letošní ročník šestidenní jízdy na 3 000 mil přislíbili účast piloti Formule 1 David Coulthard a Jean Alesi, herec známý z *Knight Rideru* a *Pobřežní hlídky* David Hasselhoff, rapperka a držitelka Grammy Eve, hiphopové hvězdy Bun B a The Alchemist, DJ Afrojack, populární skateboardista Tony Hawk a newyorský graffiti umělec Futura.

Historickým městem roku 2015 je Příbor, rodiště Sigmunda Freuda

Historickým městem roku 2015 se stal Příbor na Novojičínsku, rodiště slavného zakladatele psychoanalýzy Sigmunda Freuda. Cena byla udělena na Pražském hradě.

Je vyznamenáním za příkladnou péči o památky a spojená s odměnou milion korun na další opravy historického dědictví. V nejužším finále ceny byl Příbor už dvakrát v její více než dvacetileté historii. Loni za více než 20 milionů korun dokončil revitalizaci zahrad piaristického kláštera, který městu patří.

Ve skanzenu v Hlinsku bude otevřena pilníkářská dílna

Ve skanzenu Betlém v Hlinsku je zpřístupněn objekt s pilníkářskou dílnou. Pilníkářství bylo v minulosti na Hlinceku a v okolí jedním z tradičních řemesel. Vybavení je autentické, jedná se o ruční výrobu sekaných pilníků. Expozice přiblíží celý proces výroby včetně bydlení v roubeném objektu o několika místnostech. Řemeslníci kdysi museli drážky či zoubky do pilníků vysekávat. V Hlinsku a okolí v minulosti pilníky vyrábělo několik větších či menších firem, stroje však donedávna například společnost Tona, za první republiky třeba firma Tlustý a Löwy.

Strakonická výstava o Otavě představí i zdejší perly

Výstavou s názvem *Řeka Otava vypráví* zahájilo Muzeum středního Pootaví ve Strakonících letošní turistickou sezónu. Výstava představí tok Otavy, její využití a bohatství v minulosti i nyní. Návštěvníci uvidí i strakonické perly ze zdejších perlorodek. Expozice potrvá do 29. května. Chybět nebudou exponáty, které jsou k Otavě tematicky vázané, například model rýžování zlata, kleště na perlorodky, perly z perlorodek ze samotných Strakoníc, artefakty související s rybařením, vorařstvím, mlynářstvím a průmyslovým využitím vody. Během výstavy se budou promítat i krátká videa spojená s historií a činností zdejšího rybářského svazu a vodáckých oddílů. Připraven je i bohatý program v podobě přednášek na téma vorařství nebo promítání filmových záznamů, které se vztahují k řece Otavě.

Kvůli omalovánkám pro dospělé je prý ve světě nedostatek pastelek

Stále větší obliba omalovánek pro dospělé vedla globálně k nárůstu poptávky po kvalitních pastelkách a hlavní světoví producenti mají potíže s naplňováním skladů, napsal britský list *The Independent*. Přední světový výrobce dřevěných pastelek, společnost Faber-Castell, uvedla, že znamenala dvojciferný nárůst prodeje uměleckých pastelek. V podobné situaci je i jeden z největších producentů pastelek českobudějovická společnost Koh-i-noor Hardtmuth. I zde je poptávka výrazně vyšší než výrobní kapacita. Podle mluvčího společnosti Martina Doležala i Českou republiku zachvátila mánie „Antistresových omalovánek pro dospělé“. Koh-i-noor proto začal kromě pastelek dodávat i tyto omalovánky.

Zemřel nejvyšší Čech Tomáš Pustina, měřil 224 cm

Zemřel nejvyšší obyvatel České republiky Tomáš Pustina, měřil 224 centimetrů. Osmatřicetiletý muž zemřel doma

v Rozkoši u Humpolce. Nejvyšším Čechem v historii byl s 242 centimetry Josef Drásal (1841-1886).

V Berouně uhynul Vojta, jeden z trojice televizních medvědů

V Berouně uhynul Vojta, nejslabší z trojice medvědů známých z populárního večerníčku *Médové*. Podle režiséra Václava Chaloupka, který kdysi zvířata uvedl na televizní obrazovku, nebylo příčinou cizí zavinění. Šestnáctiletý medvěd ráno zkolaboval při koupání v bazénu, mohlo jít o náhlou srdeční příhodu, řekl Chaloupek. „Pro mě je to smutné, protože Vojta byl takový mazlík, to byl ten nejmenší z nich, který vážil kilo třicet, když jsem je přivezl. Bráchové ho vždycky malinko odstrkávali, protože byl slabší,“ vzpomínal filmař. Medvědí bratři žijí v Berouně od svých devíti měsíců. Nejprve je měl u sebe Chaloupek, když ale povyroستli, nemohl se o ně už starat. Výběh na Městské hoře byl podle filmaře i zástupců města nejlepším řešením.

Strnadické muzeum automobilů rozšířilo svou expozici o 30 vozů

Muzeum automobilů ve Strnadicích na Benešovsku, zaměřené na poválečné vozy především ze země někdejšího východního bloku, vstupuje do druhé sezóny s rozšířenou expozicí. Přibylo asi třicet aut, celkově sbírka zahrnuje kolem 150 exponátů. Návštěvníci si mohou připomenout, v jakých vozech lidé z někdejších socialistických zemí jezdili od roku 1948 až do devadesátých let. Novinkou je sbírka malosériově vyráběných aut z přelomu osmdesátých a devadesátých let. Návštěvníci uvidí například vozidlo Beach Buggy z podniku Metalex, navržené českým automobilovým designérem, konstruktérem a závodníkem Václavem Králem.

Kladrubští hřebci se připravují na službu u dánského dvora

Dva čtyřletí hřebci Aldea a Raggira dokončují v Kladru-bech nad Labem výcvik a na podzim se již budou v Dánsku připravovat na službu pro královský dvůr. Starokladrubské bělouše využívá dánský dvůr pro své ceremonie od roku 1994. Hřebci pro královskou rodinu trénují bez výjimky téměř každý den. Aldea je o něco statnější než Raggira, dánští zástupci si jej vybrali pro jeho pracovitost. Oba koně jsou velmi učenliví a klidní, což je také podmínkou, aby se nebáli městského provozu v Kodani. Oba koně ještě nemají bělostnou barvu. Vybělí v dospělosti mezi sedmým a osmým rokem.

Opravený Dačického dům v Kutné Hoře láká místní i školáky

Opravený rodný dům Mikuláše Dačického z Heslova v Kutné Hoře, v němž měsíc a půl funguje vzdělávací a prezentační centrum UNESCO, zatím láká k návštěvě hlavně místní lidi. Léta kolem něj chodili, ale nemohli nahlédnout dovnitř. Častými návštěvníky jsou také školáci, pro něž je lákadlem hlavně interaktivní expozice, a konferenční část využívají studenti. Budova je přístupná od sklepů až po půdu. Návštěvník může obdivovat jeho gotické portály, klen-

bu kaple i např. gotickou dlaždicí vystavenou v místnosti s žebrovou klenbou, kterou zřejmě využíval jako soukromou kapli sidonský biskup Filip de Villanuova. Šestiúhelníková dlaždice byla objevena krátce po zahájení vyklízcích prací. Hodnotným nálezem byl i gotický pilíř metr a půl pod úrovní terénu dvorku nebo portál v patře, kvůli němuž museli architekti navrhnout jinak schodiště do podkroví. V suterénu láká hlavně malé návštěvníky zážitková expozice. V takzvaném IQ parku na ně čekají stavebnice, animovaný film o Mikuláši Dačickém nebo videomapping na model chrámu svaté Barbory. Expozice nabízí také virtuální průhled do kutnohorských dolů – návštěvník vstoupí na dlažbu, která se pod ním za hrozivého zvuku propadne.

Armádní muzeum v Jemnici se otevřelo 3. května

Expozici věnovanou československým letcům Royal Air Force (RAF) letos obohatí nové exponáty, které muzeum získalo od jihlavského Czech Spitfire Clubu. Návštěvníci by měli mezi exponáty najít historické uniformy a další součástky vojenské výstroje a výzbroje. ČTK to řekl Jiří Stanislav, převor řádu křížovníků s červeným srdcem – cyriaků, který v pronajatém zámku buduje vojenské muzeum a rehabilitační centrum.

Dělostřelecká kasárna v Terezíně obsadilo muzeum Františka Josefa I.

Dělostřelecká kasárna v pevnostním městě Terezín na Litoměřicku obsadilo nové muzeum Františka Josefa I. Návštěvníci císaře uvidí na talířích, hrnčících, mlýncích či mincích starých až 150 let. Město tak pokračuje v oživování historických objektů, které otvírá v nové sezóně turistům. Světově unikátní sbírka předmětů, jejichž společným jmenovatelem je habsburský panovník, se dostala do Terezína náhodou.

Něco z historie: Radlická mlékárna

V roce 1872 založil Karel Kirschner parní mlékárnu statku Radlice. V následujících deseti letech tato firma otevřela svou první prodejnu v centru města a zanedlouho již měla dalších dvacet čtyři, ve kterých mléko prodávala. Výroba se zvyšovala a na neustále rostoucí poptávku bylo nutno re-

agovat, a proto bylo rozhodnuto o stavbě nové budovy v Nádražní ulici na Smíchově, která měla být schopna zpracovat dokonce kolem třiceti tisíců litrů kravského mléka – výroba zde byla zahájena v roce 1896. Ale poptávka neustále rostla a tím pádem se i továrna dále rozrůstala. Vznikla zde čtyřpatrová budova, která zpracovávala dokonce sedmdesát pět tisíc litrů mléka a byla schopna zvýšit produk-

ci ještě o třetinu. Firma se dokonce rozrostla do dalších měst, některé závody měla i za hranicemi rakousko-uherského mocnářství. Před první světovou se jednalo o jeden z největších podniků tohoto typu v Evropě. Ale válka růst podniku zastavila.

Během první světové války klesl z důvodu odvodů zemědělské populace a také zásobovací politiky počet krav, a tudíž i vyráběného mléka. Firma sice snížila produkci, ale reagovala na situaci zavedením doplňkové výroby dalších potravinářských produktů. Za první republiky pozici firmy částečně zesílil zákon o povinné pasterizaci, který zvýhodnil velké podniky proti malým soukromým dodavatelům. Po druhé světové válce ale došlo k rozdělení firmy na menší části a po tzv. Vítězném únoru, kdy došlo k znárodnování a také vytváření velkých národních podniků, se stala Radlická mlékárna součástí Pražských mlékáren. V roce 1963 došlo k další transformaci a stala se částí národního podniku Laktos.

Radlická mlékárna úspěšně podnikala až do devadesátých let minulého století, kdy byla mlékárenská výroba ukončena. Upravené stavby jsou v současné době využívány pro různé kanceláře a jiné komerční účely.

Po celou dobu svojí existence byla ale Radlická mlékárna největší mlékárnou v Praze a vyráběla široký sortiment mléčných výrobků. Vedle mléka a smetany to byly tvarohy, jogurty a sýry. Zabývala se i vývojem a patří jí světové prvenství ve výrobě ovocného jogurtu. Do roku 1932 se vyráběl pouze bílý jogurt, který vzhledem k nedostatečné hygieně na povrchu plesnivěl. Řešením tohoto problému se stalo přidávání džemu na povrch jogurtu, který tvorbě plísní zamezil. Výrobek byl nazván JOVO s jahodovým džemem a ORANŽ s meruňkami. Na výrobu ovocného jogurtu měla Radlická mlékárna patent, který byl od roku 1933 prodán do čtrnácti zemí. Kromě mléčných výrobků se v Radlicích vyráběl i mléčný cukr a polévkové koření známé pod názvem ILSA.

(mk)

Pozvánka na výlet

Jedna z nejstarších, ale také nezapomenutějších českých rozhleden stojí na vrchu Bučina (570 m), nad řekou Ohří u lázní Kyselka. Tyto lázně se nacházejí asi 10 km od Karlových Varů po proudu řeky Ohře a proslavily se především vynikající minerální vodou značky Mattoni. O stavbu rozhledny, jméno minerálky i rozvoj lázní se zasloužil Jindřich Mattoni. Ten roku 1873 koupil Kyselku s prameny a s přilehlým okolím od rodu Černínů. Vybuodoval lázně, zavedl železnici z Vojkovic nad Ohří a jeho Mattoniho minerální voda se stala světově proslulou.

Rozhledna byla na konci 19. století součástí důmyslných promenádních cest v blízk-

kosti světoznámých lázní v Kyselce – první zmínky o kamenné válcové rozhledně s otevřenou vyhlídkovou plošinou pocházejí z počátku osmdesátých let 19. století, kdy se Bučina těšila velkému zájmu lázeňských hostů. Vyhlídkovou věž nechal postavit Heinrich Mattoni v roce 1880. Jeho doba i doba největší slávy lázní v Kyselce sice už dávno minula, ale poctivě postavená kamenná rozhledna vydržela dodnes. A to měla v minulosti častokrát opravdu namále.

Za druhé světové války ji pro její strategickou polohu využívali vojáci. Po válce památka začala pustnout a teprve až v roce 2003 se rozhledna dočkala toho nejdůležitějšího – nové střechy.

Rozhledna stojí na kopci zvaném Bučina ve výšce 562 metrů nad mořem. A jak je vtipně napsáno u jejího vchodu, nachází se 220 metrů nad Ohří. Kopec je porostlý hlavně mohutnými buky. V minulosti se dokonce i obec Kyselka jmenovala Buková Kyselka. V letošním roce by se kamenná rozhledna měla stát součástí nové naučné stezky. Zatím je stále ještě třeba ji tak trochu hledat v lese.

Rozhledna je dnes volně přístupná. Na vyhlídkovou plošinu vede celkem 62 schodů po točitém schodišti – věž měří přes 13 metrů. Při výstupu je ale třeba velké opatrnosti, protože schodiště nemá zábradlí. Když návštěvníkům přeje štěstí a není zrovna mlha, naskytne se téměř panoramatický výhled – je možné dohlédnout třeba na okraj Karlových Varů nebo na nejvyšší horu Krušných hor – Klínovec.

Do Kyselky lze dojet autem a odtamtud pak je to pěšky na Bučinu nahoru na rozhlednu asi kilometr a půl. V průvodcích se píše, že jde o „náročnou procházku s velkým převýšením po kamenitých lesních cestách“. A to nezbyvá než potvrdit. Už v 19. století se snažili těžký terén strmého úpatí Doupovských hor nad Ohří alespoň trochu usnadnit pomocí schodů. Na několika místech cestou nahoru, uprostřed hustého bukového lesa, vede cesta po schodech vytesaných do skály.

(mk)

Několik dat:

- 24. 05. 1391** V Praze byla založena Betlémská kaple.
- 30. 05. 1416** Upálen mistr Jeroným Pražský, teolog a hušitský kazatel.
- 14. 05. 1316** Narodil se Karel IV., český král a římský císař.
- 27. 05. 1471** Na sněmu v Kutné Hoře zvolen Vladislav II. českým králem.
- 09. 05. 1721** Na Hradčanech byla otevřena Bruská/Písecká brána.
- 31. 05. 1721** Jan Nepomucký byl v Římě prohlášen blahoslaveným, jeho ostatky byly od této chvíle veřejně vystaveny ve Svatovítské katedrále.
- 1781** Josefínské reformy: toleranční patent, zrušení nevolnictví.
- 1796** V Praze založena Společnost vlasteneckých přátel umění (SVPU), která téhož roku otevírá první veřejnou galerii v Čechách. Vychází poslední díl *Nové kroniky české* Františka Martina Pelcla.
- 1821** První veřejná výstav prací žáků Akademie, doprovázená tištěným katalogem.
- 1836** Poprvé vychází Máchův *Máj*.

František Palacký začíná vydávat *Geschichte von Böhmen*. František Tkadlík ředitelem pražské Akademie (do roku 1840).

1836-7 Ferdinand V./I. korunován v Praze – poslední korunovace českého krále.

1841 Za ředitele pražské Akademie povolán Christian Ruben (do 1852), který provedl zásadní reformu školské výuky a založil významnou školu historické malby.

01. 05. 1841 V Praze – Karlíně byl spuštěn na Vltavu první český kolesový parník Bohemia.

1861 Byla vydána tzv. únorová ústava.

Volby do zemských sněmů a říšské rady.

V Praze začínají vycházet *Národní listy*, politicky nejvlivnější české noviny druhé poloviny 19. století.

1866 Rakousko prohrává válku proti Prusku a Itálii, ztrácí rozhodující vliv v Německu a zbytek italských území. Na staroměstském orloji je odhalena kalendářní deska Josefa Mánesa.

1871 Císař slibuje, že se dá korunovat na českého krále.

Založena Concordia, první spolek, sdružující německy mluvící umělce v Čechách.

1876 Umírá František Palacký, jeho pohřeb se stal národní manifestací.

15. 05. 1881 Císař František Josef I. povýšil Žižkov na město.

21. 05. 1881 Majitel vysočanského cukrovaru Bedřich Frey si nechal zavést telefonní linku z bytu do kanceláře – šlo o první praktické použití telefonu v Praze.

1886 Pasivní rezistence německých poslanců na českém sněmu.

Počátky bojů o Rukopisy.

15. 05. 1891 Jubilejní zemská výstav v Praze, obsahující mj. dosud nejrozsáhlejší retrospektivní přehlídku domácího výtvarného umění.

Fotografie expozice strojírenství na Zemské jubilejní výstavě v Praze roku 1891 (soudobá kopie)

18. 05. 1891 Otevřeno Národní muzeum v Praze, založeno 15. 4. 1818 jako Vlastenecké muzeum.

1896 SVU Mánes začíná vydávat časopis *Volné směry*. Václav Brožík maluje na objednávku císaře obraz *Tu, Felix Austria, nube!*, uměleckou oslavu habsburské dynastie.

15. 05. 1991 Byla zahájena Všeobecná československá výstava.

Květen – zvyky a obyčeje

S příchodem měsíce května bylo spojeno stavění „staročeských májů“. Tento lidový obyčej je velice starý. Vychází z tradice přinést do vesnice 1. května zrání březové stromky – máje – a stavět je dívkám před dům. Postavení máje znamenalo veřejnou poctu a současně vyjadřovalo mládenčovu náklonnost k děvčeti. Kromě těchto májek stavěli mládenci i jednu velkou máji pro celou obec, obyčejně na návsi, nebo před hospodou. Májí se rozumí zvláště vybraná, pěkně rostlá jedle, jejíž kmen se od spodu oloupal a zelený vršek se různě zdobil papírovými květy, zeleným věncem s barevnými fábory, pestrým šátkem nebo praporcem, někde i lahvičkami vína. Bylo zvykem, že si mládenci máji přes noc hlídali, aby jim ji chasa ze sousední vesnice neskácela, neboť by to byla velká ostuda nejen pro chlapce, ale i celou obec. Máj bývala totiž zdaleka viditelným znakem květnových dnů, a tak snaha ubránit ji měla své opodstatnění. Tento obyčej dodnes přetrvává ve spoustě obcí v různých podobách, přičemž nic neztratil ze svého půvabu.

(mk)

Pranostiky

Máj – vyženeme kozy v háj.

Studený máj – v stodole ráj.

V máji aby ani pastýřova hůl neoschla.

Májová vlažička – naroste travička; májový deštiček – poroste chlebiček.

Když máj vláhy nedá, červen se předá.

Když kvete bez, ať kvete i víno.

Může-li se na začátku května schovat vrána v žitě, lze očekávat dobrou žeň.

Prší-li na začátku května, bývá víno v nebezpečí.

Suchý květen, suchý rok.

Dívka, která zůstala na večer prvomájový nepolíbená, do roka uschla.

Filipa a Jakuba děšť – to zlá zvěst.

Filipa a Jakuba mráz – to obilí plný klas.

Jestli se Filip a Jakub zasměje, jistě se hnedle také čočka zaseje.

Kolik Filipa Jakuba krapek, tolik sena kopek.

Na Filipa a Jakuba chrousti hučí, o Martině studený vítr fičí.

Na Filipa a Jakuba koníček trávy naškubá.

Na Jakuba a Filipa zelená se každá lípa.

Na prvního máje děšť, málo sena, žita jest.

Před Filipem deštiček noční úrodu nám věští roční.

Prší-li na prvního května, bývá málo žita a sena.

Prší-li na prvního máje, bude později sucho a neurodí se seno.

Prší-li na prvního máje, bude později sucho a neurodí se víno.

První květen deštivý – polím a loukám škodlivý.

(mk)

Trocha jarní poezie**Stanislav K. Neumann:**
Kniha lesů, vod a strání
Jarní kvítíSedmikrásky, jaterníky
bílé, žluté sasanky,
petrklíče, koniklece,
plicník, blatouch, fialky,od poupat je pozoruji,
doufám, čekám, miluji,
až je toho náhle všude
plná stráň a plný les.Dnem a nocí silná vášeň
tvoří, plodí bez hluku –
Každý den se znovu zpíjím
do sladkého šílenství,co nejde říci slovy,
chválu každé rostliny
stvolů, listů, květů, barev,
odstíněných zelení,chtěl bych vroucně malovati,
aby každý list a květ,
každá kontura a barva
pěly radost, lásku, jas,jak je budí v zlaté chvíli
našich styků důvěrných...Na Východě byl to kdysi
v sedmnáctém stoletíbohatý a smělý mistr
japonského rokoka,
jehož jméno bystře zvoní, –
byl to Korin Ogata,který štětcem zpíval chválu
květin tak, jak chtěl bych já.
Ale mistr z Orientu
když své trsy rozkládals vroucností a obratností
vášnivého milence
po skládacím paramentu,
dal jim vždycky za podkladvážné, pyšné, drahé zlato,
holedbavou nádheru –Kdežto já bych maloval je,
ty své jarní milenky,sedmikrásky, jaterníky,
bílé, žluté sasanky,petrklíče, koniklece,
podběl, plicník, fialky,na pozadí trochu prostším:
hedvábí své pokrýl bych
blankytem těch nebes našich
s bělostnými oblaky.

(mk)

Jan Skácel:
Noc s Věstonickou venuší
Kvetoucí alejV aleji bílé
tajili jsme dech.
Jak sníh ležely květy
vysoko na stromech.A každý strom
tu pyšně život slavil
a třímal bez únavy
rozkvetlou sílu svou.Slova jsem lámal
jak kámen v starém lomu.
Má žena řekla jen:
Chtěla bych žít v tom stromu.

(mk)

Přebytek rozpočtu v březnu stoupl na 44 mld. Kč, nejlépe od 1993

Přebytek státního rozpočtu ke konci března stoupl na 43,6 miliardy korun z únorových 27,7 miliardy Kč. Je to nejlepší výsledek hospodaření státního rozpočtu za první čtvrtletí od roku 1993, uvedlo ministerstvo financí. Loni v březnu byl přebytek rozpočtu 19,9 miliardy korun. Na celý letošní rok je schválen rozpočet se schodkem 70 miliard korun. „Aktuální údaje jsou nepochybně další příznivou zprávou o hospodaření vlády. Státní kase ovšem pomáhá primárně hospodářský růst jako takový, nikoli zlepšení vlastní správy veřejných financí,“ uvedl hlavní ekonom Roklen Lukáš Kovanda. Z hlediska správy veřejných financí dosahuje současná vláda víceméně stejných výsledků jako vláda předchozí, dodal.

Česko je pro Rakousko šestým nejdůležitějším obchodním partnerem

Česko je pro Rakousko šestým nejdůležitějším obchodním partnerem. Vyplývá to z ankety mezi rakouskými firmami, které u nás mají své zastoupení. Dalšímu posilování vzájemných vztahů podle ministra průmyslu a obchodu z ČSSD Jana Mládky brání, že nejsou dokončené dálnice mezi Brnem a Vídní a Prahou a Lincem. Stavby brzdí vyhodnocování jejich dopadu na životní prostředí.

Ministr Mládek: Z OKD k 1. červenci odejde 345 lidí

Z těžební společnosti OKD má k 1. červenci letošního roku odejít 345 lidí, a to z nejrůznějších závodů. Ministrům to potvrdilo vedení OKD. Jak se ale bude vyvíjet další situace ve společnosti či kolik by firma chtěla letos propustit celkem lidí, vláda stále neví. Novinářům to po jednání řekl ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek (ČSSD). Podle mluvčího OKD Iva Čelechovského společnost vládě v dohledné době předloží konsolidační plán. OKD má nyní asi 9 800 zaměstnanců. Ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová uvedla, že ministerstvo už chystá sérii opatření, která by měla propouštěným lidem pomoci. „Hledáme zaměstnavatele, víme, která jsou přesně volná místa, jaké tam jsou pozice, u těch propouštěných lidí pak budeme vědět, kteří na ně případně mohou přejít, kteří by se na to museli requalifikovat,“ uvedla Marksová.

Prezident republiky Miloš Zeman si myslí, že nejvhodnějším řešením krize kolem Ostravsko-karvinských dolů by bylo znárodnění prostřednictvím speciálního zákona. Podle sociálnědemokratického ministra průmyslu Jana Mládky by ale bylo problematické jak zdůvodnění, tak stanovení ceny černouhelných dolů: „V právním státě je samozřejmě znárodnění možné pouze za náhradu a řešili bychom obtížný problém, kolik je ta cena a kolik by měla být kompenzace stávajícím vlastníkům. Mohlo by se stát, že bude cena záporná, takže by nedostali nic. Otázkou by asi bylo, který znalec by to ohodnotil, a jak bychom to obhájili.“

O koupi OKD projevil zájem slovenský miliardář Krúpa. Na rozdíl od nabídky obchodníka Petra Pauknera a dalších podnikatelů nepodmiňuje koupi insolvenční firmou.

Vláda se nechystá řešit dluhy černouhelné společnosti OKD. Soustředit se bude na pomoc zaměstnancům. Ka-

binet má ale zájem na tom, aby se část těžby udržela. Novinářům to po jednání tripartity řekl premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD). Vypršel termín, do něhož vedení firmy požaduje uzavření dohody se státem na restrukturalizaci, jinak prý zváží insolvenční a ukončení hornické činnosti. Ministr průmyslu Jan Mládek (ČSSD) při jednání tripartity novinářům řekl, že nevyklučuje možnost dalšího jednání státu s černouhelnou firmou OKD, a to o odchodu vlastníků a manažerů. Variantu, že by se stát stal spolujednatel společnosti, si neumí představit.

Horníci vyvezli poslední tunu uhlí z dolu Centrum na Mostecku

Z hnědouhelného dolu Centrum na Mostecku havíři vyvezli poslední tunu uhlí. Končí tak éra hlubinného dobývání hnědého uhlí, důl se zavírá. Osud více než tří stovek zaměstnanců řeší těžbař, odbory i ministerstvo práce. Část horníků přechází na sousední povrchový lom Československé armády (ČSA). „Přechod lidí na lom ČSA беру jako velkánskou výhru, že jsme je nemuseli propouštět a že jsme pro ně našli nějakou práci,“ řekl novinářům Jan Dienstl, spolujednatel společnosti Severní energetická, která oba doly provozuje. Budoucnost dolu ČSA vlastníci podle Dienstla vidí do roku 2024 až 2025.

Největší slávu zažívala severočeská hnědouhelná pánev od poloviny minulého století. V roce 1950 bylo v revíru vytěženo 20 milionů tun hnědého uhlí a v polovině osmdesátých let vrcholila na téměř 75 miliónech tun za rok. Masové těžbě uhlí padly za obětí desítky vesnic a měst. Útlum těžkého průmyslu se v devadesátých letech na severu Čech projevil výrazným růstem nezaměstnanosti, havíři patřili mezi nejpostiženější skupinu obyvatel.

Z dolu ve Stonavě vyjel poslední vozík s uhlím, těžba tam končí

Z dolu 9. květen ve Stonavě na Karvinsku vyjel na povrch symbolický poslední vozík černého uhlí. Těžba v této lokalitě po 56 letech na konci března definitivně končí, a to kvůli vyčerpání zásob. Přestože se OKD nyní potýká s existenčními problémy a řeší se velké propouštění pracovníků společnosti, zaměstnanci z tohoto dolu o práci nepřijdou. Podle mluvčího společnosti Iva Čelechovského jde totiž o odborníky, kteří na trhu práce chybějí. Přestože v podzemí stále zůstávají zhruba dva zbytkové milióny tun uhlí, společnosti by se podle analýz jejich dotěžení nevyplatilo, a to kvůli vysokým provozním nákladům a nízkým cenám uhlí. Od roku 1960 se ve stonavské lokalitě vytěžilo celkem 73 milionů tun koksovatelného a energetického uhlí.

Čínské investice činí 0,4 % ze zahraničních investic v ČR

Čínské investice se na všech zahraničních investicích v Česku podílejí 0,36 procenta. Do Číny vyváží každý desátý tuzemský exportér, 34 % vývozců očekává další zvýšení objemu vývozu do Číny. Další 17 % firem vstup na čínský trh plánuje. Vyplývá to z průzkumu Asociace malých a středních podniků a živnostníků. Rostoucí čínské investice v ČR tuzemští podnikatelé nevnímají jako riziko. Pětina malých a středních firem v nich spatřuje určitou hrozbu, ale stej-

ný počet podniků projevuje o čínský kapitál zájem. Téměř 60 % českých podnikatelů vnímá příliv čínského kapitálu neutrálně.

Aircraft Industries by letos měla dodat první letadla do Číny

Kunovický výrobce letadel Aircraft Industries by ještě v letošním roce měl dodat prvních pět letounů L410 UPV-E20 do Číny. Podmínkou je schválení certifikátů letadla L410 čínským úřadem civilního letectví. Firma by podle memoranda, které s čínským partnerem podepsala, měla v pěti letech dodat dvacet letadel za 126 miliónů dolarů (téměř tři miliardy korun). Delegation z Číny osobně navštívila kunovický výrobní závod Aircraft Industries.

Čínský fond koupil druhou největší solární firmu v Česku

Čínský fond China-CEE Fund koupil za miliardy korun druhého největšího provozovatele solárních elektráren v Česku, firmu Energy 21, píše *Mladá fronta Dnes (MfD)*. Číňané koupili podíl 95 %, který v Energy 21 držela investiční skupina Mid Europa Partners, i podíl minoritního akcionáře. Bližší informace ani přesnou částku deník nevedl. Energy 21 vlastní podle *MfD* 31 solárních elektráren s instalovaným výkonem přes 61 megawattů, více má v Česku v solární energetice pouze polostátní energetická firma ČEZ. Energy 21 měla v roce 2014 tržby 794 miliónů korun a čistý zisk 91 miliónů. China-CEE Fund patří exportní bance China Exim Bank.

Praha a Peking chtějí spolupráci v cestovním ruchu i rozvoji ZOO

Praha a čínský Peking budou spolupracovat na poli cestovního ruchu, v kultuře, školství, zdravotnictví a investicích. Společně budou postupovat i v rozvoji zoologických zahrad. Při setkání na Staroměstské radnici to řekli pražská primátorka Adriana Krnáčová (ANO) a její pekingský protějšek Wang An-šun. Schůzka se uskutečnila v rámci tří denní návštěvy čínského prezidenta v Česku.

V oblasti turismu bude podle ředitelky Pražské informační služby Nory Dolanské pražská metropole usilovat především o to, aby ji v budoucnu navštívilo víc čínských turistů. Loni jich i díky přímé letecké lince do Česka dorazilo zhruba 285 000. Peking má pomoci mimo jiné se školením českých průvodců, řekla novinářům.

České vývozy do USA loni vzrostly o 13,6 % na 91,8 mld. Kč

Export z ČR do USA se loni meziročně zvýšil o 13,6 %, dosáhl hodnoty 91,8 miliardy korun. Vyplyvá to z analýzy Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, kterou má ČTK k dispozici. Podíl vývozu do USA činil 2,4 %, byl tak větší než do Ruska nebo Číny. Export do USA roste dvojnásobně více než do ostatních teritorií už druhým rokem, uvedl předseda představenstva asociace podnikatelů Karel Havlíček.

O příležitostech pro české exportéry jednal na Floridě se zástupci firem vicepremiér Pavel Bělobrádek

(KDU-ČSL). Poptávka floridských firem po českém exportu je zejména v ekologických technologiích, kosmickém průmyslu, IT technologiích či odpadech. USA se podle Havlíčka v roce 2015 překvapivě také staly největším investorem v ČR – měřeno úhlem pohledu investic, které přitekly přes Czech Invest. Spojené státy tak podle Havlíčka porazily všechny evropské destinace, korejské i čínské investory. USA jsou proto pro ČR jedno ze tří nejdůležitějších teritorií.

Sobotka: Američané by mohli v ČR od roku 2020 vyrábět letecké motory

Americká firma GE Aviation by mohla v Česku od roku 2020 vyrábět 500 leteckých motorů každý rok. Po setkání s jejími zástupci to novinářům ve Washingtonu řekl český premiér Bohuslav Sobotka, který s firmou už dříve podepsal memorandum o spolupráci. Ministerský předseda v hlavním městě USA jednal také se zástupci filmového průmyslu, které by Praha ráda přilákala.

Evidence tržeb dopadne na první firmy od prosince

Povinnost elektronické evidence tržeb dopadne na první firmy od letošního prosince. V první vlně půjde o hotely a restaurace. Schválený zákon, který elektronickou evidenci tržeb zavádí, vstoupí v účinnost prvního dne osmého kalendářního měsíce po vyhlášení ve sbírce zákonů. Do konce března ještě vyhlášen nebyl, vyjít by měl v dubnu. Prezident Miloš Zeman zákony zavádějící evidenci tržeb podepsal 30. března. Další firmy se budou do EET zapojovat v následujících měsících. Od března příštího roku budou muset evidovat tržby maloobchodní a velkoobchodní firmy.

Brno dokončilo koupi akcií Veletrhů Brno od Messe Düsseldorf

Brno dokončilo koupi 61 % akcií Veletrhů Brno od Messe Düsseldorf, nyní tak vlastní 95 % akcií. Němcům zaplatilo 8,3 miliónu eur (zhruba 225 miliónu Kč). „Podařilo se dokončit transakci, která trvala téměř rok. Do správy města se podařilo dostat jedno z nejcennějších území v Brně a jednu z nejhodnotnějších a perspektivních firem,“ řekl primátor Petr Vokřál (ANO).

Nože a křesla uspěly v mezinárodní soutěži

Dva čeští výrobci uspěli v mezinárodní soutěži Red Dot Award. Mezinárodní porota letos vybírala z 5 214 produktů vyrobených firmami z 57 zemí světa. Ocenění si odnesl výrobce nábytku TON z Bystřice pod Hostýnem za své křeslo z kolekce Split. Uspěla i česká nožířská firma Mikov z Mikulášovic na Děčínsku s novou kolekcí kapesních zavíracích nožů Pocket.

Firma Mikov, výrobce světoznámé rybičky, začala spolupracovat se studiem Olgoj Chorchoj v roce 2013. O dva roky později vznikl prototyp nože, který pod názvem Pocket představila na Designbloku. Pak se kolekce Pocket probíjela do finále soutěže Czech Grand Design a designérská dvojice Michal Froněk a Jan Němeček

vyhrála pro Mikov cenu v kategorii Výrobce roku. Ocenění v Red Dot Award převezmou zástupci firmy v červenci v německém Essenu. Nože Pocket pak budou vystaveny na speciální výstavě a stanou se součástí stále expozice oceněných produktů v muzeu v Essenu.

Výrobce nábytku TON z Bystřice pod Hostýnem získal ocenění za své křeslo z kolekce Split. Model designéra Arika Levyho společnost představila na loňském veletrhu Salone del mobile v Miláně. Levy se inspiroval tradičními výrobními postupy ručního ohýbání dřeva, které se v Bystřici pod Hostýnem používají od roku 1861. Kolekce je podle Handlové první na světě, která ručně ohýbaný rozštěp masivního dřeva používá jako designový a zároveň plně funkční element.

Ceny bytů rostou

Už loni to bylo znát, letos je ale tempo ještě rychlejší. Záleží samozřejmě na lokalitě. V Praze a v Brně je to nejvíc, ale můžeme mluvit o tempu 3 až 5 % zdražení bytů za poslední rok. Letos už se to blíží i šesti procentům. Důvodem, proč ceny bytů rostou, jsou nízké hypotéky, větší ochota bank půjčovat, masivnější ekonomická jistota domácností a především levné peníze. Poptávka stále roste, stavbaři nestačí odpovídajícím tempem dokončovat nové domy. Přitom se nedá předpokládat, že by centrální banka letos změnila svoji politiku, takže i banky budou ochotné půjčovat a lidé investovat.

Prazdroj loni prodal 10 mil. hl piva, zvýšil prodej v ČR i export

Plzeňský Prazdroj loni prodal v Česku a v cizině deset milionů hektolitrů piva, zhruba stejně jako v roce 2014. Vývoz do více než padesáti zemí posílil o 12 %, prodej na domácím trhu o 1,5 procenta. Přes meziroční nárůsty v ČR i v zahraničí zůstal celkový prodej piva na předloňské úrovni kvůli tomu, že vinou poklesu ruského pivního trhu se snížila licenční výroba piva v Rusku. V minulých letech pivovar prodával zhruba dvě třetiny piva v ČR a zbytek v zahraničí.

Analytici: Průmysl je stále v kondici, motorem růstu automobilky

Tuzemský průmysl na začátku letošního roku setrvává v dobré kondici, shodli se analytici. Motorem jeho růstu podle nich zůstávají automobilky. Průmyslovou produkci nadále negativně ovlivňovaly jednorázové odstavky v Jaderné elektrárně Dukovany a nefunkční výroba v litvínovském Unipetrolu. Průmyslová výroba v lednu zrychlila meziroční růst na jedno procento z prosincových 0,7 procenta. „Český průmysl začal letošní rok růstem, což dále snižuje riziko, že by se v ekonomice blížila krize,“ komentoval čísla analytik UniCredit Bank Pavel Sobíšek. Průmysl totiž udržel růst, i když se v něm předpokládaným způsobem projevila řada negativních faktorů. Chemický průmysl nadále sužovala nefunkční výroba v Unipetrolu, výrobu elektřiny snižovaly odstavené bloky v Dukovanech, dodal. Závislost Česka na produkci automobilů se v loňském roce zvýšila a také lednová čísla potvrzují, že tento trend bude letos dále pokračovat, míní analytik společnosti Akcenta

Miroslav Novák. Vše podle něj nasvědčuje tomu, že výroba automobilů pojede na plné obrátky i v nadcházejících měsících, což znamená, že souhrnné číslo za průmysl bude i nadále vykazovat plusové znaménko. Lednový meziroční růst o 3,5 % očištěný o kalendářní vlivy naznačuje, že prosincový propad průmyslové výroby byl do velké míry způsoben zvýšeným čerpáním celozávodních dovolených, uvedl analytik ING Bank Jakub Seidler.

Analytici: Stavebnictví negativně ovlivnilo dočerpání peněz z EU

České stavebnictví bylo na začátku roku negativně ovlivněno tím, že skončilo čerpání peněz z evropských fondů na programové období 2007-2013. Nepříznivá byla také hodnota uzavřených zakázek. Shodli se na tom analytici, které ČTK oslovila. Podle nich by mělo být letos tahounem především pozemní stavitelství. Stavební výroba v lednu meziročně propadla o 10,4 % po loňském růstu o 7,1 procenta. „Čísla signalizují, že vzestup stavební výroby loni na jaře a začátkem léta byl spíše přechodného rázu. Způsobilo jej dočerpávání prostředků z evropských fondů, které zhusta mířily na projekty v oblasti inženýrského stavitelství,“ uvedl hlavní ekonom finanční skupiny Roklen Lukáš Kovanda. Nyní podle něj tento efekt doznívá. „Během loňska se jednu chvíli zdálo, že útlum v oblasti pozemního stavitelství může být jen přesunem kapacit do stavitelství inženýrského. Nyní se ukazuje, že tato domněnka byla příliš optimistická,“ doplnil s tím, že stavebnictví je nyní hluboko pod úrovní posledního předkrizového roku 2008. Lednový pokles je důsledkem podstatně menšího objemu zásoby dosud neprovedených prací, uvedl prezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví v ČR Václav Matyáš. To bylo podle něj zřetelné už od poloviny loňského roku, a hodnota nově uzavřených zakázek trvale klesala. „Proto lze očekávat, že pokles bude pokračovat i v příštím období. Naznačuje to především lednová stagnace v inženýrském stavitelství, které bylo trvale tahounem růstu,“ uvedl. Na jaře počítá především s růstem bytové výstavby.

V ČR loni stavaři dokončili nejvíce průmyslových prostor od krize

Stavební firmy loni v Česku dokončily 565 700 metrů čtverečních nových průmyslových a skladových nemovitostí, meziročně zhruba o 60 % více. Jde o nejvyšší objem nových ploch od období krize. Vyplývá to ze studie společnosti Jones Lang LaSalle Czech Republic. Celkem bylo v ČR na konci loňského roku 5,69 milionu metrů čtverečních moderních průmyslových a skladových ploch k pronájmu. „Stojí za povšimnutí, že jen v Praze je nyní dvojnásobně více moderních skladových a průmyslových nemovitostí nejvyšší třídy, než jich bylo před deseti lety v celé České republice,“ uvádí studie. Na Prahu připadá asi 40 % (2,26 milionu metrů čtverečních), na druhé místo se na konci roku 2015 dostal Plzeňský kraj (15,5 %), třetí je jižní Morava (15 %). Největším projektem dokončeným v loňském roce je budova Amazonu v průmyslovém parku Prague Airport Park I s rozlohou 133 000 metrů čtverečních. Hala DHL v CTPark Bor na Plzeňsku má jako druhá v pořadí zhruba poloviční rozlohu. Během čtvrtého čtvrt-

letí bylo na trh uvedeno sedmáct nových projektů o rozloze 153 000 metrů čtverečních. Téměř polovina připadá na Plzeňský kraj.

Objem veřejných zakázek na projektové práce vzrostl pětáctičetkrát. Veřejní investoři vypsali v lednu výběrová řízení na projektové práce za 2,36 miliardy korun, meziročně pětáctičetkrát více. Jde o nejvyšší měsíční hodnotu za poslední tři roky. Důvodem tak výrazného růstu byly dvě mimořádné zakázky v souhrnu zhruba za 2,1 miliardy korun. Vyplývá to z nejnovější analýzy, kterou zpracovala společnost CEEC Research na základě dat uveřejněných ve Věstníku veřejných zakázek. Dosavadní měsíční rekord byl 1,5 miliardy korun ze srpna 2015. Za celý loňský rok přitom činil objem veřejných projektových zakázek 4,53 miliardy korun. „Důvodem nezvykle velkého růstu je především velká zakázka v hodnotě 1,3 miliardy korun od společnosti E.ON Distribuce a také zakázka Dopravního podniku Praha na výkon inženýrské činnosti za 800 milionů korun,“ sdělil ČTK ředitel CEEC Research Jiří Vacek. Bez těchto dvou mimořádných zakázek by byl objem (264 milionů Kč) meziročně vyšší zhruba pětkrát. Počet výběrových řízení v lednu vzrostl o 73,7 procenta na 33.

Příjmy ČR z příjezdového cestovní ruchu loni stouply o pět procent

Příjmy Česka z příjezdového cestovního ruchu stouply loni o téměř pět procent na 148,8 miliardy korun. Výdaje Čechů na zahraniční turistiku se zvýšily meziročně o téměř 12 % na 119,7 miliardy. Vyplývá to z údajů České národní banky. Za zvýšením příjmů stojí výrazný růst poptávky zahraničních turistů. Do Česka přijelo rekordních 27,8 milionu zahraničních návštěvníků, meziročně o 8 % víc. Většinu turistů tvořili jednodenní návštěvníci. V hromadných ubytovacích zařízeních se počet zahraničních hostů zvýšil o 7 % na 8,7 milionu.

V Česku je výrazně levněji ve srovnání s evropským průměrem

Život v Česku je v porovnání s průměrem života v Evropské unii o dvě pětiny levnější. České ceny dosahují 59,4 % evropského průměru a jsou například nižší než slovenské či chorvatské. Srovnání cen z roku 2014 přinesl v aktuálním vydání časopis *Statistika@My*. Jak ale ČTK sdělil hlavní ekonom Deloitte David Marek, dlouhodobě se ceny v České republice budou evropskému průměru přibližovat. Česko patří v Evropě mezi šest zemí s nejnižšími cenami. Levněji než v tuzemsku je v Litvě, Maďarsku, Polsku, Rumunsku a Bulharsku. Ceny v Rumunsku a Bulharsku jsou dokonce pod polovinou průměru EU. Na Slovensku je život dražší než v Česku, ceny tam dosahují 63,4 % evropského průměru. Potraviny jsou na Slovensku sice levnější než v Česku, bydlení, dodávky energií a voda tam však vyjde draž. I v porovnání s Chorvatskem se v Česku žije levněji. Ceny v této zemi, kam řada Čechů vyjíždí trávit letní dovolenou, představují 62,6 % průměru EU. Ze zemí EU se žije nejdraž v Dánsku a Švédsku, kde ceny evropský průměr překračují o téměř dvě pětiny. Nejvíce se ale v Evropě prodraží pobyt ve Švýcarsku a Norsku, kde ceny překračují evropský průměr o tři pětiny.

V ČR pracuje 2 557 lékařů-cizinců, podle ČLK ne vždy kvalitních

V českých nemocnicích pracuje 2 557 cizinců, pětkrát víc než v roce 1989. Podle prezidenta České lékařské komory (ČLK) Milana Kubka ale nejsou lékaři z ciziny vždy tak kvalitní jako čeští lékaři, kteří odcházejí za lepšími výdělky do vyspělých zemí EU. Jedinou možností, jak zbrzdit hromadné odchody absolventů českých lékařských fakult i zkušených lékařů z českých nemocnic, je zásadní růst platů, řekl Milan Kubek. Loni odešlo za prací do ciziny 209 lékařů hned po promoci, do českého zdravotnictví vůbec nenašli práci, a 354 kvalifikovaných lékařů požádalo ČLK o potřebné dokumenty k práci v zahraničí, z nich dvě třetiny odešly. „Celkem loni tedy odešlo zhruba 400 lékařů, většina do anglicky a německy mluvících zemí,“ shrnul Milan Kubek. Na jejich místa shánějí české nemocnice lékaře cizince. Zatím většinu tvoří Slováci, ale rozdíl v platech mezi ČR a SR už je minimální, takže zájem Slováků klesá. Ředitelé proto shánějí lékaře na Ukrajině, v Rusku či Kazachstánu.

STEM: Podle dvou třetin Čechů pracuje v Česku přesprávaných cizinců

Dvě třetiny Čechů považují počet cizinců pracujících v Česku za příliš vysoký. Tři z pěti Čechů také míní, že zaměstnávání cizinců připravuje české občany o práci. Byť oba tyto názory ve společnosti převažují, za poslední rok se podíl obou skupin výrazně snížil. Zjistila to v březnovém průzkumu agentura STEM, podle níž se v předchozích letech postoje Čechů v této věci příliš neměnily. Jediný postoj, který zůstal stejně rozšířený jako v předchozích letech, je pohled na cizince jako jediné řešení nedostatku pracovních sil v některých profesích. S tím nadále nesouhlasí 60 % občanů.

Rolls-Royce otevřel první prodejnu v Česku

Britský výrobce luxusních aut Rolls-Royce otevřel v pražské Pařížské ulici své první autorizované dealerství v Česku. Je umístěno v lobby hotelu Intercontinental. Oznámili to zástupci společnosti. Loni se v Česku prodalo třináct vozů britské značky, což představuje meziroční nárůst o 117 procent. Letos prodejce čeká dvojciferný růst. Podle statistik Sdružení automobilového průmyslu je v Česku registrováno asi devět desítek vozů Rolls-Royce, jejichž průměrná stáří je kolem jedenácti let.

Nejčastějšími zahraničními vlastníky firem v ČR jsou Rusové

Nejčastějšími zahraničními vlastníky firem v ČR jsou Rusové, kteří vlastní většinový podíl u více než 3 % společností registrovaných v Česku. Následují vlastníci ze Slovenska, Ukrajiny a Německa. Celkem 30 % veškerého základního kapitálu v Česku ovládají firmy z Nizozemska, Německa a Lucemburska. Vyplývá to z dat portálu společnosti CRIF. „Určení konečného vlastníka sledované společnosti je pro obchodní partnery klíčové. U zahraničních vlastníků českých společností se přitom stává, že společnost, která vlastní a ovládá českou firmu, je sama vlastněna a ovládána jinou společností, a tento řetěz může být někdy poměrně

dlouhý. Proto je vždy cenné dohledat, kdo za těmito společnostmi skutečně stojí," uvedl analytik portálu Jan Cikler. Na začátku letošního roku existovalo v ČR téměř 90 000 firem, které jsou více než z poloviny ovládané na konečné úrovni zahraničními vlastníky. Nejvíce těchto firem ovládají Rusové, konkrétně více než 12 000. Následují Slováci s přibližně 9 700 firem (2,4 % z celku) a Ukrajinci s 8 000 firmami (2 %).

Exportéři: V průmyslu chybí 70 000 dělníků, hrozí jeho kolaps

Českému průmyslu chybí minimálně 70 000 dělníků a tisíce vysokoškolsky vzdělaných strojařů, elektrotechniků, chemiků či expertů textilního průmyslu. Podle analýzy Asociace exportérů (AE) je nyní na českém trhu práce v součtu více než 117 000 volných pracovních míst. Kvůli stavu trhu práce tak stojí český průmysl už na hranici svých možností. Exportéři proto vyzývají vládu, aby uvolnila vízovou politiku. „Situace už překročila všechny meze, hrozí kolaps průmyslu, který může na dlouhou dobu poškodit celou naši ekonomiku. Už proto, že ČR má největší závislost ekonomiky na průmyslu z celé Evropy – 47 procent," uvedl místopředseda asociace Otto Daněk. Exportéři se obrátili dopisem na členy vlády a navrhli několik řešení pro rychlejší nábor potřebných pracovních sil ze třetích zemí, jako jsou Ukrajina, Vietnam, Bělorusko či Rusko.

Analytici: Inflace začne výrazněji růst až v druhé polovině roku

Dnešní údaje o inflaci podle analytiků oslovených ČTK ukazují, že inflace zůstane nízká i v dalších měsících a stoupne nad jedno procento nejdříve ve druhé polovině roku. Zároveň ale nízká inflace není podle některých ekonomů zatím

pro ekonomiku problémem, protože nehrozí propad do dlouhotrvající deflace. Meziroční růst spotřebitelských cen v březnu zpomalil na 0,3 % z 0,5 % v únoru. Důvodem byly hlavně levnější pohonné hmoty. Rostly naopak ceny alkoholu a tabáku. Meziměsíčně ceny klesly o 0,1 %, na čemž se podepsalo hlavně zlevňování rekreací, pracích a úklidových prostředků, lihovin a pohonných hmot.

„S ohledem na rostoucí ceny ropy bychom v dalších měsících měli vidět mírné zdražování. Nadále však čekáme, že až do září zůstane míra inflace pod jedním procentem," uvedl i hlavní analytik Raiffeisenbank Michal Brožka. Dosažení dvouprocentního inflačního cíle čeká v prvním čtvrtletí příštího roku. Analytik společnosti Akcenta Miroslav Novák upozornil, že velmi nízká inflace není jen českou specialitou, ale má celoevropský rozměr. „Růst spotřebitelských cen v eurozóně byl v březnu záporný a s deflací již přes rok a půl neúspěšně bojuje Polsko," uvedl. I podle něj se inflace v ČR dostane nad jedno procento nejdříve ve druhé polovině roku.

Předákem lékařských odborů se znovu stal Engel, zvolil ho sněm

Staronovým šéfem vlivných lékařských odborů se stal Martin Engel. Neměl protikandidáta. V předsednictvu Lékařského odborového klubu – Svazu českých lékařů (LOK-SČL) zůstává dál i prezident lékařské komory Milan Kubek. Do vedení je na svém sněmu v Praze znovu zvolili odboráři. Dorazilo 85 delegátů. LOK-SČL má přes 4 200 členů, což představuje téměř třetinu nemocničních lékařů.

Odbory mimo jiné upozorňují, že nemocnice zajišťují péči jen díky přesčasům lékařů a že není splněn závazek vlády o trojnásobku platů lékařů proti průměru v zemi.

VĚDA

Vědci z Brna zjistili škodlivost slučování nádorových buněk, vrací rakovinu

Vědci z Masarykovy univerzity v Brně zjistili, že slučování nádorových buněk v lidském těle je škodlivé, a nikoli prospěšné, jak se dosud domnívali. Pohlcením jedné buňky druhou vznikají nádorové buňky, které nezničí ani ta nejagresivnější forma léčby, uvedl v tiskové zprávě vedoucí výzkumného týmu Michal Masařík. Navíc se kvůli tomu může vracet rakovina. Nový poznatek může podle Masaříka přispět k vývoji nové léčby. Vědci se dosud domnívali, že je vstupování jedné nádorové buňky do druhé projevem kanibalismu, při kterém pohlcovaná buňka umírá. Chybně proto předpokládali, že je takový proces pro organismus nemocného člověka prospěšný, protože se jím nádorové buňky vzájemně redukuje.

Nový poznatek však přinesl opak. Při pohlcování totiž aktivnější nádorová buňka vstoupí do té druhé, čímž vzniká taková nádorová buňka, která využívá vlastnosti a schopnosti obou svých částí a je natolik zákeřná, že dokáže odolávat všem dosud známým možnostem léčby

rakoviny. Buňky mají schopnost metastázovat, tedy odpojit se od nádoru a přemístit se do jiné části těla, kde mohou „přespávat nebo se schovat“ do další buňky a čekat, až pro ně budou podmínky v těle příhodnější. Brněnští vědci mají v plánu zkoumat, zda jsou nádorové buňky schopné podobné spolupráce i s buňkami imunitního systému.

Chronickou žloutenku C má v ČR podle studie přes 80 000 lidí

Přes 80 000 Čechů a Češek má chronickou žloutenku C. Je to zhruba osmkrát víc, než uváděly dosavadní statistiky. Vyšší počty ukázala nová studie Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany. Loni v ní byly vyšetřeny v Hradci Králové, Brně a Českých Budějovicích 3 000 lidí od 18 do 90 let. Novinářům to řekl autor studie profesor Roman Chlábek. Varující podle něj je, že řada lidí o své naze neví. Žloutenka dlouho nemá žádné příznaky, může ale nevratně poškodit játra. Nadějí na úplné uzdravení je nová léčba. Nejnovější metodou léčby žloutenky typu C

jsou speciální tablety, které zbaví organismus viru rychleji a šetrněji než dosavadní léčba.

Čeští lékaři úspěšně transplantují ledviny již půlstoletí

Transplantace ledviny dnes patří k nejrozšířenějším a také nejúspěšnějším operacím svého druhu, náhradní orgán v průměru funguje u příjemce více než deset let. Ve světě se první úspěšné pokusy objevily v polovině padesátých let a ani českoslovenští chirurgové nezůstali pozadu. Operaci poprvé zvládli v roce 1961, pacientka ale po dvou týdnech zemřela. První úspěšnou transplantaci ledviny provedli tuzemští lékaři před padesáti lety, 21. března 1966.

Do lékáren míří první české konopí pro léčebné použití

Do lékáren míří první české konopí pro léčebné použití. Smluvní lékárny mohou již konopí začít odebírat ze skladu. Jde o konopí *Cannabis sativa L.* s obsahem THC 19 % a CBD méně než jedno procento. Celkem má český pěstitel dodat podle smlouvy 40 kilogramů konopí, další dodávka se očekává na přelomu dubna a května.

Čeští vynálezci loni získali nejvíce patentů za 20 let

Úřad průmyslového vlastnictví (ÚPV) loni udělil 749 patentů a zapsal 1 356 užitečných vzorů. Zájem vzrostl zejména ze strany českých vynálezců, kteří loni získali nejvíce patentů za dvacet let, celkem 576. Češi stojí o ochranu inovací především v oborech měření a optika, organická chemie, doprava a skladování. Úřad to uvedl v tiskové zprávě. „Ještě daleko důležitější ale je, že stoupá i počet přihlášek, které míří z ČR do zahraničí. Mnoho práce ale zbývá, abychom se naučili technické inovace nabídnout a prodat do světa,“ dodal předseda ÚPV Josef Kratochvíl.

Stomatolog: Dentální onemocnění trápí 90 procent Čechů

Dentálním onemocněním trpí během života 90 % Čechů a Čechů, zubní kaz má polovina pětiletých a téměř 70 % dvanáctiletých dětí. Nedostatečná zubní hygiena také přispívá ke vzniku infarktu a zhoršuje průběh cukrovky či rakoviny, řekl prezident České stomatologické komory Pavel Chrz. Na důležitost péče o chrup upozornily akce spojené se Světovým dnem ústního zdraví, který byl 20. března. Zdravotní pojišťovny hradí prevenci dvakrát do roka, některé přispívají i na dentální hygienu.

V Čelákovcích otevřeli špičkové pracoviště pro léčbu světlem

V Čelákovcích nedaleko Prahy bylo otevřeno špičkové středisko aplikovaného výzkumu, které vyvíjí léčebné pomůcky využívající technologii tištěného studeného světla, takzvanou elektroluminiscenci. Centrum cílí především na léčbu diabetické retinopatie. Centrum vzniklo kombinací finanční podpory agentury CzechInvest, která poskytla z evropských zdrojů 6,6 miliónu korun, a soukromých in-

vestorů. Novinářům to řekl technický ředitel technologického centra Photothera Labs Pavel Beneš.

Nejnovějším produktem vědců je světelná maska Noc-tura400, která zastavuje vývoj diabetické retinopatie. Ta bez patřičné léčby často končí slepotou. Dvanáctidenní terapie přijde pacienta na 10 000 korun. Částečně ji platí Nadační fond Dar zraku, ze zdravotního pojištění kúra zatím hrazena není.

Americká Mayo Clinic chce dál spolupracovat s brněnskou nemocnicí

Lékařská a vědecká spolupráce mezi slavnou americkou nemocnicí Mayo Clinic a Mezinárodním centrem klinického výzkumu při Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně by měla pokračovat nejméně do roku 2020. Počítá s tím memorandum, které ve městě St. Paul v americké Minnesotě podepsali zástupci obou organizací. Podpisu memoranda byl přítomen i český premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD), který chce, aby vláda centrum i nadále podporovala ze státního rozpočtu. Spolupráce umožnila 130 návštěv a stáží českých doktorů a vědců na Mayo Clinic a šedesát návštěv amerických expertů v Česku spojených s přednáškami.

ČVUT po 17 letech vývoje představilo ultralehký proudový letoun

Strojaři z Ústavu letadlové techniky Českého vysokého učení technického (ČVUT) v Plané u Českých Budějovic poprvé převedli ultralehký proudový letoun UL 39 Albi. Stroj vážící zhruba 320 kilogramů je podle tvůrců světovým unikátem, který vznikl sedmáct let. Tvůrci věří, že může nalézt i armádní využití, například by mohl zlevnit výcvik bojových pilotů. Navíc jeho tepelnou stopu nezachytí radar, řekla Marta Špačková, mediální zástupkyně Fakulty strojní ČVUT, pod kterou Ústav letadlové techniky spadá. Letoun je 7,2 metrů dlouhý, podobné je i jeho rozpětí křidel. Stroj zatím není dostatečně letově prověřený, ale podle svých tvůrců by měl dosáhnout rychlosti až 200 km za hodinu. Nyní ho čeká série zkoušek.

Nová studentská formule z VUT Brno je znovu lehčí a rychlejší

Na historicky nejnižší hmotnost se podařilo upravit nejnovější model studentské závodní formule, která nese název Dragon 6. Pomohly k tomu desítky konstrukčních změn a monopost tak váží pouze 173 kilogramů. Díky tomu má i vyšší zrychlení, z nuly na stovku se zvládne rozjet rychleji než za 3,6 vteřiny, uvedl při slavnostním odhalení konstruktér Gabriel Stariak z týmu TU Brno Racing, který pracuje při Vysokém učení technickém Brno. Proti předchozímu modelu je současný lehčí o 25 kilogramů. „Někde už nestačí výroba pomocí konvenčního obrábění, takže jsme použili 3D tisk z kovových a plastových materiálů,“ popsal výrobu vedoucí týmu Tomáš Kolečář.

Studenti vůz vyrábějí nejen jako nositele technologických novinek, ale i jako regulérní závodní vůz. Řidičem může být zase pouze student univerzity, která tým zaštiťuje. „Začátkem roku jsme proto dělali na VUT nábor. Po pohovorech, testování na motokárách a simulátoru zbylo pět kandidátů,“ uvedl Kolečář. Formule pojedje na

neoficiálním německém závodě ZF Kemp ve Friedrichshafenu. Poté tým odcestuje na závody v Itálii, kde bude obhajovat loňské druhé místo. Nejprestižnější klání sezóny bude na německém Hockenheimringu.

V Olomouci otevřeli špičkové výukové centrum pro mediky

V Olomouci se otevřelo výukové tréninkové centrum určené studentům lékařské fakulty. Pracoviště, kde se budou moci studenti naučit základní návyky, získají základní zkušenosti a praxi, stálo deset miliónů korun, uvedl děkan Lékařské fakulty Univerzity Palackého Milan Kolář. Centrum Aesculap Akademie zahrnuje mimo jiné simulátory, které dokážou simulovat operační výkony z praxe. Centrum je určeno také pro postgraduální vzdělávání zdravotníků. Podle přednosta I. chirurgické kliniky lékařské fakulty Čestmíra Neorala se zde budou moci studenti medicíny přiblížit více praxi, vyzkoušet si budou moci také výkony,

ke kterým se při asistenci na operačním sále nedostanou. Poukázal i na to, že zprostředkovat praxi studentům není v dnešní době snadné. „Máme tady také studenty z exotických krajín, pacienti je vnímají jinak a stále více z nich odmítá jejich ošetřování.“

Univerzita Karlova pořádala v Karolinu Den celoživotního vzdělávání

V Karolinu se konal Den celoživotního vzdělávání, který pořádala Univerzita Karlova v Praze. Zástupci všech fakult na něm představili desítky profesních, zájmových nebo e-learningových programů určených zájemcům všech věkových kategorií. Součástí programu byly takzvané zlaté promoce, při nichž si ceremoniál po padesáti letech zapakovali absolventi z roku 1966. Podstatná část programu byla věnována nabídce Univerzity třetího věku. Tyto tradiční kurzy pro seniory nejstarší česká univerzita pořádá třicet let.

VZPOMÍNKA

Antonín Mrkos (27. 1. 1918 – 29. 5. 1996)

Anton Mrkos byl český astronom, geofyzik a polární badatel. Působil jako docent na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích a Matematicko-fyzikální fakultě UK v Praze, především však pracoval na hvězdárnách ve Vysokých Tatrách a na jihočeské Kleti. Zabýval se přednostně studiem a měřením malých těles sluneční soustavy, planetek a komet (objevil třináct komet a téměř 580 planetek). Účastnil se sovětských expedic do Antarktidy (1957-1959 a 1961-1963), kde pracoval na kontinentálních stanicích Novolazarevskaja, Mirnyj a Vostok a absolvoval několik výprav do antarktického vnitrozemí.

Jaroslav Skála (25. 5. 1916 – 26. 11. 2007)

Doc. MUDr. Jaroslav Skála, původní profesí psychiatr, se zaměřil na léčení lidí závislých na alkoholu. Skála v únoru 1948 založil spolu se svými pacienty dodnes existující Klub usilujících o střízlivost (KLUS) a v září téhož roku vzniklo v těsném sousedství kostela sv. Apolináře v Praze protialkoholní oddělení psychiatrické kliniky. „Alkohololog“, jak se sám nazýval, prosadil v roce 1951 zřízení první záchytné stanice na světě v pražské nemocnici U Apolináře. Jejím prvním klientem byl ruský voják. Nyní je v hlavním městě jediná záchytka na Bulovce. Díky záchytným stanicím mohou zdravotníci včas rozpoznat poškození, které pacientovi alkohol způsobil. Tato myšlenka našla ve světě odezvu a podobná zařízení vznikla například v Kanadě a dalších zemích. Skála kladl důraz na dodržování režimu, závislost považoval za kombinaci nedisciplinovanosti a duševní poruchy. Jeho tvrdé metody byly proslulé a dokonce se staly součástí lidové tvořivosti – traduje se například vtip, v němž jeden alkoholik říká druhému: „Nemůžu jezdit na výlety do přírody. Jak vidím skálu, zvracím...“

Význam Skály pro obor dokládá i vznik Ceny Jaroslava Skály, která se uděluje za autorské práce na téma prevence a léčba závislosti.

Mendelovy zákony

Před 150 lety, v roce 1866, formuloval moravský mnich, přírodovědec a učenec Gregor Johann Mendel (20. 7. 1822, Hynčice, Morava – 6. 1. 1884, Brno) základní zákony dědičnosti na základě analýz genetického křížení mezi vyšlechtěnými kmeny (poskytujícími potomstvo se stejnými znaky jako mají rodiče) hrachu setého (*Pisum sativum*), lišícími se v určitém dobře definovaném znaku, jako je například tvar semen (kulatá, nebo hranatá), barva semen (žlutá, nebo zelená) nebo barva květů (fialová, nebo bílá).

Mendelův přínos pro biologii byl rozpoznán až po jeho smrti, začátkem 20. století Hugo de Vriesem, Carlem Corrensem a Erichem von Tschermakem a především Williamem Batesonem, který nechal přeložit Mendelovu práci do angličtiny. Nešlo jen o to, že položil základy oboru genetiky a definoval principy nyní známé jako Mendelovy zákony dědičnosti, ale jako jeden z prvních použil ve své práci biostatistické metody.

G. J. Mendel, zakladatel genetiky a objevitel základních zákonů dědičnosti

Vědci z univerzit zkoumají prameny v česko-německém příhraničí

Vědci tří univerzit z Česka a Německa zkoumají vodní zdroje v česko-německém příhraničí. Desítky pramenů a studánek v oblasti mezi Libercem a německou Žitavou chtějí zmapovat, vytvořit katalog s podrobným popisem a návrhy, jak je v budoucnu využít, ale také ochránit. Informoval o tom manažer projektu Jiří Šmída, proděkan Fakulty přírodovědně-humanitní Technické univerzity v Liberci. Projekt je o to aktuálnější, že se tato oblast potýká v posledních letech s úbytkem vody v souvislosti s těžbou uhlí v polském dole Turów těsně u hranic. Hornatá oblast česko-saského příhraničí je podle Šmída velkým množstvím pramenů a studánek typická. Kvůli proměnám osídlení této oblasti se ale mnohé informace a poznatky ztratily nebo se dochovaly jen ve zlomcích. Vědci by proto uvítali pomoc veřejnosti, těch, kdo o pramenech a starých studánkách v příhraničí vědí.

Vědci a ekologové žádají, aby rada vlády odepsala zásoby hnědého uhlí

Zcela odepsat zásoby hnědého uhlí v severočeských lokalitách, kde těžaři neusilují o těžbu, tedy zejména v lomu Bílina na Ústecku, opět žádají vědci, lékaři a ekologové. V otevřeném dopise se obrátili na premiéra Bohuslava Sobotku (ČSSD) a Radu vlády pro udržitelný rozvoj. Chtějí také zrušit tamní chráněná ložisková území a dobývací prostory. Ministr průmyslu Jan Mládek (ČSSD) zásoby uhlí ale odepisovat nechce. Loni v říjnu vláda rozhodla, že neprolomí limity těžby na lomu ČSA a těžít se nemůže blíže než půl kilometru od domů, které sousedí s Bílinou. Vědci a ekologové přesto už tehdy kritizovali to, že vláda sice ochránila domovy lidí, ale porušila po čtyřicetiletém kompromisu mezi těžbou a zdravím lidí. Týká se to všech těžebních lokalit s výjimkou ČSA, tedy Tušimic, Bíliny a Vršan, které leží mezi Mostem a Chomutovem. Nyní v dopise požadují, aby byly zásoby uhlí pod zastavěným územím obcí v lokalitě ČSA a pod jejich ochrannými pilíři úplně převedeny do nebilančních zásob, tedy do strategické rezervy. To by podle nich zabránilo nynější těžbě, ale nevylučovalo by ji v případě hluboké energetické krize. To se může změnit do jednoho roku v horním a geologickém zákoně, tvrdí. Případné prolomení limitů v lokalitě ČSA by mimo jiné znamenalo zbourání části obce Horní Jiřetín.

Rakousko se chce kvůli povolení pro Dukovany obrátit na EK

Rakousko se chce kvůli novému povolení pro provoz prvního bloku jaderné elektrárny Dukovany obrátit na Evropskou komisi. V rozhovoru poskytnutém agentuře APA to řekl ministr životního prostředí Andrä Rupprechter. Vídeň chce komisi požádat o přeshraniční posouzení dopadů na životní prostředí. Rozhodnutí českého Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB) o prodlouže-

ní povolení pro první blok jaderné elektrárny Dukovany na dobu neurčitou bylo pro Rupprechtera „velkým zklamáním“. Podle něj předpokladem k prodloužení povolení bylo to, aby byl proveden přeshraniční proces EIA, tedy posouzení vlivu elektrárny na životní prostředí.

ČHMÚ v Praze Komořanech přivítal asi 500 zájemců

Asi 500 lidí využilo možnost prohlédnout si v rámci dne otevřených dveří pracoviště Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) v Praze Komořanech, zájemce o práci meteorologů uvítaly i další pobočky ČHMÚ po celé republice. ČTK to řekl mluvčí ústavu Petr Dvořák. Mezi návštěvníky podle něj převládaly rodiny s dětmi. Největší zájem měli malí návštěvníci o zvířátka, jako jsou larvy, broučci nebo mušličky, pomocí kterých meteorologové zjišťují čistotu vod. Odnést si pak mohli třeba omalovánky s meteorologickou tematikou. „Dospělé pak zajímala například problematika znečištění ovzduší nebo sucho,“ uvedl mluvčí.

Vědci objevili způsob, jak hubit mandelinku bez chemie

Českobudějovičtí entomologové z Biologického centra Akademie věd ČR chtějí hubit mandelinku bramborovou mikroskopickými houbami a parazity. Tato varianta má nahradit toxické látky v insekticidech, které se na likvidaci škůdce používají nejčastěji. Hubení mandelinky pomocí hub a parazitů je podle vědců mnohem ekologičtější. Navíc hmyz si dokáže časem vypěstovat proti toxickým látkám v insekticidech odolnost.

Vodňanská fakulta vyšlechtila nové plemeno kapra

Fakulta rybářství a ochrany vod (FROV) Jihočeské univerzity vyšlechtila nové plemeno kapra s názvem amurský lysec, které je odolnější vůči nemocem. Na vývoji pracovali vědci více než sedmnáct let. Amurský lysec je podle nich odolnější především vůči koi herpesviru (KHV), který působí úhyn kaprů. Nové plemeno, na jehož šlechtění spolupracovala FROV z Vodňan na Strakonicku s jihomoravským Rybníkářstvím Pohořelice, zamíří i do prodeje.

V ČR žije asi 80 rysů, v Pošumaví zachytily fotopasti rysí říjji

Na území České republiky žije nyní asi 80 rysů. Nejvíce jich je na Šumavě a v Pošumaví, kde nedávno fotopasti zaznamenaly rysí říjji. Záběry podle ochránářů svědčí o tom, že některá krajina ČR poskytuje rysům vhodné podmínky pro trvalý život. Fotopasti dokázaly letos na počátku roku výskyt rysa také v Jizerských horách a zoologové evidují výskyt této kočkovité šelmy i v turisticky rušných Krkonoších. Uplynulá zimní sezóna také potvrdila výskyt rysa v oblasti Nízkého Jeseníku.

Další důkaz o vlčí smečce žijící v Podbezdězí je na světě. Hnutí Duha zveřejnilo video pořízené členkou vlčích hlídek, které dokumentuje mimořádné setkání člověka s touto šelmou. Protože bylo bezvětrí, vlci ji necítili. Jen díky tomu se přiblížili na osm metrů od ní. Jeden z vlků si jí pak všiml a odběhl, aby se za okamžik zase vrátil. „Zvědavě mě pozoroval, legračně kroutil hlavou, jak se nejspíš snažil lépe identifikovat, co to tam divného leží na zemi. Nakonec pomalu odešel směrem za ostatními vlky,“ vyprávěla. Záznam dokazuje, že vlci se naučili žít v krajině obývané člověkem a nepovažují ho za svého nepřítele.

Vlčí hlídky v Beskydech narazily na stopy 15 rysů a tří vlků

Vlčí hlídky, které během února mapovaly výskyt velkých šelem v Beskydech, narazily na stopy celkem patnácti rysů a tří vlků. V Javorníkách podle výsledků mapování žije i medvěd. Potvrzují to tři na sobě nezávislá pozorování. Dvaatřicáté mapování rysů, vlků a medvědů v Beskydech potvrdilo, že počty těchto vzácných zvířat v posledních letech stagnují. Podle hrubého odhadu se v Moravskoslezských Beskydech a Javorníkách pohybuje minimálně deset dospělých rysů, pět dospívajících mláďat a tři vlci.

V Milovicích se narodilo první letošní hříbě divokých koní a první mládě pratura

Divokým koním dovezeným z Británie do bývalého vojenského prostoru v Milovicích se narodilo letošní první hříbě. Poprvé se stádo rozrostlo loni v říjnu, kdy po několika staletích přišlo na svět první hříbě divokých koní v české přírodě. Úkolem zvířat je spásat agresivní travu a přispět k záchraně ohrožených motýlů a mizejících stepních společenstev.

V Přírodní rezervaci Milovice se také narodilo první mládě pratura. Vzhledem k tomu, že u zpětně šlechtěných praturů šlo o první porod v České republice, sledovali ho po celou dobu zástupci chovatelského dohledu, kteří rodící samici objevili. Zatímco u divokých koní je rození mláďat bez asistence člověka prověřeno tisíciletým vývojem, praturů byli v přírodě vyhubeni v 17. století a vědci je zpětně šlechtí od roku 2008. V Milovicích pobývají zvířata druhé a třetí generace, proces zpětného šlechtění potrvá přibližně padesát let. Stádo zpětně šlechtěných praturů v Milovicích je první ve střední a východní Evropě.

Výročí založení dvorské ZOO připomene emise známek se zvířaty

Emise známek připomene letošní 70. výročí založení zoologické zahrady ve Dvoře Králové nad Labem na Trutnovsku. Znamky zachycují 25 druhů zvířat chovaných v ZOO. Prodej známek začne u příležitosti zahájení oslav výročí v květnu. Autorkou návrhu známek je Jitka Mašinová, která pro ZOO zpracovala například i malby zvířat pro jmenovky u expozic či obrázky do průvodce. ZOO ve Dvoře Králové, která byla otevřena v roce 1946, je velmi úspěšná například v chovu žiraf, zeber a nosorožců. Loni v areálu začalo fungovat lví safari, kde lidé v automobilech projíždějí vrběhem mezi volně se pohybujícími šelmami.

V průběhu sezóny zahrada chystá otevření několika dalších atrakcí. Mezi hlavními bude návrat hrochů do ZOO

a otevření kopie západoafrického městečka Tiébélé. Chystá se i nová expozice nosorožců.

Dvorská ZOO získala také samce medojeda kapského, chovatelé chtějí co nejdříve získat také samici a pokusit se o odchov mláďat této šelmy. Dvorská ZOO je druhou zahradou v České republice a pátou v Evropě, která medojedy chová. Sameček Oketz se narodil v roce 2004 v pražské ZOO a do roku 2015 žil v Izraeli.

Do Česka dorazily vlaštovky

Do Česka dorazily první vlaštovky, považované za posly jara. Členové České společnosti ornitologické (ČSO) je pozorovali na více než deseti místech. Kromě vlaštovek už přiletěli z teplých zimovišť například špačci, čejky, skřivani, drozdi, holubi hřivnáči, budníčci menší, rehci i první čápi.

V pražské ZOO se bude vyrábět papír ze sloního trusu

V pražské zoologické zahradě se bude vyrábět papír ze sloního trusu. Ruční papír z této netradiční suroviny si budou moci vyrobit samotní návštěvníci. Sloní trus může být surovinou pro výrobu papíru vzhledem k poměrně nedokonalému trávení těchto zvířat, které způsobuje, že značná část pozřené vlákniny zůstává nestrávena. V domovině asijských slonů je možnost využití sloního trusu pro výrobu papíru dobře známa. Například na Srí Lance jsou podobné výroby jako ta pražská turistickou atrakcí.

ZOO bude na výrobě spolupracovat s výrobnou ručního papíru ve Velkých Losinách na Šumpersku. Tam se budou z připravené směsi připravovat granule papíroviny pro další zpracování přímo v ZOO. Před tím se sloní trus smíchá s vodou ve stavební míchačce a několikahodinovým vařením a následným scezením se získá potřebná vláknina. Dezinfikovaná směs pak v barelech poputuje do Velkých Losin.

Pstruzi se vrací do potoků v Jizerských horách

Deset tisíc kusů plůdku pstruha obecného potočního vysadili zástupci Lesů ČR a Správy CHKO Jizerské hory na dvou přítocích řek Smědé v Bílém Potoce pod Smrkem a Jeřice u Mníšku. Už devátým rokem tak společně rozšířili populaci pstruha. Generační ryby z líhně Českého rybářského svazu odlovili rybáři u Frýdlantu v povodí Smědé. Během 18. března vysazovaly plůdek dvě skupiny tvořené zástupci Lesů ČR, Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory a frýdlantského Českého rybářského svazu. Vytipované úseky nepatří mezi vyhlášené rybářské revíry. Obdobná akce přijde na deset tisíc korun. Částku hradily Lesy ČR z vlastního dotačního Programu 2020.

Lední medvěd v brněnské ZOO se jmenuje Noria, rozhodla Šafářová

Mládě ledních medvědů z brněnské ZOO dostalo jméno Noria. Vybrala ho tenistka Lucie Šafářová, která se stala kmotrou medvíděte. Lidé zaslali do ZOO přes tisíce návrhů, jak pojmenovat samičku narozenou v listopadu loňského roku. Rodačka z Brna Šafářová volila asi ze dvacítky finálových jmen. Podle ní se ke jménu váže příběh o glo-

bálním oteplování, který s ledními medvědy úzce souvisí. „Noria je hlavní hrdinka knížky *Strážkyně pramene* od finské autorky jménem Emmi Itäranta. Její svět podlehl zkáze globálního oteplování,“ nastínila příběh mluvčí ZOO Monika Brindzáková.

Další nosorožec ze Dvora Králové zamíří do Tanzanie

Do Tanzanie bude přesunut další nosorožec černý ze ZOO Dvůr Králové. Samička Eliška by měla do národního parku Mkomazi odletět na konci června. Eliška doplní samici Deborah a samce Jamieho a Jabua, kteří stejnou cestu absolvovali v roce 2009. Budou tak zkompletovány dva páry. Eliška se narodila v září 2012 a čekalo se, až bude dostatečně stará na to, aby náročný přesun zvládla.

ZOO v Hluboké nad Vltavou může zachraňovat zvířata v inkubátoru

Jihočeská zoologická zahrada v Hluboké nad Vltavou na Českobudějovicku může nově využívat inkubátor. Je určen především k rekonvalescenci handicapovaných a podchlazených živočichů. Jde o inkubátor pro děti, který ZOO dostala od výrobce těchto přístrojů.

V Kutné Hoře vznikla pobočka mezinárodního centra ochrany zubrů

Českou pobočku pro ochranu a chov zubrů otevřela v Kutné Hoře mezinárodní ochranná organizace European Bison Conservation Center (Centrum ochrany zubra evropského). Kancelář bude mít celostátní působnost a bude zajišťovat každoroční sčítání zubrů v Česku, akreditovat nová chovná zařízení, koordinovat dovoz a vývoz zubrů i výměnu mezi tuzemskými chovy. Mezinárodní centrum oficiálně koordinuje veškeré chovy a plemennou knihu zubra evropského. Zubři patří k nejhroženějším druhům zvířat v Evropě, na světě jich žije přes 5 500 a pocházejí z malého počtu zakladatelů.

Nově narozené slůně mohli poprvé vidět návštěvníci ZOO Praha

Sloního samečka, který přišel na svět 5. dubna, mohli již třetí den po porodu vidět návštěvníci pražské zoologické zahrady. Slůně se také seznámilo s dalšími dvěma členkami stáda, Donnou a Sitou. Asi největším živlem při seznamování

byla Sita, tříleté a tunové slůně. Zkoušela mládě provokovat a naznačila i nějaký výpad jeho směrem. „V těchto situacích velmi hezky zafungovaly Tamara s Janitou, které udělaly takový dvojblok, slůně obklopily a Sita zabránila dělat nějaké nepřístojnosti,“ doplnil kurátor. Trochu nemotorné slůně se na nejistých nohách batolilo poblíž své matky Janity. Novorozený sameček se zapsal do historie pražské ZOO jako první slůně, které se v ní nejen narodilo, ale bylo i počato. Každým dnem je aktivnější a dobře prospívá, uvedl v tiskové zprávě kurátor savců Pavel Brandl. Slůně se okamžitě stalo lákadlem pro návštěvníky pražské ZOO.

Další radostnou zprávou z pražské ZOO je narození prvního mláděte gorilí samice Shindy

Čtyřadvacetiletá samice Shinda, jedna z dlouholetých partnerek samce Richarda a jeho největší opora, totiž neočekávaně porodila své první mládě, aniž by chovatelé věděli, že je březí. Roky to vypadalo, že samice Shinda není schopna donosit mládě a není schopna se stát matkou.

„Je ve skupině největší tloušťka, oproti těm ostatním samicím má 15 až 20 kilo navíc. Například na snímcích z loňského roku, z června, tak měla větší břicho, než má teď,“ říkají chovatelé. „Mohli jsme také podle náládovosti vydedukovat, že je březí, a proto se straní ostatních samic. My jsme to ale přisuzovali tomu, že ztrácí hierarchii, roky byla mezi samicemi pražské gorilí rodiny jasnou jedničkou Shinda. Ona byla ta, co zaskakovala i za stříbrohřbetého samce Richarda v momentech, kdy se stáhl do pozadí, zatímco by měl řešit nějaký problém týkající se jeho rodiny. Po tom porodu se to okamžitě změnilo. Při krmení chodí Shinda už před holky, rozplácne se tam jak královna. Myslíme si, že tu svou pozici předtím ztratila, že Richard dopustil, aby ji ztratila proto, že neměla mláďata. Na gorilách je mimika vidět jako na lidech. Vidíme, kdy jsou rozzlobené, kdy nám vyhrožují, nebo naopak kdy jsou šťastné. Hned třetí den po porodu Shinda hodila mládě na záda a chodila s ním po expozici, pyšně ho ukazovala, což u goril většinou nebývá běžné, že si hned dávají mláďata na záda, to až později, když už mají něco za sebou. Samec Richard to zkontroloval na začátku, Shinda mu ho šla několikrát ukázat a on před ní spíše utíkal, vypadalo to, že se k mláděti moc nehlásí, ale to je u samců, a zejména u Richarda, celkem běžné. Pak si ale mládě prohlédl a zkontroloval, že vypadá v pořádku. Podle zkušeností se bude o mládě starat celá lido-opičí rodina.“

V protivínské ZOO mají vajíčka ohroženého krokodýla siamského

Kriticky ohrožený krokodýl siamský letos v protivínské zoologické zahradě nakladl vajíčka. Počet těchto krokodýlů ve volné přírodě se odhaduje na 400 až 1 000 exemplářů. Vajíčka si mohou návštěvníci prohlédnout přímo v inkubátoru. V protivínské ZOO momentálně žije okolo 150 zvířat. Důležitou součástí je právě program zaměřený na chov a rozmnožování kriticky ohrožených druhů krokodýlů. Od minulého roku tu funguje nový projekt na záchranu krokodýlů siamských. Pět exemplářů nyní žije v jihlavské ZOO, jeden je v ZOO Bojnice na Slovensku a dva ve Wild Parku Velká Lomnica taktéž na Slovensku.

PŘEDSTAVUJEME

ČD Cargo vybaví stovky lokomotiv evropským zabezpečovačem

Nákladní železniční dopravce ČD Cargo vybaví do roku 2020 zhruba polovinu svých lokomotiv jednotným evropským zabezpečovacím zařízením ETCS. Celkem čtyři zakázky na vybavení 345 lokomotiv mobilními jednotkami odhadla společnost na 3,7 miliardy korun. Jednotné evropské zabezpečovací zařízení má do budoucna umožnit průjezd vlaků Evropou s jediným zabezpečovačem. Systém umožňuje například včasné zastavení vlaků před návěstí stůj i bez zásahu strojvedoucího, umí také snížit rychlost vlaku před jízdou do odbočky nebo před snížením traťové rychlosti například před obloukem o malém poloměru, uvedly ČD.

Praha převede DPP 6,9 miliónu Kč na odstraňování bariér v MHD

Praha převede Dopravnímu podniku 6,9 miliónu korun na odstraňování bariér v MHD. Přidělení peněz schválili pražští zastupitelé. Peníze by měly jít na odstranění bariér ve stanicích metra nebo instalaci akustických májčků pro nevidomé ve stanicích. V rámci odstraňování bariér v MHD naposledy dopravní podnik zprovoznil výtah do stanice metra Můstek. Podle městské koncepce by měla být pražská MHD zcela bezbariérová do roku 2025.

Výstavbu dálnice D3 může zpozdít nový posudek EIA

Výstavba dálnice D3 od Českých Budějovic k rakouským hranicím se může zpozdít. Stavba nemá posudek vlivu na životní prostředí (EIA) podle aktuální novely. Dálnice D3 od Českých Budějovic k rakouským hranicím měla být hotova v roce 2021. Kdyby musel vzniknout nový posudek na stavbu, zpozdí to celý projekt podle odhadů minimálně o jeden až dva roky. Novinářům to řekl hejtman Jihočeského kraje Jiří Zimola (ČSSD) po mimořádném jednání Spolku pro výstavbu dálnice D3 a rychlostní komunika-

ce R4. Problém s uznáním posudků EIA má v ČR zhruba sto staveb za více než sto miliard korun.

Autobusy Student Agency – značka končí

Autobusy Student Agency a RegioJetu, které patří podnikateli Radimu Jančurovi, loni využilo na českých a slovenských vnitrostátních a na mezinárodních linkách 7,25 miliónu cestujících, což je nárůst proti předchozímu roku o 12,4 procenta. Nejrychleji rostly mezinárodní linky, a to o více než 16 procent. České vnitrostátní linky rostly o tři procenta.

Od 4. dubna začaly všechny žluté autobusy jezdit pod značkou RegioJet. „Cílem je další růst jak v Česku, tak zejména na mezinárodních trzích. Proto se chceme prezentovat jako jednotná středoevropská síť autobusových a vlakových spojů a chceme to dělat pod marketingovou značkou RegioJet, která nám bude zejména na zahraničních trzích silnou oporou,“ uvedl mluvčí Aleš Ondrůj. Síť vlakových a autobusových spojů má mít v budoucnu potenciál přepravit ročně 15 až 20 miliónů lidí.

Autobusy budou sice jezdit pod jednou značkou, budou se pod ní prezentovat navenek, nadále však zůstanou dvě oddělené společnosti Student Agency a RegioJet. Zatímco Student Agency bude zajišťovat české a mezinárodní linky z Česka, firma RegioJet bude nadále zajišťovat železniční dopravu a vnitrostátní autobusovou dopravu na Slovensku včetně linky z Bratislavy do Vídně. Pod značkou Student Agency nadále zůstane například prodej letenek či prodej pracovních a jazykových zahraničních pobytů.

Společnost předpokládá v nejbližší době růst na Slovensku a dalších zahraničních trzích, protože český trh už je velmi satureovaný. Z celkového počtu cestujících svezly loni autobusy na českých vnitrostátních linkách přes 5,5 miliónu lidí. Místo otevírání nových linek se dopravce soustředí spíše na posilování stávajících.

Na Slovensku chystá otevírání nových linek, termíny závisí na rychlosti administrativních záležitostí. Na mezinárodních linkách posiluje nejžádanější destinace, jako je Vídeň, Berlín či Budapešť. Od dubna také začalo na své spoje postupně nasazovat 45 nových autobusů.

Zasláno: Ing. Jiří Zajíček

Nová „Značka Slovensko“

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí (MZVaEZ) na svojej webovej stránke avizuje dlho pripravovanú zmenu značky krajiny. Na rokovani vlády dňa 17. februára 2016 bol schválený brandingový program s názvom „Značka Slovensko: jednotná vizuálna identita štátnej správy, koherencia vládnych politik a potreba systémového riešenia jednotnej prezentácie SR v budúcnosti“. Na základe výsledkov odborných štúdií a niekoľkoročnej celospoločenskej diskusie bol v roku 2009 započatý dlhodobý proces vytvárania komplexnej značky, ktorá bude prezentovať Slovensko v zahraničí. V rámci anonymnej otvorenej súťaže vybrala odborná komisia, ktorá pozostá-

vala z nezávislých expertov a zástupcov štátnej správy, víťazný návrh verejného obstarávania na vytvorenie „značky Slovensko“ a zjednotenie logotypov štátnej správy. Úsilím MZVaEZ je zatraktívnenie Slovenska ako turistickej a investičnej destinácie, podpora vývozu slovenských produktov na zahraničný trh a tlmočenie značky krajiny pomocou kultúry a športu. Ďalším cieľom projektu je jednotná vizuálna identita štátnej správy, zjednotenie vzájomne nesúrodých lôg a prevencia vzniku ďalších nekoordinovaných lôg v budúcnosti. Víťaza súťaže a teda i nový branding predstavil vo štvrtok 28. apríla 2016 o 10:00 v priestoroch MZVaEZ minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák.

Prezident Kiska získal ocenenie „Pečať európskeho lídra“

Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska sa 11. apríla zúčastnil v Mostare v Bosne a Hercegovine na jubilejnom 15. odovzdávaní cien Večernjakov pečať. Andrejovi Kiskovi bolo na tejto slávnosti udelené ocenenie „Pečať európskeho lídra“. Toto ocenenie získal za podporu Slovenskej republiky Bosne a Hercegovine pri vstupe do Európskej únie. Prezident popri svojom príhovore taktiež potvrdil pokračovanie podpory Slovenska integračným ambíciám Bosny a Hercegoviny.

Počas svojej návštevy sa Andrej Kiska stretol aj s členmi Predsedníctva Bosny a Hercegoviny, s chorvátskou prezidentkou Kolindou Kitarovič a s prezidentom Čiernej Hory Filipom Vujanovičom.

Zníženie dlhu potvrdené notifikáciou Eurostatu

Dňa 21. apríla 2016 potvrdil Eurostat zverejnením oficiálnych údajov hospodárení verejných financií všetkých členov Európskej únie medziročné zníženie slovenského dlhu o jeden percentuálny bod. Dlh sa sukcesívne znižoval už od roku 2014 a prognózy predpovedajú zníženie dlhu pod úroveň 50 % už v nasledujúcich rokoch. Pozitívny vplyv na vývoj dlhu mal úspešný výber daní do štátneho rozpočtu, ktorý sa v porovnaní s minulým rokom zlepšil o takmer pol miliardy korún. Napriek tomu, že sa počas vyhodnocovania Eurostat rozhodol neznať príjmy splátok návratnej finančnej výpomoci od spoločnosti Cargo vo výške viac ako 117 mil. eur, môžeme hovoriť o pozitívnych správach, taktiež z toho dôvodu, že hospodárenie verejnej správy a šetrenie výdavkov na obsluhu štátneho dlhu sa zlepšilo o viac ako 34 mil. eur.

E-známky naďalej vykazujú chyby v systéme

1. januára 2016 zaviedlo Ministerstvo dopravy SR systém elektronických diaľničných známok, ktoré slúžia na monitorovanie jazdiacich bez zaplataenia diaľničného poplatku. Napriek tomu, že systém funguje už niekoľko mesiacov, sa ministerstvu doposiaľ nepodarilo vyriešiť problém generovania pokút. Okrem neschopnosti generovať pokuty a zasielať ich adresátom je ďalším nedostatkom chybovosť v zaznamenávaní vozidiel. Systém nielenže nerozlišuje medzi vozidlom, ktoré už poplatok uhradilo a ktoré neuhradilo, ale taktiež nerozlišuje vozidlá, ktoré sú od poplatku oslobodené. Zo zákona vyplýva, že oslobodené vozidlá by mali byť v systéme zaregistrované ako tzv. off balance vozidlá a mali by byť systémom následne identifikované. Ministerstvo dopravy SR v tomto zmysle zvažuje riešiť túto situáciu úpravou legislatívy a považuje túto otázku za „jednu zo svojich manažérskych priorit“. Inštitút pre dopravu a hospodárstvo (IDH) preto žiada spoľahlivé, spravodlivé a hlavne rýchle zabezpečenie ochrany verejného záujmu.

Rokovania slovenskej a rakúskej vlády so spoločnosťou Hyperloop napredujú

Tlačový a informačný odbor Úradu vlády (ÚV) SR informoval dňa 21. apríla 2016 o rokovaní zástupcov slovenskej

a rakúskej vlády s predstaviteľmi spoločnosti Hyperloop v Bratislave. Hyperloop, v ktorej pozadí stojí šéf Elon Musk, zastupoval jej generálny riaditeľ Dirk Ahlborn. Ahlborn počas stretnutia predstavil projekt, ktorý by sprostredkoval prepojenie medzi Bratislavou a Viedňou pomocou technológie Hyperloop, ktorá by bola prvá svojho druhu v Európe. Ide o technológiu tranzitných kapsulí poháňaných slnečnou energiou. Slnečná energia je čerpaná zo slnečných panelov, ktoré sa nachádzajú na povrchu rúr, čím sa dodatočne generuje čistá energia vďaka tomu, že Hyperloop na svoj chod spotrebuje len 10 percent prírodnej energie. Zvyšná energia je k dispozícii na distribúciu externým odberateľom. Prepojenie by pre cestujúcich znamenalo možnosť dopravy medzi dvoma hlavnými mestami už za osem minút. Obe vlády prejavili o projekt záujem, najmä z toho dôvodu, že ponúka riešenie častých dopravných zápch a znečistenia ovzdušia v oboch mestách. Nejde pri tom o nahradenie existujúcich komunikácií (prepojenie letiska na železničné spojenia a infraštruktúry hromadnej dopravy), ale o ich skvalitnené prepojenie a vylepšenie funkčnosti oboch systémov.

Konferencia Ústavu pamäti národa (ÚPN) pri príležitosti 30. výročia od výbuchu jadrovej elektrárne Černobyl'

Dňa 26. apríla 2016 sa v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca v Bratislave uskutočnila rozsiahla konferencia na tému Černobyl' 1986. Prednášajúci prezentovali okrem iného poznatky a reflexie z oblastí hydrometeorológie, biofyziky, radiačnej medicíny, genetiky, biotechnológie rastlín a techniky. Konferencie sa ďalej zúčastnili predstavitelia ukrajinskej diplomacie, Sergej Reznichenko a Oksana Lishchysyn, bývalý šéf korešpondent rakúskej ORF v Moskve, Franz Kössler, predstavitelia Slovenskej nukleárnej spoločnosti, Slovenskej technickej univerzity, Úradu jadrového dozoru SR a poprední českí a slovenskí historici ÚPN a Slovenskej akadémie vied (SAV).

Havária v černobyľskej jadrovej elektrárni, ktorá je vedená ako doposiaľ najväčšia ekologická katastrofa v dejinách ľudstva, sa udiala krátko po polnoci z 25. na 26. apríla 1986. K výbuchu a porušeniu ochrannej zóny došlo v štvrtom reaktore a rádioaktívny mrak z horiaceho bloku sa dvíhal až do výšky jedného kilometra. Príčinou výbuchu bolo zlyhanie ľudského faktora a bezpečnostné nedostatky. Dôsledkom havárie bolo zamorenie celej Európy, 4 500 priamych obetí požiaru a 125 tisíc následkom dopadu rádioaktívneho žiarenia a tri rádioaktívne mraky na území Slovenska, ktoré prešli 30. apríla, 3.-4. mája a 7. mája. Únik presiahol výbuch atómových bômb v Hirošime a Nagasaki takmer stonásobne. Rádioaktívny oblak prvýkrát za

siahol severovýchod Rakúska 29. apríla a počas nasledujúcich dní boli namerané rôzne zvýšené hodnoty rádioaktívnych zložiek priamo úmerné množstvu zrážok v regiónoch. Škodlivé nuklidy sa deponovali najmä na potravinách a predstavovali asi 80 % celkovej kontaminácie, na čo štátne orgány reagovali napríklad zákazom predaja voľného ovocia a zeleniny v prvých týždňoch po nehode. Najviac bola zasiahnutá tráva, ktorá ako krmivo pre dobytok priamo kontaminovala mäso a mlieko, a teda bola taktiež vyňatá z krmivového reťazca.

K jubilejnej konferencii bude vydaná publikácia, ktorá bude obsahovať príspevky účastníkov konferencie. V prípade záujmu kontaktujte Ústav cez mailovú adresu redakcia@upn.gov.sk.

Slovensko láka profesionálov zo zahraničia

Mimovládna organizácia LEAF spustila na svojich webových stránkach (<http://spap.leaf.sk/>) zaujímavú kampaň a názvom Slovak Professionals Abroad Program. Ide o iniciatívu, ktorej cieľom je prilákať Slovákov, ktorí študovali na zahraničných školách, späť na Slovensko. Organizácia pracuje s mnohými firmami, ktoré hľadajú kvalifikovanú pracovnú silu, a sprostredkováva kontakt s uchádzačmi, ktorí majú záujem o návrat na Slovensko. Kandidáti musia splniť štyri kritéria na zaradenie do komunity: musia mať trvalý pobyt na Slovensku, alebo byť v štádiu žiadania o trvalý pobyt na Slovensku, musia mať ukončené denné vysokoškolské štúdium v zahraničí, prípadne môžu byť tesne pred skončením štúdia, ďalej musia byť iniciatívny a pripravený zapojiť sa do projektov a v neposlednom rade musia byť kvalifikovaný na nimi vybrané pozície. Uchádzači sa môžu registrovať elektronicky, priamo na stránke LEAF. Ako inšpiráciu ponúka stránka i mnoho úspešných príkladov spolupráce z pohľadu absolventov programu.

Ceny ministra kultúry Slovenskej republiky za umenie za rok 2015

Na Slovensku každoročne prebieha odovzdávanie cien v oblastiach profesionálneho umenia, ktoré umelci dostanú od ministra kultúry. Tento rok odovzdával ceny aktuálny minister kultúry Marek Maďarič. Slávnostné udeľovanie cien sa uskutočnilo 3. marca 2016 na pôde Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, pričom minister ocenil sedem profesionálnych umelcov či umeleckých skupín Cenou ministra kultúry SR za rok 2015. Toto ocenenie je udeľované buď jednotlivcom, alebo kolektívom za prínos výnimočných umeleckých, tvorivých a interpretačných skutkov za predchádzajúci kalendárny rok, alebo za dlhodobý či celoživotný prínos v umeleckých oblastiach.

V kategórii pôvodnej literatúry a prekladovej tvorby sa stal laureátom za výnimočný prínos v tejto oblasti básnik, prozaik, autor rozhlasových hier a tvorby pre deti a bývalý politický väzeň Rudolf Dobiáš. Ocenenie získal „za súbor poviedok *Príbehy z prítmia* s prihliadnutím na jeho celoživotnú tvorbu, ktorá opisuje osudy obetí komunistického režimu na Slovensku.

Cenu za výnimočný prínos v oblasti divadla a tanca získalo Divadlo Štúdio tanca za významný prínos k rozvoju slovenského tanečného umenia vytvorením zázemia pre vznik množstva nových diel pôvodnej autorskej tvorby,

ktoré mali výrazný vplyv na vývoj súčasného tanca na Slovensku a za úspešnú propagáciu slovenského tanečného umenia v zahraničí.

Minister kultúry SR Marek Maďarič odovzdal cenu aj umeleckému súboru Moyzesovo kvarteto za výnimočný prínos v oblasti hudby, konkrétne za mimoriadny prínos v oblasti komornej hry na Slovensku počas štyridsaťročnej aktívnej umeleckej činnosti telesa, sústavnú propagáciu slovenskej tvorby, vysokú interpretačnú úroveň a reprezentáciu slovenskej kultúry v zahraničí.

V oblasti výtvarného umenia a architektúry bola cena udelená zberateľovi, mecenášovi a propagátorovi umenia Gerardovi Meulensteinovi za vznik a dlhoročnú podporu múzea Danubiana, tvorivú angažovanosť pri vízii a realizácii jeho architektonickej stavby, jedinečný príklad skutočného európanstva a za propagáciu slovenského umenia doma a v zahraničí.

Laureátom ceny za výnimočný prínos v oblasti audiovizie sa stal producent a režisér Ivan Ostrochovský za hrany debut *Koza* a za mimoriadny a inovatívny prínos v oblasti filmovej tvorby, originálne filmové spracovanie rôznych tém zo života na Slovensku a ich úspešnú prezentáciu v zahraničí.

Cenou za šírenie dobrého mena slovenského umenia v zahraničí bol ocenený akademický sochár, dizajnér a vysokoškolský pedagóg Štefan Klein za významný prínos v oblasti dizajnu dopravných prostriedkov a zariadení, najmä za návrh a vývoj „ljetajúceho auta“, ktorým zaznamenal celosvetový úspech.

Ocenenie za celoživotný prínos v oblasti umenia získala dramaturgička a scenáristka Jana Liptáková.

Za rok 2015 prijalo ministerstvo kultúry 65 návrhov na udelenie cien. Všetky návrhy posudzovala hodnotiaca komisia, ktorá má postavenie poradného orgánu pre ministra kultúry. Predsedom tejto komisie bol Martin Šmatlák a jej členmi boli Roman Brat, Lubomír Feldek, Matúš Jakabčič, Peter Jaroš, Zuzana Komárová, Jozef Lupták, Šárka Ondrišová, Peter Mikuláš, Marián Pauer, Milan Rašla, Svetozár Sprušanský a Stanislav Stankóci.

Týždeň slovenského filmu a ceny Slnko v sieti 2016

V dňoch od 11.-17. apríla 2016 sa v Kine Lumière v Bratislave konal už druhý ročník bilančnej prehliadky Týždeň slovenského filmu, nakoľko minuloročný premiérový ročník festival dopadol s nadpriemernou návštevnosťou a priniesol veľký záujem o diskusie s tvorcami. Cieľom tohto podujatia je predstaviť a priblížiť domácu tvorbu v oblasti filmového umenia za uplynulý rok, ako aj vytvoriť priestor pre jej odbornú reflexiu a dialóg medzi teoretikmi, tvorcami a divákmi.

Podujatie Týždeň slovenského filmu ponúkol svojim návštevníkom bohatý filmový výber domácej produkcie a ku programu patrili aj diskusie s tvorcami a workshopy. Premietané boli hrané, dokumentárne a animované celovečerné a krátke filmy s copyrightom. Po ukončení prehliadky v Bratislave bola časť filmov presunutá aj do Nitry, Žiliny, Košíc, Banskej Bystrice a Martina.

Prehliadku Týždeň slovenského filmu zorganizovala Slovenská filmová a televízna akadémia, jej spoluorgani-

zátormi boli Slovenský filmový ústav a Rozhlas a televízia Slovenska.

Završením tejto prehliadky bolo slávnostné odovzdávanie národných filmových cien Slnko v sieti, ktoré sa uskutočnilo 16. apríla 2016 v priestoroch Činohry SND v Bratislave. Išlo už o šiesty ročník udeľovania cien najkvalitnejším filmom a tvorivým výkonom z rokov 2014 a 2015.

Na cenu Slnko v sieti sa prihlásilo 13 dlhometrážnych hraných, 19 dlhometrážnych dokumentárnych a 10 animovaných filmov. Národné filmové ceny Slnko v sieti predstavujú slovenskú obdobu národných filmových cien, akými sú César vo Francúzsku, David v Taliansku, Český lev v Českej republike či Oscar v Spojených štátoch amerických.

Počas slávnostného večera boli režisérovi Jurajovi Jakubiskovi a kameramanovi Igorovi Lutherovi odovzdané ceny Slnko v sieti 2016 za Výnimočný prínos slovenskej kinematografii. Rozhodlo o tom prezídium Slovenskej filmovej a televíznej akadémie.

Rozsiahla tvorba Juraja Jakubiska a Igora Luthera je významnou súčasťou slovenského filmu a ich tvorba dodnes ovplyvňuje nasledujúce vývoj vo filmovej oblasti na Slovensku. Obaja umelci vstúpili do kinematografie v 60. rokoch minulého storočia a ich prvé filmy vznikali vo vzájomnej spolupráci.

Režisér, scenárista, kameraman, fotograf a výtvarník Juraj Jakubisko debutoval v roku 1967 filmom *Kristove roky*, oceneným cenou FIPRESCI na MFF v Maastrichte. K jeho najznámejším filmom patria napríklad *Nevera po slovensky* (1980), *Tisícročná včela* (1983), *Perinbaba* (1985) a *Sedím na konári a je mi dobre* (1989). V roku 2008 mal premiéru jeho historický veľkofilm *Bathory*, najdrahší filmový projekt v strednej Európe, ktorý sa stal najnavštevovanejším domácim filmom v ére samostatného Slovenska.

Kameraman Igor Luther už počas štúdia na FAMU (odbor kamera) spolupracoval s režisérom Elom Havettom či Jurajom Jakubiskom. S Jakubiskom ako kameraman realizoval jeho debut *Kristove roky* a o dva roky neskôr aj film *Vtáčkovia, siroty a blázni*. Jeho kameramanská práca zaujala francúzskeho režiséra Robbe-Grilleta a natočil s ním slovensko-francúzske koprodukčné filmy *Muž, ktorý luže* (1968) a *Eden a potom...* (1970). Luther emigroval do Nemecka, kde spolupracoval s predstaviteľmi mladého nemeckého filmu Michaelom Verhoevenom a Ulrichom Schamomim. S režisérom Volkerom Schlöndorffom nakrútil Oscárom ocenený film *Plechový bubienok* (1979) a tiež *Služobníčkin príbeh* (1990), s Andrzejom Wajdom drámu *Danton* (1983). S bratom, režisérom Miloslavom Lutherom, nakrútil filmy *Tango s komármi* (2009) a *Krok do tmy* (2014).

Počas slávnostného večera boli vyhlásení aj držiteľia cien v ďalších štrnástich kategóriách, o ktorých v dvojkolovom hlasovaní rozhodli akademici. Celkovo sa o ocenenie uchádzalo 42 filmov, z toho 13 celovečerných, 19 dokumentárnych a 10 animovaných. Konečné nominácie obdržalo 15 filmov.

Film *Eva Nová* od režiséra Marka Škopa získal cenu Slnko v sieti v kategórii najlepší hraný film, Marko Škop bol ocenený aj za najlepšiu réžiu a najlepší scenár. Emília Vášáryová a Milan Ondřík získali ocenenie za najlepší ženský a najlepší mužský herecký výkon za úlohy vo filme *Eva Nová*. Martin Kollár získal ocenenie najlepší kameramanský výkon vo filme *Koza*. Cenu za najlepší filmový strih získal Marek Královský za film *Čistič*. Tobiasovi Po-

točnému bola odovzdaná cena za najlepší filmový zvuk vo filme *Koza*. V kategórii najlepší dokumentárny film získal ocenenie film režiséra Jara Vojteka *Tak ďaleko, tak blízko*. Za najlepšiu filmovú hudbu bol ocenený Marek Brezovský in memoriam za film *Hrana – 4 filmy o Marekovi Brezovskom*. V kategórii najlepší architekt – scénograf získali ocenenie Peter Čanecký a Ondřej Mašek za film *Sedem zhavraných bratov*, za tento film získal Juraj Steiner cenu pre najlepšie kostýmy – masky.

Palm Off Fest 2016 v Prahe

Pražské Divadlo pod Palmovkou pripravuje prvý ročník medzinárodného divadelného festivalu. Zúčastnia sa na ňom divadelné súbory z Poľska, Slovenska, Čiech a Moravy. Projekt s názvom Palm Off Fest sa uskutoční od 23. mája do 6. júna. Cieľom festivalu je zachytiť človeka v súčasnom svete a reflektovať jeho premeny hodnôt. Otváracím predstavením bude inscenácia *Láskavé bohyne* Divadla pod Palmovkou. Z poľských divadiel sa predstaví napríklad súbor Teatr Polski z Vratislavi s inscenáciou *Prezidentky* a Slovensko bude reprezentovať Mestské divadlo Žilina s inscenáciou *Opití*.

Inscenácia *Opití* berie svoj text z momentálne jedného z najrešpektovanejších osobností ruskej drámy Ivana Vyrypajeva *Opití*. Zachytáva osudy niekoľkých ľudí v jeden večer. Ide o obyčajných ľudí, omámených chvíľkou slobody a pravdy, prežívajúcich v alkoholickom opojení momenty, ktoré posúvajú hranice, menia ich životy a vytvárajú množstvo komických a najmä úprimných situácií. Postavy nachádzajú na dne pohárika najzákladnejšiu ľudskú túžbu, túžbu po láske, po niečom ozajstnom a intenzívnom. Hra *Opití* je jedinečným a odvážnym pokusom zachytiť situácie v živote, kedy sa človek cíti zraniteľne a božsky zároveň. V takých momentoch sa z obyčajných ľudí stávajú proroci, schopní vidieť pravdu a aspoň na chvíľu sa dotknúť skutočnosti.

Vyrypajevova hra je zaujímavá nielen svojím názvom, ale aj odvahou napísať text, v ktorom sú všetky postavy počas celej hry v značnom alkoholickom opojení. Vyrypajev sa pohráva s myšlienkou, že Boh sa prihovára k svetu cez tých, ktorí sú opití. Režisérom inscenácie je Eduard Kudláč.

(DÚ)

AjnFach – knižnica dobrých vecí

Goetheho inštitút v Bratislave založil vo svojich priestoroch projekt AjnFach, knižnicu, v ktorej si záujemcovia môžu požičať nielen knihy a filmy, ale aj predmety, nástroje a hračky. Záujemcovia majú k dispozícii napríklad stan, sadu náradia, badmintonové rakety, ale aj turistické mapy, detský padák, diskogulú, domáce planetárium alebo žonglovací set. Cieľom projektu je sústrediť ľudí, ktorí majú záujem zdieľať nástroje, objekty ale aj znalosti a zručnosti. Knižnica je prvá a jediná svojho druhu a ponúka „inovatívne, praktické, finančne nenáročné a ekologické možnosti ako využiť užitočné objekty“. V rámci projektu sa organizujú workshopy záhradkárstva, žonglovania alebo opravy bicyklov určené pre širokú verejnosť. Členovia inštitútu si môžu predmety zapožičať bezplatne na sedem dní a nečlenovia sa môžu prihlásiť do inštitútu za štandardný ročný poplatok 8€/5€. AjnFach je participatívny projekt

a do organizácie workshopov a výmeny predmetov sa môže zapojiť každý.

13. ročník podujatia Bratislava pre všetkých

V Bratislave sa v dňoch 21.-24. apríla konal 13. ročník podujatia Bratislava pre všetkých. Počas neho má verejnosť možnosť navštíviť netradičné bratislavské historické miesta, mestské múzeá, spoločenské a športové areály či absolvovať jazdu historickou električkou. Cieľom podujatia je bezplatne sprístupniť všetkým generáciám obyvateľov a návštevníkov Bratislavy služby a atrakcie.

Tento projekt je každoročne organizovaný popri Dňoch otvorených dverí bratislavskej samosprávy. Bratislava Tourist Board pripravila tematické prehliadky mesta pri príležitosti 50. výročia založenia 1. mestského informačného centra.

Medzi program ročníku 2016 patril napríklad aj remeselný jarmok na nádvorí Starej radnice a burza kníh v Mestskej knižnici v Bratislave. Volne sprístupnené boli aj výstavy v Galérii mesta Bratislavy či v Primaciálnom paláci ako aj pracovňa primátora Iva Nesrovnala a záujemcovia sa s ním mohli stretnúť aj osobne. Taktiež aj s jeho námestníkmi alebo mestskými poslancami.

Ďalej program zahrňoval aj symbolické otvorenie brán mesta, čím sa otvorila tohtoročná turistická sezóna. Zábavný program bol pripravený aj na Hlavnom, Hviezdoslavovom či Primaciálnom námestí. V letnej čitárni U červeného raka sa zase konal výcvik vodiacich psov. Medzi špecifickejšie prehliadky organizované v rámci projektu patrili aj také s názvom Kulinárska Bratislava a Tekutá Bratislava.

Počas víkendy bol vstup zadarmo aj v zoologickom záhrade, Mestskej knižnici či v športových zariadeniach a jednou z najzaujímavejších atrakcií bolo premávanie historickej električky, Prešporáčiku či vyhládkové plavby po Dunaji lodou Prešov.

Jednou z noviniek ročníka bol prezentačný stánok hlavného mesta na Jakubovom námestí na tzv. Dobrom trhu, kde boli k dispozícii odborníci z útvaru hlavnej architektky, oddelenia správy komunikácií a oddelenia mestskej zelene a životného prostredia. Na Partizánskej lúke prebehli Lesnícke dni 2016.

Verejnosť mala v rámci tejto akcie možnosť lepšie spoznať slovenské hlavné mesto vďaka sprievodcom Bratislavskej organizácie cestovného ruchu, ktorí pripravili sériu prehliadok s odborným výkladom. Samospráva v spolupráci s tínedžermi pripravila 9. ročník celomestského projektu Mestského parlamentu mladých Bratislava, ktorého súčasťou bola súťažná výstava pod názvom *Bratislava objektívom detí a mládeže*.

Podujatie Bratislava pre všetkých pripomína pridelenie mestských práv Bratislave a historické obdobie, ktoré sa v minulosti spájalo s oslavami a stretnutiami zástupcov radnice s obyvateľmi kráľovského mesta. Každoročne sa tohto sviatku hlavného mesta SR zúčastní približne 150 000 návštevníkov zo Slovenska a zahraničia.

Nová poštová známka s Petrom Saganom

Slovenská pošta zaviedla na trh novú pamätnú poštovú známku s tematikou Majstrovstvá sveta v cestnej cyklistike 2015, resp. je na nej zobrazený náš cyklista Peter Sagan. Táto nová poštová známka s Petrom Saganom je v nomi-

nálnej hodnote 1 eura. Slávnostne ju 21. apríla predstavil generálny riaditeľ Slovenskej pošty, a. s., Róbert Gálik spolu s Petrom Saganom v Spojenej škole na Rosinskej ceste v Žiline. Na tejto adrese má sídlo aj cyklistická Akadémia Petra Sagana a výťažok zo známky pôjde práve deťom v cyklistickej Akadémii Žilina.

Slovenská pošta sa v rámci známkovej tvorby už dlhodobo venuje športovej tematike. V minulosti vydala napríklad známku pri príležitostiach, ako sú majstrovstvá sveta v biatlone, plávaní a krasokorčuľovaní, majstrovstvá sveta vo futbale či hokeji. Táto známka tak nadväzuje na už vydané osobnosti, ako boli Ján Popluhár, Vlado Dzurilla či Ondrej Nepela.

Autorom výtvarného návrhu poštovej známky, pečiatky a nálepného listu je slovenský ilustrátor Jozef Gertli Danglár.

Na známke s rozmermi 44,1 × 26,5 milimetra je zobrazený portrét v súčasnosti najúspešnejšieho slovenského cyklistu Petra Sagana so zlatou medailou z Majstrovstiev sveta v cestnej cyklistike, ktoré sa konali v roku 2015 v Richmonde, v USA. Poštová známka bola vytlačena technikou ofsetu v počte 300 000 kusov v Poštovní tiskárne cenin Praha, a. s. Súčasne so známku sú vydané aj sprievodné filatelistické produkty – obálka prvého dňa (FDC) a nálepný list.

Nový film režisérky Čengel Solčanskej *Únos*

Slovenská režisérka Mariana Čengel Solčanská bude mať na konte nový film o únose prezidentovho syna Michala Kováča ml. s názvom *Únos*. Táto režisérka natočila už známe filmy ako napríklad *Legenda o lietajúcom Cypriánovi* a *Láska na vlásku*. *Únos* by mal byť dokončený na konci mája a premiéra je naplánovaná ešte v novembri 2016.

Vo filme sa objaví herec Maroš Kramár, ktorého postava bola inšpirovaná Vladimírom Mečiarom, prezidentovho syna si zahrá Juraj Hríčka a Efendiho, muža inšpirovaného Miroslavom Sýkorom, bude hrať Dano Heriban. Pôjde tak o dobový hraný film, fikciu o tom, ako je život jednotlivca viac než štát, než nejaká ideológia, ale bude aj obrazom skutočnosti, ktorá sa reálne stala. Vo filme sa objavia scény napríklad aj o tom, ako sa pred dvadsiatimi dňami chlapi v krčme pri pive rozhodli, že pôjdu a naivne povedia vyšetrovateľovi pravdu o tom, ako tajná služba uniesla a mučila prezidentovho syna.

Zaujímavosťou je napríklad aj to, že režisérka sama vyhládavala hercov do filmu počas písania scenára v di-

vadlách, v kaviarňach či vo filmoch a nekonali sa žiadne kastingsy.

Košická študentská firma vyhrala na festivale v Rige

Na medzinárodnom festivale študentských firiem, ktorý sa konal v Rige 6. apríla 2016, zvíťazil tím študentov z Košíc. Výhru im priniesol ich vlastný podnikateľský výmysel – žuvačka na chudnutie. Košický stredoškolační získali titul Najlepšia študentská firma. Výhercami boli študenti Gymnázia Trebišovská v Košiciach, ktorých firma má názov JA Firma GLORY.

Žuvačka na chudnutie presvedčila odbornú porotu v konkurencii 100 tímov z celej Európy. Firma GLORY pri Gymnázii Trebišovská vznikla v rámci stredoškolského programu JA Aplikovaná ekonómia. Mladí podnikatelia fungujú pod vedením učiteľky Márie Kovaříkovej. Svoj produkt prezentovala firma aj na národnej súťaži JA Veltrh podnikateľských talentov 22. marca v Bratislave.

Žuvačka na chudnutie sa volá HerbaFit a obsahuje látky, ktoré znižujú chuť do jedla. Jej účinky bojujú proti nadváhe a zároveň má aj stabilizovať obranyschopnosť organizmu a pomáhať proti stresu.

Vzdelávacie programy JA Slovensko podporujú mladých ľudí v rozvíjaní schopnosti tvorivo myslieť, inovovať, riadiť projekty a dosahovať výsledky v podnikateľských a ekonomických sférach, čím pomáhajú aj v boji proti nezamestnanosti. Do programov sa ročne zapája približne 17 000 študentov zo 700 škôl.

69. ročník Národného behu Devín – Bratislava

Dňa 10. apríla sa konal už 69. ročník Národného behu Devín – Bratislava. Toto podujatie sa tak zapísalo do športovej histórie ako najstarší cestný beh a zároveň najstaršie atletické podujatie na území Slovenska. Národný beh Devín – Bratislava je špecifický tím, že sa na ňom pravidelne zúčastňujú významní bežci spolu s rekreačnými. Tento ročník má rovnakých víťazov ako aj ten minuloročný. Spomedzi mužov na trati dlhej na 11,625 km vyhral 31-ročný v Maďarsku žijúci a trénujúci Keňan Joel Mwangi s časom 34:11 min. V súťaži žien bola najlepšia Maďarka Zita Kácsarová, ktorá trať odbehla v čase 40:24 min.

Bežecké podujatie Národný beh Devín – Bratislava je prístupný pre všetky vekové a výkonnostné kategórie s medzinárodnou účasťou. Každoročne sa ho zúčastňu-

je viac ako 5 000 bežcov, tento rok sa do behu prihlásilo 6 372 účastníkov. Beh tradične štartuje pod Hradom Devín. Cieľ a slávnostné vyhlasovanie výsledkov sa uskutočňujú v centre Bratislavy za účasti predstaviteľov mesta.

Na úplne prvom ročníku behu v roku 1921 sa zúčastnilo len pár bežcov a tisíce nadšených divákov. Pôvodná putovná krištáľová trofej pochádza ešte z tridsiatych rokov z rúk rektora Univerzity Komenského. Od roku 1921 síce 27 ročníkov odpadlo, no od roku 1971 prebieha beh už bez pauzy medzi ročníkmi.

Historická osobnosť – Móric Beňovský

23. mája si pripomínáme 230. výročie úmrtia významného slovenského objaviteľa, dobrodruha, spisovateľa a rakúskeho vojaka Mórca Beňovského (1746-1786). Beňovský, rodák z dediny Vrbové, začal svoju kariéru ako dôstojník rakúskej armády v sedemročnej vojne.

Vďaka jeho odlišným názorom na spoločenské a náboženské otázky a jeho nevhli podrobiť sa autoritám bol nútený vtedajšie Uhorsko opustiť. Tu sa začalo priam neveriteľné dobrodružstvo hodné filmového plátna. Beňovský sa v roku 1768 pridá k poľskému národnému hnutiu a bojoval proti Rusom, kým nebol Rusmi zajatý a exilovaný ako väzeň na Kamčatke. Podaril sa mu však útek do Paríža a francúzsky kráľ Ľudovít XV. ho zvolil za zástupcu Francúzska na ostrove Madagaskar. Na ostrove ho domáce obyvateľstvo zvolilo za svojho historicky prvého kráľa (ampansacabeho) a na príkaz Ľudovíta XV. bol povýšený na generála, pričom mu bol udelený rad Svätého Ľudovíta.

Beňovského meno okrajovo figuruje i v americkej revolúcii, kedy ponúkol Madagaskar ako vojenskú základňu svojmu blízkeho priateľovi Benjaminovi Franklinovi. Vďaka svojej reputácii zmenila na Beňovského názor i rakúska cisárovná Mária Terézia a po ňou udelenej amnestii sa Beňovský vrátil do Uhorska, kde bojoval v rakúsko-pruskej vojne. Jeho ďalšie kroky viedli späť do Ameriky, kde nielenže bojoval, ale taktiež sa stretol s prezidentom Georgeom Washingtonom. Po návrate do Rakúska bol cisárom Jozefom II. poverený založiť rakúsku kolóniu na Madagaskare, no kvôli nedostatku financií sa projekt neuskutočnil. Nakoľko sa nedomoči uznania ani zo strany Francúzov, ani zo strany USA, obrátil sa Beňovský na Veľkú Britániu. V jej mene sa znovu doplavil na Madagaskar, zorganizoval vzburu domorodého obyvateľstva proti francúzskym kolonizátorom a následne vybudoval hlavné mesto už svojej ríše – Mauretániu, pomenovanú podľa seba. Jeho kráľovstvo obchodovalo najmä s otrokmi. Beňovský zahynul v boji proti nečakanému útoku tajnej výpravy vyslanej nahnevanej francúzskym námorným ministerstvom. Beňovskému patria i ďalšie významné prvenstvá: bol prvý Európan, ktorý sa plavil v severnom Pacifiku, prvý Slovák, ktorý navštívil štyri kontinenty (Európa, Ázia, Afrika, Amerika), prvý človek, ktorý preskúmal Ostrov svätého Vavrinca a prvý slovenský autor celosvetového bestselleru, ktorým boli jeho pamäte dobovo preložené do niekoľkých svetových jazykov.

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.com
E-mail: sokol@sokol-wien.at
Starosta:
Dr. Thomas FREY-MATERNA
E-mail: materna@aon.at
Čestný starosta:
Dipl. Ing. Jiří NOVÁČEK
E-mail: novacek.wien@aon.at
Tel./fax: ++43 1 604 87 04

Sokol informuje
Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností.

Přijďte se podívat,
srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie PÍBILOVÁ, tel. 330 97 87
s. Irena FLORIÁNOVÁ,
tel. 0650/90 194 90
Sokolský adresář:
www.sokol-wien.com

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

JARNÍ VESELICE
19. 06. od 11:00

Zahrada školy Sebastianplatz 3,
1030 Wien
Zve Sokolská jednota XII/XV

Cvičení rodičů s dětmi
Cvičíme
každý pátek
16:00 – 17:00
Bližší informace:
Mag. I. MÜHLBERGEROVÁ
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info: Pavel Vlček, tel. 0680 3107573)
17, Steingasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steingasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II/XX/XXI (Info: Věra Mottlová, tel./fax: 01/2728326 od 10:00)
21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň III/XI
Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy a muži)
---------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň X
Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.
Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at
10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)

Úterý	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
Středa	20:00 – 22:00	foťbal Sokol X
	19:00 – 21:00	Volejbal Sokol III
Čtvrtek	09:00 – 10:30	jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV
Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46
Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	16:30 – 17:20	rodiče s dětmi a předškolní děti
	17:30 – 18:45	základní sport. gymnastika (žactvo 6-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII
17, Steingasse 7 – sokolovna

Úterý	18:00 – 19:30	aerobik – ženy
Čtvrtek	16:30 – 18:00	foťbal žactvo
	19:30 – 21:00	cvičení žen
Pátek	16:00 – 17:00	cvičení rodičů s dětmi
	17:15 – 18:30	cvičení žactva
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

Vzpomínka na sestru Miladu Fialovou, naši dlouholetou náčelnici

Sestra Milada se narodila ve Vídni v roce 1927 a navštěvovala zde českou školu Komenský. Dále pokračovala v rodinné tradici, vyučila se švadlenou a převzala živnost svého otce. Už ve čtyřech letech se stala členkou Sokola Vídeň III, kde později poznala svého budoucího manžela. Oba manželé se věnovali společenské a sportovní činnosti v jednotě, ale bohužel ne dlouho společně – bratr Fiala zemřel náhle v necelých padesáti letech.

Sestra Milada se nadále účastnila všech sokolských aktivit. Vynikala jak v gymnastice, tak ve cvičení na náradí. Jako výborná hráčka volejbalu dopomohla našemu volejbalovému týmu k mnohému vítězství a spolu s ostatními bratry a sestrami hrála také ráda a dobře kuželky.

Svoje sportovní schopnosti a vědomosti si však sestra Milada nenechala pro sebe. Vedla cvičení dorostenek a později se stala náčelnicí Sokola Vídeň III/XI. V této funkci, kterou dlouhá léta zastávala, nacvičovala i prostná cvičení žen pro slety Zahraničního sokola v roce 1976 a 1986 v Curychu a v roce 1982 ve Vídni.

Sama se aktivně zúčastnila jako cvičenka každého sletu Zahraniční obce Sokolské do roku 1990 a později i Vše-sokolských sletů v Praze, pořádaných znovuobnovenou Českou obcí sokolskou.

K nejvěrnějších účastníkům každoročních Sokolských setkání v Oetzu, pořádaných na počest památky zakladatele Sokola bratra dr. Tyrše, patřila i sestra Milada Fialová. Zde reprezentovala naši jednotu při volejbalových turnajích a kromě toho milovala dlouhé výlety do okolních hor. V hotelu v Piburgu, kde pravidelně bydlela, se spřátelila s místními obyvateli, kteří ji, když jí její nemoc zabránila přijet, velice postrádali.

Zlá cévní choroba, tak nevysvětlitelná u takové sportovkyně, časem zabránila sestře Miladě se účastnit sportovních aktivit, ale ona přesto i potom navštěvovala kulturní podniky Sokola a Českého srdce, v jejichž výborech zastávala několik funkcí. Protože milovala hudbu, ještě před několika málo lety navštěvovala se svými přáteli pravidelně divadelní představení a koncerty.

Ačkoliv sestra Milada statečně bojovala se svojí nemocí – také díky obětavé pomoci svého milovaného synovce –, její životní síly v posledních měsících rychle polevovaly a ona nás dne 9. dubna 2016 náhle opustila.

Děkujeme Ti, milá sestro, za všechno, co jsi nejen pro naši jednotu, ale pro celý vídeňský Sokol vykonala a budeme na Tebe často vzpomínat.

Výbor Sokola Vídeň III/XI

OMLUVA

Velice se omlouváme, ale v minulém vydání časopisu *Kulturní klub* si trochu zařádl tiskařský šotek. Podařilo se mu poplést a zaměnit nejen fotografie, ale i texty pod snímky. Místo fotografie manželů Novotných otiskl manžele Pařízkovi. Zkázil náš úmysl, a to připomenout také manželku br. Novotného ses. Janu Novotnou, která nás již bohužel předčasně opustila, a to byl také důvod, proč jsme tuto fotografii vybrali. Dodatečně otiskujeme správnou fotografii. Také pod fotografií br. Novotného a br. Nováčka stál nesprávný text.

Děkujeme za pochopení.

Redakce

V popředí ses. Jana Novotná, vzadu její manžel br. Bohumil Novotný během vánoční oslavy Sokolské jednoty III/XI ve Slovanské besedě

Župní turnaj ve stolním tenisu

První dubnový konec týdne probíhal v tělocvičně Sokola Vídeň XVI/XVIII ve Steinergerasse zcela ve znamení stolního tenisu. A jak v sobotu 2. dubna, tak i v neděli 3. dubna 2016 bylo v sokolovně opět rušno. Již den předtím dorazili do Vídně vzácní hosté ze Sokola Pražského v čele se svou starostkou sestrou Martinou Šořovou. Bylo to až dojemné, když stáli za dveřmi sokolovny s tabulkou Sokola Pražského a přinesli také pro své hráče (z nichž nejstaršímu bylo 80 let) trička s natisknutým nápisem a datem tohoto turnaje, což mělo být pro jejich účastníky překvapením.

Sobota byla určena mužům, kteří hned dopoledne nastoupili v počtu šestnácti účastníků všech věkových kategorií. Mezi nimi také žáci, kteří se mohli měřit s muži. Po zahájení bratrem župním náčelníkem Standou Štěrbou uvítal přítomné župní starosta Tomáš Frey-Materna a popřál jim hodně zdaru při jejich zápasu. Po tomto úvodu vysvětlil bratr náčelník postup hry a hráči rozdělení do čtyř skupin se pustili do zápolení, podporovaní publikem. Po několika napínavých hodinách se probojovalo několik až do finále. Bylo až „podivuhodné“, jak první čtyři místa obsadili členové jedné rodiny Zemanových (klobouk dolů). Po předání medailí a diplomů následoval „urputný“ boj otce Romana Zemana a syna Tomáše Zemana, při kterém po napínavém zápasu zvítězil přece jenom otec Roman Zeman, člen Sokola XVI/XVIII, a tým získal zaslužený putovní pohár, který mu byl při závěrečném nástupu slavnostně předán. Bratr náčelník poděkoval všem účastníkům a pak sokolovnou zaznělo burácivé Nazdar. Gratulujeme všem vítězům a ostatním hráčům!

Ale tým však turnaj nekončil, neboť následující neděli byli na řadě ženy, žákyně a dorost. Nastoupilo 12 žen, 1 dorostenka, 4 dorostenci, 2 žákyně a 5 žáků. Tato účast byla ohromná (přes krásné slunečné počasí, které lákalo ven) a dokazovala, co se počtu přihlášek týče, že bylo nutné rozdělit turnaj na oba dva dny.

A opět společný nástup všech složek, zahájení a přivítání jako v sobotu, tentokrát však také za účasti župní náčelnice sestry Danušky Frey-Maternové. Po počátečním rozehraní následovaly již zápasy jednotlivých dvojic. Byla radost se dívat na ženy, s jakým zápalem bojovaly, ale přesto ve hře neviděly boj, nýbrž požitky ze hry. Dorost a žáci zápasili bravurně a u žákyň ukáply i slzičky, ale medaile je zahrnaly. Ale vítězství není tak důležité jako účast při společné akci. Avšak není vždy jednoduché si toto uvědomit.

Putovní pohár žen získala Christine Florianová z jednoty Sokol Vídeň XII/XV. Po závěrečném zápasu následoval společný nástup a předávání medailí, diplomů a putovního poháru. Máme radost, že se turnaje zúčastnily také paní ředitelka školy Komenský Marcela Ofnerová a paní učitelky Lucie Innocenti a Julie Zawia.

Oba dva dny turnaje ukázaly, že úroveň hráčů se nápadně zvýšila, především u mládeže a žen se projevil pravidelný trénink.

Během obou dnů se mohli jak hráči, tak i návštěvníci občerstvit a nasytit u bohatého bufetu, o který se jako každoročně zasloužily sestry ze Sokola III/XI Nela Štěrbová a Líba Foltínová.

Doufáme, že se v příštím roce na turnaj přihlásí hráči aspoň v tak hojném počtu jako letos.

Letošní turnaj se k naší velké radosti opět velmi vydařil díky organizaci her župním náčelnictvem, děkujeme také sestrám v bufetu a všem pomocníkům, kteří zajistili přípravu a úklid během těchto turnajových dnů. Těšíme se již na příští turnaj.

Nazdar!

Mb

Valná hromada Sokola Vídeň III/ XI

30. dubna 2016 se ve Slovanské Besedě konala řádná Valná hromada členů Sokol Vídeň III/XI. Valné hromady se zúčastnilo 26 členů a dva hosté. Oproti minulé Val-

né hromadě, která se konala před dvěma lety, se celkový počet členů nijak zásadně nezměnil, a to díky tomu, že i když čtyři členové zemřeli, přihlásilo se šest nových sester a bratrů.

Přítomné účastníky přivítal starosta bratr Marian Miříčka. Nejdříve vyzval přítomné k minutě ticha k uctění památky čtyř dlouholetých členů, kteří nás v minulém období opustili: bratr Jan Sedá, sestra Helena Dvořáková, bratr Bohumil Novotný a sestra Milada Fialová.

Sestra zapisovatelka přečetla zápis z poslední Valné hromady a pak následovaly zprávy všech činovníků a stručná rekapitulace nejvýznamnějších událostí během posledních dvou let, které uplynuly od Valné hromady v roce 2014.

Před přestávkou byla členům odstupujícímu výboru vyslovena důvěra. Po přestávce, během které měli všichni účastníci možnost se občerstvit u dobře zásobeného bufetu, obstaraného manželi Klouzalovými, nastala volba nového výboru. Zůstal téměř beze změny, ale protože ze zdravotních důvodů odstoupily dvě sestry, byly do výboru zvoleny dvě nové členky – sestra Jiřina Ranglová a sestra Eva Lehmanová.

Příští rok se bude oslavovat 150. výročí založení Sokola Vídeň a toto významné výročí si chtějí všechny sokolské jednoty ve Vídni připomenout částečně svými vlastními programy, ale hlavně společnou oslavou, k jejíž přípravě vyzval ve svém projevu župní starosta br. Dr. Frey-Materna.

Sokol byl kdysi inspirátorem a motivátorem nejenom tělesných, ale i duchovních hodnot a myšlenek jak lidí v Československu, tak také všude tam, kam Češi i Slováci vždy emigrovali. Neohnul páteř ani před nacistickým režimem, ani před bolševiky s jejich bezcharakterními přísluhovači. Nyní se zdá, že jak Sokol, tak i mnoho jiných institucí je jakoby na rozcestí. Celá zeměkoule se zmítá ve smrtelných úzkostech ekologického kolapsu a v kolapsu se zmítají i národy Evropy. Strach se plíží Evropou: strach z možné islamizace, strach z nárůstu teroru a násilí, strach ze

Zleva Ivana Pastrňáková, Milada Miříčková, Marcela Pařízková, Milan Klouzal, Marian Miříčka, Stanislav Štěrba, Richard Basler, Nela Štěrbová, Petr Žaloudek

zániku křesťanstvím formované kultury a civilizace, strach z „hnědnutí Evropy“, tj. nárůstu projevů extrémního radikalismu a jeho následného vyhocení v občanské konflikty. Kráčíme vstříc nejistým dobám a stupňování napětí, populistickému řešení situací, xenofobie a rasismus se stanou zřejmě každodenní realitou.

Sokol je možná jen kapkou v moři a na první pohled se zdá, že je příliš slabý na to, aby mohl cokoliv ve společnosti změnit. Selhávají – lépe řečeno, jsou jakoby ochrnuté – mnohem větší instituce. I katolická církev, kterou bychom teď všichni chtěli bránit a postavit ji do protikladu k možné islamizaci, bojuje se stále větším a větším úbytkem svých členů. Přesto, myslím, že ani malování černých scénářů, ani strach, ani pesimismus by neměly mít místo u nikoho, kdo chce žít kulturně, civilizovaně a neztratit víru, která držela v dobách bolestných naše předky nad hladinou: víru v Boha, víru ve spravedlnost, víru v rovnoprávnost, víru v mír a toleranci mezi lidmi, víru v odpuštění, víru v lepšího člověka, víru v dobro, lásku a pravdu, v takzvané zlaté pravidlo mezi lidmi: „Co chceš, aby jiní činili tobě, to nejprve čini ty jim.“

Kéž Sokol i nadále inspiruje, motivuje a nabádá lidi k tomu, aby žili svůj život nejenom zdravě a s pohybem, ale i radostně a smysluplně. Věřím, že se nám to podaří v příštích letech i v naší jednotě.

Peter Žaloudek, 30. dubna 2016

Výbor Sokolské jednoty III/XI na období 2016-2018

Starosta: br. Marian Miříčka, místostarostka: ses. Marcela Pařízková, náčelník: br. Mag. Stanislav Štěrba, náčelnice: ses. Kornelie Štěrbova, jednatelka: ses. Milada Miříčková, místojednatelka: ses. Libuše Foltínová, pokladník: br. Mag. Richard Basler, místopokladník: ses. Ing. Helena Baslerová, matrikář: br. Milan Klouzal, vzdělavatel: br. Th. Lic. Peter Žaloudek, zapisovatelka: ses. Ivana Pastrňáková, členové výboru: br. D.I. Jiří Nováček, ses. Jaroslava Nováčková, ses. Marta Klouzalová, ses. Helena Kofroňová, ses. Jiřina Ranglová a ses. Eva Lehmanová, revizoři: ses. Jana Hošťáková a br. Miroslav Kubálek.

14.-16. května 2016 - Tradiční sokolské setkání v OETZU

Letos se již po 43. sjedou sokolové, aby uctili památku v Oetzu tragicky zemřelého spoluzakladatele sokolského hnutí dr. Miroslava Tyrše. Před více než čtyřmi desetiletími se na svatodušní svátky začali na toto místo sjíždět. Podnět k tomu dal redaktor Rádia Svobodná Evropa Jožka Pejskar a první sraz organizoval br. Truncík a skupina Sokola Mnichov. Od té doby návštěvníků každoročně přibývá a od roku 1990 přijíždějí i sokolské skupiny z Česka a Slovenska.

SPORT

Český šerm bude po 20 letech na OH, uspěl fleretista Choupenitch

Český šerm bude mít poprvé po dvaceti letech zástupce na olympijských hrách. Místo v Rio de Janeiro si zajistil fleretista Alexander Choupenitch. Jistotu kvalifikace získal po Grand Prix v Havaně. Jediným českým šermířem, který si po rozdělení federace vybojoval účast v turnaji pod pěti kruhy, byl v roce 1996 kordista Roman Ječmínek. Ten v Atlantě vypadl hned v prvním kole a obsadil konečně 37. místo. Jednadvacetiletý Alexander Choupenitch, který převážně žije a trénuje v Itálii či v Londýně, se do Ria dostal z redukováného pořadí světového žebříčku. Evropa v něm měla pro jednotlivce vyhrazena dvě místa a brněnský rodák se kvalifikoval společně s Němcem Peterem Jopichem.

Dagmar Damková končí

Dagmar Damková po téměř pěti letech končí ve funkci předsedkyně komise rozhodčích Fotbalové asociace ČR. V tiskové zprávě uvedla, že důvodem je její pracovní vytížení v mezinárodních organizacích FIFA a UEFA. Komisi rozhodčích do konce této sezóny povede její současný místopředseda Miroslav Tulinger.

Abhejali Bernardová přeplavala v chladné vodě úžinu v JAR

Dálková plavkyně Abhejali Bernardová zdolala jako první Česka úžinu mezi ostrovem Robben Island a Kapským

Městem dlouhou 7,5 kilometru. V chladné vodě o teplotě kolem deseti stupňů Celsia strávila dvě hodiny a 35 minut. Z Robben Island se rozhodla plavat i proto, že zde byl v době apartheidu vězněn Nelson Mandela, pozdější prezident JAR a nositel Nobelovy ceny za mír.

Jizerská padesátka

V novém únorovém termínu se pojede příští jubilejní 50. ročník dálkového běhu na lyžích. Změna data na 19. února 2017 je reakcí na problémy s nedostatkem sněhu v dosavadním termínu na začátku ledna, které slavný závod provázely v posledních deseti letech. Ke změně termínu se organizační tým rozhodl na základě detailní analýzy Českého hydrometeorologického ústavu.

Žokej Josef Váňa

Žokej Josef Váňa potvrdil, že to myslí s návratem do sedla při Velké pardubické vážně. Osmínásobný vítěz slavného překážkového dostihu uvedl, že by se letos rád zúčastnil a nakonec v roli jezdce zaokrouhlil počet startů na třicet. Pokud se 9. října ze sedla do závodu pustí, bude v třiašedesáti letech nejstarším účastníkem historie. Pokud ale chce mít v Pardubické třicet účastí, bude muset jet ještě dvakrát. Přes Taxisův příkop skákal osmadvacetkrát, poprvé v roce 1985, a vynechal ročníky 2000, 2007 a 2015. Čtyřikrát vyhrál s Železníkem v letech 1987, 1988, 1989 a 1991, jednou s Vronským a tři vítězství přidal v letech 2009, 2010 a 2011 s Tiumenem.

Vzkříšení aneb Přetrvávající život

Když jsem byl letos o Velikonocích na Havaji, navštívil jsem jako již tolikrát svého přítele, havajského kněze P. Georga, kterého znám téměř dvacet let. Tenkrát mi tam kdosi našeptal: „Jestli chceš zažít mši havajského kněze, zajdi do Hila na Big Islandu do kostela Malia Puka O'Kalani.“ Poslechl jsem, dodnes toho nelituji a P. Georga během svých cest na Havaj pravidelně navštěvuji. Letos mu bude osmdesát let, v kostele již nepůsobí, ze zdravotních i jiných důvodů se stáhl do soukromí. Kněz ale zůstává knězem navěky. Mnoho lidí, kteří ho zažili ještě jako faráře, projevílo touhu slavit s ním pravidelné nedělní bohoslužby i nadále. Ve svém domku tedy vytvořil z několika místností jeden velký sál, takovou kapli, a tam každou neděli slaví bohoslužbu za účasti třiceti až padesáti lidí, ale velice netradiční. Připomíná mi to slavení mši za komunismu, kdy se členové Skryté církve scházeli po bytech či domech a slavili mši bez roucha i liturgických pomůcek. Neobvyklé je i to, že jeho mše jsou jakýmsi mixem liturgické slavnosti u protestantů se slavením mše u katolíků. Po evangeliu nenásleduje kázání, ale otevřená, veřejná diskuse všech zúčastněných, a teprve na konci přidá kněz několik svých vlastních vět. Letos na Velikonoce P. George pronesl: „Vzkříšení Ježíše Krista, to veliké tajemství, pochopíme možná snadněji, když se rozpomeneme na své milé příbuzné, kteří nás předešli do věčnosti, již nežijí, a my přesto stále cítíme, že jsou zde, mezi námi, a někdy k nám promlouvají skrze zdánlivě banální, malicherné události. Má někdo z přítomných takovou zkušenost, a pokud ano, mohl by nám o tom něco říci?“

Rozpoutala se nesmírně zajímavá diskuse, v níž se téměř každý ze zúčastněných vyslovil, jak někdo z jeho zesnulých je stále přítomen. Obzvláště mě zaujala skromná výpověď jednoho staršího Havajce, kterého znám již z předcházejících setkání. Stručně popisoval, jak jeho syn kdysi umýval nádobí a on, táta, když viděl, jak hrubě a neopatrně zachází se sklenicemi a porcelánovými hrnčky, ho napomenul: „Prosím tě, dávej pozor, abys nerozbil tamten hrnek, to byl oblíbený hrnek mého otce, je to vzácná památka.“ Ale bohužel právě to se stalo, syn hrnek rozbil. Otec plný hněvu na něho zařval, proč nedával pozor. Vzápětí byl naštvaný i sám na sebe, jak zuřivě syna okřikl. A vtom ve svém nitru jasně uslyšel hlas svého zesnulého otce, který tak důvěrně znal, a ten mu říkal: „Prosím tě, nikdy neplač nad něčím, co nemůže plakat také nad tebou...“

Jsmo lidé, a vztahy máme nejenom k lidem či živému tvorstvu, ale také k neživým věcem: protože se nám líbí, protože nás stály mnoho peněz, protože nám něco připomínají. A tak někdy pláčeme nad autem, které jsme zničili při havárii, nad domem, který nám vyhořel, či nad šperkem, řetízkem, prstenem, který nám buď někdo ukradl, anebo jsme ho ztratili. Je to asi lidské, protože všechno, co do našeho života vstoupí, má pak k našemu životu nějaký vztah, nějak k nám promlouvá. K žádným neživým věcem ale nikdy nemůžeme mít takový vztah, jaký máme k živé bytosti. Vztah k člověku, vztah ke zvířeti, které je vděčné za to, že se o něho staráme, nebo k rostlince, kterou zaléváme, mluvíme na ni a ona se nám pak odvděčuje tím, že hezky roste, kvete a voní. To všechno rozechvívá v naší dušičce jemňoučké membrány lidskosti, formující naši bytost

ve stvoření prohráté srdcem, které nás pak učí jemnocitu, zdvořilosti, lásce. A nic na světě není silnější a životaschopnější než láska. Láska nejenom motivuje a nabádá ke všemu dobrému a pozitivnímu, láska také vytváří pouto, svazek, společenství, jednotu, plnost, láska dává všemu smysl, pravou hodnotu, vytrvalost a jistotu. Bez lásky by lidský život ztratil důvod k existenci, bylo by to jen utrpení, holá snaha o bezcenné přežití jednoho na úkor druhého.

Láska a vztah. Jak úzce, jak bytostně to spolu souvisí. Vztah bez lásky nikdy nevydrží, tak jako nevydrží láska bez vztahu. Jak úžasné pravdivá jsou ta slova vyřčená oním Havajcem: Neplač nad tím, co nemůže plakat nad tebou.

Peter Žaloudek, Hawaii, březen 2016

A ještě jednou *My Fair Lady*...

V posledních letech se Vlastenecká omladina skutečně omladila a její vystoupení byla rok od roku lepší. Není nutné je uvádět jmenovitě, byla jich celá řada. Víím, že příprava každého z nich znamená těžkou dřinu nejen herců, ale i „těch okolo“, spoustu času, který chybí jinde, ale na druhé straně snad i radost ze společné a dobře odvedené práce pro nás, „konzumenty“.

Nicméně když se před pár lety poprvé proslechlo, že se Vomladina pustila do nastudování opravdu náročného muzikálu, měla jsem pocit, že si přece jen nastavili latku příliš vysoko.

To už není konverzačka, to chce i zpěváky, protože řekne-li během činoherního představení někdo něco trochu neohrabaně, nebo svůj text jen poctivě odříká, je to k přehlédnutí. Ale každá „špatně trefená“ nota bolí do uší.

Ne, to představení tehdy nebylo vůbec špatné, bylo to – především když nešlo o profesionály – dobré. Jen mu přes všechnu snahu všech něco chybělo. Prostě trochu vysoko nasazená latka...

Uplynul nějaký čas a Vomladina se rozhodla, že si *My Fair Lady* zopakuje. A tak se v sobotu 9. dubna naposledy otevřela opona a žasnoucí kritický divák se stal účastníkem tétož – ale vyváženého představení.

Možná to lze přirovnat k procesu zrání vína – mladé víno chutná, ale do starších ročníků mu ještě leccos chybí. Dá-li se mu možnost, vyzraje a získá na kvalitě.

Na scéně jsme sledovali tutéž hru, ale v mnohem sevřenější formě, zakulacenou, bez zádrhelů a falešných tónů, s herci jakoby vrostlými do svých rolí... Jmenovat zde všechny jednotlivě není možné. Znamenalo by to opsat z programu jejich seznam a každého zvlášť pochválit – a nutit tak vydavatele, aby do novin či časopisu přidal další strany. Jmenujme proto v zastoupení všech Elizy Kateřiny Andrejsové, naprosto lidsky věrohodnou ve všech proměnách – od květinářky přes trpící „oběť“ výcviku pana Higginse až po dokonalou lady. Byla vynikající nejen hlasově, ale i výrazem obličeje, pohyby, prostě celým hereckým projevem.

A co taneční výkon dívčího kvarteta? Při jejichž vířivém kankánu se zadýchalo určitě všechno obecenstvo. A zatímco v hledišti jsme ještě popadali dech, stály už tyto čtyři květinářky zase ve skupině ostatních, aby spolu s nimi zpěvem doprovodily Alfréda Doolittla na jeho cestě k oltáři. Klobouk dolů!

Velké uznání patří docela určitě i tvůrcům kulís za velmi šikovně a technicky perfektně vyřešené proměny scény – jednoduché řešení pomocí několika mezi-opon nebo

chcete-li závěšů. Ten nápad přispěl nemalou měrou k rychlému průběhu hry bez zbytečných prodlev.

Zbývá jen dodat, že jsme se ten den stali také účastníky křtu prvního hudebního CD-čka Vlastenecké omladiny za celou dobu její existence. (O přestávce šlo na odbyt jak housky na krámě – nebo výborné chlebičky z bufetu – ale určitě jich dost zbylo i pro další zájemce!)

I to je důkazem, že Vomidina roste a vzkvétá. Přejme jí zcela sobecky, ať tak pokračuje – pro potěšení a zábavu nás, diváků.

Díky vám všem – a zlomte vaz!

AK

Česká pouť do Říma

Když se řekne pouť, vybaví se většině z nás nevkusné kolotoče, vtíravá muzika a cukrová vata. Poutě ale v pravém slova smyslu znamená cesta. Cesta za účelem návštěvy nějakého poutního místa. Jednu takovou se rozhodla vykonat česká duchovní služba oblast Vídeň o velikonočních svátcích do Říma u příležitosti Svatého roku Milosrdenství. Součástí pouti bylo setkání se Svatým otcem při generální

audienci ve středu 23. března 2016, putování ke Svatým branám v římských patriarchálních bazilikách, účast na obřadech svatého týdne s papežem Františkem a slavení neděle Zmrtvýchvstání 27. března v poutním domě Velehrad. Celkem nás bylo dvacet, z Vídně přiletělo osmnáct poutníků a z Brna se přidali dva poutníci.

Putování je jednou ze základních charakteristik zdravého způsobu života. Člověk, zabydlený na stálém místě, má tendenci se zajišťovat do budoucna a spoléhat se jen na své lidské síly a prostředky. Postupně se mu vytrácí nápaditost a omezuje představivost. Ztrácí chuť spoluvytvářet něco s ostatními. Jeho duchovní život se pozastavuje a většinu své energie vyčerpává obhajováním nabytého. Zatímco člověk putující stále využívá všech svých sil a prostředků s rozmyslem, aby došel k cíli. Stále si je vědom, že na cestě je mnoho věcí, které nemůže ovlivnit svou silou a dovedností. To ho vede k hledání jistot ve stále se měnícím světě plném nových překvapení. Jinak jsou mnozí lidé pořád nešťastní, že nemají to, co si myslí, že by měli mít. Poutník si nedělá nárok na moc věcí, a proto mu všechno působí radost.

Jan Horák

VZPOMÍNKA

František Palacký (14. 6. 1798 – 26. 5. 1876)

František Palacký byl zakladatelem českého dějepiscetví, vůdčí osobnost národního obrození, v mládí autor veršů, editor staročeských památek.

Narodil se v česko-bratrské rodině, studoval v Trenčíně a v Bratislavě na evangelických školách. Byl mimořádně talentovaný, ovládal deset cizích jazyků, pokoušel se o poezii a překlady, zabýval se estetikou a poetikou.

František Palacký se přátelil s P. J. Šafaříkem a J. Kollárem, stal se nadšeným vlastencem. V letech 1818-1823 působil jako vychovatel ve šlechtických rodinách, v roce 1823 přesídlil do Prahy. Ve službách hraběte Šternberka se zabýval historiemi šlechtických rodů. Studoval rovněž u J. Dobrovského pomocné historické vědy. František Palacký se v roce 1827 oženil s dcerou bohatého advokáta Terezií Měchurovou. Zapojil se do pražského vědeckého a kulturního života. Pracoval ve Společnosti Vlasteneckého musea. Zasadil se o vydávání jeho periodik, německého (*Monatsschrift der Gesellschaft des Vaterländischen Museums in Böhmen*) i českého. *Český časopis Společnosti Vlasteneckého musea*, ve kterém Palacký uveřejňoval i své příspěvky, se stal hlavním osvětovým časopisem obrozenecké doby. Inicipoval založení Musejního sboru pro pěstění české řeči a literatury, založení Matice české, rozšíření muzejních sbírek a organizační změny ve prospěch českého jazyka v Královské české společnosti nauk.

V roce 1829 byl František Palacký jmenován historikem Království českého a pověřen zpracováním českých dějin.

František Palacký byl i uznávaným představitelem austroslavismu (sjednocení Slovanů v rámci federalizované rakouské říše). Odmítl začlenění českých zemí do říše německé. Předsedal Slovanskému sjezdu v Praze, byl rovněž poslancem Ústavodárného sněmu.

Po dobu Bachova absolutismu byl František Palacký pod policejním dohledem. Po jeho pádu se Palacký vrátil do veřejného života. Byl poslancem zemského sněmu, působil v panské sněmovně říšské rady, spolu s F. L. Riegrem stál v čele staročeského křídla Národní strany. Svě názory na státoprávní uspořádání v rámci Rakouska vyjádřil František Palacký v roce 1865 ve spisu *Idea státu rakouského*. Po ztroskotání snah o uznání státního celku zemí Koruny české se v roce 1872 vzdal František Palacký aktivní politiky.

Za svého života dosáhl František Palacký četných mezinárodních uznání, byl členem mnoha vědeckých společností. Jeho pohřeb se stal celonárodní manifestací.

Zachovala se i část Palackého korespondence s významnými osobnostmi doby a značné množství novinových článků.

František Palacký

Hostování VOmladiny na Moravě

S odvahou divadelním bláznům vlastní jsme se vydali na námi divadelně dosud pole nezorané s produkcí muzikálu *My Fair Lady* a hráli tento muzikál o víkendu 19./20. 3. 2016 v Novém Městě na Moravě a ve Velkém Meziříčí. Hrát divadlo v neznámém prostředí je trochu poker. Nevíte nic o spoluhráčích – divácích a ani o tom, na jakém stole se hra hraje – jeviště. V obou městech mají pro divadelní představení mnohoúčelové sály, které musí vyhovět všem požadavkům univerzálnosti. Je to výzva pro naše techniky, aby si uměli poradit s technickým zázemím, které je pokaždé jiné, a také pro herce, kteří musí přizpůsobit kulisy i hru možnostem jeviště.

Dnes můžeme říci, že všichni účinkující jak na jevišti, tak i za ním své úkoly zvládli na výbornou, místní technici byli velmi ochotní a na obou místech herce mile překvapil potlesk ve stoje. To je ta pravá odměna za vynaložené úsilí a námahu.

Hostování je vždy spojeno s trampotami nejrůznějšího stylu, mnoho lidí se zapojuje nezištně a obětuje čas a vlastní pohodlí, aby diváky pomohli přenést na pár hodin do světa snů, hudby a tance. Pak vznikne to pravé potěšení a radost, kterou pociťují jak lidé v hledišti, tak i všichni akteři. Na Vysočinu budeme rádi vzpomínat!

VO: momentky z hostování

Zdeněk Homolka/aVa
Fotky aVa

Slavnostní večer

13. dubna 2016 se v Českém centru ve Vídni uskutečnil Slavnostní večer pořádaný Českým centrem a Kulturním klubem u příležitosti 90. narozenin česko-rakouské herečky Zdenky Hartmann-Procházkové. Po uvítání a gratulacích (ředitel ČcV a předsedkyně KLUB) se ujal moderace pořadu ředitel Českého centra ing. Martin Krafl. Herečka, stále plná energie, vzpomněla svých hereckých začátků, zrekapitulovala svoji kariéru i osobní život.

Neopomenula se zmínit o svém prvním manželovi, významném herci Karlu Högerovi, který měl na ni velký vliv. Byl jejím třídním učitelem na konzervatoři a o sedmáct let mladší studentku si později vzal za ženu. Prožili spolu šestnáct let, Höger ji uvedl do společnosti slavných hereckých osobností. Zavzpomínala na šťastné období padesátých a šedesátých let, kdy točila často filmy, stala se členkou Městských divadel pražských a hostovala v Národním divadle, působila také jako konferenciérka v Laterně magice, s níž se zúčastnila výstavy Expo '58 v Bruselu. S Karlem Högerem pak v roce 1962 nastudovali divadelní hru *Drahý lhář* od J. Kilta, se kterou jezdili po zájezdech. V roce 1965 byli pozváni do Vídně, aby hráli pro zdejší Čechy. Když se pak v roce 1968 ve Vídni předvedla v titulní roli ve hře *Julie, ty jsi kouzelná* v režii Oldřicha Nového, nabídl jí ředitel jedné vídeňské scény, aby pro ně nastudovala nějaké představení. Rozhodla se pro monolog *Jean a já*, který se tenkrát hrál v Komorním divadle. „Měla jsem takový úspěch, že jsem to hrála tři měsíce za sebou,“ uvedla Procházková. Na rozdíl od Högera totiž uměla mluvit plynně německy, neboť její babička byla Vídeňkačka, prozradila v Českém centru. Přicházely další nabídky, dokonce měla hrát v Hollywoodu vedle Paula Newmana. Přijala angažmá v Kolíně nad Rýnem a tři roky působila na univerzitě v Düsseldorfu, následovaly role v Burgtheatru, účinkování v televizních inscenacích i v rozhlasových pořadech. Tou dobou již byla podruhé provdaná za Vídeňáka Ericha Hartmanna, s nímž se seznámila ještě v Praze u Adolfa Hoffmeistersa.

Zlom v její kariéře nastal koncem sedmdesátých let, když si po smrti otce vzala k sobě do Vídně ovdovělou maminku, která ale ve Vídni spokojená nebyla. Umístit ji do ústavu nepřipadalo v úvahu. Vzdala se vídeňské kariéry a s matkou odjela zpátky do Prahy. „Nikdy však svého rozhodnutí nelitovala,“ ujistila. Teprve po matčině smrti v prosinci 1989 obnovila své kontakty se zahraničím a od polo-

viny devadesátých let se opět vrátila na rakouská divadelní prkna.

Vzhledem k tomu, že večer před pořadem v Českém centru byl ve Vídni prezentován celovečerní film o Lídě Baarové režiséra Filipa Renče, se polovina večeru točila kolem tohoto filmu. Film představuje osudy herečky z první republiky Lídy Baarové od jejího odchodu do Berlína až po poválečný soud. Zdena Procházková Baarovou nikdy neměla ráda, přesto je jí nějak souzena. Před pěti lety ji namluvila pro olomoucký rozhlas. Bývalou Goebbelsovu milenkou ztvárnila i v tomto filmu. „Hrála jsem ji ráda a jsem režiséru Renčovi za to vděčná,“ upřesnila v Českém centru. Podle výroku kritiky se jí podařilo prvorepublikovou hvězdu na sklonku jejího života bravurně podat.

Vzpomněla si, jak tehdy jako osmnáctiletá adeptka herectví byla pozvána na nějakou oslavu, kde se setkala mj. jak s Adinou Mandlovou, tak i s Lídou Baarovou. Na tu poslední jmenovanou však nemá zrovna nejlepší vzpomínky. „Prostě přišla velká hvězda z Německa, milenka pana Goebbelse,“ vzpomínala v Českém centru na své první setkání. Na otázku: „Ale co když do něj byla Baarová opravdu zamilovaná?“ vyletělo spontánně z herečky Procházkové: „Jistě, zamilovala se. Do peněz a jeho moci.“ Od přítomného producenta filmu *Lída Baarová* (film je prezentován v cizině pod jménem *Devil's Mistress* neboli *Ďáblova milenka*) se také početní posluchači například dověděli, že režisér Renč potřeboval celých patnáct let, než k realizaci filmu z různých důvodů došlo, nebo že hlavní představitelka filmu herečka Táňa Pauhofová namluvila svou roli výborně i v němčině, i když tento jazyk neovládá, že se na setu v Praze mluvilo při natáčení současně český, německy i anglicky, dále že režisér Renč ve filmu využívá reálných detailů, jako je například otírání kapesníčkem při Goebbelsově projevu, a další zajímavosti. Ve filmu hraje nacistického ministra propagandy Josepha Goebbelse rakouský herec Karl Markovics a německý herec Gedeon Burkhard roli Gustava Fröhliche. Po premiéře filmu v Praze Markovics (52) prozradil, že mu koluje v žilách i česká krev (babička pochází z Čech) a jako dítě jezdil do Prahy za strýčkem.

Příjemný večer dozněl při sklence vína.

Zkáza krásou

Dokumentaristka Helena Třeštíková se s Baarovou setkala v jejím zahraničním exilu na sklonku hereččina života. Na-

točila otevřenou zpověď kdysi milované a následně zatracované hvězdy na pozadí unikátních materiálů z několika evropských filmových archivů i ukázek slavných rolí Lídy Baarové. Příběh sebe-destruktivní lovestory s porcemi antické tragédie je fatálně spjat s evropskými dějinami a ukazuje mimořádně upřímný portrét ženy, jíž na vrcholu kariéry ležel svět u nohou. O to monumentálnější byl pak její pád do zapomnění a samoty.

S Karlem Högerem hrála v inscenaci *Geliebter Lügner* a vystupovali v řadě německy mluvících zemí.

Civilní Lída Baarová v Salcburku

Léčebné využití konopí

Ve světě je jen několik málo zemí, kde mohou pacienti dostat v lékárnách konopí pro léčebné účely. Od roku 2014 k nim patří i Česko, kam se léčebné konopí začalo dovážet z Holandska. Stálo ale kolem 300 korun za jeden gram, což si mohl dovolit jen málokdo, neboť pojišťovny zatím léčebné konopí neproplácejí. V dubnu 2016 se k českým pacientům dostalo poprvé konopí z domácí výroby, které produkuje v holandské licenci firma Elkoplast ze Slušovic na Zlínsku. To stojí „pouze“ kolem 100 korun za gram, takže si již měsíční dávku např. 30 gramů může dovolit více pacientů. Stále to ale bude příliš vysoká cena pro ty, kterým by pomohly vyšší dávky (povoleno je předepsat až 180 gramů měsíčně) a zejména pro ty nejpotřebnější, tedy pro invalidní důchodce.

Na téma léčebného konopí se nedávno hovořilo i mezi kraji ve Vídni, kde 12. března vystoupil v Akademickém spolku s přednáškou o využití konopí v medicíně MUDr. Tomáš Zábanský, Ph.D., přední evropský odborník, který vyučuje na Univerzitě Karlově, je poradcem české vlády pro drogové otázky a významně se zasloužil o to, že pacienti v Česku získávají ke konopí krok za krokem lepší přístup, zatímco ve většině zemí zůstává konopí i pro léčebné využití zakázanou drogou.

Účastníci si se zájmem vyslechli, jak se jedna z hlavních po tisíciletí využívaných léčivých rostlin stala ve 20. století předmětem obav ze zneužívání a nakonec skončila na mezinárodní listině drog, hned vedle heroinu. Cestu zpět k lékařskému využití jí začali otevírat i čeští vědci, z nichž dr. Zábanský uvedl např. prof. Jana Kabelíka z Olomouce, kde se již v roce 1954 konala vědecká konference, ze které vzešla monografie s názvem *Konopí jako lék*. Dalším z českých vědců, který si v této oblasti získal celosvětové uznání, je doc. Lumír Hanuš, rovněž původem z Olomouce, který v roce 1992 v rámci svého působení na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě objevil spolu s Američanem Williamem Devanem látku anandamid, což je endogenní (v lidském organismu vznikající) kanabinoid.

Dr. Zábanský vysvětlil, proč se ke konopí jako léku starší zatím většinou velice váhavě farmaceutický průmysl. Konopí, ani v něm obsažené účinné látky, totiž nelze patentovat, a tak se velkým farmaceutickým firmám nevyplácí do této oblasti investovat své finanční prostředky.

Účinnost konopí při léčení symptomů některých chorob je již dostatečně vědecky prokázána. Konopí může pomoci od nevolnosti a zvracení, které doprovází např. agresivní léčbu nádorů, poskytnout úlevu při neuropatické bolesti, roztroušené skleróze, zánětlivých onemocněních, glaukomu a epilepsii. Vědci ale zkoumají rovněž možnosti využití konopí a kanabinoidů v kauzální léčbě různých chorob, včetně některých forem rakoviny. Je důležité, aby se konopí dostávalo k pacientům z legálních zdrojů. Jen tak je možné zaručit jeho účinnost a bezpečnost. Při nákupu údajně konopných přípravků v lékárně nebo na internetu je dobré se ujistit, zda-li skutečně obsahují nějaké účinné látky.

Zatímco v Česku se přístup pacientů k léčebnému konopí byt pomalu zlepšuje, na Slovensku zatím zůstává zakázané. Je tomu tak i v Rakousku, kde ale existuje přístup k některým lékům vyráběným z účinných látek v konopí. Dr. Zábanský doporučil všem zájemcům navští-

vit webové stránky českého patientského spolku KOPAC (www.spolek-kopac.cz/cz/), kde se mohou o této problematice dále informovat.

Velkým plusem přednášky dr. Zábanského byla otevřená diskuse, která trvala více než hodinu. Do Slovanské besedy přišlo i několik lékařů a farmaceutů, a tak nechyběly i velmi fundované dotazy, na které dokázal vždy velmi kvalifikovaně odpovědět. Vtipně a jasně ale odpovídal i na otázky laiků, a tak se při diskusi o vážných věcech často objevil na tváři účastníků i úsměv. Sympatie všech si dr. Zábanský na závěr získal i tím, že se ve prospěch Akademického spolku zřekl honoráře za přednášku.

MUDr. Tomáš Zábanský, Ph.D.

Přednášku tentokrát pro Akademický spolek zorganizoval a spolu s ním uskutečnil ve Vídni nedávno vzniklý klub ekonomů, VŠE Alumni Austria, jehož předseda Ing. Pavel Pachta, CSc., dříve po řadu let pracoval na úseku mezinárodní kontroly drog. Tento klub chce přilákat k zájmu o akce Akademického spolku jakož i dalších českých a slovenských spolků ve Vídni své mladé členy, kteří nedávno přišli pracovat a žít do Rakouska. Není jich málo, vždyť jen na první oficiální akci klubu, setkání s prof. Hanou Machkovou, rektorkou Vysoké školy ekonomické v Praze, které se uskutečnilo 9. března 2016 na českém velvyslanectví v Rakousku, jich přišlo na devadesát. Snad si z nich tedy někteří najdou i cestu ke krajaňskému životu.

MPa

Knihovna Václava Havla

Michael Žantovský

Knihovna byla představena v Českém centru ve Vídni 18. 4. 2016 jejím ředitelem Michaelem Žantovským, publicistou, překladatelem, bývalým velvyslanecem, tiskovým mluvčím a poradcem prezidenta Václava Havla. Pořad připravilo ČČ při příležitosti nadcházejícího 80. výročí narození Václava Havla. Knihovna Václava Havla byla vytvořena podle vzoru knihoven amerických prezidentů, obsahuje padesát tisíc položek, jež tvoří nejen jednotlivé písemnosti, ale

také celé sbírky. Knihovna je z devadesáti procent digitalizována, a tím přístupna nejširšímu publiku doma i v zahraničí. Nefunguje však jako místo, kde jsou dokumenty jen uloženy, ale v intencích Václava Havla je místem setkávání se, místem živých diskusí o aktuálních problémech dneška. Zprostředkovává návštěvníkům myšlenky Václava Havla, rovněž provozuje malé nakladatelství, jež vydává ročně dvacet titulů.

V souvislosti s Havlovým životním jubileem se uskutěční řada výstav, konferencí, seminářů v ČR i ve světě. V září 2016 bude otevřena v Theatermuseum ve Vídni výstava *Jeho svoboda je i naší svobodou*, ve spolupráci ČR, Českého centra ve Vídni a Theatermuseum ve Vídni. Ke konceptu výstavy promluvila její kurátorka z Prahy paní Anna Feimanová a ředitel Theatermuseum Wien Dr. Thomas Trabitsch. Výstava bude věnována údobí 1978-86, během něhož pobyl V. Havel čtyři roky ve vězení, žil pod policejním dohledem, ale současně napsal nejvíce děl. Řadu z nich uvedlo rakouské divadlo Burgtheater ve Vídni, jehož tehdejší ředitel Achim Benning jako první oslovil současné vedení Theatermuseum ve smyslu připomenutí Havlova jubilea v Rakousku. Výstava je z pozice ČR současně symbolickým oceněním Rakouska za jeho postoj k Československu v roce 1968, 1977. Vyvrcholení oslav V. Havla bude v prosinci ve Strassburgu, kdy bude nová budova Evropského parlamentu pojmenována po Václavu Havlovi.

Z řad publika dobře navštíveného večera zaznělo několik zajímavých dotazů. Program probíhal v česko-německé verzi.

mb

Čoraz viac známych osobností v Rakúsku

Popularita rakúskych dediniek a miest medzi Slovámi v posledných rokoch narastá. Neveľká vzdialenosť od hlavného mesta, vybudované komunikácie a atraktívne ceny lákajú záujemcov o nehnuteľnosti. Nielen široká verejnosť objavila Rakúsko a jeho prednosti v oblasti bývania. Choreograf Jaro Beker (Miss 2004, Eurovision Song Contest) s manželkou herečkou Monikou Hilmerovou (*Bathory, Kandidát*) taktiež uprednostnili rakúsku dedinku pred ruchom veľkomesta. Hlavným dôvodom bola ich záluba v chove veľkých plemien psov a ako sami potvrdili, priali si najmä veľký výbeh pre svojich miláčikov a zároveň polohu neďaleko Bratislavy. Domovom Slávky Halčákovej (SND, L+S) sa stala dedinka Wolfsthal. Slávkina rodina, do ktorej prednedávnom pribudla dcérka, si pochvaľuje okolitú prírodu a klud. Ďalšou herečkou vo Wolfsthalí je Zuzana Slámková (*Dedičstvo*), ktorej najviac vyhovuje rakúska mentalita ale aj prítomnosť slovensky hovoriacich susedov. V Edelsthalí môžete stretnúť rapera Milana Janáčiho, známeho pod umeleckým menom Opak, ktorý si cení prístup Rakúšanov k ekológii. V Prellenkirchene nedávno vyrástlo kamenné sídlo komika a herca Andyho Krausa (*Uragán, Susedia*) a v pohraničnom Kittsee sa usadila moderátorka Martina Šimkovičová (TV Markíza).

OHLÉDNUTÍ

10. března 2016 se po dvouleté přestávce konal opět Jar-ní koncert škol Školského spolku Komenský.

15. března 2016 otevřela po zimní pauze své brány návštěvníkům vyhlášená a známá rodinná restaurace rodiny Kolaříků Schweizerhaus v Prátru.

25. března 2016 vystartoval Twin City Liner (katarán) do nové desáté jubilejní sezóny, která přinese několik novinek jako nový přístav v Bratislavě a speciální nabídku pro rodiny, žáky, studenty,

učně a důchodce – „super-utorok“. Mezi Vídni a Bratislavou se plaví již deset let, cesta trvá pouhých 75 minut. Za posledních deset let bylo přepraveno 1,2 miliónu cestujících z Vídně do Bratislavy a zpět. Sezóna pro obě lodě končí 30. října. Lístky a informace získáte přímo na www.twincityliner.com nebo telefonicky na vídeňském telefonním čísle 904 88 80.

2. dubna 2016 se konala valná hromada Akademického spolku. Po ukončení schůze následovala přednáška dr. Jemelky na téma *Vídeňské stopy Tomáše Bati*.

4. dubna 2016 se konala v jihočeských Slavonicích konference o rozvoji vztahů mezi ČR a Rakouskem se zaměřením na příhraniční spolupráci. Iniciátory byly Senát, Spolková rada a česká diplomacie, setkání se uskutečnilo v bezprostřední blízkosti hranice. Akce se zúčastnili šéfové horních komor obou parlamentů, trojice českých hejtmanů a šéfové zemských sněmů Horního a Dolního Rakouska, velvyslanci a starostové příhraničních obcí. Hovořili především o spolupráci na úrovni konkrétních realizovaných nebo plánovaných projektů, zejména v oblasti dopravní infrastruktury, zajištění bezpečnosti hranic, školství, zdravotnictví nebo životního prostředí. Hlavním pořadatelem konference byl předseda Senátu ČR Milan Štěch.

31. března 2016 pozval Slovenský inštitút ve Vídni do Hofburgkapelle na slavnostní koncert konaný u příležitosti Roku slovenské hudby, který byl vyhlášen Ministerstvem kultury SR. Na koncertě se představilo mužské pěvecké okteto Danubius Octet Singers. Tento soubor tvoří slovenští profesionální pěvci působící na předních vídeňských a bratislavských operních scénách, vedoucí souboru je dirigent Daniel Simandl. Soubor vznikl v roce 2013 a zaměřuje se na veřejnou prezentaci mužské sborové tvorby slovanských národů.

13. a 14. dubna 2016 zorganizoval Mezinárodní institut pro analýzu aplikovaných systémů / International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA) ve svém sídle v Laxenburgu workshop s názvem *Pracovní trh a migrace na euroasijském kontinentu / Labour market and migration across the Eurasian continent*. Na akci byly pozvány osobnosti z oblasti ekonomie i politiky, aby diskutovaly o dopadu migračních toků na evropský pracovní trh, jakož i o možnostech ekonomické spolupráce mezi EU a Euroasijskou ekonomickou unií. Jedním z řečníků na plenárním zasedání byl bývalý český prezident Václav Klaus. Jeho projev lze nalézt na stránkách IVK.

20. dubna 2016 se pod názvem *Česko je nano – praktické využití nanotechnologií* uskutečnila na Velvyslanectví ČR v Rakousku prezentace českých nanotechnologických firem. Jejím cílem bylo představit rakouským podnikatelským subjektům a odborným mediím unikátní know-how českých nanotechnologických firem a ukázat, proč se Čes-

ká republika řadí mezi světovou nanotechnologickou špičku. Nanoden ve Vídni pořádal v rámci projektu ekonomické diplomacie Ministerstva zahraničních věcí Obchodně-ekonomický úsek Velvyslanectví ČR v Rakousku ve spolupráci s Asociací nanotechnologického průmyslu ČR a agenturou CzechInvest.

15. dubna 2016 proběhla první oficiální návštěva ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Kateřiny Valachové v Rakousku, resp. ve Vídni. Dopoledne navštívila ministryně Valachová bilingvní českou školu Školského spolku Komenský, následně navštívila Školské centrum, unikátní školu, která nabízí osm různých vzdělávacích forem v jednom zařízení a zajišťuje integrovanou výuku. Ve všech vzdělávacích zařízeních se vzdělávají tělesně, smyslově hendikepovaní žákyně a žáci společně se žáky bez hendikepu. Společně se spolkovou ministryní pro vzdělávání a ženy Gabriele Heinisch-Hosek navštívila bilingvní reálné gymnázium Školského spolku Komenský v Schützengasse 31. Obě ministryně projednávaly česko-rakouskou spolupráci ve vzdělávání, menšinové školství a inkluzi.

22. dubna 2016 proběhla v prostorách Velvyslanectví ČR v Rakousku konference České manažerské asociace s názvem Kam kráčí management? Velvyslanectví převzalo nad touto zajímavou akcí záštitu a poskytlo své reprezentativní prostory. Hlavním tématem byl dialog o budoucnosti pracovních podmínek, příležitostí a managementu firem. Své názory a náměty zde prezentovali zástupci studentů (např. PEF Mendelovy univerzity v Brně a WU Wien) a zástupci vrcholných manažerských pozic (např. Tatra, BH Security, RHK Brno, Walmag). Český velvyslanec v Rakousku J. Sechter obdržel z rukou předsedy ČMA Regionálního klubu Brno Z. Bílka čestné členství v manažerské asociaci jako poděkování za jeho dosavadní pomoc a spolupráci. Po panelové diskusi následovalo vystoupení špičkového saxofonisty z brněnského B Side Bandu Michala Žáčka. Zpráva ČMA: <http://www.cma.cz/generacni-stretjak-se-lisi-ocekavani-zamestnavatele-od-absolventu-a-co-vyzaduji-absolventi-od-svych-zamestnavatelu/>.

Vlastimil Bečvář:

Fotografien

Die Ausstellung dauert bis 25. 5. 2016

Öffnungszeiten: Mo bis Frei 8:00-19:00

Galerie auf der Pawlatsche Spitalgasse 2-4/Hof III (gegenüber Narrenturm) c. o. Institut f. Slawistik www.univie.ac.at/pawlatsche
Vlastimil Bečvář, ursprünglich Elektrotechniker, verließ bald diese Profession und widmete sich der Fotografie. Begann als Fotoreporter, wurde Besitzer eines Fotoladens und eines Minilabs, filmte und schnitt Videos, war Redakteur und Kameramann bei TV3 und TV Nova, betrieb eine Galerie, war Kurator und stellte auch selbst

aus. Ökonomisch schlechte Zeiten verbrachte er als Arbeitsloser, Realitätenmakler, beaufsichtigte Heizkessel usw. Als Reporter unternahm er anstrengende Reisen nach China, Kasachstan, Mexiko, Argentinien, Nepal, Tibet, usw. Um aus seinem Hobby einen Beruf zu machen und seine Kenntnisse aus Fotografie zu vervollkommen absolvierte er 1989 das Institut für künstlerische Fotografie. Zahlreiche Preise und Auszeichnungen. Lebt und arbeitet in České Budějovice.

Situationsplan: <https://slawistik.univie.ac.at/lageplan/>

Literarischer Lenz in Centrepe IX Ein Literaturfestival 19.-20. Mai 2016

Theater Brett

Münzwardeingasse 2
1060 Wien

Donnerstag 19. Mai 2016

19:00 Eröffnung

Moderation: Ludvík Kavín, Fabiola Eröd und Julia Pacal

Interpreten: Lea Kern, Anna Gromova, Fabiola Eröd, Ursula Demling, Elena Müller

19:30 Veronika Šikulová (Modra/Pezinok): *Miesta v sieti* [Orte im Netz]

20:00 Thomas Sautner (Wien): *Das Mädchen an der Grenze*

20:30 Nadine Kegele (Wien): *Hinter dem Gesetz*

21:00 Edina Szerven (Budapest): *Kinderszenen: Tárnaszentelés* [Kinderszenen: Stolleneinweihun] *Munkanéven ember* [Arbeitstitel Mensch]

21:30 Egyd Gstätter (Wien / Klagenfurt): *Freudenhaus* [Podnik]

22:00 Buffet

Freitag 20. Mai 2016

19:00 Alfred Komarek (Wien): *Mein Weinviertel*

19:00 Adam Borzič (Praha): *Orfické linie* [Orpheische Linien]

20:00 Petra Soukupová (Praha): *Středeční večer* [Mittwochabend]

20:30 Reka Mán-Várhegyi (Budapest): *Ezen az emeletem csak nők laknak* [Auf dieser Etage leben nur Frauen]

21:00 Michal Habaj (Bratislava): *Caput mortuum*

21:30 Buffet

† Táňa Masariková

MUDr. Táňa Masariková

V neděli 28. února 2016 po velmi dlouhé a těžké chorobě zemřela dětská lékařka a také operní zpěvačka MUDr. Táňa Masariková. Byla při zrodu Rakousko-slovenského kulturního spolku. Zasloužila se o úspěch a činnost tohoto spolku, byla jeho kulturním a organizačním elementem. Několik let vedla ve Vídni i malý amatérský pěvecký sbor.

Čest její památce!

Vorschau auf den 3. Slowakischen Abend auf der Donau!

Eine stimmungsvolle Schifffahrt mit dem Schiff MS Admiral Tegetthoff

Samstag, 4. Juni 2016, 18:30 Uhr

Nähere Info: <http://skundwien.at/aktuelle-projekte/>

Kartenreservierung hat schon begonnen!

Mag. Helena Steiner, Agentur SK&Wien,

+43 699 11225099, skundwien@gmx.at

Svoboda za ostatným drátem... Střípky ze života do roku 1968

je český překlad názvu autobiografického románu česko-rakouského spisovatele Milana Ráčka, kterého jistě není třeba čtenářům Kulturního klubu představovat (člen Rakouského P.E.N. Club a autorského sdružení PODIUM). Román byl v autorském čtení prezentován koncem března 2016 v Českém centru ve Vídni. Po-

řadem provázel Johann Winkler, knihovník v. v. Univerzitní knihovny Vídeň. Podrobnější informace o autorovi najdete na internetu: <http://milanracek.passhaus.at> a jeho knihy můžete zakoupit na: www.edition-roesner.at. **Milan Ráček: Freiheit hinter dem Stacheldraht. Lebensplitter bis 1968**, Edition Roesner 2015 240 Seiten, brosch., Leinen, ISBN 978-3-902300-96-6

Přední vídeňský herec, kabaretiér a režisér Andreas Vitásek slavil 1. května své šedesátiny

Andreas Vitásek se narodil 1. května 1956 již ve Vídni, ale jeho příjmení usvědčuje jeho český původ, otec pocházel z východní Moravy. Mladí prožil v dělnické čtvrti Favoriten. Od roku 1974 studoval ve Vídni divadelní vědu a germanistiku, byl statistou v Hradním divadle a žákem Samy

Molcho (význačný mim). V letech 1978-1980 navštěvoval Divadelní školu Jacques Lecoq v Paříži (metoda Jacques Lecoq vede k herectví, pantomimě, režii, dramaturgii, scénografii, choreografii, tanci, k všestrannému rozvoji tvůrčí osobnosti). Např. v roce 1986 byl obsazen do rakouské filmové komedie, dnes již kultovního filmu *Müllers Büro* režiséra Niki Lista v roli Larriho. Snímek je zároveň kriminální parodie, hudební film a film noir. Poté následovalo mnoha dalších filmů, divadelních rolí, kabaretních programů. Od roku 1991 se také věnuje režii. V roce 1992 absolvoval ve Vídni režijní seminář pod vedením Peter Brooka. Jeho poslední oceněním je v roce 2014 rakouská Kabaretní cena za program *Sekundenschlaf*.

Andreas Vitásek

Fotbalový turnaj Akademického spolku

Hrají: žáci / učitelé / absolventi
Jeden tým tvoří 5 hráčů nebo hráček, možná jsou i smíšená družstva.

Přihlášky do 20. 6. na mail: akademickyspolek@gmail.com.

Občerstvení a ceny zajištěny.

Kdy: 25. 6. 2016, 10:00-16:00

Kde: zahrada České školy, 1030 Vídeň, Sebastianplatz 3

VZPOMÍNKA

Karel VI. Schwarzenberg

Karl Friedrich Maria Joseph Johann von Nepomuk Cyrill Method Fürst zu Schwarzenberg (5. 7. 1911, Čimelice – 9. 4. 1986, Vídeň)

Pocházel z orlické větve tohoto rodu a po maturitě na Akademickém gymnáziu v Praze studoval na pražské technice lesnictví. Po vojenské službě pokračoval ve studiu historie a heraldiky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Po obsazení zbytku Československa nacistickým Němcem v březnu 1939 se Karel VI. odmítl stát říšským občanem a dále se hlásil k české národnosti. Za druhé světové války bojoval proti nacismu a po nástupu komunistického režimu v únoru 1948 odešel z republiky do exilu.

Po krátkém pobytu v Itálii se usadil ve Vídni, kde také dokončil univerzitní studia. Publikoval řadu prací z oboru historie a heraldiky. V Rakousku se Karel VI. věnoval převážně správě schwarzenberského archivu na zámku Obermura u obce Mura u ve Štýrsku, nicméně značnou pozornost nadále věnoval také českým dějinám. Byl českým velkopřevorem Řádu svatého Lazara od založení Českého velkopřevorství roku 1937. V emigraci oživil činnost českého velkopřevorství maltézského řádu, jehož majetek byl na území Československa zestátněn.

Kníže Karel VI. zemřel 9. dubna 1986 ve Vídni, aniž se dočkal sametové revoluce roku 1989 a kýžené možnosti trvalého návratu do vlasti.

Zaměstnávání občanů ČR v Rakousku

Ekonomické oddělení velvyslanectví ČR ve Vídni, resp. Rakousku, aktualizovalo informační dokument pro české občany a firmy se zájmem o práci v Rakousku o novely několika zákonů v této oblasti platné k 1. 3. 2016.

Mezinárodní důchodové poradenství

Pracujete nebo pracoval/a jste v ČR nebo v Rakousku? Experti z institucí důchodového pojištění Vám poradí. Kde: Pensionsversicherungsanstalt 1021 Vídeň, Friedrich-Hillegeist-Strasse 1

Kdy: 01. 06. 2016

Středa 8:00-12:00 a odpoledne 13:00-16:00

Dojednání termínu: rakouské číslo 05 03 03-237 23

Fax: 05 03 03-237 90

Nezapomeňte, prosím, Vaše doklady o pojištění, cestovní pas, nebo občanský průkaz.

Připravujeme letní tábor Semmering 2016

Již tradičně a nepřetržitě od roku 1961 pořádají salesiáni Dona Bosca se svými spolupracovníky letní tábory, v poslední době na Semmeringu u Vídně. Také letos nabízíme tábory dva: pro děti 8-12 let v termínu od 3. do 10. července a pro mládež 12-18 let v termínu od 10. do 17. července 2016.

Srdečně zveme všechny zájemce, aby se co nejdříve závazně přihlásili u naší pastorační asistentky Pavly Carmignato (e-mail: redakce@rozhledy.at).

Počet míst je omezený! Další informace obdrží pouze účastníci přes e-mail nebo facebook.com. V zájmu šetření papíru využíváme stále více internetu.

Finanční příspěvek na jeden turnus je 290,- EUR, na dva turnusy 580,- EUR. Zaplatte laskavě na bankovní účet: Kath. Mission für Tschechen, IBAN: AT 21 2011 1300 3230 1124 do 24. května 2016.

O dítě je plně postaráno: cestovné, ubytování, strava, nápoje, zábavný i sportovní a kulturní program, vstupné na koupaliště, úrazové pojištění apod. Kapesné pro dítě na jeden turnus asi 30,- EUR. Po našich zkušenostech žádáme, aby děti 1. turnusu odevzdaly kapesné k úschově vedoucím.

Tábor se koná ve vhodných prostorách a v příjemném prostředí, které je přínosné pro odpočinek a zdraví dětí. Odpovídá programu i věkovému složení dětí. Pro letní pobyt dětí je zděná stavba ideální – nejsme tolik ovlivněni deštivým počasím jako stanové tábory, také pro alergiky je ubytování v domě vhodnější. Všechny prostory současně odpovídají požadavkům na bezpečnost.

Program tábora je pestrý, zajímavý, ucelený, odpovídá věkovému složení účastníků, vychází z dlouhodobé zkušenosti a je zajišťován s dostatečným předstihem. Dětem dává prostor k realizaci, využití a rozšíření jejich schopností a vědomostí. Zahrnuje nové různorodé zážitky, jež jsou nejlepším způsobem aktivního odpočinku od běžných stereotypů školního života. Soutěžení a kolektivní spolupráce poskytují mnoho příležitostí k výchově dětí k pozitivním hodnotám sounáležitosti a fair play a naši vedoucí tyto příležitosti beze zbytku využívají. Základem takového programu je pečlivě připravená tradiční celotáborová hra „Velký poklad“, která je doplněná o množství dalších programů a her v přírodě i pod střechem.

Další fotky z minulého roku najdete na adrese:
<http://rozhledy.jimdo.com/fotos>.

Tábor je přínosný pro rozvoj dětí – pomocí her mohou rozvíjet svou osobnost a schopnosti, naučí se spolupracovat v kolektivu, odpočinou si od všedního školního života a odnesou si mnoho zážitků i dovedností. Tábor je pro ně vždy přínosem, rozvíjí jejich vědomosti i praktické dovednosti a v neposlední řadě schopnost začlenit se mezi ostatní a komunikovat s nimi. Pomáhá jim v pochopení základních životních hodnot. Vedoucí přistupují k dětem pozorně a ke každému i individuálně s ohledem na jeho možnosti, aby jim pomohli rozšiřovat jejich obzor. Děti se bez rodičů naučí mnohé věci řešit samy, což jim vždy pomáhá ve škole i později v životě. Provozovatel tábora je Kath. Mission für Tschechen, Hagenmüllergasse 31, A-1030 Wien.

Tábor organizují a vedou osoby s odpovídající pedagogickou a jazykovou kvalifikací, schopné práce s dětmi na základě dlouholeté zkušenosti. Ve Vídni nám předáte své děti a tam si je opět převezmeme. Naši zkušení vedoucí se o ně budou svědomitě starat. V zájmu harmonického průběhu rekreace si proto nepřejeme návštěvy rodičů a mobilní telefony u dětí 1. turnusu.

Děkujeme za Vaše pochopení.

Don Bosco-Team

Milí krajané,

pěkně Vás zdravím z kláštera redemptoristů při chrámu Panny Marie Na Nábřeží (Maria am Gestade, Salvatorgasse 12, 1010 Wien).

Připravujeme cyklopoutě a setkání mládeže s papežem v Krakově 25.-31. 7.

Letos se mladí lidé setkají s papežem Františkem v polském Krakově 25.-31. 7. Program viz: <https://krakov2016.signalny.cz/1408/program>.

Krakov není daleko, dá se tam dojet i na kole, proto křesťanská sportovní organizace Orel Uherský Brod pořádá cyklopoutě Praha – Krakov s možností strávit tři dny v Praze, viz program a informace: <http://www.cyklopoute.cz/cs-cz/krakov2016.aspx>.

Srdečně zveme k účasti mladší i starší zájemce z řad krajanů. Těším se na společné putování.

P. Jiří Šindelář, CSsR

Jarní taneční

Již celý duben probíhají taneční, které jsou určeny pro krajaný ve Vídni a jejich doprovod. Tančí se ve společenském sále kláštera redemptoristů (Salvatorgasse 12, Vídeň 1). Začali jsme ve čtvrtek 7. dubna. Taneční lekce se konají každý čtvrtek a vede je zkušený taneční pár Igor + Janka, vstup je volný. Přijít můžete v páru nebo samostatně, společenský oděv není nutný, vhodná obuv ano. Termíny tanečních v květnu jsou: 5. 5.; 12. 5.; 19. 5. a 26. 5., vždy od 19:00 do 21:00. Srdečně zveme všechny věkové i výkonnostní kategorie. V případě pozdního příchodu volejte na číslo 0677 614 182 32 (J. Šindelář).

Návštěva poutního místa „Maria Taferl“

Uskuteční se na svatodušní pondělí 16. 5., odjezd plánujeme v 10:00. K dispozici budou 2-3 osobní auta s kapacitou 10-17 osob, zájemci, hlase se. Kromě pěkného vý-

letu chceme na poutním místě poděkovat za nově pokřtěné dospělé krajaný a pomodlit se za naše rodiny. Poutní místo leží asi 90 km od Vídně, mezi městy Melk a Krems, v krásné přírodě uprostřed Wachau: <http://www.basilika.at/info/bilder-der-basilika/index.html>.

Národní pouť ve Svatém roce milosrdenství (Krakov)

Koná se o víkend 28.-29. 5., cena je 1 500 Kč, ca. 60 €. Máme možnost se připojit k poutníkům z ČR, které na pouti doprovázím. Zájemcům pošlu podrobnější informace. Všeobecné info: <http://www.cirkev.cz/pozvanky/2016-03-narodni-pout-ve-svatem-roce-milosrdenstvi>.

Co dělat o prázdninách? Na kole do Krakova!

To je ale nápad, mohl by si někdo pomyslet. Jenže v polském Krakově se letos koncem července (25.-31. 7.) koná setkání mladých lidí s papežem Františkem a při té příležitosti vznikají různé aktivity, jako například „cyklopoutě“. Zájemcům se nabízí hned dvě možnosti a trasy, které se dají ujet na kole.

První možnost je vydat se do Krakova z Vídně. Tuto akci nabízí společenství rakouských salesiánů. Jedná se o šest dní na kole. Vyjíždí se z Vídně 20. 7. a trasa měří ca. 480 km. Více informací naleznete na webu: www.donbosco4youth.at/krakau2016/fahrtvarianten.

Druhou možností je návštěva Prahy, kde strávíme nejprve tři dny prohlídkou města a poté se vydáme na kolech do Krakova. Tuto akci organizuje spolek Orel z Uherského Brodu, který pořádá podobné cyklopoutě každý rok. Přesvědčit se o tom můžete na webu www.cyklopoute.cz.

Toto letní dobrodružství začíná již 12. 7. v Praze. Společné ubytování se plánuje v tělocvičně, spacák a karimatku vezměte s sebou. Snídaně a večeře budou zajištěny a cena na den vychází pouze na 100-150 Kč, ca. 4-6 €! Následuje desetidenní cyklopoutě 15.-25. 7. z Prahy do Krakova. Po cestě bude účastníky doprovázet autobus se zavazadly, technickým servisem, zdravotníkem a kuchařem, který se postará každý den o snídani a večeři. Noclehy jsou zajištěny opět v tělocvičnách a školách. Tato část vyjde účastníky na 3 500 Kč, ca. 132 €. V ceně je i originální tričko cyklopouti, základní pojištění na cesty do zahraničí a doprava autobusem zpět do ČR. Ubytování, stravu a program na setkání mládeže v Krakově 25.-31. 7. zajišťují hostitelé a cena 5 000 Kč, ca. 190 €, je jistě přijatelná. Podrobnosti o Světovém dni mládeže v Krakově naleznete na webu <https://krakov2016.signalny.cz/>. Po zakončení programu v Krakově odveze autobus cyklisty a kola do Ostravy, odkud se již každý dopraví samostatně do svého domova.

Organizátoři cyklopoutě Praha – Krakov 2016 mají zájem o účast našich krajanů, kteří žijí ve Vídni. Vítání jsou také zahraniční účastníci, kteří si mohou na tuto akci zdarma zapůjčit kolo u spolku Orel Uherský Brod. Přihlášky a další informace naleznete na www.cyklopoute.cz. Těším se na společné prázdninové dobrodružství, na duchovní dozrávání na cestách, na nové přátele a samozřejmě i na setkání s papežem Františkem během Světových dnů mládeže v Krakově.

Čt	12. 5.	19:00	„Jarní taneční“ pro krajany + doprovod Společenský sál kláštera redemptoristů, Salvatorgasse 12, Vídeň 1
Ne	15. 5.	8:30	Mše sv., Slavnost seslání Ducha svatého Chrám Panny Marie Na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Vídeň 1
Po	16. 5.	8:30	Mše sv., Svatodušní pondělí Chrám Panny Marie Na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Vídeň 1
		10:00	Návštěva poutního místa „Maria Taferl“ http://www.basilika.at/anfahrt/index.html
Út	17. 5.	18:00	III. příprava na křesťanské manželství Aegidigasse 7-11, Vídeň 6
St	18. 5.	19:30	Setkání pro dospělé a nově pokřtěné Janauscheksaal, klášter redemptoristů, Salvatorgasse 12, Vídeň 1
Čt	19. 5.	19:00	„Jarní taneční“ pro krajany + doprovod Společenský sál kláštera redemptoristů, Salvatorgasse 12, Vídeň 1
Ne	22. 5.	8:30	Mše sv., Slavnost Nejsvětější Trojice Chrám Panny Marie Na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Vídeň 1
		10:00	Mše sv. Slavnost Nejsvětější Trojice Kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Vídeň 3
Út	24. 5.	14:00	I. svatá zpověď pro děti Kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Vídeň 3
Čt	26. 5.	8:30	Mše sv., Slavnost Těla a Krve Páně Chrám Panny Marie Na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Vídeň 1
		19:00	„Jarní taneční“ pro krajany + doprovod Společenský sál kláštera redemptoristů, Salvatorgasse 12, Vídeň 1
So	28. 5.	Národní pouť ve Svatém roce milosrdenství	
Ne	29. 5.	Krakov – Lagiewniki	
Ne	29. 5.	8:30	Mše sv., 9. neděle v mezidobí (zástup) Chrám Panny Marie Na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Vídeň 1
Akce na prázdniny			
	12.-15. 7. 2016	Návštěva Prahy	
	15.-25. 7. 2016	Cykloputň Praha – Krakov	
	25.-31. 7. 2016	Světový den mládeže Krakov	

Ausstellungsbrücke

Regierungsviertel, Landhausplatz 1, 3109 St. Pölten

Fanni Futterknecht: Wenn Farben auf Worten reiten

Roland Wegerer: Ich bin kein Fisch

Ausstellungsdauer: 13. 4. bis 8. 5. 2016

Sepp Gamsjäger: Aufbruch in eine neue Zeit – Grafiken

Ausstellungsdauer: bis 15. 6. 2016

Essl muzeum zavírá své brány

Smutná zpráva pro milovníky moderního umění. Jedno z nejznámějších muzeí rakouského a současného umění Essl muzeum v Klosterneuburgu od 1. června 2016 zaví-

rá pro návštěvníky své výstavní síně. Sbíрка zůstává zachována pouze jako depo a bude nadále sloužit k mezinárodním zápůjčkám. Jádro sbírky tvoří rakouské umění od roku 1945. Za posledních čtyřicet let se sbírka (cca 7 000 exponátů) výrazně rozrostla a odráží vlivy mezinárodních trendů a současného umění. Muzeum nabízelo monografické výstavy, tematické bloky, pohledy hostujících kurátorů na sbírky a umění jiných kultur. Řada výstav „emerging artists“ a „Essl Art Award CEE“ prezentovala mladé na trhu neetablované umělce. K dalším muzejním programům patřily zvukové instalace a koncerty.

Muzeum Essl zakladatelů Agnes a Karlheinz Essla (řetězec Baumax) se již delší dobu právě kvůli řetězcům obchodů Baumax (zaměřených na prodej stavebního materiálu, vybavení interiérů a zahrad) potýká s finančními potížemi.

Alex Katz: Agnes a Karlheinz Essl, 2010, olej na plátně

Bald geht es los: Die KinderuniWien 2016 steht in den Startlöchern

Viele Highlights und einige Neuigkeiten garantieren zwei Wochen Sommerspaß.

Von 11. bis 24. Juli 2016 heißt es für neugierige JungforscherInnen wieder: Wir stellen die Uni auf den Kopf! Mit der Universität Wien, der Medizinischen Universität Wien, der Technischen Universität Wien, der Universität für Bodenkultur Wien, der Veterinärmedizinischen Universität Wien, der FH Campus Wien und der Wirtschaftsuniversität Wien bieten sieben Standorte wieder kunterbuntes Programm aus allen Fachbereichen für rund 4 500 neugierige Kinder zwischen 7 und 12 Jahren.

2016 gibt es einige Neuerungen an der KinderuniWien: Die Online-Anmeldung unter www.kinderunianmeldung.at startet am 13. Juni und löst erstmals den Anmeldetag am Campus ab. Für die persönliche Anmeldung haben ab 14. Juni die Anmeldeschalter am A1 Internet für Alle Campus im 2. Bezirk und im Kinderbüro im 8. Bezirk geöffnet. Anstelle des Studienbuchs tritt der nigelnagelneue Studienplaner, der kompakt und leicht für jeden Rucksack geeignet ist. Die KinderuniWissenschaft zieht für dieses Jahr vom Campus der Universität Wien ins Zentrum für Translationswissenschaft und in die Räume der Historisch-Kulturwissenschaftlichen Fakultät im 19. Bezirk mitten im Währinger Park. Und die KinderuniTechnik macht heuer das Hauptgebäude der Technischen Universität am Karlsplatz unsicher. Neu ist auch der Termin für die KinderuniSponson: Diese findet am Sonntag, dem 24. Juli im Großen Festsaal der Universität Wien statt und bietet den jungen Studierenden den feierlichen Abschluss ihrer KinderuniWien-Wochen!

Termine der KinderuniWien 2016:

- ab 18. Mai: Der neue Studienplaner zur KinderuniWien 2016 erscheint. Weiters ist das Programm online unter kinderuni.at abrufbar.
13. Juni: Start der Online-Anmeldung unter kinderuni-anmeldung.at
14. Juni – 7. Juli: Anmeldung unter kinderuni-anmeldung.at und an den Anmeldeschaltern am A1 Internet für Alle Campus und im Kinderbüro der Universität Wien
- 11.-24. Juli: KinderuniWien 2016:
- 11.-15./18.-22. Juli: KinderuniWissenschaft, Zentrum für Translationswissenschaft, Universität Wien
- 11.-14. Juli: KinderuniTechnik, Technische Universität Wien
- 11.-14. Juli: KinderuniBoku, Universität für Bodenkultur Wien
- 13.-15. Juli: KinderuniWirtschaft, Wirtschaftsuniversität Wien
- 14.-15. Juli: KinderuniFH Campus, FH Campus Wien
- 18.-22. Juli: KinderuniMedizin, Medizinische Universität Wien
- 21.-22. Juli: KinderuniVetmed, Veterinärmedizinische Universität Wien
24. Juli: Sponion im Großen Festsaal im Hauptgebäude der Universität Wien
- Rückfragehinweis: Mag. Petra Eckhart Kinderbüro Universität Wien
- Mobil: +43/664/8565 809; petra.eckhart@univie.ac.at; <http://kinderuni.at>

MIBIDIZO na soutěžním festivalu v Rakousku

Dětský pěvecký sbor MIBIDIZO, působící při ZUŠ Alfréda Radoka ve Valašském Meziříčí, se v roce 2016 zúčastnilo 13. ročníku Mezinárodního sborového soutěžního festivalu Bad Ischl v Rakousku.

Výuka sborového zpěvu se v ZUŠ Alfréda Radoka traduje už od roku 1997, kdy se jí ujala dosavadní umělecká vedoucí Mgr. Eva Ježíková. Koncertní sbor se zaměřuje převážně na tvorbu současných autorů ve vícehlasých úpravách. Zúčastňuje se akcí školy a města Valašské Meziříčí. Vystupuje na soutěžích a přehlídkách v kraji, v celé České republice i v zahraničí. Děti navštívily několik ev-

ropských zemí jako například Španělsko, Itálii, Belgii, Černou Horu a Švýcarsko. Díky úspěšné reprezentaci se sbor MIBIDIZO zařadil mezi přední dětské pěvecké sbory ČR. Termín festivalu: 30. 4. – 4. 5. 2016

Soutěž: kategorie G1 (dětské sbory), neděle 1. 5. 2016 od 15:00 hod v Kongress & TheaterHaus, Bad Ischl

MIBIDIZO se zúčastnilo festivalu se 48 zpěváky, věk 12-16 let.

Soutěže se zúčastnilo celkem 23 pěveckých sborů ze čtrnácti zemí.

Letní škola slovanských studií v Olomouci 2016

Ve dnech 22. července až 21. srpna 2016 se uskuteční Letní škola slovanských studií v Olomouci. Letní škola nabízí zájemcům všech úrovní znalosti českého jazyka a všech věkových kategorií výuku českého jazyka a jiných slovanských jazyků. Pro studenty Letní školy je také připraven doprovodný kulturní program zahrnující divadelní workshop, nácvik lidových tanců, promítání tvorby české kinematografie a víkendové exkurze do historicky zajímavých a turisticky atraktivních míst Moravy a Čech.

Podrobnější informace naleznete na webových stránkách: <http://lss.upol.cz/>. V případě dalších dotazů nás kontaktujte na emailové adrese: lss@upol.cz.

Letní žurnalistická škola Karla Havlíčka Borovského

Pořadatelé 12. ročníku Letní žurnalistické školy Karla Havlíčka Borovského 2016 z obecně prospěšné společnosti Centrum Vysočina zahájili od počátku března přihlašovací období pro zájemce. Díky spolupráci s Krajem Vysočina by se letos mohlo zúčastnit letního týdenního kempu v Brodě deset mladých lidí z pěti partnerských regionů z Francie, Rakouska, Běloruska, Ukrajiny a Slovenska. Vedle toho se v posledních letech hlásí mladí lidé také z Polska a Německa.

Záštitu nad dvanáctým pokračováním akce převzala Česká televize, která připraví dva večery se zajímavými hosty. Třetí z pěti večerů přidá Český rozhlas. „V tuto chvíli už máme potvrzenou účast Michaela Žantovského, polského bohemy Aleksandra Kaczorowského a slovenského novináře Štefana Hríba, kteří se ve středu 17. srpna od 19:00 v Havlíčkově Brodě zúčastní Večera s Václavem Havlem. Pozvání do Brodu přijala také Eva Demmerle, německá novinářka a bývalá tisková mluvčí Otto Habsburského,“ přibližuje Milan Pilař z obecné společnosti Centrum Vysočina.

Akce pro mladé lidi od 16 do 26 let z celé Evropy se znalostí češtiny nebo slovenštiny nabídne stejně jako v roce 2015 práci v šesti skupinách (Tisk, Nová média, Rádio, Televize, PR a marketing a Foto). „Mladí si tak mohou jak teoreticky, tak především prakticky vyzkoušet činnosti, které v jednotlivých oblastech provádějí profesionálové. Ti je také po celý týden vedou,“ doplňuje Milan Pilař.

12. ročník Letní žurnalistické školy Karla Havlíčka Borovského se v Havlíčkově Brodě uskuteční od 14. do 20. srpna 2016 a jeho hlavním tématem budou vedle historie, kultury a současnosti střední Evropy především česko-slovenské vztahy.

<http://www.letnizurnalistickaskola.cz/aktuality/zajemci-o-letni-skolu-v-brode-se-mohou-prihlasovat.html>

Kontakt: Centrum Vysočina, o. p. s.

Beckovského 1874

580 01 Havlíčkův Brod

Předseda správní rady o. p. s. Milan Pilař

Tel.: +420 724 767 164

milan.pilarhb@centrum.cz

www.centrumvysocina.cz

Pošta od května zdražila doručení dopisu o tři Kč na 16 korun

Česká pošta od května zvýšila ceny za posláním obyčejného dopisu o tři koruny a o čtyři Kč zdražila doručení doporučeného psaní. Známkou na obyčejné psaní do 50 gramů tak vyjde na 16 korun, posláním doporučeného dopisu bude stát 38 Kč. Další změny se dotknou mezinárodního poštovního či například dosílky. Firma tak chce dorovnat náklady.

Největšími zaměstnavateli v ČR jsou policie a pošta

Největšími zaměstnavateli v Česku jsou policie, Česká pošta a ministerstva obrany a spravedlnosti. U policie pracovalo na začátku letošního roku téměř 50 000 lidí, u pošty více než 31 000. Ze soukromých firem má nejvíce zaměstnanců pátý Agrofert patřící ministru financí Andreji Babišovi (ANO) a šestá Škoda Auto. Oba podniky dávají práci zhruba 25 000 lidí. Pořadí největších zaměstnavatelů sestavil server Aktuálně.cz. Server uvedl, že informace získal z více než 150 významných firem a institucí.

Počet obyvatel ČR se loni díky imigraci zvýšil na 10,55 mil.

Počet obyvatel Česka se loni zvýšil o 15 600 na 10 553 843 lidí. Více lidí zemřelo, než se narodilo, za přírůstek tak může hlavně zahraniční migrace, ačkoliv byla nižší než o rok dříve. Do ČR se loni přistěhovalo 34 900 lidí, zejména Slováků a Ukrajinců. Ze země se naopak vystěhovalo 18 900 obyvatel. Informoval o tom Český statistický úřad.

Průměrnému obyvateli Česka je 42 let

Průměrný věk v Česku se za poslední čtvrtstoletí zvýšil o pět let a sedm měsíců. Zatímco v roce 1990 bylo průměrnému obyvateli republiky 36 let a necelé čtyři měsíce, loni už bez měsíce 42 let. Vyplývá to z údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ). Podle jeho předběžných odhadů se očekávaná doba života dětí, které se loni narodily, minulý rok proti předloňsku neprotáhla. Česká společnost stárne. Lidé se dožívají vyššího věku a děti se rodí méně. V roce 1990 žilo v Česku 1,3 miliónu osob nad 65 let a 2,2 miliónu dětí do 15 let, loni 1,9 miliónu pětadesátiletých a starších a 1,6 miliónu dětí. Lidé nad 65 let tak nyní tvoří zhruba 18 % obyvatel a děti asi 15 procent. Ženy jsou

v průměru starší než muži, žijí totiž déle. Muži za poslední čtvrtstoletí ale zestárlí o něco rychleji.

Nejoblíbenější destinací českých turistů bylo loni Slovensko

Nejoblíbenější zahraniční destinací českých turistů se loni stalo Slovensko, kam vyjelo 837 000 Čechů. Posledních zhruba dvacet let vévodilo žebříčku Chorvatsko. Na Slovensko vycestovalo meziročně o tři čtvrtiny návštěvníků víc, zájem o Chorvatsko naopak o 8 % klesl. Vyplývá to z údajů Českého statistického úřadu. Loni vyjelo na delší pobyt do zahraničí 4,2 miliónu českých turistů, o 3,5 % více. Češi se vydali na více než 11 miliónů domácích i zahraničních dovolených. Počet delších tuzemských pobytů klesl o 7,6 procenta.

Floridskému spolku pro české vědce ubývají členové

S úbytkem členů se potýká Československá společnost pro vědu a umění (SVU) na Floridě, která na jihu Spojených států sdružuje české a slovenské vědce a umělce. Členové stárnou a postupně umírají a mladí se do společnosti nehlasí, řekla předsedkyně floridského spolku Blanka Kudej. Společnost pro vědce a intelektuály z řad krajanů vznikla původně ve Spojených státech v roce 1958 v době, kdy byl v Československu nastolen totalitní režim. Působí už ale mnoho let po celém světě. Spolek akademiků, intelektuálů a vědců má podle ní kolem padesáti členů, před deseti lety jich však bylo o stovku víc. Kudej chce nalákat mladší generaci a přemýšlí o užší spolupráci s univerzitami nejen na Floridě, ale přímo v České republice.

V Praze na Vltavě opět fungují všechny přívozy

Od posledního březnového pátku je opět možné využít v Praze sezónní přívozy. Oblíbené lodní spoje jsou začleněny do systému Pražské integrované dopravy, takže cestujícím stačí jízdenka na MHD. K tradičně nejoblíbenějším patří přívozy v Sedlci či Podbabě, které zpestřují zejména cyklistům výlety v blízkém okolí Prahy. Za zkoušku však stojí také přívozy, které fungují v centru a spojují například Císařskou louku a Výtoň nebo Pražskou tržnici s ostrovem Štvanice.

Expozice o Karlu IV. v centru Prahy vyjde na 15 miliónů

Vybudování expozice o Karlu IV. v domě U Zlatého prstenu v Praze vyjde na 15 miliónů korun. Částku schválila pražská rada, expozice by se měla otevřít v listopadu. Hlavní město kvůli letošním oslavám 700. výročí narození českého krále a římského císaře vyčlenilo v rozpočtu skoro 26 miliónů korun, vyplývá to z podkladů zveřejněných na webu magistrátu. Uvnitř domu U Zlatého prstenu jsou raně gotické sklepy a chodby s původní valenou klenbou, ve které jsou fragmenty nástěnných maleb z konce 15. století. Pro stálou výstavu o životě panovníka a Lucemburků zapůjčí exponáty čtyři desítky institucí ze všech krajů ČR.

K výročí 700 let od narození Karla IV. se letos po celé České republice odehraje řada akcí. Například na

3. a 4. září Praha chystá Korunovační slavnosti, tedy rekonstrukci korunovace císaře. Vláda vyčlenila na akce v celé zemi desítky milionů korun. Karel IV. byl druhým panovníkem z dynastie Lucemburků na českém trůně. Lucemburkové přišli do Česka ve 14. století. Novou dynastii přivedla na český trůn svatba dcery českého krále Václava II. Elišky Přemyslovny s Janem Lucemburským.

Památkáři budují na Veveří expozici o moravských Lucemburcích

Památkáři budují ve dvou dosud nevyužitých komnatách hradu Veveří, který se tyčí nad Brněnskou přehradou, stálou expozici o moravských Lucemburcích. Výstava bude prezentovat především ty z nich, kteří vládli Moravě ve 14. a počátkem 15. století jako její markrabata. V expozici budou faksimile historických dokumentů, maketa hradu Veveří za dob, kdy byl lucemburskou rezidencí, a také četné historické předměty. Výstava bude otevřena 2. července a vzniká jako součást projektu památkářů nazvaného Lucemburský rok. Památky v republice na letošek připravují výstavy a prezentace, které připomenou vliv Lucemburků v českém království i moravském markrabství.

Na Noc kostelů se připravuje skoro tisícovka chrámů a modliteben

V pátek 10. června se v České republice opět uskuteční Noc kostelů. Koná se každoročně od roku 2009 po vzoru některých dalších zemí. Kostely, chrámy a katedrály se při ní otevírají všem zájemcům a často přijdou i ti, kdo běžně do těchto míst nechodí. V loňském roce se do Noci kostelů v České republice zapojilo více než 1 400 kostelů a pořadatelé zaznamenali během večera a noci více než 450 000 návštěvníckých vstupů. Program letošní Noci kostelů už připravuje více než 900 kostelů a modliteben. Mottem vizuálního stylu akce je každý rok jiný biblický verš, jehož součástí je právě slovo „noc“. Letos je to verš 21,25 z knihy Zjevení: „Jeho brány zůstanou ve dne otevřené, noc tam už nebude.“

Kunovická Jízda králů nabídne i přehlídku pracovních koní

Jednou z atrakcí Jízdy králů v Kunovicích, která se koná 20. až 22. května, bude sobotní Formanské odpoledne. Návštěvníkům nabídne přehlídku pracovních koní různých plemen, která doplní hlavní atrakci, jíž bude šestadvacet jezdců královské družiny v čele s králem, jedenáctiletým Adamem Hlaváčem. Formanské odpoledne letos doprovodí Jízdu králů pošesté.

Olomoucké muzeum vystavilo poprvé poklad zlatých mincí z Uničova

Vlastivědné muzeum v Olomouci vystavuje poprvé poklad zlatých mincí, které vykopal jejich nálezce na Šibeničném vrchu v Uničově na Olomoucku v roce 1911. Podle odborníků má sbírka nevyčísitelnou hodnotu, jde o jeden z největších zlatých nálezů v tuzemsku. Nález obsahoval 352 mincí, muzeum představuje polovinu z nich. Výstava s názvem *Uničovský zlatý poklad – Utajený příběh šibe-*

ničního vrchu bude otevřena za přísných bezpečnostních podmínek do 5. června.

Nejstarší mince pocházejí z doby vlády Zikmunda Lucemburského (1387-1437), nejmladší z roku 1614 z doby vlády krále Matyáše Habsburského (1608-1619).

Při opravě holešovského zámku byl odhalen zachovalý barokní most

Při opravě mostu vedoucího ke vstupu do holešovského zámku na Kroměřížsku přes někdejší vodní příkop byl odhalen barokní Rottalův most z druhé poloviny 17. století. Je ve velmi dobrém, prakticky neporušeném stavu, límeč mostu z kamene a cihel je zachován stejně jako klenby obou oblouků. Současný most se začal propadat a bylo potřeba jej opravit. Ještě před tím však bylo nutné zjistit, jak je na tom původní most. Podařilo se ho odkrýt po podkopání jižní strany mostu. Z původního mostu bylo před lety při jeho přestavění odstraněno zábradlí a povrch mostovky, tělo stavby je však vzácně zachováno. Objevený most patří mezi zhruba pětici nejstarších moravských mostů. Renesanční zámek byl postaven v roce 1574 na místě někdejší gotické tvrze z 15. století, jejíž část se na zámku dodnes zachovala. Na konci třicetileté války v roce 1643 zámek vyplenili a vypálili Švédové. V takovém stavu jej v roce 1651 koupil Jan hrabě z Rottalu, který si objednal jeho přestavbu v duchu raného baroka. Dokončena byla před rokem 1674.

Film Hlas pro římského krále ukazuje intriky v okolí Karla IV.

15. května uvedla České televize výpravný historický film režiséra a scenáristy Václava Křístka *Hlas pro římského krále*. Snímek natočený k 700. výročí narození českého krále a římského císaře ukazuje intriky v okolí Karla IV. před jeho volbou římským králem. Hlavní postavy ztvárnili Kryštof Hádek (Karel IV.) a Stanislav Majer (Jan Lucemburský). V dalších rolích se objeví Petr Jeništa (Bušek), Hana Vagnerová (Eliška Přemyslovna), Petr Štěpán (Ludvík Bavor), Jaroslav Plesl (Dobeš z Bechyně). Jeden z 200 historických kostýmů z dílny výtvarnice Aleny Schäferové oblékla i Tereza Voříšková, která ztvárnila roli Blanky z Valois, první manželky Karla IV.

V pražských tramvajích lze poprvé platit jízdné platební kartou

Cestující v pražských tramvajích mohou zaplatit jízdné bezkontaktní platební kartou. Dopravní podnik (DPP) spustil pilotní projekt ve dvou tramvajích na lince 22. V následujících týdnech budou přístroje, které přijímají bezkontaktní platební karty, vybaveny všechny vozy na lince 18. „Žijeme v 21. století a platba kartou je naprosto přirozená záležitost. Víme, že neobjevujeme nic revolučního a že tento systém funguje v jiných městech. V tuto chvíli ale spouštíme pilotní projekt proto, aby si DPP ověřil, jaký bude zájem mezi cestujícími o tuto službu,“ řekl náměstek primátorky Petr Dolínek (ČSSD). Podle něj je důležité nejdříve zjistit zájem cestujících, neboť v Praze je přes 800 tramvajů a více než tisícovka autobusů. Pořizovací cena jednoho přístroje je podle generálního ředitele DPP Jaroslava Ďuriše asi 15 000 korun.

Tschechische Gemeinde in der Erzdiözese Wien / Česká duchovní služba oblast Vídeň

POŘAD BOHOSLUŽEB

CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň 1., Salvatorgasse 12:
mše svatá každou neděli a svátek v 08:30 hodin.
KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele", Vídeň 3., Rennweg 63:
mše svatá každou neděli a svátek v 10:00 hodin.
KOSTEL „Don Bosco“, Vídeň 3., Hagenmüllergasse 31, SALE:
mládežnická mše svatá 2. neděli v měsíci v 11:00 hodin.
KAPLE "Panny Marie Pomocnice", Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:
mše svatá 3. sobotu v měsíci v 18:00 hodin.
*Srdečně zve duchovní správce P.Dr. Jan Horák SDB
spolu s Českou farní radou ve Vídni*
Poštovní adresa: A - 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31,
tel. 0664 / 406 55 41, <http://www.sweb.cz/farnost.viden>

LETNÍ ZÁŽITKOVÁ REKREACE

03. 07. – 10. 07. 2016 pro děti 8-12 let
10. 07. – 17. 07. 2016 pro mládež 12-18 let

SEMMERING / NÖ

Přihlášte se u pastorační asistentky paní Pavly Carmignato,
e-mail: redakce@rozhledy.at - Počet míst je omezený!

Wallfahrt nach Rom – 22.-27. 03. 2016 – Pout' do Říma

31. Studijní dny mládeže, Sigmundsborg

Tschechischsprechende Don Bosco-Familie / Salesiáni Dona Bosca ve Vídni a v Linci

Czech Republic
Land of Stories

TSCHJECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

WIENNA HOUSE
DVOŘÁK
KARLOVY VARY

K*700
199-200

**Fotowettbewerb:
Karl IV. im Fokus**

2016 steht im Zeichen des 700. jährigen Geburtstages von Karl IV., einem der einflussreichsten Herrscher jener Zeit. Knipsen Sie ein Foto im Zusammenhang mit Karl IV. und seinem Vermächtnis und gewinnen Sie einen Aufenthalt in Karlsbad.

Entdecken auch Sie Tschechien,
senden Sie Ihr Foto bis 30. 6. 2016 per E-Mail an ocwien@tsczech.cz
und gewinnen Sie einen Aufenthalt im Hotel Vienna House Dvořák in Karlsbad.

www.czechtourism.com
www.tschechischeszentrum.at

Wow Erste Spielzeit
Prague

Sobota/Samstag 11.6.2016

DIVADELNÝ VÝLET DO BRATISLAVY

Pozývame vás na spoločný výlet do Bratislavy na rozprávkový balet Slovenského národného divadla

Z ROZPRÁVKY DO ROZPRÁVKY

Z rozprávky do rozprávky je najslávnejší baletný opus českého skladateľa Oskara Nedbala. Dielko, ktoré ani po rokoch nestráca na aktuálnosti a hravosti, nás očarí v novom výtvarnom šáte a choreografii Jozefa Zajka. V historickej budove SND v Bratislave čarovná víla porozpráva a **balet SND** zatancuje rozprávky o Zlatovláske, zvieratkách a zbojníkoch v začarovanom zámku a o krajčírovi Ihlíčkovi.

Zraz: 11.6.2015 o 8.45 hod. Wien - Erdberg,
Erdbergstraße, zastávka autobusu číslo N 75,
priamo pri východe z U3-Erdberg.
Návrat: okolo 17.00 Wien - Erdberg.

Cena: pre členov spolku SOVA 10,-€/osoba.
Deti, ktoré navštevujú sobotňajšie kurzy slovenčiny, majú vstup gratis.

V cene je zahrnutá doprava oranizovaným autobusom, vstupenka (ev. plavba po Dunaji)
Obmedzený počet miest!

Prihlášky do 31.5.2016:
elena.mandik@utanet.at
telefón **0680/1260341**

SOVA

SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SLOWAKISCHER SCHULVEREIN

Nedeľa / Sonntag 22.5.2016

DIVADELNÉ PREDSTAVENIE

Pozývame vás na divadelné predstavenie pre deti v podaní divadla **KASIA z Bratislavy**

ZAJKO FAJKO A HADÍK VADÍK

Zajko Fajko je usilovný záhradkár a stará sa o svoje kvietky na lúke. Keď sa tam doplazi hadík Vadík, ktorému všetko vadí, nie je z toho natešený. Na lúke sa stane nešťastie a hadík je zranený. Nájde sa medzi divákmi "kvalifikovaný" doktor, aby hadíka vyliečil a priateľstvo hadíka a zajka obnovil?

v nedeľu/ am Sonntag 22.5.2016
o/ um 16.00 hod./Uhr
v spolku/ im Verein SOVA
vstupné/ Eintritt:

dobrovoľný príspevok/ *freiwillige Spende*

Sobota/Samstag 18.6.2016

DIVADELNÝ VÝLET DO TRNAVY A NA ZÁMOK ČERVENÝ KAMEŇ

MALÝ PRINC

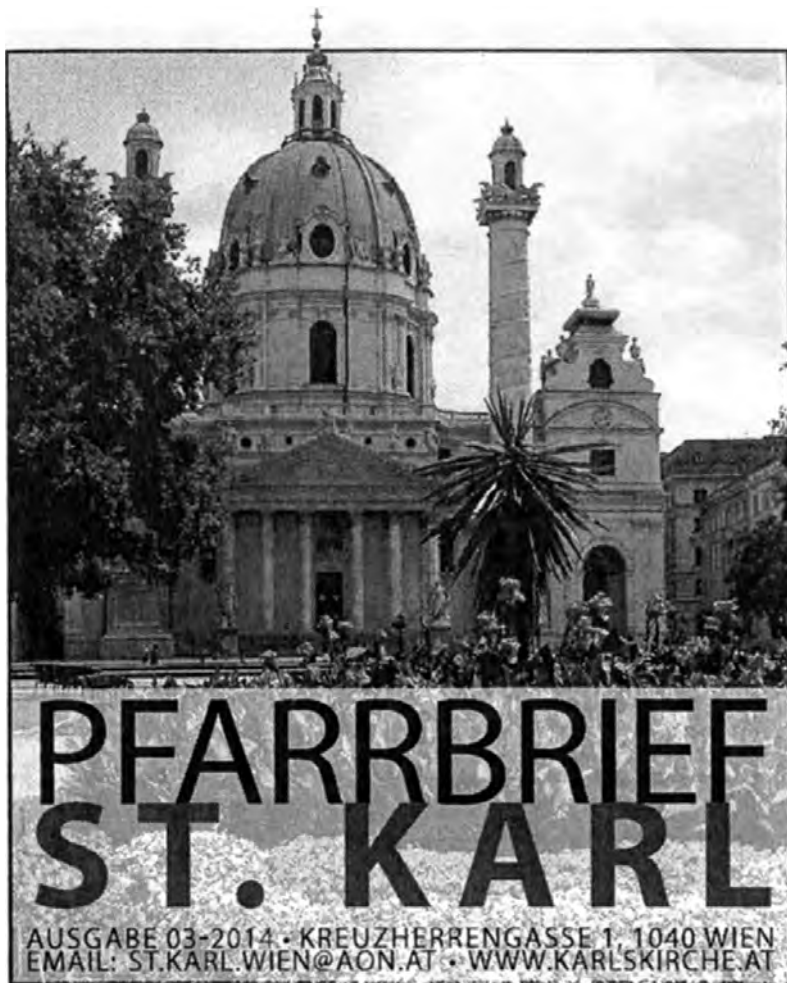
Príbeh o Malom princovi, ktorý žije na malej planétke a cestuje vesmírom, aby spoznal nové veci a našiel kamarátov, napísal a nakreslil Antoine de Saint-Exupéry pred vyše sedemdesiatimi rokmi. Príbeh plný hlbokých myšlienok, duchovnej symboliky, určený všetkým generáciám ožije ako nesmrteľná lekcia humanizmu na doskách trnavského divadla za pomoci podmanivej hudby a pôsobivých výtvarných obrazov.

Zraz: 18.6.2015 o 10.30 hod. Wien - Erdberg,
Erdbergstraße, zastávka autobusu číslo N 75,
priamo pri východe z U3-Erdberg.
Návrat: okolo 22.00 Wien - Erdberg.
Divadlo začína o 19.00 hod.

Cena: pre členov spolku SOVA 10,-€/osoba.
Deti, ktoré navštevujú sobotňajšie kurzy slovenčiny, majú vstup gratis.

V cene je zahrnutá doprava autobusom, divadelná vstupenka, **výlet na zámok Červený Kameň.**
Obmedzený počet miest!

Prihlášky do 31.5.2016:
elena.mandik@utanet.at
telefón **0680/1260341**

HEILIGE MESSE

Montag bis Freitag 18:00 Uhr,
Samstag Vorabendmesse 18:00 Uhr
Sonn- und Feiertage 9:30 und 11:00 Uhr
Rosenkranz täglich um 17:30 Uhr
in der Kapelle

Beichtgelegenheit eine halbe Stunde
vor Beginn der Messen
und nach Vereinbarung

Svatá zpověď také v českém jazyce!**Die Kirche ist geöffnet:**

Montag-Freitag 7:30-19:00 Uhr
Samstag 8:30-19:00 Uhr
Sonntag 9:00-19:00 Uhr

Kanzleistunden:

Montag-Freitag 8:30-11:30 Uhr,
Tel.: 504 61 87
Fax: DW 13
eMail: st.karl.wien@aon.at

Haus- und Krankenbesuche und Beichte
mit Kommunionempfang nach Verein-
barung mit der Pfarrkanzlei

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
A-1030 Wien

tel./fax/záznamník (od 10:00): **++43-1-79 88 454**

e-mail: **info@kulturklub.at, www.kulturklub.at**

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2016 činí **35,- €** (členský příspěvek 17 € + předplatné 18 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2016 činí **37,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2015 činí včetně poštovného **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria
IBAN: **AT 03 1200000 683035901**
SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY A CENÍK PRO INZERENTY

(platí od 1. 1. 2015, viz též: www.kulturklub.at)

Rozměry v cm	Měsíční poplatek v €
2,5 × 5,2	9,50
3,3 × 10,0	24,00
6,5 × 5,2	24,00
7,0 × 8,5	39,00
7,0 × 10,5	48,00
5,0 × 17,3	52,00
12,5 × 17,3	125,00

Inzeráty otiskujeme v černobílém provedení.
Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 4 €.

Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).
Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria Creditanstalt
IBAN: **AT03 1200 0006 8303 5901**
SWIFT: **BKAUATWW**
účel: **inzerce**

Kontakt:

- Tel.: **+43/(0)699/195 440 77**
Fax: **+43/(0)1/7988454**
e-mail: **inzerce@kulturklub.at**

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrengasse 17, 1010 Wien

ředitel ing. Martin KRAFL
tel.: +43-1-53 52 360

www.czechcentres.cz/vienna

e-mail: ccwien@czech.cz

www.facebook.com/TschechischesZentrumWien

Po, St, Čt 10:00-17:00

Út 10:00-18:00, Pá 10:00-16:00

Každou první sobotu v měsíci
otevřeno pro veřejnost
od 10:00 do 15:00 hodin!

Slowakisches Institut

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

Wipplingerstrasse 24-26
1010 Wien

Po – Štv 09:00-12:30, 13:00-17:00

Pia 09:00-12:30, 13:00-15:00

INFO:

tel./fax: ++43-1 53 54 057

www.mzv.sk/sivieden

e-mail: si.wien@gmx.at

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik
Universitätscampus

1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

Münzwardeingasse 2, 1060 Wien

theaterbrett@gmx.at

www.theaterbrett.at

Tel. Vorbestellungen unter

0676/7345566

**RAKÚSKO-SLOVENSKÝ
KULTÚRNY SPOLOK**

Sekretariát: út 9:00-10:30, čt 18:00-19:30
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
rsks@slovaci.at www.slovaci.at

**VESELÁ ŠKOLA
s celodenní péčí
MŠ**

Česká škola
doučování

7:00-17:00 hodin

0-15 let

Barichgasse 21/4, 1030 Wien

Tel.: 0650 33 23 579

DŮLEŽITÉ ADRESY

Ateliér JAN, Jan a Tamara Brabenc
Spittelberggasse 7, 1070 Wien
tel./fax: 526 54 22

MOKI – Theater für Kinder
tel. 505 98 06, www.theater-moki.at

**OBCHODNÍ PRÁVO
A NEMOVITOSTI**

Adresa právníka / právničky
v redakci

tel., fax a záznamník:

01 79 88 454

(od 11:00)

Fa. Malermeister Benedek Kolenyak

- Stuckarbeiten
- Putztechniken
- Innen - und Aussenputz
- Renovierung
- Trockenbau
- Malerarbeiten
- Ausbau

und alle Arbeiten rundum Hausbau wie Estrich, Boden, Fliesen, Maurer Arbeiten.
Wir sind eine kleine Firma, aber mit guten Referenzen und Super Preisen mit Sitz in:

A-2145 Hausbrunn, Bezirk Mistelbach, NÖ

Mehr Info unter www.malerei.eu.sk oder unter Tel.: 0043 676 7417 564

**Aircraft Gewerbekälte GmbH
KÄLTE- & KLIMATECHNIK**

Dipl. Wi. Ing. (FH) Markus Stefan
Brigittenuer-Lände 156-158, 6/15, 1200 Wien

E-mail: m.stefan@aircraft-gewerbekaelte.at

Tel.: +43 699 109 50 189

www.aircraft-gewerbekaelte.at

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem
o nákup českých malířů. Zprostředkování
bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7,
Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81,
mobil 0664/3566676.

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík

seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: raumdekor.florian@aon.at

**MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE**
>>> *sleva pro krajany*

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764

fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at

www.kulturklub.at

Restaurace
privátní pokoje

**BÖHMISCHER
HOF**

So-St 10:30-22:00 hod.

Čt 10:30-14:00 hod.

Laaerstr. 55
2111 HARMANNSDORF-
RÜCKERSDORF

Tel. 06 991 991 1111

www.hroch.at

Koniasch Latin Press s. r. o.

Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6

tel./fax: +420-220 511 681

KLP koniasch@gmail.com

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo

tel./fax 515 22 57 30

e-mail: info@tiskarna-sladek.cz

www.tiskarna-sladek.cz

ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at

otevřeno: po – ne 11:00-15:00, 17:00-23:00 hod.

Restaurant

Schönbrunner Stöckl

beim Meidlinger Tor

České a slovenské speciality!

rodina

Smadišova

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29

tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Lux Böhmisches Kuchl

SPECIALITY ČESKÉ
A MORAVSKÉ KUCHYNĚ

OTEVŘENO: pondělí – pátek
11:00-15:00 a 17:30-23:00

1080 Wien, Schloßelgasse 18

tel.: +43-(0)1-402 57 31 (rodina Ficencova)

KOREC und BLAŽEK OEG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25%

Täglich Mittagsmenü – Spezialitäten aus der ganzen
Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zdarma

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Info v reštaurácii Pressburg

**ZLATNICTVÍ
HODINÁŘSTVÍ**
RICHARD ARNOLD

Opravy šperků
a hodin, předělávky,
vlastní výroba (též
u doneseného materiálu
1100 Wien, Buchengasse 88
Tel./fax: 604 54 85
po-pá 9-12 a 14-18 hod.,
so 9-12 hod.

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař (všechny pokladny)
Kegelgasse 14 / Top 12 (vchod
ze Seidlgasse 12), 1030 Wien
tel. 713 72 66

MUDr. Eva DRSATA
oční lékařka (všechny pokladny)
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27

MUDr. Kamila HAJEK
soukromá léčba homeopatií
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10
tel. 689 22 80

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301,
1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt, všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

Digitale Praxis: **Dr. med. &
Dr. dent. med. Josef LUDVÍK**
FA für Zahn-, Mund- und Kiefer-
heilkunde
Simmeringer Hauptstr. 40/4,
1110 Wien
Po 10:00-13:00, 14:00-19:00,
út 7:30-14:00, st 7:30-14:00,
čt 12:00-17:00 a podle domluvy
tel.: 749 34 76, www.drludvik.at
e-mail: ordination@dr-ludvik.at

MUDr. Ilona POLZER
(roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické
(Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ

po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne
možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg SOJKA
neurolog a psychoterapeut
tel. 0664/214 01 63,
termín po dohodě

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.
lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně
semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:
Lederergasse 17/7, Wien 8,
tel.: 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
<http://members.aon.at/nykl>

**Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER**
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117,
+43-1-515 28-444, fax: 02235/44 638
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
www.tschechisch-slowakisch.com

Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@outlook.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at
<http://www.deutsch-tschechisch.at>

Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
tel.: 0664/2537951, fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ-LÖSSL
Allgemein beeidete und gerichtlich zertifizierte
Dolmetscherin für die tschechische Sprache
Sprachtrainerin für Tschechisch, Slowakisch,
Deutsch
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43
tel./fax 2082175, 0699/19544077
office@pavlina.at, www.pavlina.at

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE
Volksschule Sir Karl Popper
1150 Benedikt, Schellingerg. 1-3
Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správe krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at
KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Viedeň 3., Rennweg 63: mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Viedeň 1., Salvatorgasse 12: mše svatá každou neděli a svátek v 08:30 hodin.

KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů", Viedeň 13., St. Veit-Gasse 25: mše svatá 3. sobotu v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

KOSTEL "Don Bosco", Viedeň 3., Hagenmüllergasse 33: mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

K. M. Hofbauer Klub
Česko-slovenské společenství věřících
při chrámu Maria am Gestade ve Vídni
Seitzergasse 5, 4. patro vlevo, A-1010 Wien
<http://k-m-hofbauer-klub.webnode.at/>
Tel.: 0043 699 192 528 87
reneseliga@gmail.com

Kaple sv. Stanislava, Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek v měsíci v 18:00

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

Mateřská škola
Ředitelka: Sabina Eimer
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-7133188-10

Bilingvní obecná škola
Ředitelka: Dipl. Päd. Marcela Ofner
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-20

Bilingvní sekundární škola
(3. + 4. BS)
Ředitelka: Dipl. Päd. Marcela Ofner
Schützengasse 31, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-20

Bilingvní reálné gymnázium
1. + 2. Klasse (model WM)
Ředitelka: Mag. Helena Huber
Schützengasse 31, 1030 Wien,
Tel.: +43-1-713 31 88-60
www.orgkomensky.at

- STAREC, TY LÍŠKA PREŠIBANÁ!... ODKIAL' SI VZAL NA DÁCIU?!
- ZALOŽIL SOM NADÁCIU!

Weber + Vrtík (Trenčín)

To je ale luxusné fáro!... a pozri na tie kolesá!... tak to je už fakt dokonalý prepich!

Weber + Vrtík (Trenčín)